This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Jest to cyfrowa wersja książki, która przez pokolenia przechowywana była na bibliotecznych półkach, zanim została troskliwie zeskanowana przez Google w ramach projektu światowej biblioteki sieciowej.

Prawa autorskie do niej zdążyły już wygasnąć i książka stała się częścią powszechnego dziedzictwa. Książka należąca do powszechnego dziedzictwa to książka nigdy nie objęta prawami autorskimi lub do której prawa te wygasły. Zaliczenie książki do powszechnego dziedzictwa zależy od kraju. Książki należące do powszechnego dziedzictwa to nasze wrota do przeszłości. Stanowią nieoceniony dorobek historyczny i kulturowy oraz źródło cennej wiedzy.

Uwagi, notatki i inne zapisy na marginesach, obecne w oryginalnym wolumenie, znajdują się również w tym pliku – przypominając długą podróż tej książki od wydawcy do biblioteki, a wreszcie do Ciebie.

Zasady użytkowania

Google szczyci się współpracą z bibliotekami w ramach projektu digitalizacji materiałów będących powszechnym dziedzictwem oraz ich upubliczniania. Książki będące takim dziedzictwem stanowią własność publiczną, a my po prostu staramy się je zachować dla przyszłych pokoleń. Niemniej jednak, prace takie są kosztowne. W związku z tym, aby nadal móc dostarczać te materiały, podjęliśmy środki, takie jak np. ograniczenia techniczne zapobiegające automatyzacji zapytań po to, aby zapobiegać nadużyciom ze strony podmiotów komercyjnych.

Prosimy również o:

- Wykorzystywanie tych plików jedynie w celach niekomercyjnych
  Google Book Search to usługa przeznaczona dla osób prywatnych, prosimy o korzystanie z tych plików jedynie w niekomercyjnych celach prywatnych.
- Nieautomatyzowanie zapytań
  Prosimy o niewysyłanie zautomatyzowanych zapytań jakiegokolwiek rodzaju do systemu Google. W przypadku prowadzenia badań nad tłumaczeniami maszynowymi, optycznym rozpoznawaniem znaków lub innymi dziedzinami, w których przydatny jest dostęp do dużych ilości tekstu, prosimy o kontakt z nami. Zachęcamy do korzystania z materiałów będących powszechnym dziedzictwem do takich celów. Możemy być w tym pomocni.
- Zachowywanie przypisań
  Źnak wodny"Google w każdym pliku jest niezbędny do informowania o tym projekcie i ułatwiania znajdowania dodatkowych materiałów za pośrednictwem Google Book Search. Prosimy go nie usuwać.
- Przestrzeganie prawa
  W każdym przypadku użytkownik ponosi odpowiedzialność za zgodność swoich działań z prawem. Nie wolno przyjmować, że skoro dana książka została uznana za część powszechnego dziedzictwa w Stanach Zjednoczonych, to dzieło to jest w ten sam sposób traktowane w innych krajach. Ochrona praw autorskich do danej książki zależy od przepisów poszczególnych krajów, a my nie możemy ręczyć, czy dany sposób użytkowania którejkolwiek książki jest dozwolony. Prosimy nie przyjmować, że dostępność jakiejkolwiek książki w Google Book Search oznacza, że można jej używać w dowolny sposób, w każdym miejscu świata. Kary za naruszenie praw autorskich mogą być bardzo dotkliwe.

Informacje o usłudze Google Book Search

Misją Google jest uporządkowanie światowych zasobów informacji, aby stały się powszechnie dostępne i użyteczne. Google Book Search ułatwia czytelnikom znajdowanie książek z całego świata, a autorom i wydawcom dotarcie do nowych czytelników. Cały tekst tej książki można przeszukiwać w internecie pod adresem http://books.google.com/

350.9438
A14
v.57

1817
ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

EX LIBRIS
№ ..
GROER

ДНЕВНИКЪ
ЗАКОНОВЪ.

DZIENNIK PRAW
TOM 57.

Ustawa Gminna

WARSZAWA.

1860.

DZIENNIK PRAW

Nr 172.

TOM PIĘĆDZIESIĄTY SIÓDMY.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

W wykonaniu polecenia Rady Administracyjnéj Królestwa, oznajmionego przez Wypis z Protokułu Posiedzenia téjże Rady, z dnia $^{2}/_{14}$ Grudnia 1860 roku, Nr. 23,129, ogłasza w Dzienniku Praw Królestwa, Ukaz Najwyższy z dnia 24 Maja 1860 r., o Sądach gminnych wiejskich i miejskich w Królestwie Polskiém, oraz Najwyżéj zatwierdzoną Ustawę o Sądach gminnych wiejskich.

W Warszawie d. 19 (31) Grudnia 1860 r.

Dyrektor Główny Prezydujący:
Tajny Radca, Senator **Drzewiecki.**

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu **J. Ornowski.**

Nr. 26,577.

Божіею Милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ IIой

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ,

и проч., и проч., и проч.

Утвердивъ разсмотрѣнный Государственнымъ Совѣтомъ Уставъ о сельскихъ гминныхъ Судахъ въ Царствѣ Польскомъ, и желая, чтобы подданные Наши въ этомъ Царствѣ не только въ селеніяхъ, но и въ городахъ, безотлагательно могли воспользоваться предоставляемыми этимъ Уставомъ облегченіями въ отношеніи судебнаго разбора по дѣламъ менѣе важнымъ, повелѣваемъ:

Дѣйствіе Устава о сельскихъ гминныхъ Судахъ распространить на всѣ города Царства, казенные и частные, съ измѣненіями, означенными въ ниже слѣдующихъ статьяхъ:

1. Въ меньшихъ частныхъ городахъ, исправленіе должности гминнаго Судьи возлагается на владѣльцевъ оныхъ,

1073516-456

Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożéj Łaski

MY ALEXANDER II[gi]

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI,

etc., etc., etc.

Zatwierdziwszy przejrzaną w Radzie Państwa Ustawę o Sądach gminnych wiejskich w Królestwie Polskiém, i chcąc ażeby poddani Nasi w témże Królestwie, nie tylko we wsiach lecz i w miastach, niezwłocznie mogli korzystać z nadanych tąż Ustawą ułatwień, dotyczących rozpoznania Sądowego spraw mniejszéj wagi, rozkazujemy:

Działanie Ustawy o Sądach gminnych wiejskich, rozprzestrzenić na wszystkie miasta Królestwa rządowe i prywatne, ze zmianami objętemi w następujących artykułach:

I. W mniejszych prywatnych miastach, urząd Sędziego gminy poruczany będzie właścicielowi onych.

2. Въ меньшихъ казенныхъ городахъ, гминнымъ Судьею назначается одинъ изъ Судей сосѣднихъ съ сими городами сельскихъ гминъ.

3. Въ губернскихъ, уѣздныхъ, и другихъ большихъ, какъ казенныхъ такъ и частныхъ городахъ, учредить особые гминные Суды. Гминныхъ судьей въ сихъ городахъ назначать изъ среди мѣстныхъ жителей.

4. Если въ которомъ либо изъ означенныхъ въ предшедшей 3-ей статьѣ городовъ неокажется лицъ, имѣющихъ качества нужныя для занятія должности гминнаго Судьи, то гминнаго судью назначить изъ членовъ уѣзднаго Суда, или изъ другихъ лицъ, по назначенію Правительственной Коммиссіи Юстиціи.

5. Въ городѣ Варшавѣ, независимо отъ городскаго полицейскаго Суда, учреждается гминный Судъ изъ нѣсколькихъ отдѣленій, сообразно мѣстной потребности.

6. Въ засѣданіяхъ городскаго Суда участвуютъ Лавники, назначаемые изъ среди городскихъ жителей.

7. По дѣламъ гражданскимъ, цѣна коихъ непревышаетъ 15 рублей, городскіе Суды постановляютъ рѣшенія окончательныя.

8. Подробное примѣненіе означенныхъ выше правилъ къ устройству городскихъ Судовъ, сообразно ихъ средствамъ и мѣстной потребности, возлагается на Правительственную Коммиссію Юстиціи, по сношенію съ Правительственною Коммиссіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Намѣстнику Нашему въ Царствѣ Польскомъ предоставляемъ обнародовать, въ руководство городскимъ Судамъ, отдѣльный Уставъ, примененный къ правиламъ Устава о сельскихъ гминныхъ Судахъ и къ означеннымъ выше сего началамъ.

2. W mniejszych rządowych miastach, na Sędziego gminy wyznaczony być ma jeden z Sędziów wiejskich gmin, sąsiednich z temiż miastami.

3. W gubernialnych, powiatowych i innych większych tak rządowych jako i prywatnych miastach, urządzone zostaną odrębne Sądy gminne. Na Sędziego gminy w tychże miastach, naznaczany będzie jeden z pomiędzy miejscowych mieszkańców.

4. Gdyby w którémkolwiek z miast, oznaczonych w poprzedzającym 3cim artykule, nie było osób posiadających potrzebne kwalifikacye do sprawowania urzędu Sędziego gminy; wtedy Komissya Rządowa Sprawiedliwości na Sędziego takowéj gminy przeznaczy jednego z członków Sądu powiatowego, lub téż inną osobę.

5. W mieście Warszawie, niezależnie od Sądu policyi miejskiéj, urządzony będzie Sąd gminny z kilku wydziałów złożony, stosownie do potrzeby miejscowéj.

6. W posiedzeniach Sądu miejskiego uczestniczą Ławnicy, wyznaczeni z pomiędzy mieszkańców miasta.

7. W sprawach cywilnych, przedmiot których nie przenosi 15 rsr., Sądy miejskie wydają ostateczne wyroki.

8. Szczegółowe zastosowanie powyższych przepisów względem urządzenia Sądów miejskich, stosownie do ich możności i potrzeby miejscowéj, poruczoném zostaje Komissyi Rządowéj Sprawiedliwości, po zniesieniu się jéj z Komissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Namiestnikowi Naszemu w Królestwie Polskiém pozostawiamy ogłosić osobną dla Sądów miejskich Ustawę, zastosowaną tak do przepisów objętych w Ustawie o Sądach gminnych wiejskich, jako téż i do zasad wyżéj wskazanych.

Назначеніе времени введенія въ дѣйство Устава о гминныхъ Судахъ, какъ сельскихъ такъ и городскихъ, а равно и изданіе нужныхъ по этому предмету переходныхъ правилъ, предоставляется Совѣту Управленія Царства.

Въ Царскомъ Селѣ, 24 Мая 1860 года.

(podpisano) „АЛЕКСАНДРЪ."

Oznaczenie czasu, w którym mają być wprowadzone w wykonanie Ustawy o Sądach gminnych tak wiejskich jak i miejskich, tudzież wydanie potrzebnych w tym przedmiocie przechodnich przepisów, pozostawione jest Radzie Administracyjnéj Królestwa.

W Carskiém Siole, dnia 24 Maja 1860 r.

PRZEZ CESARZA I KRÓLA,
Minister Sekretarz Stanu:
W zastępstwie Towarzysz Ministra (podpisano) *W. Płatonow.*

Za zgodność:
Minister Sekretarz Stanu:
W zastępstwie Towarzysz Ministra (podp.) *W. Płatonow.*

Zgodno z wypisem:
Sekretarz Stanu (podpisano) *Karnicki.*

Zgodno z wypisem:
Dyrektor Główny Prezydujący w Kom. Rz. Sprawiedliwości,
Tajny Radzca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi, Radzca Stanu *J. Ornowski.*

На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„Быть по сему."

Въ Царскомъ Селѣ,
24 Мая 1860 года.

УСТАВЪ

О СЕЛЬСКИХЪ ГМИННЫХЪ СУДАХЪ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.

КНИГА ПЕРВАЯ.

О устройствѣ и о власти сельскихъ гминныхъ судовъ.

ГЛАВА ПЕРВАЯ.

О устройствѣ гминныхъ Судовъ.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

О гминныхъ Судебныхъ Округахъ.

Статья 1. Сельскій гминный Судъ учреждается въ каждой сельской гминѣ.

2. Если какая либо гмина окажется слишкомъ малою, то, буде нужно, или по крайней мѣрѣ болѣе удобно, такая гмина соединяется съ сосѣдственною въ одинъ Судебный округъ и для нихъ учреждается одинъ Судъ.

Na oryginale własną Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości ręką napisano:

„Ma być podług tego."

W Carskiém Siele,
24 Maja 1860 roku.

USTAWA

O SĄDACH GMINNYCH WIEJSKICH W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

KSIĘGA PIERWSZA.

O URZĄDZENIU I WŁADZY SĄDÓW GMINNYCH WIEJSKICH.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O urządzeniu Sądów gminnych.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O gminach sądowych.

Artykuł **1**. W każdéj gminie wiejskiéj ustanawia się Sąd gminny.

2. Jeżeli gmina jaka jest zbyt mała; gmina taka, w miarę potrzeby, albo przynajmniéj dogodności, połączona będzie z sąsiednią w jeden okrąg sądowy, i jeden Sąd dla nich urządzony będzie.

3. Когдажъ Гмина слишкомъ обширна и жители нѣкоторыхъ частей ея былибы въ значительномъ разстояніи отъ Суда; то она раздѣляется на двѣ или три судебныя гмины, смотря по удобности и въ каждомъ такомъ участкѣ учреждается особный гминный Судъ.

4. Соединеніе смежныхъ гминъ для образованія одного судебнаго округа, или раздѣленіе одной гмины на нѣсколько округовъ, утверждается постановленіемъ Совѣта Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи, по сношеніи съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

5. Въ постановленіяхъ Совѣта Управленія о соединеніи или раздѣленіи сельскихъ гминъ, означаются и мѣстности, входящія въ составъ каждой судебной гмины, а также тѣ, въ коихъ долженъ быть учрежденъ гминный Судъ.

6. По учрежденіи гминныхъ Судовъ, предѣлы судебныхъ гминъ измѣняются неиначе, какъ общимъ для измѣненія состава судебныхъ округовъ установленнымъ порядкомъ.

7. Подробное развитіе и примѣненіе правилъ, въ предшедшихъ 2—6 ст. означенныхъ, предоставляется, въ случаѣ надобности, Совѣту Управленія Царства.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

О составѣ сельскаго гминнаго Суда.

8. Сельскій гминный Судъ состоитъ изъ гминнаго Судьи и двухъ Лавниковъ или Засѣдателей.

I. О гминныхъ Судьяхъ.

9. Гминнымъ Судьею признается гминный Войтъ.

3. Gdyby zaś gmina jaka zbyt była obszerną, tak, że mieszkańcy niektórych jéj części znajdowaliby się w znacznéj odległości od Sądu; wtedy rozdzieloną będzie na dwie lub trzy gminy sądowe, wedle dogodności, i w każdéj osobny Sąd będzie urządzony.

4. Połączenie gmin sąsiednich w jeden okrąg sądowy, tudzież podział jednéj gminy na kilka okręgów, zatwierdza Rada Administracyjna, na przedstawienie Komissyi Rządowéj Sprawiedliwości, za zniesieniem się z Komissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

5. W postanowieniu Rady Administracyjnéj względem połączenia albo rozdzielenia gmin wiejskich, wymienione będą miejscowości do każdéj gminy sądowéj należéć mające, równie jak te, w których ma być urządzony Sąd gminny.

6. Po urządzeniu sądów gminnych, obręby gmin sądowych mogą być zmieniane, jedynie w sposobie dla zmiany okręgów sądowych ogólnie wskazanym.

7. Szczegółowe rozwinięcie i zastosowanie zasad wyżéj w Art. 2—6 objętych, pozostawia się, w razie potrzeby, Radzie Administracyjnéj Królestwa.

ODDZIAŁ DRUGI.

O składzie Sądu gminnego wiejskiego.

8. Sąd gminny wiejski składa się z Sędziego gminnego i dwóch Ławników.

I. O Sędziach gminnych.

9. Sędzią gminnym będzie Wójt gminy.

Исправляющіе должность гминныхъ Войтовъ могутъ, сверхъ того, быть назначены и гминными Судьями, если имѣютъ нужныя для того качества.

10. Не запрещается однакожъ тѣмъ изъ владѣльцевъ имѣній, которые не могутъ или не желаютъ лично заниматься должностью Войта, принять на себя только должность Судьи, а обязанности Войта поручить другому лицу, на основаніи существующихъ о томъ правилъ.

11. Отдѣльнымъ гминнымъ Судьею, на основаніи предшедшей статьи, можетъ быть только тотъ, кто по существующимъ нынѣ законамъ имѣетъ право быть Войтомъ.

12. Если въ одной Судебной гминѣ находится два или болѣе такихъ лицъ, которые желали бы исполнять обязанности Судьи отдѣльно отъ должности Войта; то тогда производится выборъ, по правиламъ о выборѣ въ должность Войта постановленнымъ.

13. Принимающій обязанность гминнаго Судьи вступаетъ въ оную не прежде, какъ по приведеніи его къ присягѣ на должность, Предсѣдателемъ Уѣзднаго Суда, въ засѣданіи 1-го отдѣленія. Для допущенія къ присягѣ, соблюдаются правила, въ нижеслѣдующихъ 14-ой и 15-ой статьяхъ означенныя.

14. Кто утвержденъ въ званіи Войта Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, тотъ приводится къ присягѣ, по представленіи Предсѣдателю Уѣзднаго Суда своего опредѣленія и письменнаго объявленія о желаніи принять должность Судьи.

Изъ представленныхъ въ должность Судьи исправляющихъ должность Войта, допускаются къ присягѣ тѣ только, которые утверждены Губернскимъ Правленіемъ.

15. Лица, не исполняющія обязанности гминныхъ Войтовъ (ст. 10) или неопредѣленныя въ сіе званіе Пра-

Zastępcy Wójtów mogą być także mianowani Sędziami gminnymi, jeżeli posiadają odpowiednią kwalifikacyą.

10. Gdyby który właściciel majątku nie mógł lub nie życzył sobie sprawować osobiście urzędu Wójta; wolno mu zachować obowiązki Sędziego gminnego, a obowiązki Wójta przelać na inną osobę, na zasadzie istniejących przepisów.

11. Oddzielnym Sędzią gminnym, na zasadzie poprzedniego artykułu, ten tylko być może, kto według obecnie istniejących przepisów ma prawo być Wójtem.

12. Jeżeli w gminie sądowéj znajdują się dwie lub więcéj osób, któreby życzyły sobie pełnić obowiązki Sędziego, oddzielnie od urzędu Wójta; w takim razie nastąpi wybór, podług prawideł co do wyboru Wójta przepisanych.

13. Przyjmujący urząd Sędziego gminnego, nie może przystąpić do sprawowania tego urzędu, dopóki nie wykona przysięgi przed Prezesem Sądu powiatowego, na posiedzeniu I^go^ Wydziału. Przy odbiorze przysięgi zachowane będą przepisy poniżéj w Art. 14 i 15 wskazane.

14. Kto zatwierdzony został na urzędzie Wójta przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, dopuszczony będzie do przysięgi, po złożeniu Prezesowi Sądu powiatowego nominacyi, i deklaracyi na piśmie, że urząd Sędziego przyjmuje.

Zastępcy Wójta, przedstawieni na urząd Sędziego, dopuszczają się do przysięgi po złożeniu nominacyi Rządu Gubernialnego.

15. Kto nie sprawuje urzędu Wójta (Art. 10), lub nie ma na ten urząd nominacyi Kommissyi Rządowéj Spraw We-

вительственною Коммисiею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, опредѣляются, при дачѣ присяги, Председателемъ Суда Уѣзднаго.

16. По принятiи присяги, Председатель выдаетъ Судьѣ надлежащее о исполненiи оной удостовѣренiе, и съ того лишь времени Судья считается вступившимъ въ должность.

17. Кромѣ постояннаго Судьи, для каждой Судебной гмины назначается еще второй Судья (Sędzia Zastępca), для рѣшенiя такихъ споровъ, въ коихъ гминный Судья, его жена, дѣти, или близкiе родственники, будутъ истцами или отвѣтчиками.

18. Вторымъ Судьею можетъ быть, или одинъ изъ сосѣднихъ Судей, или одинъ изъ жителей Судебной гмины, имѣющiй качества нужныя для занятiя должности Судьи.

19. Вторые Судьи, изъ сосѣднихъ Судей, опредѣляются Председателемъ Уѣзднаго Суда, по полученiи отъ нихъ объявленiя о принятiи сей должности; изъ постороннихъ же лицъ, они опредѣляются, по общимъ правиламъ для опредѣленiя постоянныхъ Судей предписаннымъ.

20. Въ случаѣ болѣзни, отсутствiя, или другаго кратковременнаго препятствiя гминнаго Судьи, должность его можетъ, по приглашенiю Судьи гминнаго, исправлять второй Судья.

21. Гминный Судья, принявшiй должность по выбору, остается въ оной три года, считая со дня приведенiя его къ присягѣ, за исключенiемъ, когда бы онъ, по случаю болѣзни, или другихъ непредвидѣнныхъ обстоятельствъ, принужденъ былъ оставить ее раньше. По истеченiи трехъ лѣтъ, или вообще, коль скоро Судья оставитъ свою должность, производятся новые выборы.

wnętrznych i Duchownych, mianowany będzie sędzią, przy złożeniu przysięgi, przez Prezesa Sądu powiatowego.

16. Po odebraniu przysięgi, Prezes wyda Sędziemu świadectwo o jéj wykonaniu, i dopiero od téj chwili Sędzia uważa się za przystępującego do pełnienia obowiązków tego urzędu.

17. Oprócz stałego Sędziego, dla każdéj gminy sądowéj mianowany jeszcze będzie Sędzia zastępca, dla rozpoznawania spraw, w których Sędzia gminny, jego żona, dzieci, albo bliscy krewni będą powodami lub pozwanemi.

18. Sędzią zastępcą może być, albo jeden z sąsiednich Sędziów, albo jeden z mieszkańców gminy sądowéj, posiadający prawem wymaganą do sprawowania urzędu Sędziego, kwalifikacyą.

19. Sędziego gminy sąsiedniéj, mianuje na Sędziego zastępcę Prezes Sądu powiatowego, po otrzymaniu od niego deklaracyi, że ten obowiązek przyjmuje; inne zaś osoby mianowane będą na Sędziów zastępców, podług ogólnych przepisów o nominacyi sędziów stałych.

20. W razie choroby, nieobecności, lub innéj chwilowéj przeszkody ze strony Sędziego gminnego, Sędzia zastępca może, na jego wezwanie, pełnić jego obowiązki.

21. Sędzia gminny, który te obowiązki w skutku wyboru przyjął, pełnić je będzie przez trzy lata, licząc od daty wykonania przysięgi; wyjąwszy, gdyby z powodu choroby, lub innych nieprzewidzianych okoliczności, zmuszony był wcześniéj je opuścić. Po upływie trzech lat, lub w ogólności, ilekroć Sędzia urząd swój opuści, nastąpią nowe wybory.

22. Если гминный Судья исполняетъ сію должность не по выбору, а по праву владѣнія, когда вся судебная гмина ему принадлежитъ; то можетъ ее оставить во всякое время, но долженъ отнестись къ Предсѣдателю Уѣзднаго Суда о назначеніи преемника.

23. Гминный Судья исправляетъ свою должность безвозмездно.

Въ особомъ положеніи означены будутъ награды, коими Правительство будетъ жаловать Судей, за долговременную, въ одной гминѣ судебной, ревностную и полезную службу.

24. Если Войтъ или исправляющій должность Войта удаленъ отъ должности по распоряженію своего Начальства; то съ тѣмъ вмѣстѣ онъ удаляется также отъ должности Судьи. Равнымъ образомъ и въ случаѣ удаленія Войта или исправляющаго его должность, судебнымъ Начальствомъ, отъ должности Судьи; онъ также удаляется отъ занимаемой имъ должности Войта.

Гминные Судьи, опредѣленные въ сіе званіе Предсѣдателемъ Суда уѣзднаго (ст. 15), удаляются отъ должности не иначе, какъ по распоряженію Правительственной Коммиссіи Юстиціи.

25. Гминный Судья, по должности своей, подчиняется начальству Предсѣдателя Уѣзднаго Суда и подвергается надзору по правиламъ ст. 305, 306 и 498-ой Положенія о устройствѣ судебныхъ мѣстъ.

26. Главный Директоръ Правительственной Коммисіи Юстиціи, какъ въ исполненіи общаго надзора, такъ и въ развитіи правила ст. 495-ой Положенія о устройствѣ судебныхъ мѣстъ, можетъ, въ случаѣ надобности, издавать, по надзору надъ гминными Судами, спеціальныя постановленія.

22. Jeżeli Sędzia gminny pełni urząd nie z wyboru, lecz na mocy prawa własności; tojest, gdy cała gmina sądowa do niego należy; może go opuścić w każdéj chwili, ale powinien odnieść się do Prezesa Sądu powiatowego o mianowanie następcy.

23. Sędzia gminny, sprawuje urząd bezpłatnie.

Nagrody jakie Rząd przeznacza dla Sędziów, za długoletnie gorliwe i pożyteczne w jednéj gminie sprawowanie urzędu Sędziego, oznaczone będą w osobném postanowieniu.

24. Jeżeliby Wójt, albo zastępca Wójta, oddalony był od urzędu przez rozporządzenie przełożonéj nad sobą władzy; będzie tém samém oddalony i od obowiązków Sędziego. Podobnież, gdyby Wójt albo zastępca Wójta oddalony był od urzędu Sędziego, przez władzę sądową; będzie także oddalony od pełnionych przez siebie obowiązków Wójta.

Sędziowie gminni mianowani przez Prezesa Sądu powiatowego (Art. 15), mogą być oddaleni od urzędu, tylko przez rozporządzenie Komissyi Rządowéj Sprawiedliwości.

25. Sędzia gminny z urzędu swego podlega zwierzchnictwu Prezesa Sądu powiatowego i nadzorowi podług przepisów Art. 305, 306 i 498 Organizacyi Sądowéj.

26. Dyrektor Główny Komissyi Rządowéj Sprawiedliwości, w wykonaniu ogólnego nadzoru, jak również w rozwinięciu przepisu Art. 495 Organizacyi Sądowéj, może w razie potrzeby wydawać szczegółowe rozporządzenia, tyczące się nadzoru nad Sądami gminnemi.

II. О Лавникахъ и Засѣдателяхъ.

27. Лавникомъ можетъ быть каждый житель гмины, владѣющій въ предѣлахъ ея земледѣльческою усадьбою или вообще недвижимымъ имуществомъ, исповѣдующій христіянскую вѣру, знающій по польски, осѣдлый въ гминѣ не менѣе шести лѣтъ, и достигшій 30 лѣтъ отъ роду, извѣстный по доброму поведенію и по возможности грамотный.

За недостаткомъ лицъ, владѣющихъ недвижимымъ имуществомъ, въ Лавники могутъ быть также избираемы тѣ изъ постоянныхъ жителей гмины, которые не состоятъ въ частной службѣ и не нанимаются на работу.

28. Для выбора Лавниковъ гминный Судья приглашаетъ въ Судъ, въ назначенный для сего день, всѣхъ совершеннолѣтнихъ жителей, владѣющихъ въ предѣлахъ судебной гмины недвижимымъ имуществомъ, не исключая и Солтысовъ. Когда жъ они соберутся, то спрашиваетъ каждаго изъ нихъ, кого онъ представляетъ въ Лавники. Тѣ кои получатъ наиболѣе голосовъ, провозглашаются Лавниками и въ тожъ время приводятся къ присягѣ.

При выборахъ наблюдается, чтобы каждое особое селеніе избирало своихъ Лавниковъ отдѣльно, и чтобы изъ десяти жителей, имѣющихъ на сіе право, одинъ избираемъ былъ въ Лавники. Малолюдныя мѣстности соединяются для выбора Лавника съ ближайшеми смежными селеніями по собственному усмотрѣнію.

29. Лавники по исполненіи обряда присяги, въ томъ же собраніи выбираютъ изъ своей среды не менѣе 4-хъ Засѣдателей.

30. Засѣдатели обязаны, въ продолженіе трехъ лѣтъ являться на каждое засѣданіе гминнаго Суда, для рѣшенія

II. O Ławnikach.

27. Ławnikiem może być każdy mieszkaniec gminy, posiadający w niéj gospodarstwo rolne lub w ogóle majątek nieruchomy, wyznający wiarę chrześciańską, umiejący po polsku, w gminie nie mniéj jak od lat sześciu osiadły, liczący 30 lat życia, z dobrego prowadzenia znany, i o ile można pisać umiejący.

W braku osób posiadających majątek nieruchomy, Ławnikami mogą być obierani ci ze stałych mieszkańców gminy, którzy nie zostają w służbie prywatnéj i nie najmują się do robót.

28. Celem wyboru Ławników, Sędzia gminny zwoła do Sądu, na dzień oznaczony, wszystkich mieszkańców pełnoletnich, posiadających w gminie majątek nieruchomy, nie wyłączając i Sołtysów. Gdy się zgromadzą, zapyta każdego z nich, kogo na Ławnika podaje; ci, którzy otrzymają największą liczbę głosów, będą ogłoszeni Ławnikami i zaraz przysięgę wykonają.

Przy wyborach baczyć należy, aby każda oddzielna wieś obierała swoich Ławników osobno, i aby z dziesięciu mieszkańców mających do tego prawo, jeden był obrany na Ławnika. Miejscowości, w których ludność jest mała, połączą się dla wyboru Ławnika z najbliższemi przyległemi wsiami, podług własnego uznania.

29. Ławnicy, po wykonaniu przysięgi, wybiorą na témże zgromadzeniu, z pomiędzy siebie, najmniéj czterech Ławników sądowych.

30. Ławnicy sądowi obowiązani będą przez trzy lata przybywać na każde posiedzenie Sądu gminnego, do sądze-

дѣлъ и другихъ судебныхъ занятій, по два каждый разъ, по очереди, составленной Судьею на первомъ собраніи.

31. Составляя очередь между Засѣдателями, Судья долженъ обращать вниманіе на то, чтобы никогда не перемѣнялись оба Засѣдателя въ одно время. Потому, по истеченіи двухъ мѣсяцевъ послѣ перваго назначенія въ очередь, одинъ изъ нихъ долженъ быть смѣненъ другимъ, а потомъ уже постоянно каждый изъ нихъ смѣняется по прошествіи четирехъ мѣсяцевъ съ того времени, какъ онъ началъ засѣдать.

32. По прошествіи трехъ лѣтъ, производятся новые выборы, порядкомъ выше въ ст. 28 означеннымъ; при чемъ однакожъ старые Лавники могутъ быть снова избираемы на слѣдующее трехлѣтіе. Но хотя бы въ семъ случаѣ всѣ были смѣнены, однакожъ тотъ изъ прежнихъ Засѣдателей, коего очередь еще не кончилась, остается до конца своего четырехмѣсячнаго срока и засѣдаетъ съ однимъ изъ новыхъ.

Послѣ каждаго выбора Лавники приводятся къ присягѣ, и означается между ними очередь для засѣданія въ Судѣ, какъ сіе выше установлено.

33. Если Засѣдатель по болѣзни или другимъ препятствіямъ, не можетъ явиться въ Судъ, то долженъ заблаговременно увѣдомить о томъ Судью, который приглашаетъ на его мѣсто другаго.

34. Лавники къ засѣданію въ Судъ неназначенные, заступаютъ въ селеніи Солтыса, по судебнымъ дѣламъ, въ случаѣ его болѣзни или отсутствія, и оцѣняютъ убытки въ качествѣ экспертовъ. Они также должны являться въ Судъ по приглашенію Судьи.

35. Лавники могутъ отказаться отъ сей должности: по преклонности лѣтъ, если они старше 60 лѣтъ отъ роду, по многочисленному семейству, и по разстроенному хозяйству.

nia i innych czynności sądowych, po dwóch, wedle kolei na pierwszém zaraz zgromadzeniu przez Sędziego oznaczonéj.

31. Sędzia, oznaczając kolej między Ławnikami sądowemi, baczyć będzie, aby nigdy naraz obadwa się nie zmieniali. Dlatego, po upływie dwóch miesięcy od ułożenia pierwszéj kolei, jeden z nich wyjdzie i będzie zastąpiony przez innego, a potém już stale, po upływie czterech miesięcy, licząc od czasu kiedy który zasiadać zaczął, jeden będzie wychodził, a na miejsce jego wstąpi inny.

32. Z upływem każdych trzech lat, nastąpią nowe wybory, w sposobie w Art. 28 oznaczonym. Dawni Ławnicy mogą być na nowo obrani na następne trzy lata. Chociażby jednak wszyscy byli zmienieni, ten, z pomiędzy poprzednich Ławników sądowych, któremu czteromiesięczna koléj jeszcze się nie skończyła, pozostanie aż do upływu czterech miesięcy i zasiadać będzie z jednym z nowych.

Po każdym wyborze, Ławnicy składają przysięgę, i oznaczona zostanie koléj zasiadania ich w Sądzie, jak to wyżéj przepisano.

33. Gdyby Ławnik sądowy nie mógł przybyć na posiedzenie Sądu, dla choroby lub innéj przeszkody, winien o tém wcześnie uwiadomić Sędziego, który innego na zastępstwo zawezwie.

34. Ławnicy, którzy w Sądzie nie zasiadają, będą zastępowali we wsi Sołtysa w rzeczach sądowych, na przypadek choroby jego lub nieobecności; będą téż szacowali szkody jako biegli. Winni także przybywać do Sądu na każde wezwanie Sędziego.

35. Od obowiązków Ławnika mogą wymówić: wiek podeszły więcéj jak lat 60, liczna rodzina, i upadek w gospodarstwie.

36. Въ случаѣ, когда бы по особеннымъ мѣстнымъ обстоятельствамъ, встрѣтилось затрудненіе въ примѣненіи какихъ либо правилъ сего отдѣленія (ст. 8—35), то разрѣшеніе сомнѣній сего рода предоставляется Совѣту Управленія Царства.

ОТДѢЛЕНІЕ ТРЕТІЕ.

О мѣстѣ и времени засѣданія гминнаго Суда.

37. Засѣданія гминнаго Суда совершаются въ Канцеляріи гминнаго Войта, или въ другомъ мѣстѣ, по выбору Судьи.

38. На первомъ собраніи Лавниковъ и Солтысовъ, гминный Судья условливается съ ними относительно времени для засѣданій Суда.

39. Для засѣданія гминнаго Суда, должно назначить такое время, когда по мѣстнымъ обычаямъ сіе наиболѣе можетъ оказаться нужнымъ, какъ то: въ храмовые праздники, торги и ярмарки, въ которое бываетъ значительное стеченіе народа, въ обычное время перемѣны мѣстъ жительства или службы, около дней Св. Войцеха, Св. Георгія, Рождества Христова и т. п.

40. О срокахъ для засѣданій назначенныхъ, Солтысы увѣдомляютъ всѣхъ жителей гмины, дабы они въ то время являлись въ Судъ по своимъ дѣламъ.

41. Въ случаѣ однакожъ надобности, Судья имѣетъ право, и даже возлагается на него обязанность, приглашать Засѣдателей во всякое другое время, и вызывать стороны къ явкѣ.

42. Судныя засѣданія продолжаются до тѣхъ поръ, пока не будутъ рѣшены всѣ случившіеся споры.

36. Gdyby z powodu szczególnych miejscowych okoliczności, zachodziły trudności w zastosowaniu przepisów niniejszego oddziału (Art. 8—35); rozwiązanie wątpliwości tego rodzaju pozostawia się Radzie Administracyjnéj Królestwa.

ODDZIAŁ TRZECI.

O miejscu i czasie posiedzeń Sądu gminnego.

37. Sąd gminny zasiadać będzie w kancellaryi Wójta gminy, lub w innem miejscu przez Sędziego obranem.

38. Względem czasu posiedzeń sądowych, Sędzia gminny ułoży się z Ławnikami i Sołtysami, na pierwszém zebraniu.

39. Na posiedzenia Sądu gminnego taki czas oznaczony być winien, kiedy wedle miejscowych zwyczajów największa tego zachodzi potrzeba; jak np. w czasie odpustów, targów lub jarmarków, kiedy się zbiera wiele ludzi, w zwykły czas zmiany mieszkań lub służby, jak na Św. Wojciech, na Św. Jerzy, na Boże Narodzenie i t. p.

40. O dniach posiedzeń Sołtysi wszystkim w gminie ogłoszą, i zapowiedzą, aby wtedy ze sprawami swemi przybywali do Sądu.

41. Wszakże, gdy zajdzie tego potrzeba, Sędzia mocen jest, a nawet powinien, zebrać Ławników sądowych w każdym innym dniu, i strony do Sądu przywołać.

42. Posiedzenia sądowe trwać będą dopóty, dopóki nie zostaną załatwione wszystkie sprawy, jakie się zdarzyły.

43. Въ гминномъ Судѣ дѣла могутъ быть разсматриваемы въ воскресные и праздничные дни, до начатія или по окончаніи Божественной службы въ приходской церкви.

ОТДѢЛЕНІЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

О присутственной камерѣ.

44. Въ присутственной камерѣ, на срединѣ стола, при которомъ имѣютъ засѣдать Судья съ Засѣдателями, должно находится Распятіе, а предъ мѣстомъ Судьи судебныя книги.

45. Во время слушанія дѣлъ, входъ въ комнату судебную никому не запрещается. По выслушаніи однакожъ сторонъ, если Судья найдетъ нужнымъ, совѣщаться съ Засѣдателями въ тайнѣ о постановленіи рѣшенія; то можетъ приказать всѣмъ удалиться изъ комнаты.

46. Въ судебной комнатѣ всѣ должны находиться съ открытою головою, сохранять тишину и оказывать Суду уваженіе.

47. Если кто явится въ Судъ въ нетрезвомъ видѣ, или дозволитъ себѣ мѣшать занятіямъ Суда; то долженъ по приказанію Судьи удалиться немедленно. Буде же кто окажетъ Суду какую нибудь дерзость, то Судъ вправѣ или тотчасъ подвергнуть его за сіе взысканію на основаніи ст. 622 и 629, или въ случаѣ болѣе важной вины, представить о томъ Суду Уѣздному для наказанія виновнаго.

48. Въ случаѣ большаго собранія людей въ Судъ, за порядкомъ и спокойствіемъ въ судебной комнатѣ, наблюдаетъ одинъ изъ назначенныхъ для сего Судьею Солтысовъ.

43. Sprawy w Sądzie gminnym mogą być rozpoznawane w niedziele i święta, przed zaczęciem albo po ukończeniu nabożeństwa w kościele parafialnym.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O izbie sądowéj.

44. W izbie sądowéj, w któréj sąd się odbywa, na środku stołu przy którym Sędzia z Ławnikami sądowemi zasiadać ma, będzie stał krucyfix, a przed miejscem sędziego będą leżały księgi sądowe.

45. W czasie kiedy się sądy odbywają, przystęp do izby sądowéj wszystkim jest dozwolony. Po wysłuchaniu wszakże stron, jeżeli Sędzia uzna potrzebę naradzenia się na osobności co do wyroku z Ławnikami sądowemi, mocen jest rozkazać wszystkim z izby ustąpić.

46. W izbie sądowéj wszyscy być powinni z odkrytą głową, zachować się spokojnie i z uszanowaniem dla Sądu.

47. Ktobykolwiek przyszedł do Sądu pijany, albo poważył się przeszkadzać Sądowi, ma się niezwłocznie oddalić na rozkaz Sędziego; ktoby zaś okazał jakie zuchwalstwo, Sąd może, albo natychmiast wymierzyć na niego karę w Art. 622 i 629 przepisaną, albo w razie ważniejszego wykroczenia, przedstawić go do kary Sądowi powiatowemu.

48. W razie większego zgromadzenia ludzi do Sądu, jeden z Sołtysów, którego Sędzia na to wybierze, przestrzegać będzie porządku i spokojności w izbie sądowéj.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЯТОЕ.

О судебномъ арестѣ.

49. При каждомъ гминномъ Судѣ имѣетъ быть судебный арестъ.

50. Для ареста назначается жилая, свѣтлая комната, безвредная для здоровья и удобная для помѣщенія, такъ чтобы арестантъ не могъ изъ оной самовольно выходить, и въ продолженіе заключенія не имѣлъ ни съ кѣмъ сношеній, и чтобы комната сія въ случаѣ надобности могла быть отопляема.

51. Содержаніе ареста въ чистотѣ и порядкѣ, а также пресѣченіе арестантамъ возможности побѣга, принадлежитъ мѣстному полицейскому Начальству.

52. Въ случаѣ надобности, арестъ караулятъ жители судебной гмины, по установленному на сіе росписанію.

ОТДѢЛЕНІЕ ШЕСТОЕ.

О судебныхъ книгахъ.

53. Въ гминномъ Судѣ содержатся слѣдующія книги:

1. книга дѣлъ гражданскихъ;
2. книга дѣлъ судно-полицейскихъ;
3. книга договоровъ и прочихъ добровольныхъ сдѣлокъ;
4. книга открывающихся въ предѣлахъ гмины наслѣдствъ; и
5. книга приходо-расходная.

54. Каждая книга должна быть переплетена и скрѣплена, установленнымъ порядкомъ по листамъ и въ концѣ, рукою Предсѣдателя уѣзднаго Суда, или однимъ изъ Судей, по его распоряженію.

ODDZIAŁ PIĄTY.

O areszcie sądowym.

49. Przy każdym Sądzie gminnym ma być areszt sądowy.

50. Na areszt przeznaczona będzie izba mieszkalna, widna, zdrowiu nieszkodliwa, dogodna dla pomieszczenia, tak, aby aresztant nie mógł samowolnie wychodzić, i przez czas pobytu z nikim nie miał styczności, i aby w razie potrzeby można ją było ogrzewać.

51. Utrzymanie aresztu w czystości i porządku, tudzież dopilnowanie, aby aresztant nie uciekł, należy do miejscowéj zwierzchności policyjnéj.

52. Straż przy areszcie, w razie potrzeby, odbywać będą mieszkańcy gminy sądowéj, podług urządzonéj kolei.

ODDZIAŁ SZÓSTY.

O księgach sądowych.

53. W Sądzie gminnym utrzymywane będą następujące księgi:

1. księga spraw cywilnych;
2. księga spraw policyjno karnych,
3. księga umów i innych aktów dobrowolnych;
4. księga spadków w obrębie gminy otwartych;
5. księga dochodów i wydatków.

54. Każda księga będzie oprawiona, liczbowana, i zwykłym sposobem, na każdéj karcie i na końcu, zaznaczona własnoręcznie przez Prezesa Sądu powiatowego, albo przez Sędziego przezeń upoważnionego.

55. Бумага для судебныхъ книгъ приготовляется по распоряженію Правительственной Коммисіи Юстиціи, по установленнымъ тою же Коммисіею образцамъ, на счетъ гминъ судебныхъ.

Съ симъ вмѣстѣ для облегченія гминныхъ Судовъ при составленіи разныхъ актовъ, рѣшеній и другихъ статей, которыя имѣютъ быть вносимы въ судебныя книги, Правительственная Коммисія Юстиціи распоряжается о доставленіи имъ нужныхъ образцовъ.

56. Въ книгѣ для дѣлъ гражданскихъ записываются:

постановленныя Судомъ рѣшенія по дѣламъ ему подвѣдомственнымъ, и

условія оконченныхъ примиреніемъ споровъ.

57. Въ книгѣ судно-полицейскихъ дѣлъ означаются: постановляемые Судомъ приговоры по подлежащимъ его вѣдомству маловажнымъ полицейскимъ проступкамъ.

58. Въ книгу договоровъ и сдѣлокъ вносятся:

заключаемыя сторонами въ гминномъ Судѣ добровольныя сдѣлки о куплѣ, наймѣ, ссудѣ и проч., и

распоряженія по имуществу при жизни или на случай смерти.

59. Въ книгѣ открывающихся наслѣдствъ записывается:

объ открытіи наслѣдства;

о мѣрахъ принятыхъ для охраненія открывшагося наслѣдства;

о явкѣ наслѣдниковъ или кредиторовъ умершаго;

о учрежденіи опеки въ наслѣдственномъ имуществѣ, или о другихъ по наслѣдству распоряженіяхъ.

55. Papiér na księgi sądowe przygotowany będzie na koszt gminy, z rozporządzenia Komissyi Rządowéj Sprawiedliwości i podług wzorów przez nią przepisać się mających.

Dla ułatwienia Sądom gminnym w sporządzaniu aktów, wyroków i innych wpisów, jakie mają być do Ksiąg sądowych wnoszone, Komissya Rządowa Sprawiedliwości zarządzi dostarczenie im wzorów.

56. W księdze spraw cywilnych zapisywane będą:

wyroki, które Sąd wydawać będzie w sprawach cywilnych, rozpoznaniu jego poddanych, i

warunki zgody, w sprawach w których strony się pojednały.

57. W księdze spraw policyjno-karnych zapisywane będą:

wyroki które Sąd będzie wydawał, co do mniejszych wykroczeń podlegających jego władzy.

58. W księdze umów i aktów zamieszczane będą:

dobrowolne umowy, które strony w Sądzie gminnym zawierają, o kupno, najem, pożyczkę i t. p.; tudzież:

rozporządzenia majątkowe między żyjącemi lub na przypadek śmierci.

59. W księdze otwartych spadków zapisywaném będzie:

o otwarciu spadku;

o środkach użytych dla zachowania pozostałości;

o zgłaszaniu się następców lub wierzycieli zmarłego;

o urządzeniu opieki, i innych co do pozostałości rozporządzeniach.

65. Гминные доходы принимаетъ Судья и безотлагательно записываетъ ихъ собственноручно въ книгу, а плательщику выдаетъ установленную квитанцію.

Гминными доходами распоряжаетъ Судъ гминный на судебныя надобности. Расходъ Судомъ назначенный, отмѣчается Судьею въ приходо-расходной книгѣ, во время того засѣданія, на которомъ состоялось о томъ опредѣленіе. Выдача денегъ производится подъ росписку получающаго платежь.

66. Въ случаѣ недостаточности, гминная сумма дополняется добавочнымъ сборомъ съ жителей гмины, по раскладкѣ, утвержденной Уѣзднымъ Начальникомъ, который испрашиваетъ предварительно заключенія Предсѣдателя Уѣзднаго Суда.

67. Съ представленіемъ о добавочномъ сборѣ, гминный Судъ препровождаетъ къ Начальнику уѣзда состоявшееся о томъ опредѣленіе гминнаго Суда, съ изъясненіемъ состоянія кассы, предмета, на который требуется добавочный сборъ, и съ означеніемъ количества онаго.

68. Начальникъ Уѣзда не отказываетъ въ утвержденіи добавочнаго сбора, когда сей сборъ не превышаетъ 30-ти копѣекъ съ жилаго дома, и когда Предсѣдатель Суда уѣзднаго сдѣлаетъ одобрительное заключеніе.

Утвержденіе сбора выше 30-ти копѣекъ, принадлежитъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

69. При раскладкѣ добавочнаго сбора, Солтысы и Засѣдатели освобождаются отъ онаго.

65. Fundusze gminne pobiera Sędzia i niezwłocznie je zapisuje własnoręcznie do księgi, a płacącemu wydaje kwit podług ustanowionéj formy.

Funduszem gminnym rozporządza Sąd gminny na potrzeby sądowe. Każdy wydatek, jakiby Sąd uchwalił, Sędzia zapisze do księgi dochodów i wydatków, na témże samém posiedzeniu. Wydatki będą czynione za kwitami wypłatę odbierających.

66. Jeżeliby zabrakło funduszu gminnego, uzupełniony będzie z dodatkowéj składki mieszkańców gminy, według rozkładu zatwierdzonego przez Naczelnika Powiatu, który zażąda poprzednio zdania w téj mierze Prezesa Sądu powiatowego.

67. Sędzia gminny, przedstawiając Naczelnikowi Powiatu potrzebę dodatkowéj składki, dołączy zarazem wydane w tym względzie przez Sąd gminny postanowienie, z wykazaniem stanu kassy, oraz przedmiotu, na jaki dodatkowa składka jest potrzebna, i z oznaczeniem jéj wysokości.

68. Naczelnik Powiatu nie odmówi zatwierdzenia, jeżeli składka nie przenosi trzydziestu kopiejek z domu mieszkalnego, i jeżeli Prezes Sądu powiatowego udzielił przychylne zdanie.

Zatwierdzenie składki, przenoszącéj trzydzieści kopiejek, zależy od Komissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

69. Sołtysi i Ławnicy sądowi będą wolni od składki dodatkowéj.

ГЛАВА ВТОРАЯ.

О власти гминнаго Суда.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

О лицахъ, Суду гминному подвѣдомственныхъ.

70. Гминному Суду подлежатъ всѣ лица, имѣющія въ предѣлахъ гмины постоянное или только временное мѣсто жительства, по дѣйствующимъ о томъ правиламъ.

71. Каждый долженъ отвѣчать предъ тѣмъ Судомъ, которому онъ подвѣдомъ по своему мѣсту жительства.

72. Изъ правила предшедшей статьи исключаются слѣдующіе случаи:

а) Кто совершилъ какой либо проступокъ или причинилъ ущербъ въ чужомъ полѣ или лѣсу, тотъ отвѣчаетъ предъ Судомъ той гмины, въ которой совершенъ проступокъ или причиненъ ущербъ, буде онъ задержанъ при совершеніи проступка, или съ него взятъ принужденный залогъ (fant), или покуда находится въ предѣлахъ судебной гмины.

б) Кто изъ другой гмины, прибывъ, по случаю торговаго дня, ярмарки или храмоваго праздника, продалъ что нибудь, или купилъ, занялъ или выменялъ, и по симъ сдѣлкамъ причинилъ убытокъ или задолжалъ кому либо изъ жителей гмины, или даже чужому; тотъ долженъ отвѣчать предъ мѣстнымъ Судомъ; буде обиженный на него жалуется, покуда онъ находится въ предѣлахъ вѣдомства гминнаго Суда.

в) Наемники и работники какого бы ни было промысла, которые не принадлежатъ къ жителямъ гмины, но

ROZDZIAŁ DRUGI.

O władzy Sądu gminnego.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O osobach podległych władzy Sądu gminnego.

70. Władzy Sądu gminnego podlegają wszyscy mieszkańcy gminy, stale albo czasowo tylko w niéj osiedli, podług istniejących w téj mierze przepisów.

71. Każdy odpowiada przed tym Sądem, któremu z mieszkania swego podlega.

72. Od powyższego prawidła wyłączają się następujące przypadki:

a) Kto popełni jakie wykroczenie, albo szkodę zrobi w cudzym gruncie albo lesie, powinien odpowiadać za to przed Sądem téj gminy, w obrębie któréj popełnił wykroczenie albo szkodę wyrządził, jeżeli go przytrzymano na uczynku, albo sfantowano, albo téż, jeżeli się jeszcze w obrębie gminy sądowéj znajduje.

b) Kto przybywszy z obcéj gminy, na targ, jarmark, albo na odpust, przedał co albo kupił, pożyczył lub zamienił, i przy tych umowach szkodę jaką wyrządził, albo zadłużył się mieszkańcowi gminy, lub nawet obcemu; odpowiadać winien przed Sądem miejscowym, jeżeli przed oddaleniem się z gminy zaskarżony został.

c) Najemnicy i robotnicy wszelkiego rzemiosła, którzy nie są mieszkańcami gminy, ale w gminie pracują,

въ ея предѣлахъ нанимаются для хлѣбопашества, на фабрику или въ мастерство, если они задолжали или же причинили убытокъ своему хозяину или другому жителю гмины, должны также отвѣчать предъ мѣстнымъ Судомъ, покуда находятся въ предѣлахъ его вѣдомства.

г) Проѣзжіе, задолжавшіе или причинившіе убытокъ содержателю гостинницы, трактирнаго заведенія и т. п., или ремесленнику и вообще кому либо изъ жителей гмины, должны отвѣчать передъ Судомъ того мѣста, въ которомъ задолжали или вредъ причинили, если обиженный на нихъ жаловался, до удаленія ихъ изъ предѣловъ гминнаго Судебнаго округа.

73. Въ случаѣ ежели житель другой судебной гмины жалуется на подвѣдомое суду лице, о долгѣ или другой претензіи, а отвѣтчикъ представляетъ съ своей стороны, что истецъ также ему долженъ; то Судъ имѣетъ право и обязанъ разсмотрѣть оба эти взаимныя требованія, или искъ встрѣчный.

74. Гминный Судъ не можетъ вызывать къ отвѣту лицъ, ему по мѣсту жительства не подвѣдомыхъ, за исключеніемъ случаевъ, выше въ ст. 72 и 73 означенныхъ.

Если однакожъ не подвѣдомое гминному Суду лице добровольно явится къ отвѣту, по жалобѣ мѣстнаго жителя, или когда обѣ спорящія стороны, не будучи подвѣдомы гминному Суду, добровольно въ оный явились по своему спору; то Судъ разсматриваетъ сіи дѣла на томъ основаніи, какъ еслибы обѣ стороны ему были подвѣдомы.

przy roli, na fabryce, albo na warsztacie, jeżeli zadłużyli się, albo szkodę wyrządzili swemu gospodarzowi, lub innemu mieszkańcowi gminy, winni także odpowiadać przed Sądem miejscowym, dopóki się w jego obrębie znajdują.

d) Podróżni, którzy zadłużyli się lub szkodę wyrządzili, utrzymującemu dom zajezdny, garkuchnię i t. p., albo rzemieślnikowi i jakiemu-bądź mieszkańcowi gminy; odpowiadać winni przed Sądem miejsca, w którém zadłużyli się lub szkodę wyrządzili, jeżeli przed oddaleniem się z gminy zaskarżeni zostali.

73. W razie, gdyby kto z obcéj gminy, zaskarżył miejscowego mieszkańca o dług lub inną pretensyą, a miejscowy mieszkaniec utrzymywał, że mu się co od skarżącego wzajemnie należy; Sąd również ma prawo, i obowiązany jest, wzajemne te żądania, czyli skargę wzajemną, razem rozpoznać.

74. Sąd gminny nie może pociągać do odpowiedzialności mieszkańców niepodległych jego władzy, wyjąwszy przypadki wyżéj w art. 72 i 73 wymienione.

Gdyby jednakże osoba Sądowi gminnemu nie podległą, dobrowolnie stawiła się na zaskarżenie mieszkańca gminy, albo téż gdyby obie strony, niepodległe Sądowi gminnemu, dobrowolnie się w nim stawiły dla roztrzygnienia sporu; Sąd rozpozna sprawę z taką samą władzą, jaka mu służy względem mieszkańców gminy.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

О власти гминнаго Суда по дѣламъ гражданскимъ вообще.

75. Гражданскимъ дѣломъ называется, когда кто отыскиваетъ отъ другаго имущество или вещь какую либо, или вообще то, что ему отъ него слѣдуетъ.

76. Гминный Судъ вправѣ разсматривать тѣ лишь гражданскія дѣла, въ коихъ отыскивается движимая вещь или исполненіе обязательства личнаго.

77. Движимыми называются тѣ вещи, которыя могутъ быть передвигаемы изъ одного мѣста на другое, безъ повреждeнія. Сюда относятся: животныя, домашняя утварь, земледѣльческія орудія, ремесленные инструменты, рубленный лѣсъ, хлѣбъ въ зернѣ или только сжатый, снятые съ дерева или добытые изъ земли овощи и фрукты, и вообще всякаго рода домашніе или хозяйственные припасы.

78. Личнымъ обязательствомъ называется то, когда кто обязался дать другому что либо или сдѣлать. Сюда принадлежатъ дѣла, о исполненіи взаимныхъ обязательствъ между господами и ихъ слугами, ремесленниками или наемниками; дѣла о уплатѣ долга, оброка, квартирной или заработной платы, о исполненіи барщины (zaciąg i odrobek) или работы, о вознагражденіи за причиненный вредъ и проч.

79. При разсмотрѣніи всякаго гражданскаго дѣла, гминный Судъ обязянъ прежде всего выслушать обѣ стороны, т. е. истца и отвѣтчика, и разсмотрѣвъ сущность дѣла, стараться склонить ихъ къ примиренію.

80. Ежели стороны примирились, то должны вь тоже время объявить, что именно одна уступаетъ или даетъ дру-

ODDZIAŁ DRUGI.

O władzy Sądu gminnego w sprawach cywilnych w ogólności.

75. Sprawą cywilną nazywa się taka, w któréj kto poszukuje na drugim majątku lub innéj jakiéj rzeczy, albo téż w ogólności tego, co mu się od niego należy.

76. Sąd gminny mocen jest rozpoznawać tylko sprawy cywilne, o majątek ruchomy i zobowiązania osobiste.

77. Majątkiem ruchomym, zowią się rzeczy, które bez zepsucia mogą być z miejsca ruszone; takiemi są: zwierzęta, sprzęty domowe, narzędzia gospodarskie, statki rzemieślnicze, drzewo ścięte, zboże w ziarnie albo już ścięte, owoce i inne płody zerwane z drzewa albo wydobyte z ziemi, słowem, wszelki domowy lub gospodarski dobytek.

78. Zobowiązaniami osobistemi są te, przez które jeden drugiemu zobowiązał się dać co lub zrobić; tu należą: sprawy o dopełnienie wzajemnych zobowiązań, między panem lub gospodarzem, a sługą, rzemieślnikiem lub wyrobnikiem; sprawy o zapłatę długu, czynszu, komornego, lub za robotę, o zaciąg i odrobek, o wynagrodzenie zrządzonéj szkody i tym podobne.

79. W każdéj sprawie cywilnéj, Sąd gminny przedewszystkiém wysłucha obie strony: tojest, powoda (tego który skarży) i pozwanego (tego który jest zaskarżony); a rozpoznawszy o co idzie, skłaniać je winien do zgody.

80. Jeżeli strony się pogodzą, to zaraz oświadczyć powinny, co która ustępuje lub dać obowiązuje się, oraz kiedy.

гой, когда и какимъ образомъ должно послѣдовать удовлетвореніе, а Судъ записываетъ въ книгу условія примиренія.

81. Если однакожъ предметъ спора превышаетъ цѣною 150 рублей, то Судъ можетъ мирить стороны въ такомъ лишь случаѣ, когда виновная въ состояніи удовлетворить другую безотлагательно. Еслижъ она того учинить не можетъ, то гминный Судъ объявляетъ сторонамъ, чтобы онѣ обратились въ Судъ уѣздный.

82. Ежели стороны не хотятъ примириться, но обѣ подлежатъ власти того Суда, въ которомъ ихъ дѣло производится, и предметъ спора не превышаетъ 6 рублей, то Судъ обязанъ немедленно постановить рѣшеніе, съ означеніемъ, кто кого долженъ удовлетворять, когда и какимъ порядкомъ. Такое рѣшеніе гминнаго Суда есть окончательное: стороны должны повиноваться его рѣшеніямъ и исполнить ихъ. Буде же одна изъ спорящихъ сторонъ подлежитъ вѣдомству другаго гминнаго Суда, то тогда онѣ могутъ на сіе рѣшеніе приносить жалобу въ Судъ уѣздный.

83. Ежели цѣна иска выше 6-ти рублей, и стороны не хотятъ примириться, то Судья объявляетъ имъ, чтобы они обратились съ жалобою въ уѣздный Судъ, и не чинили самоуправства, подъ опасеніемъ наказанія (ст. 628 и 629).

84. Во всѣхъ случаяхъ, когда стороны обратились въ Судъ гминный, хотя и по таковому дѣлу, которое не подлежитъ его власти, и когда онѣ не примирились; или же когда которая либо изъ нихъ намѣрена подать жалобу на рѣшеніе гминнаго Суда въ Судъ уѣздный, а между тѣмъ спорная вещь можетъ быть утрачена, уничтожена или испорчена тою изъ сторонъ, во владѣніи которой она находится; то буде сіе владѣніе, по мнѣнію Суда, незаконно, и владѣлецъ не имѣетъ достаточнаго имущества для воз-

i jakim sposobem mają się zaspokoić; Sąd zaś warunki zgody wpisze do księgi.

81. Gdyby jednak przedmiot, o który strony się spierają, wart był więcéj jak 150 rsr., Sąd wtedy tylko może je godzić, gdy dłużnik, czyli ta strona od któréj się zapłata należy, drugą zaraz zaspokoi; w przeciwnym razie zapowie im, aby się udały do Sądu powiatowego.

82. Jeżeli strony nie chcą się pogodzić, a obie podlegają władzy tego Sądu, w którym sprawa się toczy, przedmiot zaś sporu (czyli to co jeden, od drugiego żąda) nie przenosi sześciu rubli; Sąd zaraz wyda wyrok, z oznaczeniem: kto kogo ma zaspokoić, kiedy, i jakim sposobem. Taki wyrok Sądu gminnego jest ostateczny, strony powinny mu się poddać i wykonać go. Gdyby przecież jedna ze stron podległą była władzy innego Sądu gminnego, wtedy wolno im odwołać się, czyli zanieść skargę na wyrok, do Sądu popowiatowego.

83. Jeżeli przedmiot sporu przenosi sześć rubli, a strony nie chcą się pogodzić; Sędzia zapowie im, aby się udały do Sądu powiatowego, a same sobie nie wymierzały sprawiedliwości, pod karą. (628 i 629).

84. We wszystkich przypadkach, w których strony udały się do Sądu gminnego, chociażby w sprawie niepodlegającéj jego władzy; jeżeli się nie pogodziły, lub jeżeli jedna z nich na wyrok Sądu gminnego chce się skarzyć do Sądu powiatowego, a przedmiot sporu może być tymczasem utracony, zniszczony lub zepsuty, przez tego kto go posiada, a onby, wedle zdania Sądu posiadał go nieprawnie, i nie miał dostatecznego majątku do wynagrodzenia szkody; Sędzia mocen jest, na żądanie drugiéj strony, oddać tę rzecz

награжденія убытка, Судья властенъ, по требованію другой стороны, передать сію вещь на сохраненіе лицу надежному, которое бы въ состояніи было удовлетворить за нее, въ случаѣ утраты, уничтоженія или порчи. По обоюдному желанію сторонъ, Судья можетъ самъ принять спорный предметъ на сохраненіе. А если предвидится, что для сохраненія вещи достаточно имѣть надъ нею надзоръ, то Судъ можетъ поручить надзоръ Солтысу.

85. На основаніи выше въ ст. 79—84 означенныхъ правилъ, гминный Судъ разсматриваетъ всѣ дѣла гражданскія, которыя подлежатъ его вѣдомству, производя оныя порядкомъ, въ Книгѣ II-ой сего Устава на сіе указаннымъ. Власть гминнаго Суда въ особенныхъ случаяхъ, опредѣляется въ слѣдующемъ отдѣленіи, а также въ Книгѣ III-ей сего Устава.

ОТДѢЛЕНІЕ ТРЕТЬЕ.

О власти гминнаго Суда въ особенныхъ случаяхъ.

I. О власти гминнаго Суда по спорамъ о завладѣніи части чужой земли.

86. Споры о завладѣніи чужой земли подлежатъ власти гминнаго Суда въ слѣдующихъ случаяхъ:

когда кто при исправленіи или постройкѣ какого либо зданія или изгороды, или при рытіи новаго или исправленіи стараго рва, раздѣляющихъ два смежныя владѣнія, перемѣнилъ настоящее ихъ положеніе или направленіе, и симъ захватилъ часть земли, которая доселѣ ему не принадлежала;

когда кто вспахавъ граничную дорогу, границу или межникъ (miedza), или засыпавъ граничный ровъ,

do zachowania osobie zasługującéj na wiarę, którąby w razie utraty, zniszczenia lub zepsucia, miała z czego za nią odpowiadać. Jeżeliby obie strony tego żądały, Sędzia sam mocen jest przyjąć rzecz sporną do zachowania. Jeżeli zaś dla zachowania rzeczy, dosyć jest miéć tylko nad nią nadzór, Sąd może nadzór Sołtysowi poruczyć.

85. Na zasadzie przepisów powyżéj w Art. 79—84 objętych, Sąd gminny rozpoznawać będzie wszelkie sprawy cywilne, podlegające jego władzy, podług form w Księdze II Ustawy niniejszéj przepisanych. Władzą Sądu gminnego w szczególnych przypadkach, oznaczona jest w następującym Oddziale, oraz w Księdze III niniejszéj Ustawy.

ODDZIAŁ TRZECI.

O władzy Sądu gminnego w szczególnych przypadkach.

I. O władzy Sądu gminnego co do spraw o przywłaszczenie części cudzego gruntu.

86. Sprawy o przywłaszczenie części cudzego gruntu, podlegają władzy Sądu gminnego w następujących przypadkach:

gdy kto poprawiając lub stawiając jaki budynek lub ogrodzenie, lub téż bijąc nowy albo poprawiając stary rów, w granicach dwóch przyległych posiadłości, zmienił dotychczasowe ich położenie albo kierunek, i przez to zajął część gruntu, który dotąd do niego nie należał;

gdy kto przez zaoranie granicznéj drogi, między granicznéj, zasypanie rowu granicznego, albo téż

или другимъ какимъ либо образомъ уничтожилъ граничные знаки, присвоилъ себѣ часть сосѣдней земли;

когда кто и безъ поврежденія межи или границы самовольно пользуется чужимъ лугомъ, пастбищемъ, пахатною землею, или лѣсомъ, или водою, или же не дозволяетъ хозяину пользоваться сими мѣстами, утверждая, что онѣ ему принадлежатъ.

87. Если завладѣніе учинено болѣе чѣмъ за годъ до подачи о томъ жалобы, то гминный Судъ не разсматриваетъ такихъ споровъ, но указываетъ истцу, чтобы онъ обратился съ жалобою въ Судъ уѣздный.

88. Споры о завладѣніи могутъ быть, по усмотрѣнію истца, представляемы, помимо гминнаго Суда, въ Судъ уѣздный въ слѣдующихъ случаяхъ:

когда они возникли между жителями отдѣльныхъ селеній, принадлежащихъ разнымъ владѣльцамъ;

когда спорящіе суть владѣльцы имуществъ, заключающихъ въ себѣ болѣе сорока пяти десятинъ или трехъ уволокъ земли, или

когда присвоенное мѣсто пространствомъ больше полуторы десятины или трехъ морговъ земли.

Въ случаяхъ въ сей статьѣ означенныхъ, ежелибы истецъ обратился въ Судъ гминный, а отвѣтчикъ по вызову Суда не явился, то Судъ указываетъ истцу обратиться съ жалобою въ Судъ уѣздный.

89. Не взирая однакожъ на исключенія, въ предшедшихъ 87 и 88-ой ст. означенныя, ежели по поводу завладѣнія между сторонами происходятъ насилія, то Судъ властенъ принять для прекращенія оныхъ мѣры, какія признаетъ полезными.

90. Дѣла о завладѣніи улицы, дороги, площадей, выгона, или другаго мѣста, назначеннаго для общественнаго

przez zniszczenie innym sposobem znaków granicznych, przywłaszczył sobie część gruntu sąsiedniego;

gdy kto, nie naruszając nawet miedzy albo granicy, używa samowolnie cudzéj łąki, pastwiska, roli, lasu lub wody, albo wzbrania posiadaczowi używać tych miejsc, utrzymując, że do niego należą.

87. Jeżeli przywłaszczenie nastąpiło więcéj jak na rok przed zaniesieniem o to skargi, Sąd gminny nie rozpoznaje takowego sporu: zapowie tylko skarżącemu, aby się udał do Sądu powiatowego.

88. W następujących przypadkach powód może ominąć Sąd gminny, i spór o przywłaszczenie wytoczyć odrazu przed Sąd powiatowy:

gdy spór powstał między mięszkańcami wsi oddzielnych, należących do różnych właścicieli;

gdy strony spór wiodące są właścicielami majątków, wynoszących przeszło czterdzieści pięć dziesiątyn, czyli trzy włóki ziemi;

gdy miejsce przywłaszczone ma przeszło $1\frac{1}{2}$ dziesiatyny, czyli przeszło trzy morgi rozległości.

Gdyby w tych przypadkach powód udał się do Sądu gminnego, a przeciwnik na wezwanie Sądu nie stawił się; Sąd wskaże powodowi, aby się udał do Sądu powiatowego.

89. Gdyby jednak między stronami, z powodu przywłaszczenia, zachodziły gwałty; Sąd mocen jest, dla zapobieżenia im, użyć środków jakie uzna za potrzebne, nawet w przypadkach podług Art. 87 i 88 od jego rozpoznania wyłączonych.

90. Sprawy o przywłaszczenie ulicy, drogi, placu, wygonu lub innego miejsca na użytek ogólny przeznaczonego,

употребленія, разсматриваются или по жалобѣ претерпѣвшаго убытокъ, или по донесенію мѣстнаго Начальства.

91. По спорамъ о завладѣніи, Судъ вызываетъ стороны, явиться съ свидѣтелями на спорное мѣсто, назначая для сего день и часъ, прибываетъ туда самъ въ то время, осматриваетъ спорное мѣсто, хотябы стороны или одна изъ нихъ не явились, слушаетъ въ случаѣ надобности показанія свидѣтелей, и если стороны добровольно не примирились, постановляетъ рѣшеніе о томъ, какъ долженъ идти межникъ или граница, или кто долженъ владѣть спорнымъ мѣстомъ.

92. Если стороны рѣшеніемъ не удовольствовались, то гминный Судъ долженъ имъ внушить, чтобы онѣ обратились въ Судъ уѣздный, и буде сіе найдетъ нужнымъ, особенно въ случаѣ происходившихъ насилій, приказываетъ пріостановить дальнѣйшую постройку или другую начатую работу, означаетъ временно, согласно съ своимъ рѣшеніемъ, направленіе межника, или границы знаками или сохою, и поручаетъ Солтысу наблюдать, чтобы стороны сихъ знаковъ не нарушали.

93. Въ случаѣ если стороны рѣшеніемъ довольны, Судъ въ своемъ присутствіи приказываетъ разграничить спорную землю, согласно съ своимъ рѣшеніемъ, и ставить нужные для сего постоянные знаки. Сіе распоряженіе должно быть сдѣлано и въ томъ случаѣ, когда стороны примирились, или не жаловались въ Судъ уѣздный, установленнымъ порядкомъ (ст. 183).

94. При разсмотрѣніи споровъ о завладѣніи земли, виновные въ нарушеніи или порчѣ межи, или границы, или граничныхъ знаковъ вообще, подвергаются наказанію на основаніи ст. 764 и 780 сего Устава.

rozpoznawane będą albo na skargę poszkodowanego, albo na doniesienie zwierzchności miejscowéj.

91. W sprawach o przywłaszczenie, Sąd wzywa strony, aby się stawiły wraz ze świadkami na miejscu spornem, wyznaczając do tego dzień i godzinę; sam téż przybędzie na on czas, obejrzy miejsce sporne, chociażby się strony lub jedna z nich nie stawiły, w razie potrzeby wysłucha świadków, i jeżeli strony nie pogodzą się dobrowolnie, wyda wyrok, w którym postanowi, jak ma iść miedza albo granica, lub téż kto ma posiadać miejsce sporne.

92. Jeżeli strony na wyroku nie poprzestaną, Sąd gminny zaleci im udać się do Sądu powiatowego, i jeżeli uzna tego potrzebę, szczególniéj w razie zachodzących gwałtów, nakaże wstrzymać dalszą budowę lub inną zaczętą robotę, oznaczyć każe tymczasowo, podług swojego wyroku, kierunek miedzy albo granicy, znakami albo pługiem, i poleci Sołtysowi dopilnować, aby strony téj granicy nie naruszały.

93. Gdyby strony na wyroku poprzestały, Sąd w swojéj obecności każe rozgraniczyć grunt sporny podług swego wyroku, i oznaczyć granicę stałemi znakami. Podobnież postąpione będzie, gdy się strony pogodziły, lub nie podały skargi do Sądu powiatowego w czasie i sposobie w téj mierze oznaczonych (Art. 183).

94. Przy rozpoznaniu sprawy o przywłaszczenie gruntu, ci, którzy okażą się winnemi naruszenia lub zniszczenia miedzy, granicy, albo w ogóle znaków granicznych, skazani będą na karę odpowiednio Art. 764 i 780 Ustawy niniejszéj.

II. О власти гминнаго Суда по дѣламъ о оброкѣ или барщинѣ.

95. Дѣла о оброкѣ или барщинѣ подлежатъ власти гминнаго Суда въ слѣдующихъ случаяхъ:

когда собственникъ, не получивъ оброка въ срокъ, обратился въ Судъ о взысканіи;

когда при расчетахъ между собственникомъ и оброчнымъ владѣльцемъ, возникъ споръ о количествѣ уплаченнаго или слѣдующаго къ платежу чинша, или о взаимныхъ между сторонами по сему поводу претензіяхъ;

когда, при выдачѣ чинша хлѣбомъ или другими предметами, возникъ споръ о ихъ качествѣ или количествѣ;

когда, при расчетахъ, между собственникомъ и отбывающимъ барщину возникъ споръ, о количествѣ выработанной или слѣдующей къ работѣ барщины;

когда, при отбываніи барщины поурочно, возникъ споръ о мѣрѣ урока или о качествѣ работы.

Вообще гминному Суду подлежатъ тѣ споры о чиншахъ, даняхъ или барщинѣ, въ коихъ дѣло идетъ о правильномъ исполненіи сихъ повинностей, а не о правѣ на оныя.

96. Изъ дѣлъ о оброкѣ или барщинѣ, власти гминнаго Суда подлежатъ только тѣ, въ коихъ цѣна иска не выше 30 рублей чинша или 100 дней барщины.

97. Если въ спорѣ о оброкѣ или барщинѣ, искъ не превышаетъ 6 рублей чинша или 30 дней барщины, то со-

II. O władzy Sądu gminnego w sprawach o czynsz albo zaciąg (czyli pańszczyznę).

95. Sprawy o czynsz albo zaciąg, podlegają władzy Sądu gminnego, w następujących przypadkach:

kiedy właściciel, nie otrzymawszy czynszu w terminie, udaje się do Sądu o znaglenie do zapłaty;

kiedy przy obrachunku między właścicielem i czynszownikiem powstał spór o to, ile już zapłacono czynszu, a ile się jeszcze należy, lub o inne ztąd wzajemne pretensye;

kiedy przy uiszczeniu czynszu w zbożu lub w innych przedmiotach, powstał spór o ich gatunek albo ilość;

kiedy przy obrachunku między właścicielem i odrabiającym zaciąg, powstał spór o ilość już odrobionéj lub przypadającéj jeszcze pańszczyzny;

kiedy przy odrabianiu zaciągu na wymiar czyli wydział, powstał spór o miarę wydziału lub o rodzaj roboty.

W ogólności, do Sądu gminnego należą takie sprawy, o czynsze, daniny, albo zaciąg czyli pańszczyznę, w których spór zachodzi o należyte wykonanie tych powinności, nie zaś o samo do nich prawo.

96. Sprawy o czynsz albo pańszczyznę, wtedy tylko podlegają władzy Sądu gminngo, kiedy wysokość przedmiotu sporu nie przenosi trzydziestu rubli czynszu albo stu dni pańszczyzny.

97. Jeżeli w sprawie o czynsz albo o pańszczyznę przedmiot sporu nie przewyższa sześciu rubli czynszu lub

стоявшееся по оному рѣшеніе гминнаго Суда есть окончательное.

98. Рѣшенія состоявшіяся по спорамъ о качествѣ работы, мѣрѣ и качествѣ урока, или отдаваемыхъ продуктовъ, суть окончательныя, буде также цѣна иска не превышаетъ 6-ти рублей, и споръ возникъ по единовременному исполненію повинности.

III. О власти гминнаго Суда по спорамъ съ проѣзжими.

99. Ежели кто прибылъ изъ другой гмины, какъ проѣзжій, или по дѣлу, или только въ гости, и во время своего пребыванія задолжалъ или причинилъ ущербъ содержателю гостинницы, трактира, ремесленнику или извощику, и желалъ бы удалиться, не расплатившись и не удовлетворивъ кого слѣдуетъ, то Судъ, по жалобѣ обиженнаго, властенъ вызвать стороны къ явкѣ безотлагательно. Прежде однакожъ Судъ долженъ сообразить, основательна ли сія жалоба и не взведена ли она для притѣсненія проѣзжаго, и принимаетъ въ уваженіе такую лишь жалобу, которая найдена будетъ справедливою.

100. По дѣламъ съ проѣзжими, Судъ, принявъ жалобу, долженъ склонить стороны къ примиренію, по общимъ выше означеннымъ правиламъ. Буде же стороны не примирились, то постановляетъ рѣшеніе, хотя бы предметъ спора превышалъ цѣною 6 рублей, но однакожъ не болѣе 30 рублей. Но на рѣшеніе сего рода, сторона недовольная онымъ, можетъ принести жалобу въ Судъ уѣздный.

101. Ежели проѣзжій, примирившись съ противникомъ, или удовольствовавшись рѣшеніемъ Суда, не можетъ въ тожъ время исполнить онаго, то долженъ, по требова-

trzydziestu dni robocizny, wyrok Sądu gminnego jest ostatecznym.

98. Wyroki zapadłe w sprawach o rodzaj roboty, i miarę albo sposób wydziału, lub téż miarę i gatunek oddawanych płodów, są również ostateczne, jeżeli wartość poszukiwanéj należności nie przenosi sześciu rubli, a spór wynikł z powodu jednorazowego wykonania powinności.

III. O władzy Sądu gminnego w sporach z podróżnemi.

99. Gdyby kto przybył z obcéj gminy, jako podróżny, albo za interesem, lub tylko jako gość, i w czasie swego pobytu zadłużył się, lub szkodę jaką wyrządził utrzymującemu dom zajezdny albo garkuchnią, rzemieślnikowi albo furmanowi, a potém chciałby się oddalić, nie uiściwszy tego co winien; Sąd, na skargę poszkodowanego, mocen jest wezwać strony przed siebie niezwłocznie: poprzednio jednak wyrozumiéć winien, czy skarga ta jest uzasadnioną i czy nie jest zaniesioną dla dokuczenia podróżnemu, i taką tylko skargę pod rozpoznanie przyjmie, którą za słuszną uzna.

100. W sprawach z podróżnemi, Sąd przyjąwszy skargę, skłaniać będzie strony do zgody, wedle ogólnych wyżéj wskazanych prawideł. Gdyby się zaś nie pojednały, wyda wyrok, chociażby wartość przedmiotu spornego przewyższała sześć rubli, byleby trzydziestu rubli nie przechodziła. Jednakże strona, któraby na wyroku nie poprzestała, ma prawo skarżyć się do Sądu powiatowego.

101. Gdyby podróżny, pogodziwszy się ze stroną przeciwną, albo poprzestawszy na wyroku, nie mógł zaraz go wykonać; obowiązany będzie na żądanie poszkodowa-

нію истца, представить достаточный залогъ или поручительство, и обстоятельно объяснить, когда т. е. въ какой день именно искъ будетъ имъ удовлетворенъ.

102. Ежели проѣзжій, представившій залогъ, къ назначенному сроку денегъ не доставитъ, то Судъ долженъ распорядиться о продажѣ залога и о удовлетвореніи истца; а что противъ иска выручено будетъ болѣе, приказываетъ сохранить въ гминной кассѣ, для выдачи отвѣтчику, буде онъ явится за симъ до истеченія трехъ мѣсяцевъ со дня продажи залога. Еслижъ онъ въ продолженіе сего времени не явится, то Судъ предписываетъ причислить деньги къ гминному фундушу.

103. Ежели проѣзжій представившій поручителя, не удовлетворилъ истца въ назначенный срокъ, то поручитель обязанъ сперва заплатить истцу, а потомъ можетъ обратить взысканіе на должника.

104. Ежели проѣзжій объявилъ неудовольствіе на рѣшеніе и намѣренъ жаловаться уѣздному Суду; то долженъ также представить залогъ, или поручительство, не только въ обезпеченіе иска, но и издержекъ на хожденіе по дѣлу въ уѣздномъ Судѣ.

Не запрещается однакожъ истцу, по собственной волѣ, освободить должника отъ залога и поручительства.

105. Ежели проѣзжій въ теченіе 10-ти дней по объявленіи ему рѣшенія, не подаетъ жалобы въ Судъ уѣздный установленнымъ на сіе порядкомъ, то гминный Судъ поступаетъ съ залогомъ или поручителемъ, согласно означеннымъ выше въ ст. 102 и 103 правиламъ.

106. Когда искъ выше 30-ти рублей, и стороны не примирились, то проѣзжій долженъ представить залогъ или поручительство въ обезпеченіе иска, а Судья объявляетъ истцу, чтобы онъ по сему дѣлу обратился въ Судъ уѣз-

nego, dać zastaw dostateczny, albo stawić poręczyciela odpowiedzialnego i wyraźnie oświadczyć, kiedy, tojest którego dnia, należność zapłacona będzie.

102. Jeżeliby podróżny, dawszy zastaw, nie uiścił się do dnia oznaczonego; Sąd każe zastaw przedać i poszkodowanego zaspokoić, a coby było więcéj nad to co się należy, zachować w kassie gminnéj dla zwrócenia pozwanemu, jeżeli się zgłosi w ciągu trzech miesięcy od dnia przedaży zastawu. Gdyby zaś w tym czasie nie zgłosił się, każe tę resztę przyłączyć do funduszu gminnego.

103. Jeżeli podróżny, który stawił poręczyciela, nie uiścił się do dnia oznaczonego; poręczyciel winien poszkodowanemu zapłacić, a następnie może upomniéć się o zwrot u dłużnika.

104. Jeżeli podróżny oświadczył, że na wyroku nie poprzestaje, i zamierza zanieść skargę do Sądu powiatowego; winien również dać zastaw, albo postawić poręczyciela, nie tylko za to co od niego zasądzono, ale i za koszta sprawy w Sądzie powiatowym.

Wolno jednakże powodowi uwolnić dłużnika od zastawu i poręki (kaucyi).

105. Gdyby podróżny, w przeciągu dni dziesięciu od ogłoszenia sobie wyroku, nie zaniósł skargi do Sądu powiatowego, w sposobie na to przepisanym (Art. 183); Sąd gminny postąpi z zastawem lub z poręczycielem wedle Artykułów 102 i 103.

106. Jeżeli przedmiot sporu przenosi rubli trzydzieści, a strony się nie pogodziły; podróżny winien będzie dać zastaw, albo stawić poręczyciela, na bezpieczeństwo poszukiwanéj należności, a Sędzia gminny oświadczy powodowi,

дный, въ вѣдомствѣ коего споръ возникъ. Истецъ и въ семъ случаѣ можетъ освободить проѣзжаго отъ залога или поручительства.

107. При разсмотрѣніи дѣлъ съ проѣзжими, гминный Судья обязанъ наблюдать не только за тѣмъ, чтобы никто не причинилъ обиды жителямъ его гмины, но также за тѣмъ, чтобы проѣзжіе не были притѣсняемы ни задерживаемы по напрасну.

108. Когда проѣзжій имѣетъ мѣсто жительства въ одной изъ сосѣднихъ гминъ судебныхъ, то онъ не можетъ быть вызываемъ въ мѣстный Судъ: а ктобы имѣлъ поводъ на него жаловаться, долженъ обратиться въ подлежащій Судъ, за исключеніемъ однакожъ, когда бы онъ самъ явился къ отвѣту безъ вызова.

109. Ежели проѣзжій жалуется на мѣстнаго жителя, то также Судъ вправѣ постановить рѣшеніе по иску, цѣна коего превышаетъ 6 рублей, но не болѣе 30-ти рублей, буде стороны не примирились, и мѣстный житель также имѣетъ право жаловаться на рѣшеніе гминнаго Суда въ Судъ уѣздный. Но если мѣстный житель найденъ виновнымъ, то, буде рѣшеніе Суда окончательно или не обжаловано, онъ долженъ безотлагательно удовлетворить проѣзжаго, если тотъ сего требуетъ.

110. Если же проѣзжій жалуется на лице, неподлежащее вѣдомству Суда, какъ напримѣръ: на извощика или другихъ нанятыхъ имъ людей, или если они жалуются на проѣзжаго; тогда дѣло разсматривается Судомъ, на основаніи общихъ выше изложенныхъ правилъ.

111. Споры съ проѣзжими могутъ быть разсматриваемы и однимъ гминнымъ Судьею, ежели въ то время, когда они случились, Судъ не имѣетъ присутствія, а Засѣдатели

aby się ze skargą udał do Sądu powiatowego, w którego obrębie spór powstał. I w tym także przypadku, powód może uwolnić podróżnego od zastawu lub poręki.

107. Przy rozpoznawaniu sporów z podróżnemi, Sędzia gminny baczyć winien, ażeby z jednéj strony nie działa się krzywda ludziom w jego gminie mieszkającym, z drugiéj, ażeby téż i podróżni nie byli uciążeni lub zatrzymywani bez przyczyny.

108. Jeżeli podróżny jest mieszkańcem jednéj z sąsiednich gmin sądowych, nie może być pozywany przed Sąd miejscowy: ktoby chciał na niego podać skargę, powinien się udać do Sądu któremu on podlega, wyjąwszy gdyby podróżny bez pozwu sam się stawił.

109. Jeżeli podróżny skarzy się na miejscowego mieszkańca, a strony się nie pogodzą; Sąd mocen jest wydać wyrok, nawet gdy żądanie przenosi sześć rubli, lecz nie jest wyższe nad trzydzieści rubli: i wtedy miejscowemu mieszkańcowi służy również prawo skarzenia się na wyrok Sądu gminnego do Sądu powiatowego. Jeżeli mieszkaniec miejscowy, na zapłacenie został skazany; gdy wyrok jest ostateczny, albo na nim poprzestał, winien podróżnego niezwłocznie zaspokoić, jeżeli on tego żąda.

110. Jeżeli zaś podróżny skarzy się na osobę Sądowi gminnemu niepodległą, jak np. na furmana lub innych najemników, albo jeżeli oni skarzą się na podróżnego; Sąd rozpozna sprawę podług ogólnych powyżéj wskazanych prawideł.

111. Spory z podróżnemi mogą być rozpoznawane przez samego Sędziego gminnego, jeżeli w chwili kiedy się zdarzyły, Sąd nie zasiada, a Ławnicy mieszkają w innéj

живутъ въ другихъ деревняхъ, или по какому либо съ ихъ стороны препятствію нельзя составить засѣданія.

IV. О власти гминнаго Суда по спорамъ, случившимся на ярмаркѣ, торгѣ или въ храмовой праздникъ.

112. Когда споръ возникъ на ярмаркѣ, торгѣ или въ храмовой праздникъ (odpust); то онъ разсматривается мѣстнымъ гминнымъ Судомъ, на основаніи правилъ, постановленныхъ выше для рѣшенія споровъ съ проѣзжими.

V. О власти гминнаго Суда по искамъ встрѣчнымъ.

113. Если кто представилъ въ гминный Судъ жалобу по какой либо претензіи, а отвѣтчикъ въ объясненіи представилъ также противу него свою претензію; то Судъ, по такому встрѣчному иску, обязанъ разсмотрѣть оба взаимныя требованія, расчитать стороны, и примирить ихъ, или, въ случаѣ несогласія, рѣшить, сколько одна другой должна заплатить.

114. Когда, какъ истецъ такъ и отвѣтчикъ, требуютъ взаимно другъ у друга не болѣе 6-ти рублей, то рѣшеніе гминнаго Суда есть окончательное.

115. Если отвѣтчикъ требуетъ взаимно у истца болѣе 6-ти рублей, то гминный Судъ въ правѣ рѣшить и такое дѣло, буде сіе требованіе не превышаетъ 30-ти рублей: но стороны могутъ на сіе рѣшеніе жаловаться уѣздному Суду.

116. Въ случаѣ, когда бы встрѣчный искъ случился между сторонами, изъ коихъ одна не подлежитъ вѣдомству того Суда, въ которомъ дѣло производится; то Судъ раз-

wsi, albo dla jakiéj z ich strony przeszkody, Sądu zebrać nie można.

IV. O władzy Sądu gminnego w sporach zaszłych na jarmarku, targu lub odpuście.

112. Jeżeli spór zajdzie w czasie jarmarku, targu, albo odpustu; Sąd gminny miejscowy rozpozna go, podług prawideł wyżéj dla rozstrzygania sporów z podróżnemi postanowionych.

V. O władzy Sądu gminnego co do skarg wzajemnych.

113. Jeżeli kto zaskarżył drugiego do Sądu gminnego o jaką należność, a ten pozwany, odpowiadając na skargę, upomina się wzajemnie u niego o swoję także należność; Sąd, na taką wzajemną skargę, rozpozna oba wzajemne żądania, strony obrachuje i pogodzi; a gdy się nie zgodzą, postanowi, kto komu ma zapłacić.

114. Jeżeli tak powód jak pozwany upominają się wzajemnie o należności, z których żadna nie przenosi sześciu rubli, wyrok Sądu gminnego będzie ostatecznym.

115. Gdyby zaś pozwany upominał się wzajemnie od powoda więcéj jak o sześć rubli; Sąd gminny mocen jest i taką sprawę osądzić, byleby żądanie nie przenosiło trzydziestu rubli srebrem, lecz na taki wyrok, strony mogą się skarżyć do Sądu powiatowego.

116. Gdyby skarga wzajemna zaszła między stronami, z których jedna nie podlega władzy tego Sądu, w którym sprawa się toczy; Sąd rozpozna sprawę wedle powyższych

сматриваетъ сіе дѣло по правиламъ выше означеннымъ, но стороны, во всякомъ случаѣ, имѣютъ право жаловаться на его рѣшеніе Суду уѣздному.

VI. О власти гминнаго Суда по спорамъ о причиненіи вреда въ поляхъ или лѣсахъ.

117. По спорамъ о полевыхъ или лѣсныхъ поврежденіяхъ, гминный Судъ, если стороны не примирились, постановляетъ рѣшеніе до такой суммы, въ какую вредъ оцѣненъ, безъ ограниченія.

118. Ежели цѣна рѣшеннаго спора не превышаетъ 6-ти рублей, то состоявшееся по оному рѣшеніе гминнаго Суда есть окончательное, хотя бы одна изъ сторонъ не принадлежала его вѣдомству. По дѣламъ большей цѣны, каждая изъ сторонъ имѣетъ право на рѣшеніе гминнаго Суда жаловаться Суду уѣздному, порядкомъ ниже въ ст. 183-ей означеннымъ.

119. Если по поводу полевыхъ или лѣсныхъ поврежденій задержанъ былъ скотъ, а потомъ между сторонами произошелъ споръ о вознагражденіи за содержаніе онаго, или о доходахъ, полученныхъ отъ онаго задержавшимъ; то гминный Судъ въ правѣ рѣшить сей споръ, также не смотря на цѣну иска, и согласно правилу предшедшей 118-ой статьи.

120. Дѣла о полевыхъ или лѣсныхъ поврежденіяхъ, разсматриваются на основаніи правилъ, помѣщенныхъ сего Устава книги II-ой въ ст. 472—514.

przepisów, ale stronom wolno będzie w każdym razie zaskarżyć wyrok do Sądu powiatowego.

VI. O władzy Sądu gminnego co do sporów o szkody polne i leśne.

117. W sprawach o szkody polne i leśne, Sąd gminny, jeżeli się strony nie pogodzą, mocen jest zawyrokować, do wysokości takiéj summy, na jaką szkoda będzie oszacowana, bez ograniczenia.

118. Jeżeli osądzone żądanie nie przenosi sześciu rubli, wyrok Sądu gminnego, który je rozpoznał, jest ostateczny, choćby jedna ze stron należała do obcéj gminy. W sprawach większéj wartości, każda strona może się skarżyć na wyrok do Sądu powiatowego, w sposobie w Art. 183 przepisanym.

119. Gdyby z powodu szkód polnych lub leśnych zajęte były zwierzęta domowe, a następnie zaszedł spór o koszta utrzymania tych zwierząt, lub o korzyści jakie zajmujący z nich osiągnął; Sąd gminny rozpozna spór taki, bez względu na ilość żądaną, z zastosowaniem się do przepisu poprzedniego 118 artykułu.

120. Sprawy o szkody polne i leśne, rozpoznawane będą podług przepisów zamieszczonych w Księdze drugiéj niniejszéj Ustawy w Art. 472—514.

VII. О власти гминнаго Суда по спорамъ между слугами, наемниками, работниками всякаго ремесла и ихъ хозяевами.

121. По спорамъ между слугами, наемниками, работниками всякаго ремесла и ихъ хозяевами, гминный Судъ, если стороны не примирились, постановляетъ рѣшеніе до 30-ти рублей.

122. Ежели цѣна рѣшеннаго спора не превышаетъ 6-ти рублей, то состоявшееся по оному рѣшеніе гминнаго Суда признается окончательнымъ, хотя бы одна изъ сторонъ, по мѣсту жительства, не принадлежала его вѣдомству. По дѣламъ большей цѣны, каждая изъ сторонъ имѣетъ право, на рѣшеніе гминнаго Суда жаловаться Суду уѣздному.

123. Правила о взаимныхъ обязательствахъ и правахъ слугъ и хозяевъ, изложены сего Устава книги II-ой въ ст. 515-ой и слѣдующихъ.

ОТДѢЛЕНІЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

О власти гминнаго Суда по дѣламъ судно-полицейскимъ.

124. Гминный Судъ въ правѣ наказывать виновныхъ за тѣ лишь проступки, которые въ настоящемъ Уставѣ именно означены, или которые въ послѣдствіи будутъ указаны отдѣльными о томъ постановленіями.

125. Власть гминныхъ Судовъ, по дѣламъ судно-полицейскимъ, отнюдь не отмѣняетъ и не стѣсняетъ правъ полиціи, въ отношеніи собственно полицейскихъ дѣлъ, кои и впередь остаются на ея обязанности, какъ сіе положительно указано будетъ въ подробной по сему предмету инструкціи.

VII. O władzy Sądu gminnego, w sporach, między sługą, najemnikiem, lub robotnikiem wszelkich rzemiosł, a panem.

121. W sporach, między sługami, najemnikami, lub robotnikami wszelkich rzemiosł, a gospodarzem czyli panem; Sąd gminny, jeżeli się strony nie pogodzą, mocen jest wydać wyrok, do wysokości rubli srebrem trzydziestu.

122. Jeżeli wysokość rozpoznanego żądania nie przenosi sześciu rubli; wyrok Sądu będzie ostatecznym, choćby która ze stron ze względu na swe zamieszkanie nie podlegała jego władzy. W sprawach o wyższy przedmiot, każda ze stron ma prawo zaskarżyć wyrok Sądu gminnego do Sądu powiatowego.

123. Przepisy o wzajemnych obowiązkach i prawach sług i panów, objęte są w Księdze drugiéj niniejszéj Ustawy w artykule 515 i następnych.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O władzy Sądu gminnego w sprawach policyjno-karnych.

124. Sąd gminny mocen jest karać te tylko wykroczenia, które w Ustawie niniejszéj szczegółowo są oznaczone, albo któreby późniéj przez oddzielne postanowienia były wskazane.

125. Władza Sądów gminnych w sprawach policyjno-karnych, nie znosi i nie ogranicza praw policyi, pod względem przedmiotów czysto-policyjnych, które i nadal do jéj obowiązków należéć będą, jak to w szczegółowéj w téj mierze instrukcyi będzie określone.

126. Наказанія, въ коихъ Судъ гминный властенъ приговаривать виновныхъ, суть слѣдующія:

замѣчаніе;

выговоръ въ присутствіи Суда;

денежное взысканіе до 10-ти рублей;

кратковременный арестъ до 7-ми дней;

наказаніе розгами до 20-ти ударовъ;

отдача въ домъ работный.

127. Если Судъ приговорилъ виновнаго:

къ замѣчанію;

выговору въ присутствіи Суда;

денежному взысканію до 1 руб. 50 коп.;

кратковременному аресту до трехъ дней;

наказанію розгами до 10-ти ударовъ;

то приговоръ считается окончательнымъ, и исполняется безотлагательно.

На приговоры, коими постановляются наказанія выше сей мѣры, виновные имѣютъ право жаловаться Суду уѣздному.

128. Гминный Судъ приступаетъ къ разсмотрѣнію дѣлъ о проступкахъ, или по жалобѣ обиженнаго, или по донесенію мѣстной полиціи.

На основаніи слуховъ или догадокъ, гминный Судъ не въ правѣ никого наказывать, или даже вызывать къ объясненіямъ.

129. Когда кто проступкомъ причинилъ другому вредъ, и обиженный требуетъ вознагражденія; то гминный Судъ, кромѣ наказанія за проступокъ, опредѣляетъ и количество слѣдующаго вознагражденія.

130. Если количество вознагражденія превышаетъ 30 рублей, и стороны не примирились, то гминный Судъ подвергаетъ виновнаго наказанію за проступокъ, а оби-

126. Kary, jakie Sąd gminny wymierzać jest mocen, są następujące:

napomnienie;
nagana w obec Sądu;
kara pieniężna do dziesięciu rubli srebrem;
areszt do dni siedmiu;
chłosta do razów dwudziestu;
oddanie do domu przytułku i pracy.

127. Jeżeli Sąd skazał winnego:

na napomnienie;
naganę wobec Sądu;
karę pieniężną do jednego rubla pięćdziesięciu kop.;
areszt do dni trzech;
chłostę do razów dziesięciu;

wyrok jego jest ostatecznym i niezwłocznie będzie wykonanym.

Skazany przez Sąd gminny na wyższą karę, ma prawo zanieść skargę do Sądu powiatowego.

128. Sąd gminny rozpoznaje i sądzi wykroczenia, albo na skargę pokrzywdzonego, albo na doniesienie miejscowéj policyi.

Na zasadzie wieści lub domysłów, Sąd gminny nie może nikogo karać, ani nawet wzywać do tłómaczenia.

129. Jeżeli kto wykroczeniem zrządził komu szkodę, poszkodowany domaga się wynagrodzenia; Sąd gminny, oprócz kary za wykroczenie, oznaczy zarazem ilość przypadającego wynagrodzenia.

130. Gdyby ilość żądanego wynagrodzenia przenosiła rubli trzydzieści, a strony się nie pogodziły; Sąd gminny wymierzy na winnego karę za wykroczenie, poszkodowane-

женному объявляетъ, чтобы онъ о вознагражденіи обратился съ жалобою въ Судъ уѣздный.

131. Если, при разсмотрѣніи какого либо проступка, окажется, что виновный совершилъ болѣе важное преступленіе, или вообще такое дѣйствіе, которое не подлежитъ разбирательству гминнаго Суда; то сей Судъ обращаетъ все дѣло въ Судъ уѣздный.

132. Въ случаяхъ въ предшедшей статьѣ означенныхъ, гминный Судья обязанъ сверхъ того увѣдомлять мѣстную полицію, о дошедшихъ до его свѣдѣнія преступныхъ дѣяніяхъ, для принятія надлежащихъ предварительныхъ мѣръ, или разпорядиться о томъ отъ себя, буде самъ исправляетъ должность Войта.

133. Если означенными въ семъ Уставѣ преступными дѣйствіями, подлежащими вѣдомству гминнаго Суда, причинены кому либо смерть или увѣчье или тяжкое поврежденіе въ здоровьи; то дѣла сего рода передаются Суду уѣздному, для разсмотрѣнія по правиламъ Уложенія о наказаніяхъ.

134. Проступки, за которые гминный Судъ властенъ подвергать виновныхъ наказаніямъ, означеннымъ выше въ ст. 126, опредѣлены въ книгѣ IV-ой; порядокъ же производства дѣлъ судно-полицейскихъ изложенъ въ книгѣ III-ей сего Устава.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЯТОЕ.

О власти и обязанностяхъ гминнаго Судьи.

135. Гминный Судья въ правѣ разсматривать и судить одинъ тѣ дѣла, и производить тѣ дѣйствія, которыя въ семъ Уставѣ ему положительно предоставлены.

mu zaś oświadczy, że o wynagrodzenie ma się udać ze skargą do Sądu powiatowego.

131. Gdyby przy rozpoznawaniu jakiego wykroczenia, okazało się, że obwiniony spełnił przestępstwo większéj wagi, albo w ogólności dopuścił się takiego czynu, który rozpoznaniu Sądu gminnego nie ulega; wówczas Sąd całą sprawę odeśle do Sądu powiatowego.

132. W przypadkach w poprzedzającym artykule przewidzianych, Sędzia gminny udzieli miejscowéj policyi powziętych wiadomości o przestępstwie, dla zarządzenia właściwych środków zaradczych, albo je sam zarządzi, jeżeli pełni obowiązki Wójta.

133. Jeżeliby kto, w skutku wykroczeń w niniejszéj Ustawie przewidzianych, ulegających władzy Sądu gminnego, poniósł śmierć, kalectwo, albo ciężkie nadwerężenie zdrowia; sprawa będzie odstąpiona Sądowi powiatowemu, który ją rozpozna podług Kodexu karnego.

134. Wykroczenia za które Sąd gminny mocen jest wymierzać kary wyżéj w Art. 126 oznaczone, wymienione są w Księdze czwartéj, a postępowanie przy rozpoznawaniu spraw policyjno-karnych, określone jest w Księdze trzeciéj niniejszéj Ustawy.

ODDZIAŁ PIĄTY.

O władzy i obowiązkach Sędziego gminnego.

135. Sędzia gminny będzie sam rozpoznawał i sądził te sprawy, i załatwiał te czynności, które w niniejszéj Ustawie wyraźnie mu są powierzone;

Сюда принадлежатъ:

споры съ проѣзжими;

споры возникшіе во время торга, ярмарки или приходскаго праздника;

наконецъ всѣ нетерпящія отлагательства дѣла, буде въ то время, когда они случились, нѣтъ Засѣдателей на лицо, или они живутъ въ другой деревнѣ, или по какому либо съ ихъ стороны препятствію, нельзя въ тожъ время составить засѣданія.

136. Гминный Судья тщательно обязанъ наблюдать: чтобы Судъ производился непремѣнно въ назначенные дни, и чтобы рѣшенія и распоряженія гминнаго Суда исполнялись со всею точностію, и не долженъ допускать, чтобы къ отвѣту въ гминномъ Судѣ вызываемы были лица ему неподвѣдомыя, или чтобы Судъ разсматривалъ дѣла, которыя ему не подлежатъ, или отвергалъ произвольно представленное ему дѣло, не постановивъ по оному рѣшенія, или чтобы рѣшенія Суда постановляемы были безъ присутствія всѣхъ членовъ, за исключеніемъ, когда разсмотрѣніе какого либо дѣла предоставлено одному Судьѣ, или наконецъ, чтобы какое нибудь рѣшеніе не было записано въ книгу.

137. Когда кто либо въ гминѣ скончается и оставитъ хотя бы незначительное имѣніе, то Судья долженъ усердно стараться, чтобы наслѣдство не подвергалось убытку, и досталось тому, кому оно слѣдуетъ по закону.

138. Въ предупрежденіе поврежденій въ поляхъ и лѣсахъ, гминный Судья старается склонить жителей, къ устройству, по селамъ, правильнаго порядка пастьбы домашнихъ животныхъ, а по возможности, и къ заведенію присяжныхъ полевыхъ и лѣсныхъ стражей (polowych i gajowych).

139. Такъ какъ завладѣніе чужею землею и поврежденіе межи, или границы, если дѣла о томъ не рѣшены заблаго-

Tu należą:

spory z podróżnemi;

spory zaszłe na targu, jarmarku, lub odpuście;

wszelkie sprawy nie cierpiące zwłoki, jeżeli w chwili kiedy się zdarzyły, Ławnicy nie są obecni, albo mieszkają w innéj wsi, albo gdy dla jakiéj z ich strony przeszkody nie można zaraz złożyć całego Sądu.

136. Sędzia gminny dokładać będzie wszelkiego starania: aby Sądy odbywały się w dniach na to przeznaczonych, aby wyroki i rozporządzenia Sądu gminnego były wykonywane z wszelką ścisłością, wedle tego co w nich nakazano: nie powinien dopuszczać, aby do Sądu gminnego pociągane były osoby temu Sądowi niepodległe; albo żeby Sąd rozpoznawał sprawy, które do niego nie należą; lub odrzucał samowolnie przedstawioną sobie sprawę, nie wydawszy w niéj wyroku; albo wydawał wyroki bez obecności wszystkich członków Sądu, wyjąwszy, gdy rozpoznanie sprawy, samemu Sędziemu prawem jest dozwolone; albo na koniec, aby wyrok jaki nie był do księgi sądowéj zapisany.

137. Kiedy kto w gminie umrze, a po nim zostanie jakikolwiek choćby najmniejszy majątek, Sędzia dołoży wszelkiéj troskliwości, aby majątek ten uchronić od utraty, i aby dostał się temu komu z prawa należy.

138. W celu zapobieżenia szkodom polnym i leśnym, Sędzia gminny nakłaniać będzie mieszkańców, do zaprowadzenia po wsiach właściwego porządku pasania zwierząt domowych, i w miarę możności, do utrzymywania przysięgłych polowych i gajowych.

139. Ponieważ przywłaszczenia cudzego gruntu i uszkodzenia miedzy albo granicy, jeżeliby sprawy w téj mierze

временно, ведутъ иногда къ важнымъ злоупотребленіямъ, и дѣлаются поводомъ продолжительныхъ тяжбъ; то Судья обязанъ часто напоминать Солтысамъ и Лавникамъ, дабы они внушали жителямъ должное къ чужому имуществу уваженіе; а для рѣшенія споровъ, отсюда проистекающихъ, можетъ назначать особенныя засѣданія, весною или осенью, приказывая предъ каждымъ такимъ засѣданіемъ объявить, что въ ономъ будутъ разсматриваемы дѣла о завладѣніи землею или поврежденіи межей или границъ.

140. Въ дѣлахъ судно-полицейскихъ, Судья обязанъ, тщательно различать тѣ, которыя подлежатъ гминному Суду, отъ тѣхъ, которыя превышаютъ его власть, дабы назначеніе легкихъ наказаній, за болѣе важныя преступленія, не осмѣливало къ беззаконію.

141. Еслибы оказалось, что кто либо изъ Лавниковъ состоитъ въ близкомъ родствѣ съ одною изъ сторонъ, коихъ дѣло имѣетъ быть разсматриваемо, или что между ними происходитъ вражда; то, буде сторона сего потребуетъ, Судья, для разсмотрѣнія дѣла, обязанъ пригласить другаго Лавника.

szybko nie były rozpoznane, doprowadzają do ważnych nadużyć i stają się powodem długich processów; Sędzia gminny winien często napominać Sołtysów i Ławników, iżby wpajali w mieszkańców należne dla cudzéj własności poszanowanie. Dla sądzenia zaś sporów ztąd wynikających, mocen jest, za nadejściem wiosny, i co jesień, naznaczać osobne posiedzenia sądowe, i przed każdém takiém posiedzeniem ogłosić: że na niém rozpoznawane będą sprawy o przywłaszczenie gruntu albo uszkodzenie miedzy lub granicy.

140. W sprawach policyjno-karnych, Sędzia gminny troskliwie odróżniać będzie, co należy do Sądu gminnego, od tego co jego władzę przechodzi; aby wymierzeniem lekkich kar policyjnych za ważniejsze przestępstwa, nie ośmielał do bezprawia.

141. Gdyby się okazało, że który Ławnik sądowy jest bliskim krewnym jednéj ze stron, lub żyje z nią w jawnéj nieprzyjaźni; Sędzia gminny, jeżeli strona tego zażąda, wezwie do rozpoznania sprawy innego Ławnika.

КНИГА ВТОРАЯ.

ПРАВИЛА СУДОПРОИЗВОДСТВА ВЪ ГМИННЫХЪ СУДАХЪ.

РАЗДѢЛЪ ПЕРВЫЙ.

Судопроизводство гражданское.

ГЛАВА ПЕРВАЯ.

О порядкѣ разсмотрѣнія и сужденія дѣлъ гражданскихъ.

142. Кто желаетъ начать дѣло гражданское, отыскивая имущество, вещь какую либо, или вообще то, что ему отъ другаго слѣдуетъ, тотъ долженъ объявить о томъ Судьѣ изустно.

Ежели дѣло вчинаетъ замужная женщина, то она должна явиться къ Судьѣ съ своимъ мужемъ.

143. Выслушавъ жалобу, Судья назначаетъ срокъ, въ который истецъ долженъ явиться въ присутствіе, и принести, буде имѣетъ, нужныя письменныя доказательства, или привести свидѣтелей.

144. Съ симъ вмѣстѣ Судья даетъ приказаніе Солтысу того селенія, въ которомъ живетъ противникъ истца, объявить ему, кто на него жалуется и о чемъ, и въ который день онъ долженъ явиться въ Судъ къ отвѣту, и принести, буде имѣетъ, нужныя письменныя доказательства, или привести свидѣтелей.

Еслижъ вызывается замужная женщина, то она должна явиться съ своимъ мужемъ.

KSIĘGA DRUGA.

PRZEPISY POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO W SĄDACH GMINNYCH.

DZIAŁ PIERWSZY.

Postępowanie cywilne.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O sposobie rozpoznawania i sądzenia spraw cywilnych.

142. Kto chce wytoczyć sprawę cywilną, w poszukiwaniu majątku, jakiéjkolwiek rzeczy, albo w ogóle tego co mu się od drugiego należy; oświadczy o tém ustnie Sędziemu gminnemu.

Jeżeli poszukiwanie chce rozpocząć kobieta zamężna, powinna przybyć do Sędziego gminnego razem z mężem.

143. Sędzia wysłuchawszy skargi, wyznaczy termin, na który powód czyli skarzący stawić się winien, i przynieść z sobą dowody piśmienne, jeżeli je ma, albo przyprowadzić świadków.

144. Jednoczesnie Sędzia gminny nakaże Sołtysowi téj wsi, w któréj mieszka przeciwnik powoda, ażeby go zawiądomił kto go skarży i o co, na który dzień ma stanąć w Sądzie dla odpowiedzi, i przynieść z sobą potrzebne dowody piśmienne, jeżeli je ma, albo przyprowadzić świadków.

Jeżeliby pozwaną była kobieta zamężna, powinna przybyć razem z mężem.

Вызовы сообщаются надлежащему Солтысу чрезъ посредство истца.

145. Не запрещается сторонамъ, буде пожелаютъ, добровольно явиться въ Судъ во время засѣданія, съ доказательствами или со свидѣтельями: тогда дѣло ихъ разсматривается безотлагательно.

146. Ежели отвѣтчикъ не явится на срокъ, а Солтысъ засвидѣтельствуетъ, что онъ вызывалъ его, то Судъ подвергаетъ неявившагося взысканію отъ 15 до 75 коп., назначаетъ новый срокъ, и приказываетъ объявить ему, что если онъ и въ сей срокъ не явится, то дѣло будетъ рѣшено заочно.

Когдажъ онъ не явится и на вторичный срокъ, то Судъ опредѣляетъ новое взысканіе, и рѣшитъ дѣло на основаніи представленныхъ истцомъ доказательствъ, или показаній приведенныхъ имъ свидѣтелей.

147. Ежели неявившійся отвѣтчикъ оправдается въ послѣдствіи, что онъ не могъ явиться по болѣзни или по другому важному препятствію; то Судъ, буде признаетъ оправданіе уважительнымъ, можетъ сложить взысканіе; а когда рѣшеніе еще не исполнено, и отвѣтчикъ объ этомъ просилъ, то назначаетъ новый срокъ, для разсмотрѣнія дѣла вторично, и смотря по доказательствамъ, измѣняетъ или утверждаетъ прежнее рѣшеніе.

148. Когда явятся обѣ стороны по вызову, или по добровольному согласію, то Судъ приказываетъ прежде всего истцу разсказать, въ чемъ состоитъ его требованіе, и какія онъ имѣетъ доказательства. За симъ, если отвѣтчикъ не признаетъ сихъ требованій, то слушаются его объясненія и принимаются доказательства. Для основательнаго уразумѣнія сущности спора, Судья можетъ сторонамъ предлагать вопросы, какіе признаетъ нужными.

Pozwy oddane będą właściwemu Sołtysowi przez powoda.

145. Wolno stronom stawić się dobrowolnie w Sądzie gminnym, w czasie posiedzenia, z dowodami lub świadkami; w takim razie sprawa ich niezwłocznie rozpoznaną będzie.

146. Jeżeli pozwany nie stawi się na dzień oznaczony, a Sołtys oświadczy że go wzywał; Sąd wymierzy na niestawającego karę od piętnastu do siedmdziesięciu pięciu kopiejek, wyznaczy mu nowy termin, i każe mu oświadczyć, że jeżeli się i na ten termin nie stawi, sprawa zaocznie osądzoną będzie.

Gdyby i w powtórnym terminie pozwany się nie stawił, Sąd powtórnie karę na niego wymierzy, a zarazem wyda w sprawie wyrok, podług dowodów złożonych przez powoda, lub zeznań świadków przez niego stawionych.

147. Gdyby następnie pozwany usprawiedliwił się, że nie mógł stanąć, dla choroby lub innéj ważnéj przeszkody; Sąd, skoro uzna to usprawiedliwienie za słuszne, może karę umorzyć: a jeżeli wyrok nie został jeszcze wykonany, i pozwany o to prosi, wyznaczy nowy termin dla powtórnego rozpoznania sprawy, i wyrok swój poprzedni zmieni albo utrzyma, wedle tego jakie będą dowody.

148. Jeżeli staną obie strony, czy to na wezwanie, czy dobrowolnie; Sąd każe naprzód powodowi opowiedzieć czego żąda i jakie ma dowody. Poczém, jeżeli pozwany nie przyznaje żądań powoda, Sąd wysłucha obrony pozwanego i przyjmie dowody. Aby dokładnie wyrozumiéć o co spór zachodzi, Sędzia może zadawać stronom pytania, jakie uzna za potrzebne.

Если же кто либо изъ Засѣдателей хочетъ также предложить сторонѣ вопросъ, для уразумѣнія дѣла, то онъ обращается о томъ къ Судьѣ.

149. Когда дѣло достаточно объяснено, Судья долженъ стараться примирить стороны и предложить имъ условія онаго, т. е. сколько онѣ, по его мнѣнію, должны взаимно уступить, или же дать одна другой, соображаясь съ правилами ст. 80 и 81 сего Устава.

150. Въ случаѣ неуспѣха въ примиреніи, ежели дѣло подлежитъ вѣдомству гминнаго Суда, сей Судъ, для постановленія рѣшенія, разсматриваетъ представленныя сторонами доказательства, или слушаетъ приведенныхъ ими свидѣтелей, или принимаетъ присягу, или производитъ осмотръ или оцѣнку, смотря по тому, чѣмъ стороны доказываютъ свои права, и согласно съ правилами въ слѣдующихъ статьяхъ указанными.

151. Если у которой либо изъ сторонъ нѣтъ доказательствъ, но они могутъ быть представлены; то Судъ, не постановляя рѣшенія, назначаетъ новый срокъ, въ который сіи доказательства должны быть представлены.

Еслижъ въ тотъ срокъ не представлено доказательствъ, то Судъ рѣшитъ дѣло на основаніи тѣхъ, которыя были прежде представлены.

152. Если сторона ссылается на свидѣтелей, которыхъ не привела съ собою; то Судъ остановливаетъ дѣло, назначаетъ новый срокъ для явки, и на сей срокъ вызываетъ свидѣтелей.

153. Свидѣтели не явившіеся въ срокъ по вызову Суда, безъ уважительныхъ причинъ, подвергаются взысканію отъ 15 до 75 коп. Но если они оправдались, что не могли явиться по болѣзни или по другому важному препят-

Gdyby który Ławnik sądowy chciał się także o co strony zapytać, dla zrozumienia sprawy, uda się o to do Sędziego.

149. Po wyjaśnieniu sprawy, Sędzia starać się będzie o pogodzenie stron, i wskaże im sposób do zgody, wykładając, wedle swego rozumienia, co kto ustąpić albo dać powinien drugiemu: zastosuje się w téj mierze do przepisów Art. 80 i 81 niniejszéj Ustawy.

150. Jeżeli się strony nie pogodziły, a sprawa podlega władzy Sądu gminnego; Sąd, celem wydania wyroku, rozpozna złożone przez strony dowody, albo wysłucha stawionych przez nie świadków, albo odbierze przysięgę, albo dopełni obejrzenie lub oszacowanie przedmiotu, wedle tego czém strony prawa swoje popierają, i stosownie do przepisów, w następnych artykułach objętych.

151. Gdyby która strona nie przyniosła z sobą dowodów, ale je mieć może; Sąd nie wyda wyroku, lecz inny dzień stronom wyznaczy, na który z dowodami stanąć mają.

Gdyby zaś i w tym dniu dowody nie były złożone, osądzi sprawę podług tych, jakie mu poprzednio zostały przedstawione.

152. Jeżeli strona powołuje się na świadków, ale ich z sobą nie przyprowadziła; Sąd wstrzyma się z wydaniem wyroku, i wyznaczy stronom nowy termin, na który i świadków zawezwie.

153. Świadkowie, którzyby się nie stawili na wezwanie Sądu, bez ważnéj przeszkody, ulegną karze pieniężnéj, od piętnastu do siedmdziesięciu pięciu kopiejek. Skoro się jednak usprawiedliwią, że nie mogli stanąć z powodu cho-

ствію, то Судъ, буде признаетъ сіе оправданіе уважительнымъ, можетъ сложить взысканіе.

154. Приступая къ слушанію свидѣтелей, какъ тѣхъ которые явились добровольно, такъ и вызванныхъ, Судья внушаетъ имъ показывать правду; а по выслушаніи ихъ, спрашиваетъ: готовы ли они подтвердить сказанное ими присягою.

155. Свидѣтели обязаны подтвердить сказанное присягою, въ такомъ только случаѣ, когда сего требуетъ сторона, противу которой они показали.

156. Если сторона ссылается на показаніе жителей чужой гмины, и они добровольно не явились, то, буде Судъ признаетъ ихъ показанія нужными, означаетъ письменно вопросы, по которымъ нужно ихъ объясненіе, и препровождаетъ при отношеніи въ тотъ Судъ, коему подвѣдомы свидѣтели, прося о принятіи ихъ показаній по симъ вопросамъ, въ присутствіи обѣихъ сторонъ.

157. Отношеніе о допросѣ свидѣтелей ввѣряется Судьею одной изъ сторонъ, которая доставляетъ оное надлежащему Суду, съ изустною просьбою о назначеніи срока для явки. Назначивъ срокъ, Судъ вызываетъ на оный, какъ свидѣтелей, такъ и обѣ стороны.

158. Свидѣтели допрашиваются, хотя бы одна или двѣ стороны не явились на срокъ, Судомъ назначенный.

159. Отвѣты свидѣтелей записываются на томъ же отношеніи, и могутъ быть доставлены Суду, требовавшему допроса, чрезъ ту изъ сторонъ, которая принесла отзывъ.

160. Ежели у истца нѣтъ ни письменныхъ доказательствъ, ни свидѣтелей, то онъ можетъ требовать, чтобы отвѣтчикъ далъ присягу въ томъ, что онъ не долженъ того, чего истецъ отъ него требуетъ.

roby, lub innéj ważnéj przeszkody, Sąd, jeżeli to usprawiedliwienie za słuszne uzna, mocen jest karę umorzyć.

154. Przystępując do słuchania świadków, czy to dobrowolnie czy na wezwanie stawających, Sędzia napomni ich, aby zeznali prawdę; po zeznaniu zaś zapyta, czy są gotowi zaprzysiądz, że to co zeznali jest prawdą.

155. Świadkowie w tym tylko przypadku obowiązani są zeznania swoje stwierdzić przysięgą, jeżeli strona, przeciw któréj zeznali, tego się domaga.

156. Gdy strona powołuje się na świadectwo mieszkańców obcéj gminy, a ci dobrowolnie się nie stawili, wtedy Sąd, jeżeli ich wysłuchanie za potrzebne uzna, ułoży na piśmie pytania, na jakie mają być słuchani, i prześle je, przy odezwie, temu Sądowi, któremu świadkowie są podlegli, prosząc o przyjęcie od nich zeznań na takowe pytania, w obecności stron.

157. Odezwę o przesłuchanie świadków, Sąd powierzy jednéj ze stron, która ją wręczy właściwemu Sądowi i ustnie poprosi o wyznaczenie terminu; Sąd wyznaczywszy termin, zawezwie na takowy tak świadków jak obie strony.

158. Świadkowie będą słuchani, choćby jedna ze stron lub obie nie stawiły się na termin przez Sąd oznaczony.

159. Odpowiedzi świadków zapisane będą na téj saméj odezwie, i mogą być zwrócone Sądowi który o to wzywał, przez tę stronę, która ją przyniosła.

160. Jeżeli powód nie ma, ani dowodów piśmiennych, ani świadków; może żądać, aby pozwany zaprzysiągł, że mu nie winien tego czego się od niego upomina.

Еслижъ истецъ доказалъ, что ему отвѣтчикъ долженъ, а отвѣтчикъ утверждаетъ, что его уже удовлетворилъ, то можетъ требовать, чтобы истецъ присягнулъ, что не получилъ удовлетворенія.

Сторона, отъ которой требуется присяга, можетъ предложить взаимно, чтобы противникъ подтвердилъ самъ присягою свое показаніе (twierdzenie).

161. Если тотъ, отъ кого, на основаніи предшедшей 160 ст., требуется присяга, не принимаетъ оной, и не требуетъ ея взаимно отъ противной стороны, а также, если тотъ, отъ кого требуется присяга взаимно, не исполнитъ ея; то они обвиняются въ искѣ.

162. Когда сторона, неимѣющая никакихъ доказательствъ, желаетъ подтвердить свое показаніе присягою, то Судья долженъ ей отказать въ этомъ.

163. Ежели доказательства недостаточны, а Судъ, по соображеніи представленныхъ обстоятельствъ, имѣетъ поводъ предполагать, что дѣло могло такъ происходить, какъ одна изъ сторонъ утверждаетъ; то онъ отъ себя можетъ назначить присягу той изъ сторонъ, которая извѣстна по своей честности и хорошему поведенію, или которая представила лучшія доказательства. Еслижъ она присяги не исполнитъ, то обвиняется въ искѣ.

164. Назначая присягу, Судъ долженъ поступать осторожно, чтобы не допустить призывать Имя Божіе понапрасну.

165. Всякій разъ, когда имѣетъ быть исполнена присяга, Судъ опредѣляетъ слова, которыя должны быть произнесены присягающимъ для прекращенія спора окончательно. Слова или форму присяги (rota), Судья долженъ внести въ судебную книгу, прочесть имѣющей присягать сторонѣ, и спросить ее, соглашается ли она присягнуть по

Jeżeli powód udowodnił, że mu się co od pozwanego należy, a pozwany utrzymuje, że go już zapłacił; może on żądać, aby powód zaprzysiągł że nie jest zaspokojony.

Strona od którój żądana jest przysięga, może żądać nawzajem, żeby przeciwnik sam zaprzysiągł swoje twierdzenie.

161. Ten, od kógo, na mocy poprzedzającego Artykułu 160, żądana jest przysięga, jeżeli jéj nie przyjmuje, ani téż żąda nawzajem od przeciwnika, albo ten od kogo przysięga wzajemnie jest żądaną, jeżeli nie chce jéj wykonać; upadnie w swéj sprawie.

162. Jeżeli strona nie mająca żadnych dowodów, sama oświadczy, że chce zaprzysiądz to co twierdzi; Sędzia nie może pozwolić na taką przysięgę.

163. Jeżeli dowody są niedostateczne, a Sąd, po rozważeniu przywiedzionych okoliczności, znajdzie powody do przypuszczenia, że mogło się tak stać jak jedna lub druga strona przedstawia; może od siebie naznaczyć przysięgę téj stronie, która jest znaną z uczciwości i dobrego prowadzenia się, lub która lepsze przedstawiła dowody. Jeżeli zaś strona nie wykona téj przysięgi, upadnie w swéj sprawie.

164. Sąd naznaczając przysięgę, postępować ma z rozwagą, aby Imienia Bożego niedopuścić wzywać nadaremnie.

165. Do każdéj przysięgi Sąd zaraz ułoży rotę, czyli słowa, które przysięgający ma wymówić, i któreby spór między stronami zachodzący stanowczo rozstrzygały. Rotę takową Sędzia w księdze sądowéj zapisze, odczyta stronie mającéj przysięgać, i zapyta, czy chce przysiądz na te słowa. Jeżeli odpowie że chce, przysięga niezwłocznie będzie

этимъ словамъ. Въ случаѣ согласія, она немедленно приводится къ присягѣ, съ соблюденіемъ правилъ въ слѣдующихъ статьяхъ означенныхъ.

166. Для привода къ присягѣ лицъ Католическаго или Греко-Унитскаго вѣроисповѣданія, Судья можетъ пригласить мѣстнаго Приходскаго Священника. Ежели приглашенный Священникъ явится, то ему предоставляется исполнить весь обрядъ по составленной формѣ присяги.

167. Въ случаѣ, если Священникъ не явится, Судья отбираетъ присягу самъ.

168. Равнымъ образомъ Судья самъ приводитъ къ присягѣ лица протестантскаго вѣроисповѣданія.

169. Лица такихъ вѣроисповѣданій, по которымъ присяга совершается въ церкви, отсылаются къ Священнику по принадлежности, съ просьбою привести ихъ къ присягѣ, по составленной формѣ.

170. До привода къ присягѣ, Судья долженъ напомнить сторонѣ присягающей о святости сего обряда, объ отвѣтственности передъ Богомъ, и о наказаніи за лжеприсягу. За симъ, если Судья самъ приводитъ къ присягѣ, то кладетъ на столъ Распятіе, сторона, имѣющая присягнуть, становится на колѣни, и положивъ руку на Распятіи, повторяетъ за Судьею слова присяги вслухъ.

171. Лица протестантскаго вѣроисповѣданія присягаютъ стоя, приподнявъ руку.

172. Евреи присягаютъ по своему обряду.

173. Когда стороны не могутъ согласиться о цѣнѣ спорнаго предмета, количествѣ вознагражденія, или о цѣнѣ того, что одна отъ другой требуетъ; то Судъ или самъ производитъ оцѣнку, или назначаетъ для сего Давниковъ, смотря по удобству.

odebrana, podług przepisów w następujących artykułach zawartych.

166. Dla odebrania przysięgi od osoby wyznania katolickiego, lub grecko-unickiego, Sędzia może zaprosić miejscowego proboszcza lub jego zastępcę. Jeżeli zaproszony Duchowny przybędzie, Sędzia jemu zda cały obrządek odebrania przysięgi na słowa już ułożone.

167. Jeżeli Duchowny nie przybędzie, Sędzia sam odbierze przysięgę.

168. Również Sędzia sam odbierać będzie przysięgę od osób wyznania ewangelickiego.

169. Osoba takiego wyznania, w którém przysięga odbiera się w kościele, odesłana będzie do właściwego Duchownego, z prośbą, aby od niéj odebrał przysięgę na rotę przez Sąd ułożoną.

170. Przed odebraniem przysięgi, Sędzia upomni tego, kto ją ma wykonać, o świętości przysięgi, odpowiedzialności przed Bogiem, i karze doczesnéj za krzywoprzysięstwo. Następnie, jeżeli sam odbiera przysięgę, położy Krucyfix na stole, a strona, która ma przysiądz, uklęknie, i położywszy rękę na Krucyfixie, powtarzać będzie głośno za Sędzią słowa przysięgi.

171. Osoby wyznania ewangelickiego przysięgać będą stojąc, z podniesioną ręką do góry.

172. Starozakonni będą przysięgali podług swego obrzędu.

173. Jeżeli strony nie mogą się zgodzić na wartość przedmiotu spornego, albo wysokość wynagrodzenia, albo na cenę tego o co jedna od drugiéj się upomina; Sąd albo sam to oszacuje, albo wyznaczy do tego Ławników, jeżeli to za stosowne uzna.

174. Во всѣхъ случаяхъ, когда, для опредѣленія цѣны спорнаго предмета, нужно его осмотрѣть на мѣстѣ, то для сего Судъ, или отправляется самъ, или отряжаетъ Лавниковъ, которые производятъ осмотръ и оцѣнку.

175. Для осмотра на мѣстѣ и оцѣнки, Судья назначаетъ день и часъ, или время дня, и приглашаетъ обѣ стороны явиться къ сему сроку въ означенное мѣсто.

176. Ежели одна изъ сторонъ или обѣ не явятся, то осмотръ и оцѣнка производятся безъ нихъ.

177. Въ спорахъ о завладѣніи чужею землею, Судъ во всякомъ случаѣ самъ производитъ осмотръ спорнаго мѣста, по правиламъ, выше въ ст. 91-ой означеннымъ.

178. Когда по разсмотрѣніи доказательствъ предметъ спора и права сторонъ объяснились, то Судья спрашиваетъ мнѣнія Засѣдателей о томъ, какое постановить рѣшеніе. Сіе онъ можетъ, буде признаетъ нужнымъ, сдѣлать на единѣ, и потому, или переходитъ съ Засѣдателями въ другую комнату для совѣщаній, или приказываетъ всѣмъ находящимся въ судебной комнатѣ удалиться изъ оной.

179. Рѣшеніе постановляется единогласно, или по большинству голосовъ членовъ Суда.

180. Рѣшеніе объявляется самимъ Судьею немедленно по постановленіи онаго, въ присутствіи всѣхъ лицъ, находящихся тогда въ Судѣ.

181. Въ рѣшеніи Судъ можетъ означить, когда оно должно быть исполнено, соображаясь въ семъ случаѣ, какъ съ состояніемъ должника, такъ и съ обстоятельствами, ниже въ ст. 191—194 указанными.

182. Ежели рѣшеніе состоялось по такому дѣлу, котораго Судъ гминный не рѣшаетъ окончательно, и стороны имѣютъ право жаловаться на сіе рѣшеніе Суду уѣздному; то Судья, объявивъ рѣшеніе, спрашиваетъ въ тожъ время

174. Ilekroć, dla ocenienia przedmiotu sporu, okaże się potrzeba obejrzenia go na miejscu; Sąd albo sam zejdzie na grunt, albo wyznaczy Ławników, którzy przedmiot obejrzą i oszacują.

175. Do obejrzenia na miejscu i oszacowania, Sędzia wyznaczy dzień i godzinę albo porę dnia, i wezwie obie strony, aby się stawiły na ten termin w miejscu oznaczoném.

176. Gdyby jedna ze stron, albo i obie nie stawiły się, przedmiot będzie obejrzany i oszacowany bez nich.

177. W sporach o przywłaszczenie cudzego gruntu, Sąd winien w każdym razie sam obejrzéć miejsce sporne, stosownie do przepisów wyżéj w Art. 91 wskazanych.

178. Skoro po rozpoznaniu dowodów, przedmiot sporu i prawa stron wyjaśnione zostały; Sędzia zapyta Ławników sądowych o zdanie, jaki wydać wyrok. Jeżeliby widział tego potrzebę, może to zrobić na osobności, i w tym celu albo się sam z Ławnikami sądowemi oddali do drugiego pokoju dla narady, albo każe wszystkim obecnym ustąpić z izby sądowéj.

179. Wyrok wydany będzie podług tego, na co się zgodzą wszyscy członkowie, albo większość członków.

180. Wyrok, niezwłocznie po jego wydaniu, będzie przez samego Sędziego ogłoszony, w obec wszystkich osób w Sądzie wtedy znajdujących się.

181. Sąd mocen jest oznaczyć w wyroku, kiedy ma być wykonanym: przyczém będzie miał wzgląd na położenie dłużnika i na okoliczności niżéj w Art. 191—194 przywiedzione.

182. Jeżeli Sąd gminny wydał wyrok w sprawie, któréj nie sądzi ostatecznie, i stronom służy prawo zaskarzenia tego wyroku do Sądu powiatowego; Sędzia ogło-

обѣ стороны, довольны ли онѣ рѣшеніемъ, или намѣрены обратиться въ Судъ уѣздный.

183. Если стороны объявили, что довольны рѣшеніемъ, то оно считается окончательнымъ; буде же которая либо изъ нихъ намѣрена обратиться въ Судъ уѣздный, то Судья выдаетъ ей выписъ рѣшенія изъ судебной книги (ст. 186), и объявляетъ, чтобы она немедленно представила жалобу въ уѣздный Суъ, и, до истеченія десяти дней, принесла отъ Писаря сего Суда вызовъ для противной стороны. Еслижъ по мипованіи 10-ти дней, она вызова не представитъ, то рѣшеніе гминнаго Суда признается окончательнымъ и подлежитъ исполненію.

184. Судья обязанъ вписать или приказать вписать рѣшеніе въ установленную для сего книгу, прежде приступленія къ другому дѣлу, или буде другихъ дѣлъ не имѣется, прежде чѣмъ члены Суда оставятъ судебную комнату.

185. Если стороны примирились, или если рѣшеніе Суда есть окончательное, то въ книгѣ означаются: названія сторонъ, мѣсто ихъ жительства, требованія и условія примиренія или рѣшенія Суда.

186. Когдажъ рѣшеніе состоялось по такому дѣлу, которое не подлежитъ окончательному разбирательству гминнаго Суда, и стороны, или одна изъ нихъ, объявили, что намѣрены жаловаться Суду уѣздному; то, при запискѣ рѣшенія въ книгу, означается сверхъ того: какія доказательства стороны представили, что показали свидѣтели, буде они были допрашиваемы; если принята присяга, то какими словами; если произведенъ осмотръ мѣста, то что найдено при осмотрѣ; если оцѣнка производилась, то кто ее производилъ, и какая сумма оцѣнки. Во всякомъ же случаѣ, въ рѣшеніяхъ сего рода нужно означить, на какомъ основаніи оныя Судомъ постановлены.

słwszy wyrok, zapyta zaraz obie strony, czy poprzestają na wyroku, czy téż chcą się odwołać do Sądu powiatowego.

183. Jeżeli strony oświadczyły, że na wyroku poprzestają, wyrok uważa się za ostateczny; jeżeli zaś która z nich zamierza się odwołać do Sądu powiatowego, Sędzia wyda jéj wypis wyroku z księgi sądowéj (Art. 186), i oznajmi, aby niezwłocznie zaniosła skargę do Sądu powiatowego, i przed upłynieniem dni dziesięciu, przyniosła od pisarza tegoż Sądu pozew po stronę przeciwną. Gdyby odwołujący się w ciągu dni dziesięciu pozwu nie przedstawił, wyrok Sądu gminnego uważa się za ostateczny i ulega wykonaniu.

184. Każdy wyrok, będzie przez Sędziego, lub z jego zlecenia, zapisany w księdze na to przeznaczonéj, i to zanim Sąd do innéj sprawy przystąpi, a w braku spraw innych, zanim się rozejdzie.

185. Jeżeli się strony pogodziły, albo jeżeli wyrok Sądu jest ostateczny, do księgi będą wniesione: nazwiska stron, miejsce ich zamieszkania, ich żądania i warunki zgody, albo téż wyrok Sądu.

186. Jeżeli zaś wyrok zapadł w takiéj sprawie, która nie podlega ostatecznemu rozpoznaniu Sądu gminnego, i strony, lub jedna z nich, oświadczyły, że zamierzają zanieść skargę do Sądu powiatowego; w takim razie, przy zapisaniu wyroku w księdze sądowéj, wymienia się w niéj oprócz tego: jakie dowody strony przedstawiły; co zeznali świadkowie, jeżeli byli słuchani; jeżeli była odebraną przysięga, to na jaką rotę; jeżeli było obejrzenie naoczne, jaki stan rzeczy przy obejrzeniu znaleziono; jeżeli oszacowanie miało miejsce, kto je dopełnił i jaką oznaczył wartość. W każdym zaś razie, w wyrokach tego rodzaju ma być oznaczone, na jakich pobudkach Sąd je oparł.

Подобныя же основанія могутъ быть помѣщаемы и при запискѣ окончательныхъ рѣшеній (ст. 185), буде Судья найдетъ сіе удобоисполнимымъ.

187. Во всѣхъ случаяхъ, когда которая либо изъ сторонъ проситъ о выдачѣ ей выписи рѣшенія изъ книги по ея дѣлу, Судья распорядится, чтобы она была удовлетворена немедленно. Выписы составляются на простой бумагѣ, а за каждую взыскивается съ просителя, въ пользу гминнаго фундуша, 15 коп. Людей бѣдныхъ Судья властенъ освободить отъ взноса сего платежа.

ГЛАВА ВТОРАЯ.

О исполненіи рѣшенія.

188. Коль скоро гминный Судъ постановилъ окончательное рѣшеніе; или хотя и неокончательное, но стороны при объявленіи рѣшенія остались имъ довольны; или же если которая либо изъ нихъ, сказавъ при объявленіи рѣшенія, что будетъ жаловаться Суду уѣздному, не представила, въ десяти-дневный срокъ, вызова въ сей Судъ противной стороны; то та изъ нихъ, которая по рѣшенію обязана другой выдать что нибудь, заплатить или сдѣлать, должна сіе исполнить сама, и согласно съ тѣмъ, какъ въ рѣшеніи постановлено, не ожидая пока тотъ, кто выигралъ, станетъ о томъ напоминать.

189. Ежели кто не получаетъ удовлетворенія, то можетъ обратиться въ Судъ, и просить о исполненіи рѣшенія мѣрами принужденія: но ни въ какомъ случаѣ не долженъ, брать что нибудь самовольно у своего должника, или чинить ему какую либо обиду.

Podobneż pobudki mogą być zamieszczane i przy zapisaniu w księdze wyroków ostatecznych (Art. 185), jeżeli Sędzia uzna to za stosowne.

187. We wszystkich przypadkach, gdy którakolwiek ze stron prosi o wydanie sobie wypisu z księgi, wyroku w sprawie swéj zapadłego, Sędzia zarządzi, aby bez zwłoki prośbie téj zadosyć się stało. Wypisy wydają się na prostym papierze, za opłatą na fundusz gminy kopiejek piętnastu. Od téj opłaty Sędzia mocen jest uwolnić stronę z powodu ubóstwa.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O wykonaniu wyroku.

188. Jeżeli Sąd gminny wydał wyrok ostateczny; lub jeżeli strona, przy ogłoszeniu wyroku, na nim poprzestała; albo też oświadczywszy, że zamierza zanieść skargę do Sądu powiatowego, pozwu od Pisarza tegoż Sądu, w ciągu dni dziesięciu nie przedstawiła; wtedy ta strona, która zobowiązana została wydać co, zapłacić, albo zrobić, powinna to sama wykonać, wedle tego, jak w wyroku nakazano, nie czekając, aż ten co wygrał będzie się o to upominał.

189. Kto mając wyrok za sobą, nie otrzymał uiszczenia; może się udać do Sądu z prośbą o wykonanie wyroku środkami przymusowemi: lecz w żadnym razie nie powinien zabierać co samowolnie swemu dłużnikowi, albo mu krzywdę jaką wyrządzać.

190. Когда кто проситъ о исполненіи рѣшенія, то Судъ прежде всего принимаетъ во вниманіе, почему оно не исполнено, по невозможности или по нерадѣнію, или же по упрямству, и дѣлаетъ соотвѣтственныя тому распоряженія.

191. Когда дѣло идетъ о возвращеніи хлѣба, или другихъ земледѣльческихъ произведеній, и Суду извѣстно, что у должника сихъ произведеній не имѣется; то онъ можетъ дать должнику отсрочку, до времени когда они будутъ собраны, или приказываетъ заплатить деньгами, по торговымъ цѣнамъ или по оцѣнкѣ.

192. Ежели удовлетвореніе по рѣшенію должно состоять въ уплатѣ другому извѣстной суммы денегъ, и должникъ не въ состояніи заплатить ихъ безотлагательно; то Судъ можетъ назначить соотвѣтственный срокъ, одинъ или болѣе, для уплаты по частямъ, смотря по тому, когда должникъ можетъ имѣть деньги. Отсрочка въ семъ случаѣ не можетъ простираться болѣе года.

193. Ежели должникъ не въ состояніи удовлетворить своего кредитора, но ему слѣдуютъ отъ хозяина, или отъ кого либо въ предѣлахъ судебной гмины, деньги, или хлѣбъ, или другія вещи; то Судъ можетъ приказать Солтысу, чтобы онъ получилъ изъ сихъ денегъ или вещей, сколько слѣдуетъ по рѣшенію, и отдалъ тому, кому онѣ присуждены.

Еслибы Солтысу въ томъ было отказано; то Судья приглашаетъ того кто отказалъ, для объясненія, и когда окажется, что онъ дѣйствительно долженъ, то постановляетъ срокъ, въ который имѣетъ послѣдовать удовлетвореніе.

194. Во всѣхъ случаяхъ, когда Судъ допускаетъ какое либо облегченіе для должника; то можетъ, буде найдетъ сіе нужнымъ, приказать Солтысу, или одному изъ Лавниковъ, имѣть надзоръ надъ хлѣбомъ, скотомъ и вообще

190. Jeżeli kto prosi o wykonanie wyroku, Sąd przedewszystkiém rozważy; dla czego nie został wykonanym: czy dla niemożności, czy przez niedbalstwo, albo téż upór, i wedle tego wyda stosowne rozporządzenia.

191. Jeżeli Sąd, skazując na wydanie zboża lub innych płodów, wie że ich skazany nie ma; może odłożyć wydanie do czasu zwykłych zbiorów, albo téż skazać na zapłacenie, podług ceny targowéj, lub podług oszacowania.

192. Jeżeli wykonanie wyroku polega na zapłaceniu pewnéj summy pieniężnéj, a dłużnik nie jest w stanie zaraz jéj uiścić; Sąd może oznaczyć odpowiedni termin, lub rozłożyć należność na raty, wedle możności dłużnika: w takim razie odwłoka w wypłacie nie może przenosić jednego roku.

193. Jeżeli dłużnik nie jest w stanie uiścić się wierzycielowi, a należą mu się od gospodarza, lub innego mieszkańca gminy sądowéj, pieniądze, zboże, albo inne rzeczy; Sąd może nakazać Sołtysowi, żeby odebrał z tych pieniędzy lub rzeczy, tyle ile podług wyroku przypada, i oddał stronie, która zasądzenie pozyskała.

Gdyby Sołtysowi tego odmówiono; Sędzia wezwie tego kto odmawia przed siebie, celem wyjaśnienia: a przekonawszy się, że od niego należność przypada, oznaczy termin w którym ma się uiścić.

194. Ilekroć Sąd czyni jaką ulgę dłużnikowi, może, gdyby widział tego potrzebę, poruczyć Sołtysowi lub Ławnikowi nadzór nad zbożem, bydłem i w ogólności rucho-

надъ движимыми вещами должника, чтобы онъ ихъ не отчуждалъ тайно, въ ущербъ кредитору.

195. Когда нѣтъ повода къ облегченіямъ, а кредиторъ требуетъ удовлетворенія; то Судья приказываетъ Солтысу, или одному изъ Лавниковъ, отправиться въ сопровожденіи двухъ свидѣтелей въ жилище должника, и, буде онъ имъ не выдасть того, что отъ него слѣдуетъ, исполнить рѣшеніе въ слѣдующемъ порядкѣ:

когда дѣло идетъ о возвращеніи хлѣба, или другихъ движимыхъ вещей; то Солтысъ съ свидѣтелями берутъ сіи предметы, и отдаютъ ихъ кредитору;

когдажъ взыскиваются деньги; то они берутъ изъ имущества должника разные предметы, сколько по ихъ соображенію нужно, чтобы продавъ оные, вполнѣ удовлетворить кредитора.

196. Не могутъ быть подвергаемы аресту (zajęte), для продажи на удовлетвореніе кредитора, слѣдующіе предметы:

кровать, постель и бѣлье, какъ должника, такъ жены его и дѣтей, съ нимъ живущихъ;

платье ихъ нужное для обыкновеннаго употребленія;

всякаго рода съѣстные припасы, приготовленные для употребленія, въ томъ числѣ и скотъ нужный для пропитанія должника съ семействомъ;

ремесленныя орудія и станки, необходимые для полученія дохода на пропитаніе;

книги и инструменты, нужные для производства промысла, коимъ должникъ занимается.

197. Если должникъ владѣетъ землею по праву собственности, или вѣчнаго владѣнія, то все, что нужно для веденія и полноты хозяйства, не можетъ быть взято для продажи отдѣльно, на удовлетвореніе кредитора.

mym majątkiem dłużnika, aby tenże nie zbywał go pokątnie ze stratą dla wierzyciela.

195. Jeżeli nie ma powodu do ulgi, a wierzyciel domaga się zaspokojenia; Sędzia nakaże Sołtysowi lub Ławnikowi, aby z dwoma świadkami udał się do mieszkania dłużnika, i jeżeli ten nie wyda tego co od niego zasądzono, aby wyrok wykonał w sposób następujący:

gdy idzie o oddanie zboża, lub innych rzeczy ruchomych; Sołtys wraz z świadkami zabiorą te przedmioty i oddadzą je wierzycielowi;

gdy zaś idzie o zapłatę pieniędzy; zajmą z majątku dłużnika różne przedmioty, ile podług ich zdania będzie tego potrzeba, aby z przedaży onych, wierzyciel był w zupełności zaspokojony.

196. Nie mogą być zajęte dla przedaży, na zaspokojenie wierzyciela, następujące przedmioty:

łoże, pościel i bielizna dłużnika, tudzież jego żony i dzieci z nim mieszkających;

odzież ich do codziennego użytku potrzebna;

wszelkie artykuły żywności do użycia przygotowane, do czego się liczy i bydło do wyżywienia dłużnika i jego familii potrzebne;

narzędzia rzemieślnicze i warsztaty, nieodzownie potrzebne do zarabiania na życie;

książki i instrumenta, potrzebne mu w jego powołaniu;

197. Właścicielowi albo posiadaczowi wieczystemu ziemi, nie może być zajmowane, dla oddzielnéj przedaży na korzyść wierzyciela, wszystko to, co jest potrzebne do prowadzenia i całości gospodarstwa.

Но когда и земля его имѣетъ быть продана по взысканію, то тогда все можетъ быть продано вмѣстѣ съ нею, а должнику оставляются необходимые предметы, выше въ ст. 196 указанные.

Случаи, въ коихъ взысканіе можетъ быть обращено на недвижимое имущество, и порядокъ сего взысканія, изложены ниже въ ст. 218—236 сего Устава.

198. Споры о томъ, что можетъ быть взято на удовлетвореніе кредитора, рѣшатся гминнымъ Судомъ окончательно.

199. Вещь, взятая у должника, можетъ быть ему возвращена, ежели онъ въ продолженіе недѣли представитъ Солтысу то, что слѣдуетъ съ него въ силу рѣшенія. Сіе правило не относится къ случаямъ, когда арестъ наложенъ на предметы, подверженные скорой порчѣ, которые должны быть проданы безотлагательно.

По истеченіи недѣли безъ удовлетворенія, взятыя вещи продаются по распоряженію Судьи, по правиламъ, ниже въ ст. 214—217 означеннымъ.

Не запрещается должнику представить слѣдующее отъ него удовлетвореніе, до самой продажи взятыхъ у него предметовъ, и получить ихъ обратно; но онъ долженъ тогда заплатить, кому слѣдуетъ, издержки, буде онѣ понесены на содержаніе сихъ предметовъ, доставку оныхъ въ надлежащее мѣсто, и проч.

200. Если изъ вырученныхъ отъ продажи денегъ, нельзя уплатить всего, что слѣдуетъ по рѣшенію, то Судья приказываетъ взять еще у должника другой предметъ, на основаніи предшедшихъ правилъ.

201. Если должникъ, по упорству только, не хочетъ исполнить рѣшенія, и дозволяетъ себѣ сопротивляться Солтысу, когда онъ съ свидѣтелями приступилъ къ исполненію

Gdyby i ziemia miała być przedaną za długi, wtedy wszystko to może być przedane łącznie z ziemią, a dłużnikowi pozostawione będą przedmioty niezbędne, wyżéj w Art. 196 wymienione.

Przypadki w których publiczna przedaż majątku nieruchomego nastąpić może, i sposób téj przedaży, wskazane są poniżéj w Art. 218—236 niniejszéj Ustawy.

198. Spory o to, co może być zajęte na zaspokojenie wierzyciela, rozstrzygane będą przez Sąd gminny ostatecznie.

199. Rzeczy zajęte będą dłużnikowi zwrócone, jeżeli w ciągu tygodnia złoży Sołtysowi to, na co został skazany. Przepis ten nie stosuje się do przypadku, kiedy zajęte zostały przedmioty prędkiemu zepsuciu ulegające, które winny być niezwłocznie przedane.

Po bezskutecznym upływie tygodnia, rzeczy, zajęte z rozporządzenia Sędziego, będą przedane stosownie do przepisów poniżéj w Art. 214—217 oznaczonych.

Wolno dłużnikowi złożyć to na co został skazany, aż do saméj przedaży zajętych przedmiotów, i takowe odebrać; lecz wtedy winien zapłacić komu należy koszta, jeżeli jakie były poniesione na utrzymanie tych przedmiotów, dostawienie ich na miejsce przedaży, i t. p.

200. Gdyby zebranemi z przedaży pieniędzmi, nie można było zapłacić wszystkiego, co się wedle wyroku należy; Sędzia każe zająć dłużnikowi inne jeszcze przedmioty, z zachowaniem wyżéj postanowionych przepisów.

201. Jeżeliby dłużnik, jedynie przez upór, nie chciał wyroku wykonać, i stawiał opór Sołtysowi, gdy ten ze świadkami do wykonania przystępował, Sędzia gminny,

онаго; то, по донесенію ихъ, гминный Судья можетъ отнестись къ Уѣздному Начальнику, объ отправленіи въ гмину одного или двухъ солдатъ, на счетъ должника, для присутствованія и защиты при исполненіи рѣшенія.

Но буде Судья найдетъ сіе достаточнымъ, можетъ, не требуя военной помощи, ограничиться увѣщаніемъ должника, и склонить его къ добровольному повиновенію.

202. Когда, по рѣшенію, должникъ обязанъ исполнить какую либо работу, и къ назначенному времени сего не сдѣлаетъ, единственно по упорству; то Судья также, буде найдетъ сіе необходимымъ, обращается къ Уѣздному Начальнику, о доставленіи военной помощи.

203. Еслибы должникъ дозволилъ себѣ причинить какія либо насилія, Солтысу, или Лавнику, или военнымъ; то онъ препровождается въ Судъ уѣздный для наказанія.

204. Указаннымъ выше порядкомъ должны быть исполняемы также мировыя сдѣлки, когда стороны помирились въ судѣ и условились о томъ, что кому слѣдуетъ.

205. Рѣшенія уѣзднаго суда, состоявшіяся по жалобамъ на рѣшенія гминнаго Суда, исполняются также по выше означенному порядку, тѣмъ самимъ гминнымъ Судомъ, на который принесена была жалоба.

ГЛАВА ТРЕТЬЯ.

О объявленіяхъ (Obwieszczeniach).

206. Ежели по правиламъ сего Устава, предстáвится надобность объявить о чемъ либо въ гминѣ; то Судья приготовляетъ письменное объявленіе, и приказываетъ Солтысу прочесть оное въ слухъ, въ воскресный день, на погос-

w skutku ich doniesienia, może odnieść się do Naczelnika powiatu, o przysłanie do gminy jednego lub dwóch żołnierzy, na koszt dłużnika, dla obecności i pomocy przy wykonaniu wyroku.

Jeżeli jednakże Sędzia uzna to za dostateczne, może, nie żądając pomocy wojskowéj, upomnieć tylko dłużnika i skłonić do uległości.

202. Jeżeliby kto był skazany na wykonanie jakiéj roboty, i jedynie przez upór, w czasie oznaczonym takowéj nie wykonał; Sędzia, jeżeli to uzna za konieczne, uda się również do Naczelnika powiatu, o dodanie pomocy wojskowéj.

203. Dłużnik, któryby się dopuścił gwałtowności, przeciw Sołtysowi, Ławnikowi, albo przeciwko pomocy wojskowéj, będzie odesłany po ukaranie do Sądu powiatowego.

204. Sposobem wyżéj opisanym, wykonywane także będą dobrowolne ugody, kiedy się strony przed Sądem pogodzą, i ułożą o to co się komu należy.

205. Wyroki Sądu powiatowego, zapadłe w skutek odwołania się od wyroków Sądów gminnych, wykonywane będą również sposobem wyżéj opisanym, przez ten sam Sąd gminny, który wydał wyrok zaskarżony.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O obwieszczeniach.

206. Ilekroć, podług przepisów niniejszéj Ustawy, ma być o czém w gminie ogłoszone; Sędzia przygotuje obwieszczenie na piśmie, i poleci Sołtysowi, aby je w nie-

ті, у приходской церкви, во время выхода народа по окончѣніи Богослуженія.

207. Объявленіе можетъ быть читаемо кѣмъ либо другимъ, но всегда въ присутствіи Солтыса.

208. Прочитавъ объявленіе, Солтысъ долженъ отмѣтить на немъ день публикаціи, и скрѣпить своею подписью. Ежели Солтысъ не умѣетъ грамотѣ, то о исполненіи публикаціи долженъ лично засвидѣтельствовать Судьѣ, при возвращеніи объявленія; тогда Судья отмѣчаетъ о публикаціи собственноручно на томъ же объявленіи.

209. Ежели объявленіе должно быть сдѣлано троекратно, то оно читается въ три, слѣдующіе одинъ за другимъ, воскресные дни, и Солтысъ свидѣтельствуетъ объ исполненіи послѣ каждой публикаціи.

210. Вмѣсто Солтыса, Судья можетъ назначить для публикаціи одного изъ Лавниковъ, или присутствовать при оной лично.

211. Судья можетъ, по своему усмотрѣнію, принять и другія сверхъ того мѣры, чтобы дать объявленію болѣе гласности. Для сего, онъ можетъ приказать прочесть объявленіе на ярмаркѣ, рынкѣ, или въ приходскій праздникъ, по окончаніи Божественной службы. Во всякомъ случаѣ однакожъ объявленіе должно быть публикуемо въ воскресные дни.

212. Ежели Судья получитъ отзывъ отъ сосѣдняго Суда, о публикаціи какого либо объявленія; то онъ обязанъ поступить по вышеуказанному порядку. Объявленіе же, вмѣстѣ съ отмѣткою о исполненіи, возвращается тому, отъ кого оно поступило.

213. Когда въ губернскихъ вѣдомостяхъ находится объявленіе о продажѣ земли, или о другомъ предметѣ, и свѣденіе о томъ можетъ быть полезно для жителей гми-

dzielę, przed kościołem parafialnym, zgromadzonemu ludowi przeczytał, zaraz po skończoném nabożeństwie.

207. Obwieszczenie może być przeczytane przez kogo innego, ale zawsze w przytomności Sołtysa.

208 Po przeczytaniu obwieszczenia, Sołtys naznaczy na nim dzień ogłoszenia i poświadczy swoim podpisem. Jeżeli pisać nie umie, poświadczy ustnie przed Sędzią dopełnienie obwieszczenia tąkowego, a Sędzia, o ogłoszeniu, na témże obwieszczeniu, własnoręczną uczyni wzmiankę.

209. Jeżeli obwieszczenie ma być ogłoszone trzykrotnie, czytane będzie przez trzy idące po sobie niedziele, i takie każde ogłoszenie, będzie oddzielnie poświadczone przez Sołtysa.

210. Do ogłoszenia obwieszczeń, Sędzia może wyznaczyć jednego z Ławników, zamiast Sołtysa, albo znajdować się przy tém osobiście.

211. Sędzia może, wedle własnego uznania, używać nadto innych środków, żeby obwieszczenie więcéj było rozgłoszone. W tym celu może nakazać ogłosić obwieszczenie, na jarmarku, na targu, albo w czasie odpustu po skończoném nabożeństwie. W każdym jednak razie, obwieszczenie powinno być ogłoszone w dniu niedzielnym.

212. Jeżeli Sędzia otrzyma odezwę od sąsiedniego Sądu, o ogłoszenie jakiego obwieszczenia; winien postąpić w sposób powyżéj przepisany. Obwieszczenie zaś, z poświadczeniem, jako istotnie ogłoszone zostało, będzie zwrócone Sądowi, który je nadesłał.

213. Gdyby w Dzienniku gubernialnym umieszczone było obwieszczenie o przedaży gruntu, lub innym przedmiocie, o którym wiadomość może być pożyteczna miesz-

ны; то Судья приказываетъ его опубликовать означеннымъ выше порядкомъ.

ГЛАВА ЧЕТВЕРТАЯ.

О судебной продажѣ имуществъ.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

О судебной продажѣ имущества движимаго.

214. Продажа движимыхъ вещей, по правиламъ сего Устава назначенныхъ въ продажу, можетъ быть произведена по вольной цѣнѣ, когда торговая ихъ цѣна извѣстна, или когда кто предлагаетъ за нихъ цѣну Судомъ назначенную.

215. Если же на мѣстѣ нѣтъ покупщика, или когда нельзя съ точностію опредѣлить стоимости вещей; то онѣ, по распоряженію Суда, высылаются на ближайшую ярмарку, или на рынокъ, подъ надзоромъ благонадежнаго лица.

Вещи, которыя не могутъ быть удобно, или безъ поврежденія, переносимы на рынокъ, продаются на мѣстѣ, послѣ троекратныхъ о томъ объявленій.

216. О времени и мѣстѣ продажи увѣдомляется хозяинъ оныхъ, чтобы, ежели пожелаетъ, присутствовалъ при продажѣ; но за неявкою его продажа не остановливается.

217. Изъ денегъ вырученныхъ отъ продажи, Судъ вычитаетъ издержки на производство ея, буде какія были понесены, а съ остаткомъ поступаетъ, сообразно съ правиломъ, въ ст. 232 о продажѣ недвижимости, постановленнымъ.

kańcom gminy, Sędzia każe je ogłosić w sposobie wyżéj wskazanym.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O przedaży sądowéj majątków.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O przedaży sądowéj rzeczy ruchomych.

214. Rzeczy ruchome, na mocy niniejszéj Ustawy na przedaż przeznaczone, mogą być przedane z wolnéj ręki, gdy wiadomą jest ich cena targowa, albo gdy kto za nie daje cenę przez Sąd oznaczoną.

215. Jeżeli na miejscu nikt rzeczy kupić nie zechce, lub gdy nie można z pewnością oznaczyć ich wartości; Sąd każe je wysłać na najbliższy jarmark lub targ, pod dozorem osoby zaufanéj.

Rzeczy nie dające się łatwo przenosić, lub których przeniesienie grozi uszkodzeniem, będą przedane na miejscu, za poprzedniém ogłoszeniem trzykrotnych obwieszczeń.

216. Właściciel rzeczy, zawiadomiony będzie o czasie i miejscu przedaży, aby był przy niéj obecnym, jeżeli zechce. Gdyby jednak nie przybył, przedaż się przez to nie wstrzymuje.

217. Jeżeli z powodu przedaży poniesione były jakie koszta; Sąd potrąci je z pieniędzy otrzymanych, a z pozostałą resztą postąpi stosownie do przepisów w Art. 232, o przedaży nieruchomości postanowionych.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

О судебной продажѣ имущества недвижимаго.

218. Въ гминномъ Судѣ могутъ быть продаваемы, судебнымъ порядкомъ, недвижимыя имущества, состоящія въ предѣлахъ судебной гмины, когда пространство принадлежащей къ онымъ земли не больше 30-ти десятинъ, или двухъ уволокъ, и когда строенія оцѣнены при застрахованіи отъ огня не выше 300 рублей. Продажа большихъ недвижимыхъ имуществъ производится Судомъ уѣзднымъ.

219. Судебной продажѣ въ гминномъ Судѣ подлежатъ всѣ недвижимыя имущества, не взирая на то, принадлежатъ ли онѣ владѣльцу на правѣ собственности, или на правѣ вѣчной аренды, на правѣ чиншевомъ, и проч.

220. Судебная продажа, по частнымъ долгамъ, допускается не иначе, какъ на основаніи рѣшенія гминнаго Суда, на которое не можетъ быть приносима жалоба въ Судъ уѣздный, или на основаніи договора, составленнаго нотаріальнымъ порядкомъ, или въ гминномъ Судѣ, когда въ семъ договорѣ владѣлецъ обязался заплатить извѣстную сумму, съ подчиненіемъ себя мѣрамъ взысканія (pod exekucyą), а срокъ платежа прошелъ уже.

Гминный Судъ можетъ подвергнуть недвижимость продажѣ, также на основаніи рѣшенія высшаго Суда, когда ему будетъ представлено свидѣтельство сего Суда, что рѣшеніе вошло въ законную силу.

221. Судебная продажа недвижимаго имущества, по частнымъ долгамъ, не можетъ быть допускаема:

когда для удовлетворенія кредитора, достаточными окажутся мѣры, выше въ ст. 188—205 указанныя, и

ODDZIAŁ DRUGI.

O przedaży sądowéj nieruchomości.

218. W Sądzie gminnym mogą być przedawane sądownie nieruchome majątki, w obrębie gminy sądowéj położone, jeżeli należąca do nich ziemia nie przenosi trzydziestu dziesiatyn czyli dwóch włók rozległości, i jeżeli budowle, przy ubezpieczeniu ich od ognia, ocenione zostały nie wyżéj nad rubli trzysta. Przedaż większych majątków nieruchomych, odbywać się będzie w Sądzie powiatowym.

219. Przedaży sądowéj w Sądzie gminnym ulegają wszelkie nieruchomości, bez względu na to, czy są posiadane prawem własności, czy prawem wieczystéj dzierżawy, czynszowém, i t. p.

220. Przedaż sądowa za dług prywatny, nie może być dopuszczona inaczéj, jak na mocy wyroku Sądu gminnego, od któregoby nie służyło odwołanie do Sądu powiatowego, albo téż w skutek umowy przed regentem, albo przed Sądem gminnym zawartéj, w któréj posiadacz nieruchomości zobowiązał się do zapłacenia pewnéj summy pod exekucyą, a termin wypłaty już upłynął.

Sąd gminny może także wystawić na przedaż nieruchomość, na mocy wyroku Sądu wyższego, za złożeniem sobie świadectwa tegoż Sądu, że wyrok stał się prawomocnym.

221. Przedaż sądowa nieruchomości, za dług prywatny, nie może być dopuszczoną:

jeżeli środki w Art. 188—205 oznaczone, okażą się dostatecznemi dla zaspokojenia wierzyciela;

когда долгъ можетъ быть покрытъ произведеніями одного года, доставляемыми недвижимымъ имуществомъ должника, въ предѣлахъ судебной гмины состоящимъ, и должникъ сіи произведенія предназначаетъ на удовлетвореніе кредитора. Но въ семъ послѣднемъ случаѣ, Судъ наблюдаетъ за точнымъ исполненіемъ сего обязательства.

222. Когда Судъ, получивъ требованіе о взысканіи, не находитъ другаго средства удовлетворить кредитора, какъ только чрезъ продажу недвижимаго имущества должника; то прежде наложенія ареста (zajęcie), Судья вызываетъ должника, и объявляетъ ему: что если онъ въ продолженіе 30-ти дней не удовольствуетъ кредитора, или не представитъ въ Судъ денегъ для него; то его недвижимое имущество будетъ продано судебнымъ порядкомъ. Съ симъ вмѣстѣ Судья поручаетъ Солтысу наблюдать за скотомъ и движимостію должника вообще, чтобы онъ ихъ не отчуждалъ въ тайнѣ.

223. Если по прошествіи 30-ти дней, кредиторъ, не получивъ удовлетворенія, снова явится съ требованіемъ о взысканіи; то Судъ назначаетъ трехъ Лавниковъ, которые осматриваютъ имущество, и доставляютъ Суду свѣдѣніе: сколько по ихъ мнѣнію оно приноситъ чистаго дохода въ годъ, сколько стоятъ строенія, скотъ и земледѣльческія орудія.

224. Къ осмотру имущества приглашается также владѣлецъ; но если онъ не явился, то оцѣнка производится безъ него.

225. За симъ Лавники, производившіе осмотръ, владѣлецъ, и кредиторъ, приглашаются въ Судъ, и по совокупномъ совѣщаніи съ членами Суда, опредѣляютъ, за сколько имущество можетъ быть продано, и когда торги

albo jeżeli całkowita należność może być zaspokojoną z jednorazowych zbiorów z nieruchomości dłużnika, w obrębie gminy położonych, a dłużnik zbiory te na rzecz wierzyciela przeznaczą. Lecz w tym ostatnim razie Sąd dopilnuje, aby zobowiązanie to było ściśle wykonane.

222. Gdy Sąd, otrzymawszy żądanie o exekucyą, nie widzi innego sposobu zaspokojenia wierzyciela, jak przez wystawienie nieruchomości na przedaż; wtedy, przed zajęciem nieruchomości, Sędzia wezwie dłużnika, i zapowie mu, że jeżeli w przeciągu trzydziestu dni nie zaspokoi wierzyciela, albo nie złoży dla niego w Sądzie należnéj ilości; nieruchomość jego na przedaż sądową będzie wystawiona. Poleci zarazem Sołtysowi czuwać nad inwentarzami i ruchomościami dłużnika, aby ich nie zbywał pokątnie.

223. Gdy po trzydziestu dniach, wierzyciel, nie będąc zaspokojonym, powtórnie stawi się i zażąda ściągnienia od dłużnika należności; Sąd wyznaczy trzech Ławników, którzy majątek obejrzą, i dostarczą Sądowi wiadomości, ile, według ich mniemania, przynosi czystego dochodu rocznie, ile warte są budowle, inwentarze i narzędzia rolnicze.

224. Do obejrzenia majątku dłużnik będzie także wezwany; gdyby jednak nie stawił się, oszacowanie odbędzie się bez niego.

225. Następnie Sąd wzywa Ławników, którzy obejrzeli nieruchomość, właściciela, i wierzyciela: i ci, po wspólnéj naradzie z członkami Sądu, naznaczą cenę, za jaką majątek może być przedanym, oraz termin przedaży, obie-

будутъ производиться, назначая для сего такое время, когда, по мѣстнымъ обычаямъ, на имущества сего рода бываетъ найболѣе покупщиковъ. Разногласіе, возникшее при означеніи цѣны имущества, или срока продажи, разрѣшается гминнымъ Судомъ.

226. Когда цѣна имущества опредѣлена, и означенъ день для торговъ; то приготовляется въ тожъ время объявленіе съ означеніемъ въ ономъ:

1. чье имущество подвергается продажѣ и гдѣ оно состоитъ;
2. какая обширность земли, какія находятся строенія, скотъ и другія принадлежности, продаваемыя вмѣстѣ съ землею;
3. какія и кому слѣдуютъ съ сего имущества повинности, и сколько платится податей;
4. во сколько имущество оцѣнено; наконецъ
5. въ который день и въ какомъ Судѣ торги будутъ производиться.

Объявленія сего рода публикуются три раза, какъ въ мѣстной, такъ и въ сосѣднихъ гминахъ; буде же продаваемое имущество цѣною свыше 150 рублей, то и въ губернскихъ вѣдомостяхъ.

227. Въ день, для торговъ назначенный, когда явились покупщики, Судья читаетъ или прикажетъ прочесть объявленіе, и спрашиваетъ покупщиковъ, кто изъ нихъ желаетъ предложить за сіе имущество цѣну выше оцѣненной. Кто предложитъ найбольшую сумму, тотъ признается пріобрѣтателемъ: но обязанъ не далѣе, какъ въ продолженіе 10-ти дней, заплатить въ Судѣ всю сумму.

228. Когда явились къ торгамъ лица, о коихъ Судъ не имѣетъ увѣренности, въ состояніи ли онѣ заплатить за

rając taki dzień, w którym, stosownie do miejscowych zwyczajów bywa najwięcéj mających chęć kupna takich majątków. Gdyby na cenę majątku, albo na dzień licytacyi nie było zgody, Sąd gminny rzecz rozstrzygnie.

226. Skoro cena majątku już ustanowioną została, i dzień przedaży wyznaczony; Sąd gminny przygotuję obwieszczenie, w którém wymieni:

1. czyja nieruchomość wystawia się na przedaż, i gdzie jest położoną;
2. jaka jest jéj rozległość, jakie w niéj budowle, inwentarz żywy, i inne przynależytości wraz z gruntem przedawane;
3. jakie do jéj posiadania przywiązane są obowiązki, i na czyję korzyść, oraz wiele z niéj opłaca się podatków;
4. jaka cena do przedaży oznaczona; nakoniec:
5. w jakim terminie i przed którym Sądem odbywać się będzie licytacya.

Obwieszczenie to będzie ogłoszone trzykrotnie, tak w miejscowéj jak w sąsiednich gminach; jeżeli zaś majątek na przedaż wystawiony ma wyższą cenę nad 150 rsr., ogłoszone także będzie w Dzienniku gubernialnym.

227. W terminie do przedaży wyznaczonym, gdy się zgłoszą chęć kupna mający; Sędzia przeczyta albo poleci przeczytać obwieszczenie, i zapyta obecnych, kto chce dać cenę wyższą nad tę, jaka do przedaży oznaczoną została. Temu co najwięcéj postąpi, Sąd przysądzi nieruchomość; lecz nabywca najdaléj w przeciągu dni dziesięciu winien złożyć Sądowi całą postąpioną cenę.

228. Gdy do licytacyi zgłosiły się osoby, o których Sąd nie ma pewności, czy są w stanie zapłacić za majątek

продаваемое имущество; то Судья можетъ потребовать, чтобы онѣ, прежде торговъ, представили въ задатокъ четвертую часть оцѣночной суммы.

229. На имущества барщинныя, или чиншевыя, допускаются къ торгамъ только земледѣльцы.

230. По окончаніи торговъ, записывается въ судебную книгу рѣшеніе, въ которомъ изъясняется: что такое-то имущество, по такому-то поводу, продано съ публичнаго торга, такому-то лицу, за столько-то, и что вслѣдствіе того прежній владѣлецъ долженъ ему выдать все купленное.

231. Вводъ во владѣніе производится Солтысомъ, который имѣетъ право приказать прежнему владѣльцу, оставить имущество, а въ случаѣ неповиновенія, и вывести его оттуда силою и вынести его вещи.

232. Изъ денегъ вырученныхъ отъ продажи, Судъ вычитаетъ издержки на припечатаніе объявленій, удовлетворяетъ кредитора следующею ему суммою, а остатокъ выдаетъ прежнему владѣльцу проданнаго имущества.

Когдажъ имущество продано для раздѣла между наслѣдниками, или по малолѣтству наслѣдника, или по другому поводу; то, за вычетомъ издержекъ, остатокъ выдается наслѣдникамъ, или хранится въ Банкѣ Польскомъ, или обращается, на основаніи правилъ сего Устава, согласно съ цѣлію, для которой продажа произведена.

233. Если на торгахъ, въ срокъ въ объявленіи назначенный, покупщиковъ не было; то Судъ публикуетъ объявленіе одинъ разъ, въ мѣстной и сосѣднихъ гминахъ, и въ ономъ назначаетъ новый срокъ для торговъ, но не ближе, какъ чрезъ двѣ недѣли по опубликованіи объявле-

na przedaż wystawiony; Sędzia może zażądać, aby przed przystąpieniem do licytacyi, złożyły jako zadatek, czwartą część ceny w obwieszczeniu oznaczonéj.

229. Do nabycia osad pańszczyznianych lub czynszowych, Sąd dopuści tylko rolników.

230. Po dokonanéj przedaży, zapisany zostanie w księdze sądowéj wyrok, w którym wymienione będzie: jaki majątek i dla jakiéj przyczyny przez licytacyą przedany został, jakiéj osobie, i za jaką summę; i w którym będzie postanowione, że w skutku tego, poprzedni właściciel winien osobie téj wydać kupiony majątek w całości.

231. Sołtys wprowadzi nabywcę w posiadanie: przyczém ma prawo nakazać poprzedniemu właścicielowi, aby z majątku ustąpił, a w razie nieposłuszeństwa, wyrugować go i usunąć jego rzeczy.

232. Z otrzymanego za przedaną nieruchomość szacunku, Sąd potrąci koszta obwieszczeń, zapłaci należność przypadającą wierzycielowi, a resztę, jakaby pozostała, wyda tému czyja nieruchomość była przedana.

Gdy nieruchomość przedaną została dla podziału pomiędzy spadkobiercami, lub z powodu małoletności spadkobiercy, albo z innéj przyczyny; wówczas, po potrąceniu kosztów, reszta szacunku oddaną będzie spadkobiercom, lub złożoną w Banku Polskim, albo będzie użyta podług przepisów niniejszéj Ustawy, odpowiednio celowi, dla którego przedaż nastąpiła.

233. Gdy w terminie w obwieszczeniu oznaczonym, nikt się do kupna nie zgłosił; Sąd ogłosi raz jeden obwieszczenie w miejscowéj i przyległych gminach, i wyznaczy w niém nowy termin przedaży, lecz nie bliższy jak za dwa tygodnie po ogłoszeniu obwieszczenia w miejscowéj gminie

нія въ мѣстной судебной гминѣ. Въ сей срокъ имущество продается указаннымъ выше порядкомъ.

234. Если торги не состоялись, потому, что покупщики считали оцѣнку преувеличенною, и никто не предложилъ даже оцѣночной суммы; то Судъ, буде признаетъ ихъ замѣчанія основательными, можетъ уменьшить цѣну, и произвести торги, или въ тотъ же день между тѣми же покупщиками, или назначить новый срокъ, порядкомъ въ предшедшей статьѣ указаннымъ.

235. Ежели тотъ, за кѣмъ имущество осталось на торгахъ, не заплатилъ всей покупной суммы въ продолженіе 10-ти дней со дня торговъ; то Судъ назначаетъ новый срокъ, на основаніи правила ст. 233, и продаетъ имущество означеннымъ выше порядкомъ, хотя бы кто предложилъ цѣну меньше той, которая состоялась на прежнихъ торгахъ.

236. Но въ случаѣ продажи имущества на вторыхъ торгахъ за меньшую цѣну, Судъ пополняетъ ее, до сравненія съ прежде предложенною, задаткомъ неисправнаго покупщика, и вычитаетъ изъ онаго издержки по вторичнымъ торгамъ, а оставшуюся за симъ часть задатка причисляетъ къ гминному фундушу.

ГЛАВА ПЯТАЯ.

О актахъ, которые могутъ быть составляемы въ гминномъ Судѣ.

237. Въ гминномъ Судѣ могутъ быть заключаемы такіе лишь договоры, цѣна которыхъ не превышаетъ 150 рублей.

sądowéj. W tym terminie przedaż majątku nastąpi, w sposobie wyżéj przepisanym.

234. Gdy przedaż nie przyszła do skutku, z powodu, że mający chęć kupna cenę do przedaży oznaczoną uważali za zbyt wysoką, i nikt téj nawet ceny nie postąpił; w takim razie, Sąd, jeżeli uzna ich uwagi za uzasadnione, może zmiejszyć cenę i odbyć licytacyą, albo w tymże samym dniu, pomiędzy temi samemi kupującemi, albo wyznaczyć nowy termin, w sposobie, w poprzednim artykule oznaczonym.

235. Gdyby ten, kto postąpił na licytacyi najwyższą cenę, nie zapłacił jéj w ciągu dni dziesięciu od dnia licytacyi; Sąd wyznaczy nowy termin, podług przepisu Art. 233 i odbędzie przedaż majątku, w sposobie wyżéj wskazanym, chociażby kto ofiarował cenę niższą od postąpionéj na poprzedniéj licytacyi.

236. W razie, gdyby nieruchomość na powtórnéj licytacyi była przedaną za mniejszą cenę; Sąd ze złożonego zadatku przez nabywcę, który ceny nie dopłaca, doda to co do poprzedniéj ceny niedostaje, potrąci téż koszta powtórnéj przedaży, a resztę, gdyby z zadatku pozostała, przyłączy do funduszu gminnego.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O aktach, które w Sądzie gminnym sporządzane być mogą.

237. W Sądzie gminnym zawierane być mogą takie tylko umowy, których przedmiot nie przenosi stu piędziesięciu rubli srebrem.

238. Стороны, желающія заключтить письменный договоръ о куплѣ, арендѣ, займѣ или наймѣ, или о другомъ какомъ либо предметѣ, должны явиться въ гминный Судъ лично.

Если сдѣлку заключаетъ замужная женщина, то она должна явиться вмѣстѣ съ мужемъ.

239. Ежели ни Судья, ни кто либо изъ Засѣдателей не знаютъ одной или обѣихъ сторонъ; то неизвѣстная имъ сторона должна привести съ собою двухъ извѣстныхъ кому либо изъ нихъ свидѣтелей, для удостовѣренія въ тождествѣ ея.

240. Могутъ однакожъ отъ неизвѣстныхъ лицъ быть принимаемы такія обязательства, предметомъ которыхъ есть личная работа, какъ-то наемъ для жатвы, для копанія рвовъ и т. п.

241. Всякое обязательство должно быть внесено въ предназначенную для сего судебную книгу, и скрѣплено въ книгѣ подписью сторонъ, Судьи и присутствующихъ при заключеніи онаго Засѣдателей.

По внесеніи акта въ судебную книгу, и прежде подписанія онаго договаривающимися сторонами, гминный Судья читаетъ въ слухъ все, что въ книгу записано, и спрашиваетъ стороны, не желаютъ ли онѣ прибавить къ сему что нибудь, или же что либо измѣнить; и сполняетъ такія требованія, означая ихъ въ концѣ акта, и означивъ также во всякомъ случаѣ, что актъ былъ прочитанъ сторонамъ. За симъ только предлагаетъ актъ къ ихъ подписанію.

242. Тѣ, которые удостовѣряли въ тождествѣ лица, заключающаго обязательство, должны быть означены въ самомъ актѣ обязательства, и также подписываются въ книгѣ.

238. Strony chcąc zawrzéć umowę na piśmie, o kupno, przedaż, dzierżawę, pożyczkę, robotę, albo w innym jakim przedmiocie, stanąć powinny osobiście do Sądu gminnego.

Jeżeli umowę chce zawrzéć kobieta zamężna, powinna przybyć do Sądu razem z mężem.

239. Jeżeli ani Sędzia, ani żaden z Ławników nie zna stron, albo jednéj z nich; strona nie znana winna przyprowadzić z sobą do Sądu dwóch świadków, znanych któremukolwiek członkowi Sądu, którzyby poświadczyli, że jest rzeczywiście tym, za kogo się podaje.

240. Mogą jednak od nieznajomych być przyjmowane takie umowy, gdzie idzie tylko o robotę; jak np. kiedy się kto najmuje do żniwa, do kopania rowów i t. p.

241. Każda umowa wpisana będzie do księgi na to przeznaczonéj, i podpisana w księdze, przez strony, Sędziego, i Ławników sądowych, którzy przy niéj byli obecni.

Po wniesieniu aktu do księgi, przed podpisaniem go przez strony zawierające umowę, Sędzia przeczyta głośno to co do księgi zapisano, i zapyta strony, czy nie życzą sobie dodać co jeszcze albo zmienić; zapisze w końcu aktu coby jeszcze żądały, i w każdym razie uczyni wzmiankę, że akt stronom był przeczytany. Potém dopiero przedstawi im akt do podpisu.

242. Ci, co poświadczyli tożsamość stron, będą w umowie wymienieni, i także w księdze się podpiszą.

243. Если которая либо изъ сторонъ не умѣетъ писать, то она, вмѣсто подписи, ставитъ перомъ знаки, а Судья записываетъ ея фамилію, съ отмѣткою, что положившій сіи знаки писать не умѣетъ.

244. Подпись Засѣдателей удостовѣряетъ въ томъ только, что обязательство, записанное въ книгѣ, дѣйствительно было заключено въ Судѣ и въ ихъ присутствіи.

245. Обязательства могутъ быть заключаемы и предъ однимъ Судьею, но не иначе, какъ при двухъ вѣры достойныхъ свидѣтеляхъ, которые присутствуютъ при заключеніи обязательства, и подписываются въ книгѣ.

246. Подпись свидѣтелей значитъ тоже что подпись Засѣдателей (ст. 244).

247. Лица свидѣтельствовавшія въ тождествѣ сторонъ, могутъ вмѣстѣ съ тѣмъ быть свидѣтелями при заключеніи сдѣлки.

248. Въ гминномъ Судѣ могутъ также быть составляемы записи: о назначеніи приданаго дочери, о выдѣлѣ имущества кому либо изъ дѣтей, о дареніи кому либо имущества, и о распоряженіяхъ на случай смерти.

249. Записи, въ предшедшей статьѣ означенныя, могутъ быть составляемы только отъ имени такихъ владѣльцевъ, коихъ имущества состоятъ не болѣе какъ изъ одной уволоки, или 15-ти десятинъ земли, или же коихъ цѣна не превышаетъ 450 рублей.

Симъ однакоже никому не воспрещается совершить запись у нотаріуса, по установленному порядку, буде сего пожелаетъ.

250. Къ составленію записей примѣняются правила выше сего въ ст. 238, 239, 241 и 244 постановленныя. Судья съ своей стороны наблюдаетъ, чтобы распоряженія владѣльца были вносимы въ судебную книгу въ томъ са-

243. Gdy która ze stron pisać nie umie, zamiast podpisu położy piórem znaki, a Sędzia wpisze jéj nazwisko ze wzmianką że pisać nie umié.

244. Podpis Ławników sądowych znaczy to tylko, że umowa taka, jaka jest w księdze zapisana, była rzeczywiście w ich obecności w Sądzie zawarta.

245. Umowy mogą być zawierane i przed samym Sędzią, ale nieinaczéj, jak przy dwóch wiarogodnych świadkach, którzy będą obecni przy zawarciu umowy i podpiszą się w księdze.

246. Podpis świadków znaczy to samo, co podpis Ławników sądowych (Art. 244).

247. Ci co świadczyli o tożsamości stron, mogą być zarazem świadkami umowy.

248. W Sądzie gminnym, mogą być także sporządzane akta: w przedmiocie wyznaczenia córce posagu, wydzielenia majątku któremu z dzieci, darowizny, oraz rozporządzeń na przypadek śmierci.

249. Akta w poprzednim artykule wymienione, mogą być sporządzane przez tych tylko posiadaczy, których majątki nie przenoszą jednéj włóki czyli piętnastu desiatyn ziemi, albo nie mają więcéj wartości, jak czterysta pięćdziesiąt rubli srebrem.

Wszakże nie wzbrania się nikomu sporządzać aktów powyższych przed Rejentem, w zwykłéj formie, jeżeli sobie tego życzy.

250. Prawidła wyżéj w Art. 238, 239, 241 i 244 objęte, stosują się również do spisywania aktów powyższych. Sędzia ze swéj strony baczyć będzie, aby rozporządzenia

момъ, по возможности, видѣ, какъ онъ объявилъ ихъ, т. е. тѣми же словами.

251. Записи составляются не иначе, какъ въ полномъ присутствіи гминнаго Суда. Когдажъ кто либо пожелаетъ сдѣлать распоряженіе на случай смерти, то долженъ сверхъ сего пригласить въ Судъ двухъ Лавниковъ, по своему выбору.

РАЗДѢЛЪ ВТОРОЙ.

Судопроизводство по дѣламъ судно-полицейскимъ.

ГЛАВА ПЕРВАЯ.

О порядкѣ разсмотрѣнія и сужденія дѣлъ судно-полицейскихъ.

I. О разсмотрѣніи и сужденіи судно-полицейскихъ дѣлъ, по жалобамъ обиженныхъ.

252. Кто хочетъ принести жалобу гминному Суду о противозаконномъ дѣяніи, противъ его, или имущества его; тотъ долженъ объявить о томъ словесно Судьѣ той гмины, въ которой учинено сіе дѣяніе.

253. Если виновный есть житель мѣстной судебной гмины; то Судья, выслушавъ жалобу, назначаетъ срокъ для явки обѣихъ сторонъ, приказываетъ обиженному представить на сей же срокъ свидѣтелей, или иныя доказательства, на которыя онъ ссылается, и вручаетъ ему приказаніе къ Солтысу той деревни, въ которой живетъ виновный, вызвать его въ Судъ на сей назначенный срокъ, и внушить ему, чтобы онъ также привелъ съ собою сви-

właściciela wniesione były do księgi tak jak je uczynił, to jest temiż samemi wyrazami.

251. Akta w Art. 248 wymienione, mogą być sporządzane jedynie przed całym składem Sądu gminnego. Ktoby zaś chciał uczynić rozporządzenie na przypadek śmierci, winien przyzwać do Sądu jeszcze dwóch Ławników, wedle własnego wyboru.

DZIAŁ DRUGI.

Postępowanie policyjno-karne.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O sposobie rozpoznawania i sądzenia spraw policyjno-karnych.

I. O rozpoznawaniu i sądzeniu spraw policyjno-karnych, na skargę pokrzywdzonego.

252. Kto chce kogo zaskarżyć do Sądu gminnego o czyn nieprawny, popełniony względem niego, lub na jego majątku; oświadczy o tém ustnie Sędziemu téj gminy, w któréj czyn ten popełniony został.

253. Jeżeli obwiniony jest mieszkańcem tejże gminy sądowéj; Sędzia, wysłuchawszy skargi, naznaczy termin do stawienia się obu stron, poleci pokrzywdzonemu przyprowadzić na ten termin świadków, albo przynieść inne dowody na jakie się powołuje, wyda do rąk jego rozkaz do Sołtysa wsi, w któréj mieszka obwiniony, aby go na termin do Sądu wezwał i zalecił mu przyprowadzić z sobą świadków,

дѣтелей, или принесъ нужныя для оправданія доказательства.

Вызывая кого либо въ Судъ, Солтысъ долженъ объявить ему, кто жалуется на него и о чемъ именно.

254. Ежели обвиненный на срокъ не явится, и Солтысъ засвидѣтельствуетъ, что онъ точно вызывалъ его; то Судъ подвергаетъ неявившагося взысканію отъ 15 до 75 коп., назначаетъ новый срокъ, и велитъ на сей срокъ доставить обвиненнаго въ Судъ. Ежели виновный оправдается, что он не могъ явиться къ сроку по болѣзни, или по другой причинѣ; то Судъ, буде признаетъ сію отговорку уважительною, вправѣ сложить съ него взысканіе.

255. Въ случаѣ, когда кто обвиняется въ кражѣ, или нарушеніи общественнаго спокойствія, или вообще въ такихъ проступкахъ, за которые виновный можетъ быть подвергнутъ аресту или тѣлесному наказанію; Судья властенъ приказать доставить обвиняемаго въ Судъ безотлагательно.

256. Если обвиняемый не имѣетъ жительства въ мѣстной судебной-гминѣ, но находится въ ея предѣлахъ; то Судья можетъ, и во всѣхъ иныхъ случаяхъ, приказать доставить его въ Судъ безотлагательно.

257. Не запрещается сторонамъ, какъ обиженной, такъ и обвиняемой, явиться въ Судъ добровольно.

258. Когда обѣ стороны на лицо, то Судъ слушаетъ сперва жалобщика, а потомъ обвиняемаго.

259. Ежели при такомъ взаимномъ объясненіи дѣла, обвиняемый добровольно признался; то Судъ въ тоже время постановляетъ рѣшеніе.

260. Когдажъ обвиняемый не признается, и утверждаетъ, что обвиненіе на него взведено ложно, что онъ сего не дѣлалъ, или что вовсе не былъ на мѣстѣ, гдѣ противо-

albo dostarczyć inne dowody jakie mićć może na swoje usprawiedliwienie.

Sołtys wzywając oskarzonego do Sądu, winien go zarazem uwiadomić kto go skarzy i o co.

254. Gdyby oskarzony na termin nie stanął, a Sołtys poświadczył że go wezwał; Sąd wymierzy na niestawającego karę od piętnastu do siedmdziesięciu pięciu kopiejek, nowy termin naznaczy i oskarzonego na termin Sołtysowi dostarczyć każe. Jeżeli oskarzony usprawiedliwi się, że na terminie pierwszym, dla choroby lub innéj przyczyny, stanąć nie mógł; Sąd, jeżeli usprawiedliwienie to za słuszne uzna, mocen jest karę umorzyć.

255. W razie, gdy kto oskarżony jest o kradzież, naruszenie spokojności publicznéj, lub w ogólności o wykroczenie, za które może być skazany na areszt lub karę cielesną, Sędzia mocen jest nakazać, aby go bezwłocznie dostawiono do Sądu.

256. Gdy oskarzony nie ma mieszkania w miejscowéj gminie sądowéj, lecz się znajduje w jéj obrębie; Sędzia mocen jest i we wszystkich innych przypadkach nakazać, aby go niezwłocznie dostawiono do Sądu.

257. Wolno jest stronom, tak skarzącemu jak obwinionemu, stawić się w Sądzie dobrowolnie.

258. Gdy obie strony są obecne, Sąd wysłucha naprzód tego kto skarzy, a potém oskarzonego.

259. Jeżeli, przy takiém przesłuchaniu, oskarzony dobrowolnie przyzna się do winy; Sąd niezwłocznie wyrok wyda.

260. Jeżeli zaś oskarzony nie przyznaje się, i twierdzi, że skarga przeciw niemu zaniesiona jest fałszywą, że on tego nie uczynił o co jest oskarżony, lub, że nie był wcale

законное дѣяніе учинено; то Судъ допрашиваетъ свидѣтелей, и разсматриваетъ другія доказательства, буде они имѣются, и по достаточномъ объясненіи дѣла, постановляетъ свое рѣшеніе.

261. Показаніе двухъ свидѣтелей составляетъ доказательство; но Судъ можетъ допрашивать и большее ихъ число, когда сіе нужно для разъясненія дѣла.

Свидѣтели вызываются и отъ нихъ отбираются показанія, порядкомъ въ ст. 152—154 означеннымъ.

262. Свидѣтелемъ можетъ быть тотъ только, кто не по слухамъ, а самъ лично знаетъ о томъ, о чемъ его спрашиваютъ, и который заслуживаетъ довѣрія.

263. Свидѣтель долженъ показывать по чистой совѣсти. Онъ тогда только приводится къ присягѣ, когда сего требуетъ противная сторона.

Присяга отъ свидѣтелей принимается, съ соблюденіемъ правилъ выше въ ст. 166—172 указанныхъ.

Лица, недостигшія шестнадцатилѣтняго возраста, хотя и могутъ быть допрашиваемы для объясненія дѣла, но онѣ къ присягѣ не допускаются.

264. Еслибы оказалось, что кто либо изъ свидѣтелей передъ Судомъ показалъ неправду, но безъ присяги; то Судъ подвергаетъ его:

или денежному взысканію отъ 75 коп. до 1 руб. 50 коп.;

или аресту, на время отъ 1-го до 3-хъ дней.

265. Если свидѣтелей нѣтъ, и обвиненный не признается, или когда показанія свидѣтелей не заслуживаютъ полнаго довѣрія, или же свидѣтель только одинъ; то и въ такомъ случаѣ Судъ можетъ подвергнуть виновнаго наказанію, когда, на основаніи собранныхъ уликъ, вполнѣ убѣдится, что обвиняемый совершилъ проступокъ, въ ко-

w miejscu, w którém zaszło wykroczenie; wtedy Sąd zbada świadków i rozpozna inne dowody, jeżeli jakie są, i po dostateczném wyjaśnieniu sprawy, wyrok swój wyda.

261. Zeznanie jednozgodne dwóch świadków stanowi dowód prawny, lecz Sąd może badać większą ich liczbę, gdy to do wyjaśnienia sprawy jest potrzebném.

Świadkowie będą wzywani i zeznania ich będą przyjęte w sposobie w Art. 152—154 oznaczonym.

262. Świadkiem może być ten tylko, kto nie z wieści, lecz sam osobiście, wie o tém o co go pytają i który na wiarę zasługuje.

263. Świadek winien zeznawać według sumienia. Przysięgać wtedy tylko jest obowiązany, gdy się tego strona domaga.

Przy odebraniu przysięgi od świadków, winny być zachowane przepisy powyżéj w Art. 169—172 objęte.

Osoby nie mające jeszcze szesnastu lat wieku, chociaż mogą być słuchane dla wyjaśnienia sprawy, jednak do przysięgi dopuszczone być nie mogą.

264. Gdyby się okazało, że który świadek, bez przysięgi badany, fałszywie przed Sądem zeznał; Sąd gminny skaże go:

albo na karę pieniężną od siedmdziesięciu pięciu kopiejek do rubla jednego kopiejek pięćdziesięciu;

albo na areszt od jednego do trzech dni.

265. Gdy świadków nie ma, a obwiniony nie przyznaje się, albo gdy zeznania świadków nie zasługują na zupełną wiarę, albo téż gdy jest jeden tylko świadek; Sąd i wtedy może obwinionego skazać na karę, jeżeli na mocy zebranych poszlak poweźmie zupełne przekonanie, że on popełnił wykroczenie o które go oskarżono; gdy np. znale-

торомъ онъ обвиняется: когда, напримѣръ, у него найдена вещь отыскиваемая истцомъ, и онъ не докажетъ, что пріобрѣлъ ее законнымъ образомъ; или если его видѣли въ томъ мѣстѣ и въ то время, когда совершенъ проступокъ, и онъ не можетъ объяснить удовлетворительнымъ образомъ причины своей тамъ бытности; или когда у него отнято въ то время какое либо орудіе, платье или другой фантъ.

266. Если кто жалуется на жителя чужой судебной гмины, который не находится въ то время въ предѣлахъ мѣстной гмины; то Судъ допрашиваетъ свидѣтелей, коихъ жалующійся представилъ, или разсматриваетъ другія доказательства, и буде жалобу его найдетъ основательною, относится письменно въ тотъ Судъ, коему обвиняемый подвѣдомъ, и передаетъ ему сіе дѣло; а жалующемуся объявляетъ, чтобы онъ туда обратился.

267. Ежели совершенъ проступокъ, но виновный не извѣстенъ; то жалобы обиженныхъ записываются только въ книгу для свѣдѣнія, на случай открытія виновнаго. Когдажъ совершено болѣе важное преступленіе; Судья извѣщаетъ о томъ мѣстную полицію, для зависящихъ отъ нея распоряженій.

268. Ежели обиженный требуетъ вознагражденія убытковъ, и стороны не согласились добровольно о количествѣ онаго; то Судъ въ правѣ, или опредѣлить количество вреда и вознагражденія за оный, или назначить для произведенія оцѣнки Лавниковъ, и рѣшить дѣло, на основаніи ст. 129 и 130, порядкомъ, для гражданскихъ дѣлъ предписаннымъ.

269. При постанавленіи рѣшеній по проступкамъ, наблюдаются правила, выше въ ст. 178—187, о рѣшеніяхъ дѣлъ гражданскихъ, постановленныя.

ziono u niego rzecz, któréj pokrzywdzony poszukuje, a nie dowiedzie że ją nabył prawnym sposobem; lub gdy go widziano w miejscu i w czasie spełnionego wykroczenia, a nie może dostatecznie usprawiedliwić, dlaczego tam się znajdował; lub gdy w tym czasie zabrano mu jakie narzędzie, odzież, lub inny fant.

266. Jeżeli kto oskarży mieszkańca obcéj gminy, który wówczas nie znajduje się w obrębie gminy miejscowéj; Sąd wysłucha świadków, przez skarżącego stawionych, albo rozpozna inne dowody, i jeżeli skargę za uzasadnioną poczyta, odniesie się na piśmie do Sądu, któremu obwiniony podlega, odstąpi mu sprawę, a skarżącemu oznajmi, aby się tam udał.

267. Jeżeli sprawca jakiego wykroczenia nie jest wiadomy, skarga pokrzywdzonego wpisuje się do księgi, jedynie dla wiadomości, na przypadek wykrycia winnego. Jeżeli zaś spełnione zostało większe przestępstwo, Sędzia doniesie miejscowéj policyi dla przedsięwzięcia właściwych kroków.

268. Jeżeli skarżący żąda wynagrodzenia szkody, a strony nie zgodziły się dobrowolnie na jego wysokość, Sąd albo sam szkodę oszacuje i wynagrodzenie ustanowi, albo wyznaczy Ławników do oszacowania, i rzecz roztrzygnie, z zastosowaniem się do Art. 129 i 130, sposobem dla spraw cywilnych przepisanym.

269. Przy wydawaniu wyroków w sprawach o wykroczenia, zachowane będą przepisy co do wyroków w sprawach cywilnych, wyżéj w Art. 178—187 wskazane.

II. О разсмотрѣніи и сужденіи дѣлъ судно-полицейскихъ по донесенію полиціи.

270. Ежели кто либо изъ чиновъ мѣстной полиціи замѣтить или узнаетъ о такомъ проступкѣ, который, на основаніи сего Устава, подлежитъ вѣдомству гминнаго Суда; то самъ долженъ собрать нужныя доказательства, и представить ихъ въ Судъ, вмѣстѣ съ обвиняемымъ, буде онъ задержанъ, или, на основаніи ст. 255 и 256, можетъ быть доставленъ Суду безъ вызова.

271. Показаніе Солтыса о учиненіи проступка, основанное на личномъ его убѣжденіи, признается достаточнымъ доказательствомъ для наказанія виновнаго.

272. Въ мѣстахъ, гдѣ существуютъ присяжные лѣсничіе или полевые стражи (polowi i gajowi), показанія ихъ о такихъ проступкахъ, коихъ они были очевидцами, составляютъ также достаточное доказательство.

273. Ежели обвиняемый полиціею утверждаетъ, что онъ вовсе не дѣлалъ того, въ чемъ его обвиняютъ; то Судъ дозваляетъ ему въ назначенный срокъ поставить свидѣтелей, или представить нужныя, по роду дѣла, доказательства.

274. Ежели обвиняемый на срокъ не явится, или не приведетъ свидѣтелей, или не опровергнетъ обвиненія, сдѣланнаго полиціею; то Судъ рѣшаетъ дѣло по донесенію полиціи и по заслуживающимъ уваженія обстоятельствамъ.

275. Правила, выше въ ст. 253 и слѣдующихъ означенныя, относятся также къ дѣламъ, разсматриваемымъ по донесенію полиціи.

II. O rozpoznaniu i sądzeniu spraw karnych na doniesienie policyi.

270. Jeżeli kto do składu miejscowéj policyi należący, dostrzeże lub dowie się o wykroczeniu, które na mocy niniejszéj Ustawy podlega rozpoznaniu Sądu gminnego; winien sam zebrać potrzebne dowody i przedstawić je Sądowi, razem z obwinionym, jeżeli ten został przytrzymanym, lub na mocy Art. 255 i 256, może być dostawionym do Sądu, bez poprzedniego wezwania.

271. Zeznanie Sołtysa o wykroczeniu, na osobistém jego przeświadczeniu się opartę, jest dostatecznym dowodem do ukarania obwinionego.

272. Tam gdzie są ustanowieni przysięgli gajowi i polowi, zeznania ich względem wykroczeń, które sami widzieli, będą również dostatecznym dowodem.

273. Jeżeli jednak oskarżony przez policyą twierdzi, że wykroczenia o jakie jest obwiniony nie spełnił; Sąd pozwoli mu stawić na to świadków, albo przedstawić inny dowód, jaki z rodzaju sprawy potrzebnym się okaże i tym celem termin oznaczy.

274. Jeżeli obwiniony nie stawił się na termin, albo świadków nie przyprowadził, albo nie odparł oskarżenia przez policyą uczynionego; Sąd sprawę osądzi według doniesień policyi i okoliczności zasługujących na uwagę.

275. Przepisy powyżéj w Art. 253 i następnych objęte, będą także zachowane w sprawach rozpoznawanych na doniesienie policyi.

ГЛАВА ВТОРАЯ.

Объ исполненіи рѣшеній по дѣламъ судно-полицейскимъ.

276. Рѣшеніе гминнаго Суда по дѣламъ судно-полицейскимъ, исполняется безотлагательно, если оно окончательно, или если приговоренная къ наказанію сторона имъ удовольствовалась, или же объявивъ неудовольствіе, въ продолженіе 10-ти дней не представила гминному Суду вызова въ Судъ уѣздный противной стороны.

277. Денежные платежи взыскиваются порядкомъ, для исполненія рѣшеній гражданскихъ постановленнымъ.

278. Кто не въ состояніи внести денежнаго взысканія, тотъ назначается къ исправленію работъ въ пользу гмины.

279. Когда Судъ подвергъ кого либо денежному взысканію, и сверхъ того опредѣлилъ взыскать съ виновнаго вознагражденіе за причиненный вредъ, и виновный не въ состояніи удовлетворить сполна того и другаго платежа; то сперва взыскивается вознагражденіе.

280. Приговоренный къ наказанію арестомъ, если Судъ не замѣнилъ его наказанія другимъ; (ст. 620) долженъ быть заключенъ подъ арестъ безотлагательно. По уважительнымъ причинамъ, Судъ можетъ отсрочить исполненіе сего наказанія.

281. Женщины ни въ какомъ случаѣ не могутъ быть заключаемы въ одной комнатѣ съ мужчинами.

282. Судъ долженъ наблюдать, чтобы арестованный получалъ пищу, согласно съ судебнымъ приговоромъ.

283. Наказаніе розгами, если нѣтъ уважительныхъ причинъ къ отсрочкѣ онаго, исполняется также безотла-

ROZDZIAŁ DRUGI.

O wykonaniu wyroków w sprawach policyjno-karnych.

276. Wyrok Sądu gminnego, w sprawie policyjno-karnéj, wykonany będzie niezwłocznie, jeżeli jest ostateczny, lub gdy skazany na nim poprzestanie, albo oświadczywszy odwołanie, nie złoży w ciągu dni dziesięciu w Sądzie gminnym pozwu po stronę przeciwną do Sądu powiatowego.

277. Skazania pieniężne ściągane będą sposobem, dla wykonania wyroków w sprawach cywilnych, przepisanym.

278. Kto nie może uiścić kary pieniężnéj, zobowiązany będzie do wykonania robót na korzyść gminy.

279. Jeżeli Sąd skazał winnego na karę pieniężną, a zarazem przyznał od niego wynagrodzenie za szkodę, winny zaś nie jest w stanie uiścić w zupełności tak kary jak wynagrodzenia; należy przedewszystkiém ściągnąć od niego wynagrodzenie.

280. Skazany na areszt, jeżeli Sąd nie zamienił téj kary na inną; (Art. 620) będzie niezwłocznie zamknięty w areszcie. Sąd dla przyczyn ważnych może odłożyć wykonanie téj kary.

281. W żadnym przypadku kobiety nie mogą być osadzone w jednéj izbie z mężczyznami.

282. Sąd winien baczyć, aby aresztowany dostawał żywność, zgodnie z wyrokiem Sądowym.

283. Kara chłosty, jeżeli nie ma przyczyn ważnych do jéj odłożenia, wykonaną będzie również niezwłocznie po

гательно, по объявленіи рѣшенія: но всегда въ присутствіи одного изъ членовъ Суда, который имѣетъ обязанность не допускать, чтобы наказаніе было уменьшено или увеличено.

КНИГА ТРЕТЬЯ.

ПОСТАНОВЛЕНІЯ ЗАКОНОВЪ ГРАЖДАНСКИХЪ.

ГЛАВА ПЕРВАЯ.

О взаимныхъ правахъ и обязанностяхъ супруговъ, родителей и дѣтей.

I. О супругахъ.

284. Жена обязана жить вмѣстѣ съ мужемъ, и слѣдовать за нимъ повсюду, гдѣ онъ забдагоразсудитъ имѣть пребываніе.

Мужъ же обязанъ принять жену къ себѣ, и доставлять ей содержаніе, по состоянію и возможности своей.

285. Мужъ въ правѣ и обязанъ вступаться за жену, въ случаѣ, когда бы кто наносилъ ей обиду; а жена не должна ни въ чемъ поступать противъ воли своего мужа, или противъ его чести, или же ко вреду его имущества.

286. Жена, безъ дозволенія мужа, не можетъ ни дарить, ни продавать, ни закладывать, мѣнять, или обременять долгами своего имущества.

Ежели мужъ не дозволяетъ женѣ распоряжаться, въ случаѣ надобности, ея имуществомъ; то, по ея жалобѣ,

ogłoszeniu wyroku, lecz zawsze w obecności jednego z członków Sądu, który obowiązany jest dopilnować, aby kara nie była ani zmniejszoną ani powiększoną.

KSIĘGA TRZECIA.

PRZEPISY PRAWA CYWILNEGO.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O wzajemnych prawach i obowiązkach małżonków, tudzież rodziców i dzieci.

I. O małżonkach.

284. Żona obowiązana jest mieszkać z mężem, i iść za nim wszędzie, gdzie mu się zostawać podoba.

Mąż zaś obowiązany jest przyjąć żonę do siebie, i opatrywać ją we wszelkie potrzeby życia, według swego stanu i możności.

285. Mąż ma prawo i obowiązany jest ująć się za swoją żoną, gdyby ją kto krzywdził; a żona nic takiego czynić nie powinna, coby się sprzeciwiało woli męża, albo by mu przynosiło hańbę, albo było powodem straty w majątku.

286. Żona bez zezwolenia męża, nie może swego majątku ani darować, ani przedawać, ani zastawiać, ani zamieniać na inny, ani obdłużać.

Gdyby mąż odmawiał żonie zezwolenia na rozporządzenie jéj majątkiem, gdy tego zachodzi potrzeba, a żonaby

гминный Судья, призвавъ къ себѣ супруговъ и выслушавъ ихъ взаимныя жалобы, старается примирить ихъ, а буде въ томъ не успѣетъ, объявляетъ женѣ, чтобы она обратилась въ Судъ уѣздный.

287. Въ продолженіе брачнаго сожитія, мужъ управляетъ всѣмъ имѣніемъ, какъ своимъ собственнымъ, такъ и тѣмъ, которое жена съ собою принесла, или пріобрѣла въ послѣдствіи по дарецію, завѣщанію, наслѣдству или по жребію.

288. Мужъ собираетъ всѣ доходы, и распоряжаетъ ими, по своему усмотрѣнію, для общей пользы семейства.

289. Мужъ однако же не можетъ собственности жены, безъ ея позволенія, дарить, продавать, мѣнять, закладывать или обременять долгами.

290. Ежели имѣніе жены приходитъ въ разстройство, въ слѣдствіе дурнаго управленія мужа; то по жалобѣ жены, Судья старается склонить мужа къ добровольной перемѣнѣ своихъ поступковъ; а буде сіе окажется безполезнымъ, объявляетъ женѣ, чтобы она обратилась съ жалобою въ Судъ уѣздный.

291. Ежели мужъ, сообразно своимъ средствамъ, не хочетъ доставить женѣ сколько нужно для приличнаго содержанія ея и дѣтей, или ихъ воспитанія; то Судъ, по жалобѣ жены, склоняетъ супруговъ къ примиренію, а буде сіе оказалось безуспѣшнымъ, и требованія жены не превышали 30-ти рублей въ годъ, постановляетъ рѣшеніе о томъ: сколько мужъ долженъ давать на содержаніе ея съ дѣтьми.

Еслижъ жена требуетъ больше, а Судья не могъ примирить супруговъ; то объявляетъ имъ, чтобы они обратились въ Судъ уѣздный.

się na to żaliła; Sędzia gminny, przywoławszy małżonków, i wysłuchawszy ich wzajemnych zażaleń, będzie się starał ich pogodzić, a jeżeli zgoda nie nastąpi, Sędzia wskaże żonie, że ma się udać do Sądu powiatowego.

287. W czasie pożycia małżeńskiego, mąż zarządza całym majątkiem, tak swoim własnym, jako i tym, który żona z sobą przyniosła, albo późniéj od kogo dostała, przez dar, albo zapis, albo spadek po krewnych, albo losem nabyła.

288. Mąż pobiera wszystkie dochody i rozporządza niemi według swego uznania, na wspólny użytek rodziny.

289. Mąż jednak nie może, bez pozwolenia żony, własności jéj darować, przedawać, zamieniać na inną, zastawiać, albo obdłużać.

290. Gdyby mąż źle się rządził, a majątek żony przychodził przez to do upadku; Sędzia, na skargę żony, starać się będzie nakłonić męża do dobrowolnéj zmiany jego postępków; a jeżeliby to nie pomogło, wskaże żonie, iżby się udała ze skargą do Sądu powiatowego.

291. Gdyby mąż nie chciał, w miarę swéj możności, dostarczać na przyzwoite utrzymanie żony i dzieci, albo na ich wychowanie; Sąd, na skargę żony, starać się będzie skłonić małżonków do zgody, a gdy to okaże się bezskutecznem, i żona nie żąda więcéj jak 30 rsr. rocznie; Sąd mocen jest oznaczyć, wiele mąż na jéj i dzieci utrzymanie płacić powinien.

Jeżeli zaś żona żąda więcéj, a Sąd małżonków pogodzić nie zdołał, wskaże im, aby się udali do Sądu powiatowego.

292. По спорамъ между супругами, стороны могутъ, мимо гминнаго Суда, обратиться съ жалобою прямо въ Судъ уѣздный.

II. О родителяхъ и дѣтяхъ.

293. Дѣти состоятъ подъ властью родителей до достиженія совершеннолѣтія, т. е. двадцати лѣтъ съ годомъ.

Ежели дѣти ранѣе сего возраста вступили въ брачный союзъ, то власть родителей надъ ними прекращается.

Не взирая однакожъ на возрастъ, дѣти всегда обязаны оказывать родителямъ своимъ почтеніе и преданность.

294. Если оба родителя живы, то оба исполняютъ власть надъ своими дѣтьми: но отецъ есть глава семейства, и его воля предпочитается.

295. Дѣти, состоящія подъ властью родителей, не могутъ безъ ихъ согласія оставлять родительскаго крова. Если бы онѣ сіе сдѣлали, то родители имѣютъ право отыскивать ихъ и вытребовать обратно, даже чрезъ мѣстныя власти.

296. Родители имѣютъ право наказывать своихъ дѣтей за предосудительные поступки, но безъ вреда для здоровья и для ихъ воспитанія.

Если бы родители употребляли во зло сію власть; то гминный Судья, по жалобѣ родственниковъ, или по донесенію сосѣдей, въ правѣ пригласить родителей, сдѣлать имъ замѣчаніе и склонить ихъ къ лучшему обращенію съ дѣтьми.

При вторичномъ съ ихъ стороны злоупотребленіи, Судья можетъ отъ себя донести о томъ Прокурору при Судѣ уѣздномъ.

292. We wszelkich sporach między małżonkami, strony mogą ominąć Sąd gminny, i skarżyć się prosto do Sądu powiatowego.

II. O rodzicach i dzieciach.

293. Dzieci zostają pod władzą rodziców do pełnoletności, to jest do dwudziestu jeden lat skończonych.

Jeżeli które z dzieci, przed dojściem do tego wieku, weszło w związek małżeński, władza nad niém rodziców ustaje.

Bez względu jednak na wiek swój, dzieci winny zawsze rodzicom cześć i uszanowanie.

294. Jeżeli rodzice są przy życiu, oboje sprawują władzę rodzicielską; lecz ojciec jest głową rodziny i jego wola przeważa.

295. Dzieci będące pod władzą rodziców, nie mogą bez ich pozwolenia opuszczać domu rodzicielskiego. Gdyby z domu uszły, rodzice mają prawo poszukiwać je i odebrać, nawet za pomocą władz miejscowych.

296. Rodzice mają prawo za zdrożności karać swoje dzieci, w sposób jednakże zdrowiu ich i wychowaniu nie szkodliwy.

Gdyby rodzice władzy téj nadużywali; Sędzia gminny, na zażalenie krewnych lub doniesienie sąsiadów, może wezwać rodziców, upomnieć ich i skłonić do łagodniejszego z dziećmi postępowania.

Za powtórném z ich strony nadużyciem, Sędzia może z urzędu donieść o tém Prokuratorowi przy Sądzie powiatowym.

297. Родители обязаны снабжать дѣтей пищею и одеждою до тѣхъ поръ, пока они не въ состояніи будутъ снискивать сіе собственнымъ трудомъ.

298. Родители обязаны давать дѣтямъ воспитаніе по мѣрѣ средствъ своихъ, какъ то: посылать ихъ въ училище, опредѣлить въ ремесло, или вообще пріучить къ какому либо полезному труду, чтобы доставить имъ возможность снискивать себѣ пропитаніе честнымъ образомъ.

299. Если сынъ или дочь пріобрѣли какое либо имущество собственнымъ трудомъ, или достали оное отъ кого нибудь; то отецъ управляетъ симъ имуществомъ, покуда они живутъ въ его домѣ, на его хлѣбѣ, и не достигли еще совершеннолѣтія. Въ случаѣ смерти отца, сіе право принадлежитъ матери.

Но родители не могутъ распоряжать симъ имуществомъ въ ущербъ тѣхъ дѣтей, коимъ оно принадлежитъ въ собственность, и отвѣчаютъ за его цѣлость.

300. Въ случаѣ болѣзни или бѣдности дѣтей, родители обязаны призрѣвать ихъ и имѣть о нихъ попеченіе, хотя бы сіи дѣти уже не подлежали родительской ихъ власти.

301. Если бы родителей не было, означенныя выше обязанности ихъ переходятъ къ дѣдамъ и бабкамъ или къ прародителямъ.

302. Дѣти, безъ различія возраста, обязаны пещись о своихъ родителяхъ, въ ихъ болѣзни или старости.

Когдажъ родители находятся въ бѣдности, и не въ состояніи заработать себѣ на пропитаніе, дѣти обязаны кормить ихъ и одѣвать.

303. Ежели дѣтей нѣтъ, или есть, но они не въ состояніи кормить родителей; то обязанности эти перехо-

297. Rodzice obowiązani są dzieci swoje żywić i odziewać, póki same na siebie zapracować nie będą mogły.

298. Rodzice winni są, w miarę możności, dać dzieciom wychowanie, to jest: posyłać je do szkoły, oddać do rzemiosła, albo w ogólności, nauczyć jakiéj pożytecznéj pracy, aby im dać możność zarabiania uczciwym sposobem na utrzymanie.

299. Jeżeli syn albo córka dorobili się własną pracą jakiego majątku, lub dostali co od kogo; ojciec będzie tém zarządzał, dopóki dzieci te są w jego domu, na jego chlebie, i dopóki do pełnoletności nie dojdą. W razie śmierci ojca, prawo to służy matce.

Rodzice jednak nie mogą rozporządzać tym oddzielnym majątkiem, ze szkodą dzieci których jest własnością, i za jego całość są odpowiedzialni.

300. W razie choroby albo ubóstwa dzieci, rodzice winni je pielęgnować i wspierać, choćby już wyszły z pod ich władzy.

301. Gdyby rodziców nie było, obowiązki wyżéj określone przechodzą na dziadów i baby, albo pradziadów i prababy.

302. Dzieci, w każdym wieku, winne są pielęgnować rodziców w chorobie i starości.

Gdyby rodzice byli w ubóstwie, i nie mogli na siebie zapracować, dzieci obowiązane są żywić ich i odziewać.

303. Jeżeliby dzieci nie było, lub nie były w stanie wyżywić rodziców, obowiązki powyższe przechodzą na wnu-

дать къ внукамъ и другимъ потомкамъ, а за неимѣніемъ оныхъ къ зятьямъ и снохамъ.

304. Въ случаѣ жалобы на отказъ взаимной помощи между родителями и дѣтьми, или родными выше означенными; гминный Судъ призываетъ стороны, разсматриваетъ поводы отказа, средства и потребности сторонъ, и склоняетъ ихъ къ полюбовной сдѣлкѣ, или въ случаѣ упорства, постановляетъ рѣшеніе, въ которомъ, смотря по обстоятельствамъ, опредѣляетъ содержаніе деньгами или натурою, или же приказываетъ принять жалующагося въ домъ для кормленія.

Если бы на пропитаніе жалующагося требовалось болѣе 30-ти рублей въ годъ, и стороны не примирились; то споръ сего рода подлежитъ разбирательству Суда уѣзднаго.

ГЛАВА ВТОРАЯ.

Объ опекѣ.

Положенія общія.

305. Когда кто въ судебной гминѣ умеръ и оставилъ дѣтей, которыя по малолѣтству не могутъ управлять своимъ имуществомъ, или снискивать себѣ пропитаніе собственнымъ трудомъ за неимѣніемъ имущества; то гминный Судья учреждаетъ надъ ними опеку по правиламъ сей главы.

306. Опека учреждается также тогда, когда кто, по причинѣ слабоумія или помѣшательства, надлежащимъ Судомъ признанъ неспособнымъ къ управленію своимъ имуществомъ.

ków i innych potomków, a gdyby tych potomków nie było, na zięciów i synowe.

304. W razie skargi o odmówienie wzajemnéj pomocy, między rodzicami i dziećmi, albo krewnemi wyżéj oznaczonemi; Sąd gminny wezwie strony, rozpozna powody odmówienia, tudzież zamożność i potrzeby stron, i skłaniać je będzie do zgody; a w razie uporu, wyda wyrok, w którym stosownie do okoliczności, postanowi dostarczenie utrzymania w pieniądzach, lub w naturze, albo nakaże przyjąć skarżącego do mieszkania dla żywienia go.

Gdyby na utrzymanie skarżącego żądane było więcéj jak trzydzieści rubli rocznie, a strony się nie pogodziły; rozpoznanie takiego sporu należy do Sądu powiatowego.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O opiece.

Przepisy ogólne.

305. Kiedy kto w gminie umrze, a pozostawi dzieci, które z powodu małoletności nie mogą same zarządzać majątkiem, albo nie mając majątku, zapracować na swe utrzymanie; Sędzia gminny urządzi nad niemi opiekę podług przepisów w rozdziale niniejszym objętych.

306. Opieka również urządzoną będzie, gdy kto przez właściwy Sąd uznany został za niezdolnego do zarządzania swoim majątkiem, z powodu niedołęźności lub obłąkania.

307. Съ опекою надъ имуществомъ лицъ, оставшихся безъ родителей, соединяется всегда и обязанность воспитанія ихъ.

308. Гминный Судья приступаетъ къ учрежденію опеки въ такихъ только случаяхъ, когда послѣ умершаго осталось меньшее имущество, по указаннымъ ниже въ ст. 349-ой правиламъ.

Когдажъ осталось имущество большее, то учрежденіе опеки принадлежитъ мировому Судьѣ, на общемъ основаніи.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

О учрежденіи опеки, когда у малолѣтняго есть имущество.

309. Немедленно послѣ погребленія умершаго, Судья приглашаетъ въ присутствіе оставшагося въ живыхъ отца или мать малолѣтняго, и по крайней мѣрѣ четырехъ ближайшихъ его родственниковъ, для составленія Семейнаго Совѣта.

Если нѣтъ родственниковъ ни въ той, ни въ сосѣдней гминѣ; то Судья приглашаетъ четырехъ болѣе зажиточныхъ и извѣстныхъ по своей честности жителей мѣстной судебной гмины, по возможности такихъ, которые съ умершимъ были въ дружбѣ.

310. Родственники и другія лица, которыя присутствовали на первомъ засѣданіи Семейнаго Совѣта, при учрежденіи опеки, должны быть приглашаемы въ каждое послѣдующее засѣданіе, коль скоро на ономъ имѣетъ быть разсматриваемо дѣло малолѣтняго, надъ коимъ они учредили опеку. Буде же кто изъ нихъ удалился, или умеръ,

307. Z opieką nad majątkiem osób nie mających rodziców, zawsze łączy się obowiązek ich wychowania.

308. Sędzia gminny wtedy tylko urządza opiekę, kiedy po zmarłym pozostał majątek, podług przepisów Artykułu 349 spadek mniejszy stanowiący.

Jeżeli zaś pozostał większy majątek, urządzenie opieki należy do Sędziego pokoju, podług ogólnych w téj mierze przepisów.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O urządzeniu opieki nad małoletniemi, dla których pozostał majątek.

309. Zaraz po pogrzebie zmarłego, Sędzia wezwie pozostałego przy życiu ojca lub matkę, i przynajmniéj czterech najbliższych krewnych zmarłego, dla złożenia Rady Familijnéj.

Jeżeli nie ma krewnych, ani w téj saméj, ani w sąsiedniéj gminie; Sędzia zawezwie czterech zamożniejszych i z uczciwości znanych mieszkańców miejscowéj gminy sądowéj, o ile można takich, którzy ze zmarłym byli w przyjaźni.

310. Krewni i inne osoby, obecni na pierwszém posiedzeniu Rady Familijnéj przy urządzeniu opieki, wzywani będą na każde następne posiedzenie, ile razy ma się roztrząsać interes małoletniego, nad którym opiekę urządzili. Gdyby który z nich wydalił się lub umarł, albo dla innéj

или по другому препятствію не можетъ участвовать въ совѣщаніяхъ; то на его мѣсто избирается другое лицо.

311. По дѣламъ опекунскимъ, Семейный Совѣтъ собирается или въ домѣ умершаго, или въ присутственной комнатѣ по указанію Судьи.

312. Ежели осталась вдова умершаго владѣльца, то ей ввѣряется опека и передается хозяйство.

313. Ежели управляющая хозяйствомъ вдова пожелаетъ потомъ вступить въ бракъ; то должна объявить о своемъ желаніи Судьѣ.

314. Судья собираетъ Семейный Совѣтъ, чтобы объяснится съ членами о поведеніи лица, съ которымъ вдова желаетъ вступить въ бракъ, и рѣшить: можно ли ему ввѣрить управленіе имуществомъ малолѣтняго.

315. Ежели не сдѣлано никакихъ возраженій противу желанія вдовы; то мужъ управляетъ хозяйствомъ, какъ помощникъ жены по опекѣ.

316. Ежели Семейный Совѣтъ объявитъ, что не имѣетъ довѣрія къ лицу, вступающему съ вдовою въ бракъ, но не взирая на сіе она вышла за него; то теряетъ право на управленіе имуществомъ дѣтей, и для сего назначается особый опекунъ.

317. Ежели вдова вышла за мужъ безъ вѣдома Суда, то также теряетъ право на управленіе имѣніемъ дѣтей; но когда Семейный Совѣтъ признаетъ сіе полезнымъ для малолѣтныхъ, то можетъ, не назначая другаго опекуна, предоставить ей управленіе и мужу ея.

318. Ежели умерла мать, а имущество ей принадлежало; то опекуномъ и хозяиномъ признается оставшійся супругъ ея.

319. Если по смерти одного изъ супруговъ остались дѣти отъ перваго брака; то Семейный Совѣтъ рѣшаетъ,

przeszkody stawić się nie mógł, będzie na jego miejsce wybrana inna osoba.

311. Do spraw opiekuńczych, rada familijna zbiera się albo w domu zmarłego, albo w izbie Sądowéj, podług wyboru sędziego.

312. Jeżeli po spadkodawcy pozostała wdowa, wtedy ona będzie opiekunką i obejmie gospodarstwo.

313. Jeżeli wdowa objęła gospodarstwo, a potém chce iść za mąż; winna się opowiedzieć Sędziemu gminnemu.

314. Sędzia zwoła Radę Familijną, żeby od członków oświecić się o moralności i postępowaniu tego, za którego wdowa chce iść za mąż, i rozważyć, czy można mu bezpiecznie powierzyć majątek małoletniego do zarządu.

315. Jeżeli nie zrobiono żadnego zarzutu przeciw życzeniu wdowy; mąż jéj będzie się trudnił gospodarstwem jako współopiekun małoletnich.

316. Jeżeli Rada Familijna oświadczy, że nie ma zaufania w tym, kto się chce z wdową żenić, a wdowa pomimo to pójdzie za niego; utraci prawo do zarządzania majątkiem dzieci, i do tego inny opiekun będzie ustanowiony.

317. Jeżeli wdowa poszła za mąż, nie opowiedziawszy się Sądowi; utraci również prawo do zarządzania majątkiem dzieci. Jeżeli jednak, Rada Familijna uzna to dla małoletnich za pożyteczne; może ją wraz z mężem przy zarządzie pozostawić, nie ustanawiając innéj opieki.

318. Jeżeli umarła matka, a majątek do niéj należał; wtedy opiekunem i gospodarzem będzie pozostały wdowiec.

319. Jeżeli po śmierci jednego z małżonków pozostały dzieci z poprzedniego małżeństwa; Rada Familijna

326. Семейный Совѣтъ можетъ, при назначеніи опекуна, уполномочить его къ полученію нѣкоторыхъ мелкихъ долговъ, на опредѣленную суму.

327. Ежели имѣніе значительно, то Семейный Совѣтъ можетъ опредѣлить, сколько опекунъ долженъ издерживать изъ доходовъ онаго; остальное же онъ долженъ хранить для малолѣтнаго.

328. Судья съ своей стороны долженъ наблюдать, чтобы, коль скоро имущество окажется достаточнымъ, опредѣлить малолѣтнаго въ училище.

329. Если Семейный Совѣтъ признаетъ сіе справедливымъ, то можетъ назначить опекуну изъ доходовъ малолѣтнаго вознагражденіе за его труды, но оно не можетъ превышать пятой части доходовъ.

330. Гминный Судья обязанъ, по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ годъ, собрать Семейный Совѣтъ, и вызвать опекуна, для представленія словеснаго отчета въ управленіи и воспитаніи дѣтей.

331. Если бы по отчету, или даже въ промежуткѣ времени между отчетами, оказалось, что опекунъ разоряетъ хозяйство, или не хорошо обращается съ дѣтьми, то Семейный Совѣтъ долженъ удалить его немедленно и назначить другаго опекуна.

332. Опека продолжается до достиженія малолѣтными совершеннаго возраста, т. е. двадцати лѣтъ съ годомъ.

333. Ежели малолѣтный, прежде достиженія 20-ти лѣтъ съ годомъ вступитъ въ бракъ; то симъ уже онъ увольняется отъ опеки, и можетъ самъ вступить въ управленіе имуществомъ.

334. Если однакожъ малолѣтный, прежде достиженія двадцати одного года, пріобрѣлъ достаточную опытность для управленія своимъ имуществомъ, и нѣтъ опасности

326. Rada Familijna, może zaraz z początku, przy urządzeniu opieki, upoważnić opiekuna do odbierania niektórych drobnych długów, w ilości jaką sama oznaczy.

327. Jeżeli majątek jest znaczniejszy, Rada Familijna może przepisać, ile opiekun ma z dochodów wydawać: a resztę składać powinien dla małoletniego.

328. Sędzia ze swéj strony czuwać będzie nad tém, ażeby, kiedy majątek na to wystarcza, posyłać małoletniego do szkoły.

329. Rada Familijna może, gdy to za sprawiedliwe uzna, naznaczyć opiekunowi wynagrodzenie za jego pracę, z dochodów małoletniego; lecz to wynagrodzenie nie może przenosić piątéj części dochodu.

330. Sędzia gminny obowiązany jest, przynajmniéj raz w rok, zwołać Radę Familijną i zawezwać opiekuna, ażeby zdał sprawę ustnie ze swego zarządu i wychowania dzieci.

331. Gdyby ze zdania sprawy, albo nawet w przeciągu czasu pomiędzy jedném a drugiém zdaniem sprawy, okazało się, że opiekun gospodarstwo marnuje, albo że się źle z dziećmi obchodzi; Rada Familijna zaraz go oddali, a na jego miejsce innego obierze.

332. Opieka trwać będzie dopóty, aż małoletni dojdą wieku zupełnego, to jest skończą 21 lat życia.

333. Jeżeli małoletni, przed ukończeniem dwudziestu jeden lat wieku, wstąpił w związki małżeńskie; przez to samo uwalnia się od opieki i może objąć zarząd swego majątku.

334. Gdyby małoletni, przed skończeniem dwudziestu jeden lat, nabył już potrzebnéj wprawy do zarządu swoim majątkiem, i nie byłoby obawy, ażeby go miał zmarnować;

разстройства онаго; то может быть освобожден от опеки порядком, в ниже следующих статьях означенным.

335. Если опеку исправляет отец или мать, то они могут освободить малолѣтняго от опеки, по достиженіи им 15-лѣтняго возраста. Для сей цѣли они должны только объявить о своем желаніи в обыкновенном засѣданіи Суда, а равно и о том, что малолѣтный вступает в управленіе своим имуществом.

336. Когдаж опеку исправляют другія лица, то малолѣтный может быть освобожден от опеки Семейным Совѣтом, но не прежде как по достиженіи им 18-лѣтняго возраста, если Совѣт признает его способным к управленію своим имуществом.

337. Малолѣтный, освобожденный от опеки, или вступившій в брак, не может, без вѣдома и разрѣшенія Семейнаго Совѣта, ни отчуждать отданнаго ему в управленіе недвижимаго имѣнія, ни обременять долгами, ни начинать тяжбъ по оному.

338. Ежели малолѣтный находится в состояніи слабоумія, или сумасшествія; то, по достиженіи им двадцати лѣт, Судья объявляет опекуну, чтобы он обратился в Суд уѣздный с просьбою, об освидѣтельствованіи больнаго, и распоряженіях по его имуществу.

Независимо от сего, Судья доносит о том Прокурору при Судѣ уѣздном.

może być wypuszczony z pod opieki, sposobem w następujących artykułach opisanym.

335. Jeżeli ojciec albo matka sprawuje opiekę, może, po dojściu małoletniego do lat piętnastu skończonych, wypuścić go z pod opieki. W tym celu potrzebuje tylko oświadczyć, na zwyczajném posiedzeniu Sądu, że go z pod opieki wypuszcza, i że mu oddaje zarząd majątkiem.

336. Gdy zaś opiekunem jest kto inny; małoletni będzie mógł być wypuszczony z pod opieki przez Radę Familijną, ale dopiéro po skończeniu lat ośmnastu, jeżeli go Rada uzna za zdolnego do zarządu majątkiem.

337. Małoletni z pod opieki wypuszczony, albo uwolniony przez małżeństwo, nie może, bez wiedzy i pozwolenia Rady Familijnéj, ani zbywać majątku nieruchomego, jaki mu pod zarząd został oddany, ani go długiem obciążać, ani o ten majątek sprawy na drodze cywilnéj wytaczać.

338. Jeżeli małoletni zostaje w stanie niedołężności albo obłąkania; w takim razie, po dojściu jego do lat dwudziestu, Sędzia oświadczy opiekunowi, aby się udał do Sądu powiatowego, z prośbą o pozbawienie małoletniego własnéj woli.

Nie zależnie od tego, Sędzia doniesie o tém Prokuratorowi przy Sądzie powiatowym.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

Объ учрежденіи опеки, когда у малолѣтнаго нѣтъ имущества.

339. Ежели по смерти жителя судебной гмины, остались малолѣтныя дѣти безъ имущества и безъ такихъ родственниковъ, которые по закону обязаны ихъ содержать и воспитывать, или если сіи родственники и сами бѣдны; то Судья приглашаетъ приходскій дозоръ о принятіи мѣръ къ призрѣнію такихъ сиротъ.

Но если въ какой либо мѣстности приходскій дозоръ не учрежденъ надлежащимъ образомъ, или онъ медлитъ подачею помощи сиротамъ; то Судья, при содѣйствіи Солтысовъ и Лавниковъ, старается помѣстить ихъ, для воспитанія, у кого либо изъ болѣе зажиточныхъ и добрыхъ людей.

340. Принявшій сироту къ себѣ считается его опекуномъ, и симъ онъ обязывается дать ему воспитаніе по своимъ средствамъ, и имѣетъ право употреблять его къ занятіямъ по мѣрѣ силъ его.

341. Опекунъ имѣетъ право наказывать сироту, на томъ основаніи, какъ отецъ своихъ дѣтей.

342. По достиженіи 14-лѣтняго возраста, сирота освобождается отъ опеки. Онъ можетъ остаться и впредь у своего опекуна, буде оба на сіе согласны: но онъ получаетъ вознагражденіе за трудъ, смотря по роду труда, наравнѣ съ сверстниками.

343. Если бы сирота, по достиженіи 14-лѣтняго возраста, желалъ наняться у другаго хозяина; то ему сіе не воспрещается: но онъ долженъ наняться въ той самой судебной гминѣ, въ которой воспитанъ.

ODDZIAŁ DRUGI.

O urządzeniu opieki nad sierotą bez majątku.

339. Gdyby po śmierci mieszkańca gminy sądowéj, pozostały dzieci sieroty, bez żadnego majątku, i bez krewnych, którzyby je żywić i chować z prawa mieli obowiązek, lub gdyby ci krewni sami byli ubogiemi; Sędzia wezwie dozór parafialny, aby nad niemi rozciągnął opiekę.

Jeżeliby jednak w jakiém miejscu nie było należycie urządzonego dozoru parafialnego, albo gdyby ten zwlekał rozciągnięcie nad sierotami czynnéj opieki; Sędzia wraz z Sołtysami i Ławnikami postarą się umieścić ich na wychowanie u jednego z zamożniejszych i uczciwych mieszkańców.

340. Ten kto przyjął sierotę, uważa się za opiekuna, obowiązany jest sierocie, według możności, dać wychowanie, i może go używać do zatrudnień w gospodarstwie w miarę sił jego.

341. Opiekun ma prawo karcić sierotę, w ten sam sposób, jak ojciec swoje dzieci.

342. Po dojściu wieku lat czternastu, sierota wolny jest od opieki. Może i nadal pozostać u swego opiekuna, jeżeli oba na to się zgadzają, ale pobiera wynagrodzenie za pracę, wedle jéj rodzaju, i wedle tego, jak pobierają jego rówiennicy.

343. Jeżeliby sierota, po dojściu do lat czternastu, chciał przyjąć służbę lub robotę u innego gospodarza; nie będzie mu to wzbronioném: lecz powinien przyjąć służbę lub robotę w gminie sądowéj, w któréj został wychowany,

344. Прежде достиженія 18-лѣтняго возраста, воспитанникъ не можетъ, безъ дозволенія Суда гминнаго, оставлять той судебной гмины, въ которой онъ воспитанъ.

345. Гминный Судъ имѣетъ бдительный надзоръ надъ всѣми помѣщенными имъ на воспитаніе сиротами. Если опекунъ оказываетъ нерадѣніе къ воспитаннику, или его обижаетъ; то Судъ, получивъ объ этомъ свѣдѣніе, можетъ отобрать воспитанника и ввѣрить его другому лицу; еслижъ воспитанникъ дозволяетъ себѣ упорное неповиновеніе, предосудительные поступки, или предается лѣности, и опекунъ не можетъ съ нимъ справиться; то Судъ властенъ, по его жалобѣ, или подвергнуть воспитанника сообразнымъ наказаніямъ, или принять другія мѣры, согласныя съ закономъ и чувствомъ человѣчества.

ГЛАВА ТРЕТЬЯ.

О наслѣдствѣ и о наслѣдникахъ.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

Положенія общія.

346. Наслѣдствомъ въ семъ Уставѣ считается имущество, оставшееся послѣ умершаго, а наслѣдниками тѣ лица, которыя имѣютъ права на оное.

347. Право на наслѣдство имѣютъ дѣти, родители и другіе родственники умершаго, и получаютъ оное въ порядкѣ, ниже въ ст. 350—369 означенномъ.

348. За неимѣніемъ родственниковъ, наслѣдство поступаетъ къ пережившему супругу, а если нѣтъ супруга, то оно принадлежитъ гминѣ.

344. Przed ukończeniem lat ośmnastu wieku, nie wolno jest wychowańcowi oddalić się z gminy sądowéj, w któréj otrzymał wychowanie, bez pozwolenia Sądu gminnego.

345. Sąd gminny będzie troskliwie czuwał nad wszystkiemi sierotami, jakie odda na wychowanie. Gdy opiekun zaniedbuje sierotę, albo go krzywdzi; Sąd powziąwszy o tém wiadomość, może wychowańca odebrać i powierzyć innéj osobie. W razie zaś uporczywego nieposłuszeństwa sieroty, nieprzyzwoitego postępowania, albo próżniactwa, gdy opiekun nie może sobie z nim poradzić; Sąd, na jego zażalenie, mocen jest, albo wymierzyć na wychowańca odpowiednią karę, lub użyć innych środków zgodnych z prawem i uczuciem ludzkości.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O spadkach i spadkobiercach.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

Przepisy ogólne.

346. Spadkiem w niniejszéj Ustawie, nazywa się majątek po zmarłym pozostały; ten zaś, kto do niego ma prawo, zowie się spadkobiercą.

347. Prawo do spadku służy dzieciom, rodzicom i innym krewnym zmarłego, i biorą go w porządku niżéj w Artykułach 350 – 369 oznaczonym.

348. W braku krewnych, spadek przechodzi do małżonka przy życiu pozostałego, a gdyby i małżonka nie było, staje się własnością gminy.

349. Правила сего Устава примѣняются только къ меньшимъ наслѣдствамъ.

Меньшимъ наслѣдствомъ считается:

чиншевое или барщинное хозяйство;

всякое другое земское имущество, пространствомъ не болѣе 45-ти десятинъ или трехъ уволокъ, буде оно не имѣетъ большей (губернской) ипотеки;

городскія недвижимыя имущества, оцѣненныя для застрахованія отъ огня не выше 1,500 рублей;

незначительныя торговыя или фабричныя заведенія;

всѣ вообще имущества цѣною не выше 1,500 руб.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

О правахъ разныхъ наслѣдниковъ.

I. О правѣ родственниковъ.

а) *Дѣти и ихъ потомство.*

350. Дѣти умершаго имѣютъ право на наслѣдство предъ всѣми другими родственниками: они получаютъ все оставшееся имущество и дѣлятъ между собою.

351. Если однакожъ по смерти умершаго владѣльца находится въ живыхъ его супругъ; то, какъ при дѣтяхъ, такъ и при другихъ родственникахъ, онъ получаетъ свою часть по правиламъ, ниже въ ст. 367 и 368-ой означеннымъ.

352. Если одно или всѣ дѣти умершаго владѣльца скончались прежде его, но послѣ нихъ остались его внуки; то они имѣютъ такое же право на наслѣдство, какъ дѣти: но получаютъ лишь ту часть, которая слѣдовала бы ихъ отцу или матери.

349. Przepisy niniejszéj Ustawy, stosują się tylko do spadków mniejszych.

Za mniejsze spadki poczytują się:

gospodarstwo czynszowe albo pańszczyźniane;

wszelki inny majątek ziemski, mający przestrzeni nie więcéj jak 45 dziesiatyn czyli trzy włóki, jeżeli nie ma urządzonéj większéj (gubernialnéj) hypoteki;

nieruchomość miejska oszacowana dla ubezpieczenia od ognia, nie wyżéj nad 1,500 rsr.;

handel albo fabryka małéj wartości;

i w ogólności majątki nie przenoszące 1,500 rsr.

ODDZIAŁ DRUGI.

O prawach różnych spadkobierców.

I. O prawach krewnych.

a) *Dzieci i ich potomstwo.*

350. Dzieci spadkodawcy mają prawo do spadku przed wszystkiemi krewnemi, biorą cały spadek i dzielą między sobą.

351. Jeżeli jednak po śmierci spadkodawcy zostaje przy życiu jego małżonek; to tak przy dzieciach, jako i innych krewnych, należy mu się część, wedle przepisów niżéj w Art. 367 i 368 postanowionych.

352. Gdyby jedno z dzieci, albo wszystkie, przed śmiercią spadkodawcy umarły, a zostałyby się od nich jego wnuki; prawo ich do spadku będzie takie samo jak dzieci, ale biorą tę tylko część, jakaby przypadała ich ojcu lub matce.

Потому, если остались внуки отъ двухъ или болѣе сыновей, или дочерей умершаго, или же если остается сынъ или дочь и внуки отъ умершаго сына или дочери; то наслѣдство дѣлится на столько частей, сколько было дѣтей умершаго; внуки же дѣлятъ между собою то, что по сему раздѣлу пришлось бы на долю ихъ отца или матери.

Правнуки также получаютъ наслѣдство вмѣсто своего родителя, то есть получаютъ ту часть, какая приходилась бы ихъ родителю, если бы онъ находился въ живыхъ.

б) *Родители и другіе восходящіе родственники.*

353. Если послѣ умершаго не осталось ни дѣтей, ни ихъ потомства, ни родныхъ братьевъ, сестеръ или ихъ потомства, но живы еще родители; то наслѣдство поступаетъ къ нимъ: половина къ отцу и половина къ матери.

354. Ежели отецъ или мать умершаго владѣльца не находятся уже въ живыхъ, но живы еще родители сего умершаго отца или матери; то они получаютъ половину наслѣдства, а другая половина принадлежитъ пережившему отцу или матери.

355. Еслижъ оба родителя умершаго владѣльца не находятся уже въ живыхъ; то все наслѣдство поступаетъ къ ихъ родителямъ, т. е. къ дѣдамъ и бабкамъ умершаго, и дѣлиться между ними на двѣ половины, изъ коихъ одна принадлежитъ дѣду и бабкѣ со стороны его отца, а другая со стороны матери.

356. Ежели, кромѣ родителей, остались по смерти владѣльца родные братья, сестры или ихъ потомство; то родители получаютъ только половину наслѣдства, а другая половина принадлежитъ роднымъ братьямъ, сестрамъ или ихъ потомству.

Dlatego, jeżeli zostały wnuki od dwóch lub więcéj synów albo córek spadkodawcy, albo téż gdyby pozostał syn lub córka i wnuki od zmarłego syna lub córki; natenczas spadek dzieli się na tyle części, ile było dzieci spadkodawcy, a wnuki podzielą się tém tylko, coby przypadło na część ich ojca lub matki.

Prawnuki również biorą spadek za swojego rodzica, to jest tę część, jakaby na niego przypadała, gdyby był przy życiu.

b) *Rodzice i inni wstępni krewni.*

353. Jeżeli spadkodawca nie zostawił, ani dzieci albo ich potomstwa, ani braci, siostr, albo ich potomstwa, ale żyją jeszcze jego rodzice; wtedy oni wezmą spadek, połowę ojciec a połowę matka.

354. Jeżeli ójciec albo matka spadkodawcy już nie żyje, ale żyją rodzice tego zmarłego ojca lub matki; wtedy ci rodzice dostaną połowę, a druga połowa należy się żyjącemu ojcu lub matce.

355. Gdyby zaś oboje rodzice spadkodawcy już nie żyli; cały spadek dostanie się dziadom i babom spadkodawcy, i dzieli się pomiędzy niemi na dwie równe części, z których jedna idzie na dziada i babę po ojcu, a druga na dziada i babę po matce.

356. Gdyby oprócz rodziców pozostali po spadkodawcy, jego bracia, siostry, albo ich potomstwo; wtedy rodzice dostaną tylko połowę spadku, a druga połowa należy się żyjącym braciom, siostrom, lub ich potomstwu.

357. Еслижъ изъ родителей умершаго остался въ живыхъ только отецъ или мать; то родные братья, сестры, или ихъ потомство получаютъ, сверхъ своей половины, ту еще часть, которая слѣдовала бы умершему родителю, т. е. получаютъ три четверти наслѣдства, а четвертая часть достается тому изъ родителей, который находится въ живыхъ.

358. Если нѣтъ родныхъ братьевъ, сестеръ или ихъ потомства, а изъ родителей находится въ живыхъ только отецъ, или только мать, и сверхъ того дальные боковые родственники умершаго родителя; то находящійся въ живыхъ родитель, получаетъ три четверти наслѣдства въ свою собственность, а четвертая часть поступаетъ къ дальнымъ родственникамъ умершаго другаго родителя.

359. Когда оба родителя умершаго владѣльца не находятся уже въ живыхъ, и остались его дѣдъ или бабка со стороны отца или матери, и дальные родственники, какъ то: дяди, тетки и проч. съ противной стороны; то находящійся въ живыхъ дѣдъ, или бабка, получаетъ половину наслѣдства, а другая половина поступаетъ къ боковымъ родственникамъ.

в) *Родные братья, сестри и ихъ потомство.*

360. Ежели нѣтъ въ живыхъ ни дѣтей или ихъ потомства, ни отца, ни матери; то наслѣдство переходитъ къ роднымъ братьямъ, сестрамъ, или ихъ потомству, хотя бы находились еще въ живыхъ дѣдъ, бабка, или другіе родственники умершаго владѣльца.

361. Братья и сестры дѣлятъ между собою наслѣдство поровну, а потомство ихъ получаетъ долю своего скончавшагося предка, подобно какъ сіе выше въ статьи 352-ой постановлено.

357. Jeżeli zaś z rodziców spadkodawcy pozostaje przy życiu tylko ojciec lub matka; wtedy bracia, siostry, lub ich potomstwo, wezmą oprócz swojéj połowy, tę jeszcze część, jakaby przypadła na zmarłego rodzica, czyli wezmą trzy czwarte części, a jedna czwarta dostanie się żyjącemu ojcu lub matce.

358. Jeżeli nie ma braci, siostr, albo ich potomstwa, a zostało jedno tylko z rodziców, ojciec albo matka, a oprócz nich dalsi poboczni krewni zmarłego drugiego rodzica; wtedy żyjący rodzic weźmie trzy czwarte części spadku na własność, a dalszym pobocznym krewnym zmarłego rodzica, dostanie się tylko część czwarta.

359. Jeżeli rodzice spadkodawcy oboje już nie żyją, a pozostali tylko dziad albo baba z jednéj strony, to jest z ojca lub matki, a z drugiéj strony są dalsi poboczni krewni; jak to: stryjowie, wujowie, ciotki i t. p.; wtedy żyjący dziad lub baba weźmie połowę spadku, a drugą połowę dostaną krewni poboczni.

c) *Bracia, siostry i ich potomstwo.*

360. Jeżeli nie ma ani dzieci lub ich potomstwa, ani ojca, ani matki; spadek przechodzi na braci, siostry, lub ich potomstwo, chociażby jeszcze byli przy życiu dziad, baba, lub inni krewni spadkodawcy.

361. Bracia i siostry dzielą się spadkiem w równych częściach, a potomstwo ich bierze, w zastępstwie za swego zmarłego przodka, część jakaby jemu przypadła, podobnie jak wyżéj w Art. 352 postanowiono.

362. Когда есть родные и единокровные или единоутробные братья и сестры, происходящіе отъ разныхъ отцевъ или матерей; то, какъ въ случаѣ раздѣла съ родителями, такъ и въ случаѣ, когда все имъ однимъ принадлежитъ, наслѣдство или часть имъ приходящаяся дѣлиться на двѣ половины: отцовскую и материнскую: родные получаютъ части въ обѣихъ половинахъ, а единокровные и единоутробные, только въ половинѣ общаго отца или общей матеры.

363. Ежели послѣ умершаго остались одни единокровные или единоутробные братья, сестры или ихъ потомство; то они получаютъ все наслѣдство.

г) *Дальные боковые родственники.*

364. Ежели послѣ умершаго владѣльца не осталось ни дѣтей или ихъ потомства, ни родителей или другихъ старшихъ родственниковъ, ни братьевъ и сестръ или ихъ потомстда; то наслѣдство переходитъ къ дядямъ, теткамъ или другимъ дальнымъ боковымъ родственникамъ, какъ со стороны отца, такъ и со стороны матери. Наслѣдство въ семъ случаѣ дѣлится на двѣ половины: одна поступаетъ къ отцовскимъ, другая къ материнскимъ родственникамъ.

365. Когда наслѣдство поступаетъ къ дальнымъ боковымъ родственникамъ; то все принадлежитъ тому изъ нихъ, кто ближе родствомъ къ умершему. Еслижъ окажутся два или болѣе равно близкихъ родственника; то они дѣлятъ свою часть поровну. Такъ, если послѣ умершаго владѣльца остались дяди или тетки, какъ со стороны отца, такъ и со стороны матери, и у каждаго изъ нихъ есть двоюродные братья или сестры; то наслѣдство поступаетъ къ дядямъ или теткамъ, двоюродные же не имѣютъ права на наслѣдство.

362. Kiedy są rodzeni i przyrodni pochodzący od różnych ojców lub matek; wtedy, tak w przypadku kiedy się dzielą z rodzicami, jako téż kiedy sami do całości przychodzą, spadek lub część jego na nich przypadająca, podzieli się na dwie połowy, ojczystą i macierzystą: rodzeni będą brali udział w każdéj połowie, a przyrodni tylko w połowie swego wspólnego ojca albo wspólnéj matki.

363. Gdyby po zmarłym pozostali tylko sami przyrodni bracia lub siostry, albo ich potomstwo; wezmą cały spadek.

d) *Dalsi poboczni krewni.*

364. Jeżeli po zmarłym spadkodawcy, nie ma ani dzieci, lub ich potomstwa, ani rodziców, lub innych wstępnych krewnych, ani braci, siostr, lub ich potomstwa; spadek wezmą stryjowie, wujowie, ciotki lub inni dalsi poboczni krewni po ojcu lub po matce: w tym razie spadek dzieli się na dwie połowy, jedna idzie na krewnych z ojca, a druga na krewnych z matki.

365. Gdy spadek przechodzi na dalszych pobocznych krewnych; wszystko bierze ten, kto jest najbliższym krewnym spadkodawcy: gdyby było dwóch lub więcéj równych, podzielą się równo swoją częścią. I tak: jeżeli po zmarłym spadkodawcy pozostali stryjowie lub wujowie, i ciotki tak ze strony ojca, jak ze strony matki, i każdy z nich ma swoich stryjecznych albo ciotecznych braci lub siostry; wtedy stryj albo ciotka dostaną cały spadek, a stryjeczni albo cioteczni nie mają do niego prawa.

Буде же въ семъ случаѣ, съ той или другой стороны, есть два или болѣе дядей или тетокъ; то они дѣлятъ между собою свою половину.

366. Когда одинъ изъ дальныхъ боковыхъ родственниковъ, который при жизни своей имѣлъ бы право на наслѣдство, умеръ прежде владѣльца оставившаго наслѣдство; то, хотя бы онъ оставилъ дѣтей, наслѣдство переходитъ къ другому равному или ближайшему послѣ него родственнику. Если напримѣръ послѣ умершаго остался дядя или тетка, и дѣти отъ другаго дяди или тетки; то находящійся въ живыхъ дядя или тетка получаетъ все, что приходится на ихъ половину, а племянники отъ наслѣдства исключаются.

II. О правѣ пережившаго супруга.

367. Въ случаѣ смерти одного изъ супруготъ, если не осталось отъ ихъ брака ни дѣтей, ни ихъ потомства; то пережившій супругъ получаетъ въ собственность половину принадлежавшаго умершему имущества, и только другая половина поступаетъ къ его родственникамъ, въ выше опредѣленномъ порядкѣ.

368. Еслижъ отъ сего брака остались дѣти, или ихъ потомство; то переживщій супругъ считается, при раздѣлѣ наслѣдства, за одного изъ дѣтей, и получаетъ въ собственность такую часть, какая по раздѣлу приходится на одного изъ дѣтей.

369. Если за смертію одного изъ супруговъ не осталось ни дѣтей, или ихъ потомства, ни другихъ какихъ либо родственниковъ умершаго; то все оставшееся наслѣдство поступаетъ къ пережившему супругу въ собственность.

Gdyby w tym przypadku, z jednéj lub drugiéj strony; było dwoje albo więcéj stryjów, wujów lub ciotek, wtedy podzielą się między sobą swoją połową.

366. Jeżeli ten z dalszych pobocznych krewnych, który za życia miałby prawo do spadku, umarł przed spadkodawcą; to chociażby po nim zostały dzieci, spadek idzie na równego, czyli najbliższego po nim krewnego. Gdyby np. po zmarłym pozostał stryj albo ciotka, i dzieci od drugiego stryja albo ciotki, to żyjący stryj, albo ciotka, weźmie wszystko, co na jego połowę przypada, a synowie i siostrzeńcy jego, do spadku prawa nie mają.

II. O prawie pozostałego przy życiu małżonka.

367. Jeżeli jedno z małżonków umrze, a dzieciby nie było z tego małżeństwa, ani dalszych potomków; wtedy wdowiec albo wdowa dostanie na własność połowę majątku, który do zmarłego małżonka należał, a drugą połowę wezmą jego krewni, podług porządku wyżéj opisanego.

368. Gdyby zaś z tego małżeństwa były dzieci lub ich potomstwo; wtedy pozostały wdowiec albo wdowa będą przy podziale liczeni za jedno dziecko, i dostaną na własność taką część, jaka z podziału na dziecko przypada.

369. Jeżeliby po śmierci jednego małżonka, nie było ani dzieci lub ich potomstwa, ani żadnych innych krewnych; wtedy cały spadek staje się własnością pozostałego przy życiu małżonka.

III. О выморочномъ наслѣдствѣ.

370. Наслѣдство считается выморочнымъ, когда послѣ умершаго не осталось ни дѣтей, ни другихъ родственниковъ, имѣющихъ на оное право, ни пережившаго супруга.

371. Выморочное наслѣдство, принадлежащее на основаніи ст. 349-ой къ разряду меньшихъ, поступаетъ въ собственность той судебной гмины, въ которой оно состоитъ.

ОТДѢЛЕНІЕ ТРЕТЬЕ.

О раздѣлѣ наслѣдства.

372. Ежели всѣ родственники, имѣющіе право на наслѣдство, совершеннолѣтные, и находятся на лицо; то они могутъ произвести раздѣлъ полюбовно: а если бы за несогласіемъ сами не могли раздѣлиться, то каждый изъ нихъ имѣетъ право просить о раздѣлѣ наслѣдства Судомъ.

373. Въ случаѣ однакожъ, когда одинъ изъ родственниковъ не достигъ еще совершеннолѣтія, или находится въ отсутствіи, или же онъ признанъ слабоумнымъ или сумасшедшимъ; то раздѣлъ всегда производится Судомъ.

374. Приступая къ раздѣлу, Судъ приглашаетъ къ назначенному дню всѣхъ родственниковъ, имѣющихъ право на наслѣдство, и въ ихъ присутствіи означаетъ доли, приходящіяся на нихъ по правиламъ предшедшихъ статей, и съ соблюденіемъ правилъ, въ нижеслѣдующихъ статьяхъ указанныхъ.

375. Прежде раздѣла, выдаются оставшемуся въ живыхъ супругу платье, кровать и постель, имъ употребляе-

III. O spadku bezdziedzicznym.

370. Spadek zowie się bezdziedzicznym; kiedy po zmarłym nie pozostało, ani dzieci, ani krewnych, którzyby do niego mogli mieć prawo, ani małżonka.

371. Spadek bezdziedziczny, należący z mocy Artykułu 349 do rzędu mniejszych, przechodzi na własność gminy sądowéj, w któréj się znajduje.

ODDZIAŁ TRZECI.

O podziale spadku.

372. Jeżeli krewni, mający prawo do spadku, są wszyscy pełnoletni i obecni; mogą sami podzielić się dobrowolnie; a gdyby się pogodzić sami nie mogli, wolno każdemu prosić, aby ich Sąd podzielił.

373. Jeżeliby zaś który krewny był małoletni, nieobecny, albo przez Sąd właściwy pozbawiony własnéj woli; podział spadku zrobiony być powinien zawsze przez Sąd gminny.

374. Przystępując do działu, Sąd zwoła na pewien dzień wszystkich krewnych mających prawo do spadku, i w ich obecności ułoży części, jakie na nich przypadają, podług przepisów powyżéj wskazanych, z zachowaniem prawideł, jakie są w następujących artykułach objęte.

375. Pozostały wdowiec lub wdowa, odbierze sobie, przed podziałem: odzież, łóżko i pościel, których używał,

мыя, а также сундукъ, или вообще то, въ чемъ онъ хранитъ свои вещи.

376. Ежели оставшійся въ живыхъ супругъ занимается какимъ либо ремесломъ или искуствомъ; то также, прежде раздѣла, онъ получаетъ станокъ и инструменты, для сего издѣлія имъ употребляемые.

377. Если послѣ умершаго остались долги, то они также уплачиваются прежде раздѣла. Но родственники могутъ условиться съ кредиторами объ отсрочкѣ платежа; тогда они получаютъ свои доли сполна, а кредиторовъ удовлетворяютъ по условію.

378. Ежели отецъ, при жизни своей, обзавелъ сына отдѣльнымъ хозяйствомъ, или далъ ему пособіе, или выдалъ дочь за мужъ, и далъ ей приданое; то при раздѣлѣ, изъ долей ихъ вычитается столько, сколько уже къ нимъ поступило при жизни отца.

Сіе правило примѣняется и въ томъ случаѣ, когда оставившій наслѣдство назначилъ приданое, или далъ пособіе кому либо изъ родственниковъ, которые, за неимѣніемъ дѣтей, призываются къ наслѣдству, или когда онъ завѣщалъ или дарилъ что либо своему супругу, или кому либо изъ своихъ наслѣдниковъ.

379. Составленныя доли разбираются наслѣдниками полюбовно, по добровольному между ними согласію; но если они не могутъ согласиться, то Судья означаетъ доли нумерами, а наслѣдники разбираютъ ихъ по жребію, начиная съ младшаго.

Если между наслѣдниками имѣется оставшійся въ живыхъ супругъ; то онъ въ правѣ выбрать свою долю, по собственному усмотрѣнію, не вынимая ея по жребію.

380. Когда при составленіи долей нельзя было сохранить совершеннаго равенства оныхъ по цѣнѣ; то на-

tudzież skrzynkę lub inny sprzęt, w których swoje rzeczy chował.

376. Jeżeli pozostały wdowiec lub wdowa trudni się jakiém rzemiosłem albo kunsztem, odbierze sobie, także przed podziałem, warsztat na którym pracuje, albo narzędzia jakich do tego rzemiosła lub kunsztu używał.

377. Gdyby po zmarłym pozostały długi, zapłacone będą także przed podziałem. Mogą jednak krewni ułożyć się z wierzycielem o poczekanie: wtedy wezmą całe części, a jemu zapłacą jak się ułożyli.

378. Jeżeli ojciec za życia osadził syna na osobném gospodarstwie, albo mu dał zapomogę; lub jeżeli córkę wydał za mąż i dał jéj posag; to przy działach z części ich wytrąci się tyle, ile już dostali za życia ojca.

Toż samo ma się rozumiéć, gdyby spadkobierca wyposażył lub dał zapomogę któremu z krewnych, w braku dzieci do spadku powołanych; albo gdyby co zapisał lub darował małżonkowi, albo téż komukolwiek ze swoich spadkobierców.

379. Części ułożone, spadkobiercy pomiędzy sobą rozbiorą dobrowolnie, a gdyby się zgodzić nie mogli, Sędzia naznaczy części numerami, a spadkobiercy wyciągają je losem, zaczynając od najmłodszego.

Jeżeli do podziału przychodzi pozostały przy życiu małżonek; ma prawo wybrać sobie swoję część bez losowania.

380. Gdyby nie można było ułożyć części zupełnie

слѣдникъ получившій больше, обязанъ за излишекъ заплатить тому, кто получилъ меньше.

381. Если осталось земледѣльческое хозяйство, коего нельзя раздѣлить, такъ, чтобы на каждую долю приходилось не менѣе осьми десятинъ (15 моргъ, 183 прута) земли; то оно въ цѣлости поступаетъ къ одному наслѣднику, котораго сонаслѣдники избираютъ полюбовно, и условливаются съ нимъ о вознагражденіи ихъ за сіе, буде оставшіяся деньги и другія движимости оказались для сего недостаточными.

382. Къ составу земледѣльческаго хозяйства принадлежитъ, не только земля и строенія, но также сѣмена, скотъ нужный для обдѣлки и удобренія полей, и разныя орудія. Потому, при раздѣлѣ наслѣдства, такой только хлѣбъ, скотъ, и другіе предметы, могутъ быть отдѣлены отъ земли и отданы другимъ наслѣдникамъ особо, какъ движимости, которыя умершій владѣлецъ назначилъ въ продажу, или имѣлъ для собственнаго удовольствія.

383. Въ случаѣ, въ предшедшей 381-ой ст. означенномъ, ежели наслѣдники не могутъ согласиться на выборъ новаго хозяина, или ежели никто изъ нихъ не хочетъ принять хозяйства; то они, съ общаго согласія, могутъ продать имущество, по вольной цѣнѣ, одному изъ среды себя, или и постороннему лицу. Каждому изъ нихъ однакожъ предоставляется, просить Гминный Судъ о продажѣ имущества съ публичнаго торга.

384. Судебная продажа наслѣдства производится по общимъ правиламъ, въ ст. 214—236 сего Устава указаннымъ.

385. Прежде заключенія сдѣлки по раздѣлу или продажѣ земли, принадлежащей къ барщинной или чиншевой усадьбѣ, наслѣдники должны объявить собственнику (dzie-

równéj wartości; to spadkobierca, który dostał więcéj, dopłaci przewyżkę temu, kto dostał mniéj.

381. Jeżeli pozostało gospodarstwo rolne, a nie można go tak podzielić, iżby na każdą część przypadało przynajmniéj ośm desiatyn ziemi (15 morgów, 183 prętów); wtedy taka posada w całości dostanie się jednemu, którego spadkobiercy dobrowolnie z pomiędzy siebie wybiorą, i z nim się ułożą, aby ich za to wynagrodził, jeżeli pozostałe pieniądze i inne ruchomości nie okażą się na to wystarczającemi.

382. Pod gospodarstwem rolném rozumie się, nie tylko ziemia i budynki, ale i ziarno na zasiew, bydło do uprawy i pognoju pól potrzebne, tudzież narzędzia i różne porządki gospodarskie. Dlatego, przy podziale spadku, takie tylko ziarno, bydło i inne przedmioty mogą być odłączone od ziemi, i dzielone osobno między innych spadkobierców, jako ruchomości; które zmarły przeznaczał na przedaż, albo dla własnéj przyjemności chował.

383. W przypadku Art. 381 przewidzianym, gdyby spadkobiercy nie mogli się zgodzić na wybór nowego gospodarza, albo gdyby żaden z nich nie chciał objąć gospodarstwa; mogą przedać majątek za wspólną zgodą, z wolnéj ręki, jednemu z pomiędzy siebie albo obcemu. Lecz każdy z nich ma prawo prosić Sąd gminny, aby majątek spadkowy był przedany przez publiczną licytacyą.

384. Przedaż sądowa majątku spadkowego, odbywa się podług ogólnych prawideł, w Artykułach 214—236 niniejszéj Ustawy wskazanych.

385. Przed zawarciem umowy o podział lub przedaż osady pańszczyznianéj lub czynszowéj, spadkobiercy powinni zawiadomić dziedzica, komu chcą pozostawić albo

dzicowi) о томъ, кому они намѣрены передать или продать имущество, и спросить: согласенъ ли онъ на лицо, съ которымъ они договариваются.

Объявленія сего рода дѣлаются или письменно, чрезъ посредство гминнаго Суда, или словесно, въ присутствіи Солтыса, или же самимъ Солтысомъ того селенія, въ которомъ состоитъ наслѣдственное имущество.

386. Ежели лице, съ которымъ наслѣдники договариваются, не есть земледѣлецъ, или не имѣетъ достаточнаго капитала для веденія хозяйства, или онъ дурнаго поведенія; то собственникъ въ правѣ отказать въ своемъ согласіи.

Если же наслѣдники, или тотъ, кто вступаетъ съ ними въ сдѣлку, считаютъ отказъ неосновательнымъ; то могутъ обратиться съ жалобою въ Судъ уѣздный.

387. Когда собственникъ, въ продолженіе 30-ти дней по сообщеніи ему желанія наслѣдниковъ, не объявилъ въ гминномъ Судѣ отказа; то сіе считается согласіемъ съ его стороны, и раздѣлъ или продажа, учиненные по истеченіи сего срока, признаются дѣйствительными.

388. Ежели послѣ умершаго остался какой либо ремесленный станокъ; то Судъ передаетъ его въ цѣлости тому изъ наслѣдниковъ, который умѣетъ и берется продолжать въ той же гминѣ ремесло умершаго, но съ тѣмъ, чтобы онъ удовлетворилъ прочихъ наслѣдниковъ по добровольной сдѣлкѣ.

Буде же между наслѣдниками никто не умѣетъ сего ремесла, или не желаетъ продолжать онаго, или же наслѣдники не могутъ согласиться о вознагражденіи; то могутъ продать станокъ по вольной цѣнѣ, или просить Судъ о продажѣ онаго съ публичнаго торга.

przedać osadę, i zapytać, czy zgadza się na osobę z którą wchodzą w umowę.

Takowe zawiadomienie ma być dopełnione, albo na piśmie za pośrednictwem Sądu gminnego, albo ustnie w obecności Sołtysa, albo téż przez samego Sołtysa téj wsi, w któréj się znajduje majątek spadkowy.

586. Dziedzic ma prawo odmówić zezwolenia, jeżeli osoba, z którą spadkobiercy wchodzą w umowę, nie jest rolnikiem, albo jeżeli nie ma dostatecznego funduszu do prowadzenia gospodarstwa, albo téż, jeżeli jest złego prowadzenia się.

Gdyby zaś spadkobiercy, lub ten kto z niemi wchodzi w umowę, uważali, że odmówienie jest bezzasadne; mogą zanieść o to skargę do Sądu powiatowego.

587. Jeżeli dziedzic, w przeciągu dni trzydziestu od zawiadomienia go o zamiarze spadkobierców, nie oświadczy w Sądzie gminnym swego odmówienia; będzie to znaczyło, że zezwala: i podział albo przedaż, uczynione po upływie tego terminu, są ważne.

588. Jeżeli po zmarłym pozostał jaki warsztat rzemieślniczy, Sąd odda ten warsztat w całości temu ze spadkobierców, który umie i podejmuje się prowadzić daléj w téj gminie rzemiosło spadkodawcy, z warunkiem, ażeby innych spłacił wedle dobrowolnéj umowy.

Jeżeli zaś między spadkobiercami nie ma nikogo, ktoby umiał to rzemiosło, albo podjął się daléj je prowadzić, albo jeżeli spadkobiercy nie mogą się ułożyć o spłatę; wtedy mogą przedać warsztat z wolnéj ręki, albo prosić Sąd o przedanie go przez licytacyą publiczną.

389. При раздѣлѣ наслѣдства, Судъ старается по возможности, чтобы всякому досталась такая вещь, которая ему наиболѣе нужна, но чтобы при томъ никого не обидѣть.

390. Если умершый владѣлецъ сдѣлалъ при жизни своей распоряженіе о томъ, что кто долженъ получить по его смерти; то раздѣлъ производится согласно съ его волею, за исключеніемъ, когда бы сіе было противно правиламъ о раздѣлѣ земли, выше въ ст. 381-ой означеннымъ, или когда бы по сему распоряженію кто либо изъ наслѣдниковъ обиженъ былъ назначеніемъ ему доли въ ¼ меньше того, чтобы ему приходилось по правиламъ сего Устава.

391. По совершеніи раздѣла, составляется раздѣльный актъ, и вносится въ судебную книгу наслѣдствъ.

392. Ежели кто изъ наслѣдниковъ считаетъ себя обиженнымъ при раздѣлѣ; то, буде цѣна его претензіи выше шести рублей, онъ можетъ жаловаться въ Судъ уѣздный, но только въ продолженіе десяти дней, со времени означенія раздѣльной въ судебной книгѣ.

ГЛАВА ЧЕТВЕРТАЯ.

О обезпеченіи наслѣдства.

ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.

Положенія общія.

393. Когда кто въ гминѣ скончался, мѣстный ли житель или посторонній; то Солтысъ того селенія, въ которомъ онъ умеръ, обязанъ немедленно донести о томъ гмин-

389. Dzieląc spadkobierców, Sąd gminny dołoży starania, aby o ile możność dozwoli, każdy otrzymał taką rzecz, która mu jest najbardziéj potrzebna, i aby przy tém nikt nie był pokrzywdzony.

390. Jeżeli spadkodawca uczynił za życia swego rozporządzenie, co kto ma dostać po jego śmierci; wtedy działy będą ułożone podług jego woli, chybaby to sprzeciwiało się prawidłom o podziale ziemi w Art. 381 postanowionym, lub téż podział ten krzywdził którego ze spadkobierców, przez oznaczenie dla niego mniejszego o czwartą część udziału od tego, jakiby mu przypadał według przepisów niniejszéj Ustawy.

391. Po skończeniu działu, sporządzony będzie akt podziału, i wpisany do księgi sądowéj otwartych spadków.

392. Jeżeliby kto ze spadkobierców uważał się za pokrzywdzonego przy dziale; w takim razie, jeżeli pretensya jego sześć rubli przenosi, wolno mu skarżyć się do Sądu powiatowego, lecz tylko w ciągu dni dziesięciu od zapisania działu do księgi sądowéj.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O zabezpieczeniu pozostałości.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

Przepisy ogólne.

393. Kiedy kto w gminie umrze, czy to mieszkaniec gminy, czy obcy; Sołtys wsi gdzie zgon nastąpił, winien donieść o tém natychmiast Sędziemu gminnemu, i podać

ному Судьѣ, и разсказать, сколько ему извѣстно: какое имущество осталось послѣ умершаго, какіе у него ближайшіе родственники, и кто изъ нихъ при немъ находится.

394. Ежели Судьѣ извѣстно, или донесено Солтысомъ, что кто либо изъ наслѣдниковъ еще малолѣтный, или слабоумный, или сумасшедшій, или находится въ отсутствіи; то онъ долженъ немедленно приступить къ обезпеченію наслѣдства.

395. Обезпеченіе наслѣдства должно быть производимо также и въ томъ случаѣ, когда не извѣстно, кому должно принадлежать имущество умершаго владѣльца.

396. Еслижъ всѣ наслѣдники совершеннолѣтніе, и находятся на лицо; то Судья можетъ производить обезпеченіе не иначе, какъ если о томъ проситъ кто либо изъ наслѣдниковъ.

397. Ежели кредиторъ умершаго, или кого либо изъ наслѣдниковъ, представилъ доказательства своихъ претензій, и требуетъ обезпеченія наслѣдства; то, хотя бы къ сему не было другихъ поводовъ, Судья долженъ приступить къ обезпеченію.

398. Наслѣдство обезпечивается посредствомъ описи всего оставшагося имущества, и учрежденія надъ нимъ надзора. Но какъ опись наслѣдства не можетъ быть производима въ тоже время по кончинѣ умершаго, то ей можетъ предшествовать временное обезпеченіе, особенно въ случаяхъ:

когда въ имуществѣ умершаго находятся деньги, драгоцѣнныя вещи, или такіе вообще предметы, которые безъ надзора легко могли бы утратиться;

когда о временномъ обезпеченіи просилъ кто либо изъ наслѣдниковъ или кредиторовъ умершаго.

o ile mu to wiadomo, jaki majątek po zmarłym pozostał, jakich ma krewnych najbliższych, i którzy przy nim zostają.

394. Jeżeli Sędziemu wiadomo, lub Sołtys mu doniesie, że który ze spadkobierców jest nieletni, bezwłasnowolny, albo téż nieobecny; winien niezwłocznie przystąpić do zabezpieczenia pozostałości.

395. Równie i wtedy zabezpieczenie spadku nastąpić powinno, kiedy niewiadomo komu ma przypaść majątek zmarłego.

396. Jeżeli zaś wszyscy spadkobiercy są pełnoletni i obecni; Sędzia wtedy tylko może przystąpić do zabezpieczenia, kiedy tego żąda jeden ze spadkobierców.

397. Jeżeli wierzyciel zmarłego, lub którego spadkobiercy, okaże dowody swojéj należności i żąda zabezpieczenia pozostałości; Sędzia winien przystąpić do zabezpieczenia jéj, choćby nie było do tego żadnych innych powodów.

398. Spadek zabezpiecza się, przez sporządzenie spisu pozostałości i ustanowienie nad nią dozoru. Ponieważ jednak spis pozostałości nie może być sporządzony zaraz po śmierci spadkodawcy, może go przeto poprzedzić tymczasowe zabezpieczenie, mianowicie w przypadkach:

gdy w spadku pozostały pieniądze, kosztowności, lub w ogólności takie przedmioty, które bez dozoru z łatwością mogłyby być utracone;

gdy tymczasowego zabezpieczenia żądał jeden ze spadkobierców lub wierzyciel zmarłego.

Но если при кончинѣ умершаго находится кто либо изъ родителей наслѣдниковъ, въ ст. 304-ой означенныхъ; то временное обезпеченіе производится не иначе, какъ по его требованію.

ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.

О временномъ обезпеченіи наслѣдства.

399. Если окажется нужнымъ, прежде описи, приступить къ временному обезпеченію; то Судья отправляется въ жилище умершаго съ Засѣдателями, или, когда ихъ нѣтъ, съ мѣстнымъ Солтысомъ и Лавникомъ, или другимъ вѣры достойнымъ лицомъ, и въ ихъ присутствіи прикладываетъ печати къ сундукамъ, шкафамъ и другимъ предметамъ, въ коихъ могутъ храниться деньги, бумаги или драгоцѣнныя вещи, и надзоръ за цѣлостію всего оставшагося ввѣряетъ одному изъ жительствующихъ въ томъ самомъ жилищѣ, или другому лицу, смотря по удобству.

Гдѣ сіе окажется возможнымъ, Судья можетъ приложить печать къ дверямъ комнаты, въ которой хранятся болѣе цѣнныя движимости, не стѣсняя симъ, разумѣется, жильцовъ въ ихъ нуждахъ.

400. Вещи, подверженныя скорой порчѣ, когда онѣ не нужны для домашняго употребленія, выдаются наслѣдникамъ, буде кто изъ нихъ принять ихъ пожелаетъ, или продаются: но въ томъ и другомъ случаѣ съ разрѣшенія Суда (ст. 214—217).

401. Ежели при временномъ обезпеченіи найдены деньги, или если онѣ выручены въ послѣдствіи отъ продажи вещей; то онѣ также выдаются присутствующимъ наслѣдникамъ для храненія. Буде же кредиторы предъявили

Jeżeli jednak przy śmierci spadkodawcy znajduje się ojciec lub matka spadkobierców, w Art. 391 wymienionych, tymczasowe zabezpieczenie nie może nastąpić inaczéj, jak na żądanie tego ojca lub matki.

ODDZIAŁ DRUGI.

O zabezpieczeniu tymczasowém pozostałości.

399. Gdy przed zrobieniem spisu okaże się potrzeba tymczasowego zabezpieczenia; Sędzia, wraz z Ławnikami sądowemi lub gdy ich nie ma, z miejscowym Sołtysem i Ławnikiem, lub inną godną zaufania osobą, winien się udać do mieszkania zmarłego, w ich obecności przyłożyć pieczęcie, na kufrach, szafach i innych przedmiotach, mogących zawierać pieniądze, papiery lub kosztowności, i dozór nad całą pozostałością powierzy jednemu z domowników, lub innéj osobie, stosownie do okoliczności.

Gdzie to okaże się możliwém, przyłożyć może pieczęcie na drzwiach izby, zawierającéj kosztowniejsze ruchomości, o ile to da się zrobić bez uciążenia domowników.

400. Rzeczy ulegające prędkiemu zepsuciu, gdy nie są potrzebne do użytku domowego, będą wydane spadkobiercom, jeżeli który zechce je przyjąć, albo téż przedane; lecz w każdym razie za postanowieniem Sądu (Art. 214 do 217).

401. Pieniądze znalezione przy tymczasowém zabezpieczeniu, lub zebrane z przedaży ruchomości, będą obecnym spadkobiercom do zachowania oddane. Jeżeliby zaś zgłosili się wierzyciele ze swemi pretensyami, pieniądze

свои претензіи, и находятся на лицо; то найденныя деньги передаются для храненія тому, на кого кредиторы съ наслѣдниками согласны. Въ случаѣ несогласія, или когда наслѣдниковъ нѣтъ на лицо, деньги отсылаются въ Банкъ Польскій.

Прежде однакожъ выдачи или отсылки денегъ въ Банкъ, удовлетворяются издержки на похороны, и оставляется что нужно на содержаніе дома.

402. О каждомъ временномъ обезпеченіи наслѣдства, то есть о приложеніи печати и учрежденіи надзора, Судья отмѣчаетъ вкратцѣ въ книгѣ наслѣдствъ, означая и главнѣйшіе предметы ввѣренные смотрителю.

403. Печати снимаются въ то время, когда Судья приступаетъ къ описи наслѣдства, или когда оно безъ описи имѣетъ быть выдано наслѣдникамъ. Со снятіемъ печати прекращается обязанность установленнаго надзора.

404. Временное обезпеченіе гминный Судья можетъ производить не только въ меньшихъ наслѣдствахъ, которыя, на основаніи ст. 349-ой, подлежатъ его вѣдомству, но также во всѣхъ, въ предѣлахъ судебной гмины открывающихся, когда сіе окажется нужнымъ по правиламъ предшедшихъ 394—398 ст., и когда по отдаленности мѣста жительства умершаго отъ уѣзднаго Суда, нельзя ожидать скораго прибытія надлежащаго чиновника.

405. Обезпеченіе большихъ наслѣдствъ производится указаннымъ выше порядкомъ: но при приложеніи печатей и учрежденіи надзора, Судья обязанъ въ тожъ время донести о томъ Суду уѣздному.

406. Ежели скончавшееся въ предѣлахъ судебной гмины лицо, принадлежало къ жителямъ другой гмины, тогда Судья, сдѣлавъ временное обезпеченіе, доноситъ тот-

znalezione oddane będą do zachowania temu, na kogo wierzyciele zgodzą się ze spadkobiercami. Gdyby się nie zgadzali, albo gdyby spadkobiercy nie byli obecni, pieniądze odesłane będą do Banku Polskiego.

Przed wydaniem jednak lub odesłaniem pieniędzy do Banku, zaspokojone będą koszta pogrzebu i pozostawiona potrzebna ilość na utrzymanie domu.

402. O każdém tymczasowém zabezpieczeniu pozostałości, to jest o przyłożeniu pieczęci i ustanowieniu dozóru, Sędzia gminny zrobi krótką wzmiankę w księdze spadków, z wymienieniem główniejszych przedmiotów pozostałości pod dozór oddanych.

403. Pieczęcie odejmują się wtenczas, gdy Sędzia przystępuje do spisu pozostałości, albo gdy ta bez spisu ma być spadkobiercom wydana: wraz z odjęciem pieczęci, ustają obowiązki ustanowionego dozorcy.

404. Sędzia gminny może tymczasowo zabezpieczyć, nie tylko spadki mniejsze, na mocy Art. 349 jego władzy ulegające, ale i wszelkie inne, jakieby się otworzyły w obrębie gminy sądowéj, jeżeli to podług przepisów powyższych Art. 394—398 okaże się potrzebném, a zarazem, z powodu odległości zamieszkania zmarłego od Sądu powiatowego, nie można się spodziewać rychłego przybycia właściwego urzędnika.

405. Zabezpieczenie większych spadków, odbywać się będzie w sposobie powyżéj przepisanym, lecz przyłożywszy pieczęcie i ustanowiwszy dozór, Sędzia obowiązany jest donieść o tém natychmiast Sądowi powiatowemu.

406. Jeżeli zmarły w obrębie gminy sądowéj, był mieszkańcem innéj gminy, Sędzia po zabezpieczeniu tym-

часъ же о семъ Суду той гмины, въ коей умершій жительствовалъ. Когдажъ въ семъ случаѣ осталось наслѣдство большее, или когда умершій не принадлежитъ къ подданнымъ Царства; то Судья доноситъ о сдѣланномъ имъ Суду уѣздному.

ОТДѢЛЕНІЕ ТРЕТЬЕ.

О производствѣ описи наслѣдства.

407. Опись наслѣдства составляется въ жилищѣ умершаго, самимъ Судьею, въ присутствіи двухъ Лавниковъ или мѣстнаго Солтыса съ однимъ Лавникомъ.

408. Опись не можетъ быть совершена раньше трехъ дней послѣ погребенія умершаго, чтобы дать время отсутствующимъ наслѣдникамъ или кредиторамъ узнать о смерти владѣльца, и прибыть на мѣсто, для наблюденія за своими дѣлами.

409. Ежели наслѣдство обезпечивается потому, что есть малолѣтные, слабоумные или сумасшедшіе наслѣдники; то прежде всего назначается опекунъ, по правиламъ ст. 309-ой и слѣдующихъ сего Устава, и опись составляется въ его присутствіи.

410. Ежели въ наслѣдствѣ имѣетъ быть учреждено временное управленіе, какъ то въ случаѣ отсутствія, или неизвѣстности наслѣдниковъ, по правиламъ ниже въ ст. 421—430 означеннымъ; то Судья долженъ сперва назначить управителя, коему имущество будетъ ввѣрено, и опись составляется въ его присутствіи.

stałości, doniesie o tém natychmiast Sądowi gminnemu zamieszkania zmarłego. Jeżeli zaś w tymże przypadku pozostał spadek większy, lub jeżeli zmarły nie był poddanym Królestwa; Sędzia doniesie, o tém co zrobił, Sądowi powiatowemu.

ODDZIAŁ TRZECI.

O spisie pozostałości.

407. Spis pozostałości sporządzony będzie w mieszkaniu zmarłego, przez Sędziego, w obecności dwóch Ławników, albo w obecności Sołtysa, miejscowego i jednego Ławnika.

408. Spis pozostałości nie może nastąpić prędzéj, jak w trzy dni po pogrzebie zmarłego, ażeby spadkobiercy jego nieobecni, albo wierzyciele, mieli czas dowiedzieć się o śmierci właściciela, i przybyć dla dopilnowania swego interesu.

409. Jeżeli pozostałość zabezpiecza się dlatego, że który spadkobierca jest małoletni, lub za bezwłasnowolnego uznany; to przedewszystkiém należy ustanowić opiekuna, stosownie do przepisów Art. 309 i następnych niniejszéj Ustawy, i spis pozostałości w jego obecności będzie sporządzony.

410. Jeżeli pozostałość ma być oddana pod zarząd tymczasowy, jako to: w przypadku, gdy spadkobierca jest nieobecny, albo niewiadomy, podług przepisów niżéj w Artykułach 421—430 objętych; w takim razie, Sędzia winien naprzód ustanowić zarządzcę, któremu majątek ma być powierzony, i w jego obecności spis pozostałości sporządzony będzie.

411. Ежели наслѣдство обезпечивается по просьбѣ кредиторовъ или наслѣдниковъ, то опись составляется въ присутствіи тѣхъ изъ нихъ, которые о семъ просили; но вызываются къ сему и другіе наслѣдники, въ предѣлахъ судебной гмины находящіеся.

Буде однакожъ требовавшій описи, или вызванный, не явится на срокъ, то она составляется и безъ нихъ.

412. Въ описи означаются подробно всѣ движимыя вещи, которыя принадлежали умершему въ собственность, и противъ каждой изъ нихъ показывается цѣна.

413. Къ оцѣнкѣ приглашаются тѣ изъ Лавниковъ, которые, по состоянію своему, могутъ знать цѣнность оставшихся послѣ умершаго вещей.

За неимѣніемъ такихъ Лавниковъ, Судья приглашаетъ другихъ свѣдущихъ людей, которые обязаны показывать цѣну подъ присягою.

414. Въ описи должно также означить долги умершаго владѣльца, сколько сіе Судьѣ извѣстно.

415. Ежели между движимыми вещами найдены чужія вещи; то Судья можетъ выдать ихъ владѣльцу, буде сего никто не оспориваетъ.

416. Ежели бы возникло сомнѣніе о принадлежности вещи тому, кто объявилъ на нее притязаніе; то Судья можетъ требовать представленія доказательствъ, и, до рѣшенія сомнѣнія, вещь сію означаетъ въ концѣ описи, съ показаніемъ, кто объявилъ на оную притязаніе.

417. Ежели въ составъ наслѣдства входитъ земля, строеніе, и вообще недвижимое имущество; то оно также означается въ описи, съ показаніемъ цѣны и права, на основаніи коего оно принадлежало умершему владѣльцу.

411. Jeżeli pozostałość była zabezpieczona na żądanie wierzycieli, albo spadkobierców; spis będzie sporządzony w obecności tych, którzy żądali zabezpieczenia, i za przywołaniem innych spadkobierców w gminie sądowéj obecnych.

Gdyby jednak ten, kto żądał spisu pozostałości, albo był przywołany, nie stawił się w terminie; spis będzie sporządzony bez niego.

412. W spisie będą szczegółowo wymienione wszystkie rzeczy ruchome, które były własnością zmarłego, i przy każdéj będzie oznaczony jéj szacunek.

413. Do oszacowania wezwani będą Ławnicy, tacy, którzy ze swego stanu znają się na wartości rzeczy, w majątku zmarłego znajdujących się.

Gdyby takich Ławników nie było, Sędzia zawezwie innych biegłych, którzy szacować będą pod przysięgą.

414. W spisie pozostałości, należy także wyrazić długi zmarłego, o ileby Sędzia miał o nich wiadomość.

415. Jeżeli pomiędzy ruchomościami znalazły się rzeczy cudze, a nie ma o to sporu; Sędzia może je wydać temu, do kogo należą.

416. Gdyby była wątpliwość, czy rzecz o którą się kto dopomina jest jego; Sędzia zażąda na to dowodu; a dopóki wątpliwość nie będzie usunięta, tymczasem rzecz tę w końcu spisu zamieści i wyrazi, kto się o nią dopomina.

417. Jeżeli do pozostałości należy ziemia, budynek lub w ogóle nieruchomy majątek; będzie także w spisie wymieniony, z oznaczeniem jego wartości, i określeniem prawa, na jakiém ten majątek przez zmarłego był posiadanym.

418. По окончаніи описи, Судья приводить къ присягѣ всѣхъ жившихъ съ умершимъ въ одномъ жилищѣ, для удостовѣренія въ томъ, что они показали все имъ извѣстное, ничего не скрыли, и не знаютъ, чтобы кто либо присвоилъ себѣ или утаилъ какую либо вещь, или чтобы умершій спряталъ гдѣ либо деньги или другіе предметы.

419. Опись скрѣпляется подписью всѣхъ присутствующихъ и Судьи.

420. Ежели при описи оказалось, что оставшееся имущество принадлежитъ къ большимъ наслѣдствамъ; то Судья прекращаетъ производство описи, дѣлаетъ только временное обезпеченіе, и доноситъ о томъ Суду уѣздному.

ОТДѢЛЕНІЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

О временномъ управленіи наслѣдствомъ.

421. Временное управленіе учреждается въ наслѣдствѣ тогда, когда нѣтъ повода учреждать опеку, а между тѣмъ:

а) или тотъ, кто имѣетъ право на наслѣдство, находится въ отсутствіи, и нельзя надѣяться, чтобы онъ скоро возвратился;

б) или неизвѣстно вовсе кто имѣетъ право на наслѣдство;

в) или наконецъ, между наслѣдниками происходитъ споръ о правѣ на наслѣдство.

422. Временное управленіе учреждается въ такихъ только случаяхъ, когда осталось имущество, въ которомъ нужно продолжать сельское хозяйство, или другой земледѣльческій промыселъ, или же какое либо фабричное производство. Когда остались однѣ строенія, то надъ ними

418. Po skończeniu spisu, Sędzia odbierze przysięgę od wszystkich, którzy ze zmarłym mieszkali, na to: że wszystko podali co wiedzieli, i nic nie utaili, i że nie wiedzą, iżby sobie kto przywłaszczył, albo ukrył jaką rzecz, albo iżby zmarły schował gdzie pieniądze lub inne rzeczy.

419. Spis pozostałości będzie podpisany przez wszystkich obecnych i sędziego.

420. Gdyby przy sporządzaniu spisu okazało się, że pozostałość należy do spadków większych; Sędzia gminny zawiesi dalszą czynność, zabezpieczy jedynie tymczasowo pozostałość, i doniesie o tém Sądowi powiatowemu.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O zarządzie tymczasowym pozostałością.

421. Zarząd tymczasowy nad pozostałością, ustanawia się wtedy, gdy nie ma powodu do urządzenia opieki, a przecież:

- albo ten kto ma prawo do spadku, jest nieobecnym, i powrotu jego nie można się rychło spodziewać;
- albo wcale nie jest wiadomo, kto ma prawo do spadku;
- albo między spadkobiercami spór zachodzi, o to, kto ma prawo do spadku.

422. Zarząd tymczasowy ustanawia się w tych tylko przypadkach, kiedy pozostał taki majątek, w którym potrzeba prowadzić daléj gospodarstwo rolne, albo inny przemysł rolniczy, lub fabryczny. Gdyby zostały same budynki, dosyć będzie nad niemi urządzić dozór stosowny, aby

учреждается соотвѣтственный надзоръ, чтобы въ отсутствіи владѣльца не подверглось разоренію. Вещи движимыя отдаются на сохраненіе надежному и состоятельному лицу; тѣ же изъ нихъ, кои подвержены скорой порчѣ, должны быть проданы, а вырученныя деньги отсылаются, для храненія, въ Банкъ Польскій.

423. Управитель избирается Судомъ изъ ближайшихъ родственниковъ умершаго владѣльца, или отсутствующаго наслѣдника; или, за неимѣніемъ оныхъ, изъ другихъ надежныхъ и состоятельныхъ лицъ.

424. Управитель принимаетъ имущество подъ росписку на описи, и управляетъ онымъ подъ надзоромъ гминнаго Суда, который можетъ ему за сіе опредѣлить соразмѣрное вознагражденіе, принимая въ уваженіе его труды и потерянное время; но во всякомъ случаѣ не выше пятой части чистаго дохода.

425. Гминный Судья обязанъ, по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ годъ, пригласить управляющаго въ Судъ, для отчета по управленію.

426. Остающаяся, за удовлетвореніемъ текущихъ по управленію издержекъ, часть дохода, можетъ быть обращена, по распоряженію Суда, на другія надобности по имуществу, буде онѣ признаны Судомъ полезными или необходимыми; или отсылается въ Банкъ Польскій.

427. Гминный Судья имѣетъ, сверхъ того, право и обязанъ потребовать управляющаго въ Судъ, для отчета, въ каждомъ случаѣ, когда узнаетъ, или самъ замѣтитъ, что онъ худо управляетъ имѣніемъ или расточаетъ доходы.

428. Если бы при семъ оказалось, что управитель дѣйствительно нерадивый или неспособный хозяинъ; то Судъ долженъ смѣнить его немедленно, и взыскать съ него причиненные имъ въ имѣніи убытки.

w nieobecności właściciela nie zniszczały. Rzeczy ruchome oddane będą do zachowania osobie zasługującéj na zaufanie i z majątku odpowiedzialnéj, te zaś, które prędkiemu zepsuciu ulegają, winny być przedane, a pieniądze z przedaży złożone w depozyt Banku Polskiego.

423. Zarządca tymczasowy będzie wybrany przez Sąd gminny, z pomiędzy krewnych najbliższych spadkodawcy lub nieobecnego spadkobiercy; a w ich braku, z pomiędzy innych osób godnych zaufania i odpowiedzialnych.

424. Zarządca odbierze majątek pod swój zarząd, za pokwitowaniem na sporządzonym spisie, i będzie nim zarządzał pod nadzorem Sądu gminnego, który będzie mógł wyznaczyć mu stosowne wynagrodzenie, ze względem na jego trudy i na czas jaki poświęcić musi, lecz w każdym razie nie przechodzące jednéj piątéj części czystego dochodu.

425. Sędzia gminny obowiązany jest, przynajmniéj raz w rok, wezwać zarządcę do Sądu, aby zdał sprawę ze swego zarządu.

426. Część dochodów jakaby po zaspokojeniu kosztów zarządu pozostała, może być obrócona, za postanowieniem Sądu, na wydatki, jakie Sąd za pożyteczne lub konieczne uzna; albo téż przesłana będzie do Banku Polskiego

427. Sędzia gminny, oprócz tego, ma prawo i powinien, wezwać zarządcę do Sądu, i żądać zdania sprawy; w każdym razie, skoro się od kogo dowie, lub sam dostrzeże, iż majątkiem źle rządzi, albo dochody marnuje.

428. Gdyby w takim razie zarządca rzeczywiście okazał się niedbałym albo nie zdolnym; Sąd go natychmiast zmienić powinien, i skazać na wynagrodzenie strat, jeżeli te z jego winy pochodziły.

429. Временное управленіе наслѣдственнымъ имуществомъ продолжается до явки наслѣдника, или до окончанія спора между наслѣдниками, или же до признанія наслѣдства за пережившимъ супругомъ, или за судебною гминою, смотря по тому, что было поводомъ къ учрежденію временнаго управленія.

430. По окончаніи управленія, управитель обязанъ возвратить имѣніе, согласно съ описью, по которой оно ему передано, и выдать находящіяся еще у него собранные доходы.

ГЛАВА ПЯТАЯ.

О вступленіи во владѣніе наслѣдствомъ и о вызовѣ наслѣдниковъ.

431. Родственники умершего владѣльца пріобрѣтаютъ право на оставшееся послѣ него имущество, тотчасъ же по его кончинѣ; и если они точно суть ближайшіе, и никто у нихъ сего права не оспориваетъ; то могутъ вступить во владѣніе наслѣдствомъ, не испрашивая на сіе ничьего разрѣшенія.

432. Кто вступилъ во владѣніе наслѣдствомъ, тотъ обязанъ платить всѣ долги оставившаго наслѣдство.

Если же долговъ болѣе чѣмъ имущества, а наслѣдникъ не желаетъ платить болѣе того, что самъ получилъ; то долженъ, прежде вступленія во владѣніе, просить гминнаго Судью о составленіи описи.

Принявъ наслѣдство по описи, онъ обязанъ платить долги только до сравненія съ цѣною имъ полученнаго.

433. Когда право на наслѣдство принадлежитъ двумъ или болѣе родственникамъ; то каждый изъ нихъ, въ отно-

429. Zarząd tymczasowy, nad majątkiem należącym do spadku, trwać będzie do zgłoszenia się spadkobierców, lub do ukończenia między niemi sporu, albo téż do przyznania spadku pozostałemu małżonkowi lub gminie sądowéj, podług tego, jaki był powód ustanowienia tymczasowego zarządu.

430. Po skończeniu zarządu, zarządca obowiązany jest oddać majątek, jak go podług spisu odebrał, i zwrócić dochody jakieby jeszcze w jego ręku pozostały.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O objęciu spadku i poszukiwaniu spadkobierców.

431. Krewni zmarłego nabywają prawa do pozostałego po nim spadku, z chwilą jego śmierci: i jeżeli rzeczywiście są najbliższemi i nikt im o to sporu nie czyni; mogą objąć pozostałość, nie żądając niczyjego na to upoważnienia.

432. Ten kto objął pozostałość, powinien zapłacić wszelkie długi spadkodawcy.

Jeżeli zaś długi przewyższają wartość spadku, a spadkobierca nie chce płacić więcéj, nad to, co sam dostał; winien przed objęciem pozostałości, prosić Sędziego gminnego o sporządzenie jéj spisu.

Przyjąwszy spadek według spisu, obowiązany jest płacić długi, tylko do wartości otrzymanego majątku.

433. Jeżeli dwóch lub więcéj krewnych mają prawo do spadku, wtedy każdy co do swojéj części, ma te same

щенія своей доли, имѣетъ тѣже права и обязанности, какъ выше въ ст. 431 и 432 постановлено.

434. Если явились два родственника, и между ними возникъ споръ о томъ, кто изъ нихъ, какъ ближайшій родственникъ умершаго, имѣетъ лучше право на оставшееся послѣ него имущество; то они должны представить сей споръ гминному Суду.

Гминный Судъ, выслушавъ объясненія спорящихъ, старается ихъ примирить, и если въ семъ не успѣетъ, и цѣна оставшагося имущества не выше 30-ти рублей; приказываетъ имъ представить метрическія свидѣтельства о бракѣ и рожденіи, или показанія достовѣрныхъ свидѣтелей, на основаніи коихъ объяснилось бы родство ихъ съ умершимъ. По разсмотрѣніи сихъ доказательствъ, Судъ постановляетъ рѣшеніе о томъ, кому изъ нихъ должно принадлежать наслѣдство.

Если оставшееся имущество цѣною выше 30-ти рублей, и стороны не примирились; то Судья объявляетъ имъ, чтобы они обратились въ Судъ уѣздный.

435. Когда между родственниками возникъ споръ, который не могъ быть прекращенъ гминнымъ Судомъ, и стороны обращаются въ Судъ уѣздный; то спорящіе не могутъ вступить во владѣніе наслѣдствомъ, на общемъ, въ ст. 431-ой означенномъ, основаніи: но тогда гминный Судъ учреждаетъ въ имуществѣ временное управленіе (ст. 421—430).

436. Если бы кто вступилъ во владѣніе наслѣдствомъ, и никто у него сего права не оспориваетъ, а между тѣмъ родство его съ умершимъ никому не извѣстно, или можетъ быть сомнительно; то, по донесенію надлежащаго Солтыса, Судъ гминный властенъ вызвать сего владѣльца,

prawa i obowiązki, jakie powyżéj w Art. 431 i 432 są oznaczone.

434. Jeżeli do objęcia spadku zgłasza się dwóch lub więcéj krewnych, i między niemi powstał spór o to, który z nich, jako najbliższy krewny zmarłego, ma lepsze prawo do pozostałego po nim majątku; winni się udać ze sprawą do Sądu gminnego.

Sąd gminny, po wysłuchaniu stron, starać się będzie je pogodzić; gdy tego nie dokona, a wartość spadku nie przenosi rubli srebrem trzydziestu, nakaże im złożyć akty małżeństwa i urodzenia, albo stawić świadków wiarogodnych, którzyby zeznali o pokrewieństwie ich ze zmarłym. Rozpoznawszy te dowody, Sąd wyda wyrok, do kogo spadek ma należéć.

Jeżeli wartość spadku przenosi rubli srebrem trzydzieści i strony nie pogodziły się; Sędzia wskaże stronom, aby się udały do Sądu powiatowego.

435. Jeżeli spór pomiędzy krewnemi zachodzący, nie został załatwiony w Sądzie gminnym, i strony udają się do Sądu powiatowego, nie będą mogły objąć pozostałości podług ogólnego przepisu w Art. 431 objętego, lecz Sąd gminny zarząd tymczasowy nad majątkiem ustanowi (421— 430).

436. Jeżeliby kto objął pozostałość, i nikt mu prawa do tego nie zaprzeczał, a pokrewieństwo jego ze zmarłym nikomu nie było wiadome, albo nawet wątpliwe; za doniesieniem o tém przez właściwego Sołtysa, Sąd może zawe-

и потребовать отъ него, чтобы онъ предъявилъ доказательства о родствѣ.

437. Когда въ семъ случаѣ окажется, что онъ не есть родственникъ; то наслѣдство поступаетъ или къ законнымъ наслѣдникамъ, буде они имѣются, или къ судебной гминѣ, смотря потому что окажется по разъясненіи дѣла.

438. Если въ предѣлахъ судебной гмины нѣтъ наслѣдниковъ или родныхъ, имѣющихъ право вступить во владѣніе наслѣдствомъ, но однакожъ извѣстно, что они находятся въ другой гминѣ; то Судья приглашаетъ ихъ, посредствомъ надлежащаго гминнаго Суда, явиться къ назначенному сроку, для полученія наслѣдства.

439. Во всѣхъ случаяхъ, когда наслѣдники неизвѣстны, Судья вызываетъ ихъ чрезъ объявленія, публикованныя въ мѣстной и сосѣдней судебныхъ гминахъ, по правиламъ, въ ст. 206—213 сего Устава указаннымъ.

Въ объявленіяхъ означается: послѣ кого открылось наслѣдство, въ какомъ мѣстѣ и въ чемъ оно состоитъ.

Сіи объявленія публикуются троекратно, въ три слѣдующія одно послѣ другаго Воскресенья.

440. Ежели умершій прибылъ въ гмину изъ какой либо отдаленной гмины; то вызовъ дѣлается также и въ сей гминѣ, изъ которой онъ прибылъ, порядкомъ, въ предшедшей статьѣ указаннымъ.

441. Если наслѣдство цѣною выше 150-ти рублей; то вызовъ, сверхъ того, печатается въ губернскихъ вѣдомостяхъ.

442. Явившіеся по вызову ближайшіе родственники умершаго, вступаютъ во владѣніе наслѣдствомъ и дохо-

zwać takiego posiadacza, i zażądać od niego dowodów pokrewieństwa.

437. Jeżeli w tym przypadku okaże się, że nie jest krewnym spadkodawcy; spadek przejdzie na prawnych spadkobierców, jeżeli się znajdują, albo na rzecz gminy sądowéj, wedle tego, co się po rozpoznaniu sprawy okaże.

438. Jeżeli w obrębie gminy sądowéj nie ma spadkobierców, czyli krewnych mających prawo do spadku, a byłoby wiadomo, że się znajdują w innéj gminie; Sędzia wezwie ich przez właściwy Sąd gminny, aby się stawili w terminie oznaczonym, dla objęcia pozostałości.

439. We wszystkich przypadkach, kiedy spadkobiercy nie są wiadomi; Sędzia zawezwie ich przez obwieszczenia ogłaszane w miejscowéj i sąsiednich gminach sądowych, podług przepisów w Art. 206—213 niniejszéj Ustawy wskazanych.

W obwieszczeniach będzie wymienione: po kim spadek się otworzył, w jakiém miejscu, i z czego się składa.

Obwieszczenia ogłaszane będą trzykrotnie, przez trzy następujące po sobie niedziele.

440. Jeżeli spadkodawca przybył do gminy z innéj odległéj gminy; obwieszczenia będą również ogłaszane i w téj gminie z któréj przybył, w sposobie artykułem poprzedzającym wskazanym.

441. Gdy wartość spadku przenosi rubli srebrem sto pięćdziesiąt, obwieszczenia będą nadto umieszczone w Dzienniku gubernialnym.

442. Najbliżsi krewni zmarłego, po obwieszczeniach zgłaszający się, obejmują spadek i dochody, jakieby pod-

дами, буде они накопились при временномъ управленіи, на общемъ, выше въ ст. 431-ой опредѣленномъ, основаніи.

443. Ежели въ продолженіе шести мѣсяцевъ со дня позднѣйшей публикаціи вызова, никто изъ родственниковъ не явился; то гминный Судъ постановляетъ рѣшеніе о передачѣ наслѣдства въ собственность оставшемуся супругу, а за неимѣніемъ онаго, въ собственность гмины, согласно съ правилами ст. 370 и 371 сего Устава.

444. Во всѣхъ случаяхъ, когда наслѣдство перешло уже во владѣніе родственниковъ умершаго, или его супруга, или судебной гмины, а потомъ явился дотолѣ неизвѣстный родственникъ; то, буде со дня кончины оставившаго наслѣдство не прошло еще 30-ти лѣтъ, онъ можетъ требовать отъ гминнаго Суда выдачи ему наслѣдства.

Гминный Судъ, въ семъ случаѣ, убѣдившись по доказательствамъ, что явившійся есть дѣйствительно ближайшій родственникъ умершаго, и что со дня кончины сего послѣдняго не прошло еще 30-ти лѣтъ, приказываетъ выдать ему наслѣдство натурою, буде оно находится еще у тѣхъ, которые вступили во владѣніе онымъ или у ихъ наслѣдниковъ.

445. Получающій такимъ образомъ наслѣдство, не имѣетъ права требовать возвращенія ему собранныхъ съ онаго доходовъ; но прежній владѣлецъ имѣетъ право требовать вознагражденія за издержки, имъ понесенныя на улучшеніе сего имущества, буде отъ сего цѣна его дѣйствительно увеличилась.

Если бы о вознагражденіи они не могли согласиться полюбовно; то могутъ обратиться въ гминный Судъ.

446. Когда прежній владѣлецъ продалъ уже принятое имъ наслѣдственное имущество; то явившійся и признанный Судомъ наслѣдникъ, можетъ только требовать

czas zarządu tymczasowego się uzbierały, podług ogólnéj zasady w Art. 431 wskazanéj.

443. Jeżeli z upływem sześciu miesięcy od ostatniego obwieszczenia, nie zgłosi się żaden z krewnych do objęcia spadku; Sąd gminny wyda wyrok, przysądzający go na własność pozostałemu przy życiu małżonkowi, albo gdyby go nie było, na własność gminy, odpowiednio przepisom Art. 370 i 371 niniejszéj Ustawy.

444. We wszystkich przypadkach, gdy pozostałość już objętą została przez krewnych spadkodawcy, albo jego małżonka, albo téż gminę sądową, a potém zgłosi się niewiadomy dotąd krewny; wtedy, jeżeli od śmierci spadkodawcy nie upłynęło jeszcze lat trzydzieści, będzie miał prawo zanieść żądanie do Sądu gminnego o wydanie sobie spadku.

Sąd gminny, w takim razie, przekonawszy się z przedstawionych dowodów, że jest rzeczywiście najbliższym krewnym spadkodawcy, i że od dnia śmierci tego ostatniego jeszcze lat trzydzieści nie upłynęło; nakaże mu wydać pozostałość w naturze, jeżeli takowa znajduje się jeszcze w rękach osób, które spadek objęły, lub ich spadkobierców.

445. Ten, kto w taki sposób spadek odzyskuje, nie ma prawa żądać zwrotu pobranych z niego dochodów; poprzedni zaś posiadacz może żądać wynagrodzenia poniesionych przez siebie wydatków, na ulepszenie majątku spadkowego, o ile przez to jego wartość rzeczywiście podniesioną została.

Jeżeliby strony co do tego wynagrodzenia nie ułożyły się dobrowolnie, mogą udać się do Sądu gminnego.

446. Jeżeliby zaś poprzedni posiadacz przedał jaki majątek spadkowy; zgłaszający się i uznany przez Sąd spadkobierca, nie może wzruszać praw nabywców, ale tylko

выдачи ему полученной продавцомъ за имущество цѣны, но не въ правѣ нарушать владѣнія тѣхъ, которыми оно пріобрѣтено.

447. Если бы однакожъ оказалось, что вступившій во владѣніе наслѣдствомъ зналъ о существованіи сего ближайшаго родственника, и не заявилъ о томъ Суду; то, въ случаѣ возврата наслѣдства, онъ долженъ возвратить также и полученные имъ доходы и причиненные убытки.

Сіе право дѣйствительнаго наслѣдника принадлежитъ ему только въ продолженіи шести мѣсяцевъ, со дня послѣдней публикаціи, или, буде вызова не было публиковано, въ продолженіе трехъ лѣтъ со дня смерти оставившаго наслѣдство. Далѣе сихъ сроковъ, онъ не имѣетъ права на доходы и вознагражденіе убытковъ.

ГЛАВА ШЕСТАЯ.

О обезпеченіи имущества въ случаяхъ чрезвычайныхъ.

I. О обезпеченіи имущества оставленнаго владѣльцемъ.

448. Ежели кто оставитъ свое мѣстожительства, такъ, что неизвѣстно, гдѣ онъ находится, и что съ нимъ случилось; то узнавъ о томъ отъ Солтыса, или родственниковъ выбывшаго, гминный Судья, долженъ отправиться въ его жилище, или послать туда одного изъ Засѣдателей, для осмотра оставленнаго имъ имущества, и за симъ принять соотвѣтственныя мѣры обезпеченія.

449. Если выбывшій оставилъ жену, или совершеннолѣтнихъ дѣтей, или родителей, или повѣреннаго; то

wolno mu będzie, żądać od przedawcy zwrotu pobranego szacunku.

447. Gdyby się jednak okazało, że ten, ktoby objął pozostałość, wiedział o tém, że ten bliższy krewny jest przy życiu, i o tém Sądowi nie oświadczył; wtedy, przy zwrocie pozostałości, winien także zwrócić pobrane przez siebie dochody, i zrządzone szkody wynagrodzić.

Prawo to służy rzeczywistemu spadkobiercy, o ile się zgłosił w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia obwieszczeń; a gdyby takowe nie były wydane, w ciągu lat trzech od śmierci spadkodawcy. Z upływem tych terminów traci prawo do dochodów i wynagrodzenia szkód.

ROZDZIAŁ SZÓSTY.

O zabezpieczeniu majątku w nadzwyczajnych przypadkach.

I. O zabezpieczeniu majątku opuszczonego przez właściciela.

448. Jeżeliby kto opuścił miejsce swego pobytu, tak że niewiadomo gdzie się znajduje i co się z nim stało; Sędzia gminny dowiedziawszy się o tém od Sołtysa, lub krewnych zaginionego, winien się udać do jego mieszkania, albo posłać jednego z Ławników sądowych, dla obejrzenia pozostałego majątku, a następnie przedsięwziąć odpowiednie środki zabezpieczenia.

449. Jeżeli zaginiony pozostawił żonę lub dzieci pełnoletnie, rodziców albo też pełnomocnika; Sąd gminny nie

къ обезпеченію его имущества гминный Судъ можетъ приступить не иначе, какъ по просьбѣ означенныхъ родственниковъ, или же когда срокъ довѣренности кончится.

450. Оставленныя имущества обезпечиваются учрежденіемъ въ оныхъ временнагѡ управленія, по правиламъ выше въ ст. 421—430 указаннымъ.

451. При учрежденіи временнагѡ управленія, гминный Судья дѣлаетъ вызовъ отсутствующагѡ по правиламъ ст. 439—441.

452. Ежели получено достовѣрное извѣстіе, что выбывшій владѣлецъ скончался; то оставленное имъ имущество поступаетъ къ его родственникамъ, имѣющимъ право на наслѣдство, или къ пережившему супругу, или въ собственность судебной гмины, на общемъ основаніи.

453. Ежели въ продолженіи четырехъ лѣтъ не получено о выбывшемъ владѣльцѣ никакого извѣстія, а между тѣмъ есть родственники, которые имѣли бы право на его имущество, въ случаѣ, если бы онъ умеръ; то гминный Судья объявляетъ имъ, чтобы они обратились въ Судъ уѣздный, о признаніи владѣльца пропавшимъ.

454. Гминный Судья можетъ и отъ себя обратиться въ Судъ уѣздный о признаніи владѣльца пропавшимъ, когда есть поводъ предполагать, что послѣ него не осталось никакихъ наслѣдниковъ.

455. Если владѣлецъ Судомъ уѣзднымъ признанъ пропавшимъ; то оставленное имъ имущество поступаетъ къ родственникамъ, имѣющимъ на оное право, или къ супругу, или къ гминѣ судебной, на общемъ основаніи, но не иначе, какъ по предварительномъ вызовѣ наслѣдниковъ, порядкомъ, выше въ ст. 439—441 указаннымъ.

456. Когда признанный пропавшимъ владѣлецъ, явится въ продолженіе 30-ти лѣтъ со времени признанія

może przystąpić do zabezpieczenia jego majątku inaczéj, jak w skutku prośby powyższych krewnych, albo gdy pełnomocnictwo ustało.

450. Majątek opuszczony, zabezpieczony będzie, przez oddanie go pod zarząd tymczasowy, sposobem powyżéj w Art. 421—430 wskazanym.

451. Ustanawiając zarząd tymczasowy, Sędzia gminny powinien wezwać zaginionego, przez obwieszczenia, stosownie do przepisów Art. 439—441.

452. Jeżeli otrzymano pewną wiadomość, że zaginiony właściciel umarł; pozostały majątek przechodzi na krewnych mających prawo do spadku, albo na pozostałego przy życiu małżonka, lub na własność gminy sądowéj, stosownie do ogólnych w téj mierze prawideł.

453. Jeżeli w przeciągu czterech lat nie otrzymano żadnych wiadomości o zaginionym właścicielu, a są krewni, którzyby mieli prawo do tego majątku na przypadek jego śmierci; Sędzia gminny wskaże im, aby się udali do Sądu powiatowego, o uznanie właściciela za zniknego.

454. Jeżeli jest dostateczne domniemanie, że po nim żaden spadkobierca nie pozostał; Sędzia gminny może sam, z urzędu, udać się do Sądu powiatowego, z żądaniem o uznanie właściciela za zniknego.

455. Gdy Sąd powiatowy uzna właściciela za zniknego; majątek po nim pozostały przechodzi na krewnych mających do tego prawo, albo na małżonka, lub na gminę sądową, podług ogólnych w téj mierze zasad: nie inaczéj jednakże, jak za poprzedniém wezwaniem spadkobierców, przez obwieszczenia, sposobem w Art. 439—441 wskazanym.

456. Gdyby właściciel uznany za zniknego, zgłosił się w ciągu lat trzydziestu, od dnia uznania go za zniknego; ma

его пропавшимъ; то имѣетъ право получить свое имущество обратно отъ тѣхъ, которые вступили во владѣніе онымъ, на томъ основаніи, какъ постановлено о наслѣдникахъ, въ ст. 444 и слѣдующихъ.

II. О обезпеченіи имущества въ случаѣ продолжительнаго, но не произвольнаго, отсутствія владѣльца.

457. Ежели бы кто либо принужденъ былъ, не по собственной волѣ, оставить имущество на продолжительное время, и возвращеніе также отъ него не зависитъ, и не оставилъ ни жены, ни совершеннолѣтнихъ дѣтей, ни родителей; то гминный Судъ вправѣ принять мѣры, какія признаетъ нужными, для обезпеченія оставшагося имѣнія отъ убытка или разоренія.

458. Ежели отсутствующій самъ сдѣлалъ о имуществѣ какія либо распоряженія; то гминный Судья обязанъ наблюдать за точнымъ ихъ исполненіемъ.

459. Ежели однакожъ Судья замѣтитъ, что сіи распоряженія оказались невыгодными для имущества, или что онѣ неудобоисполнимы; то долженъ пригласить въ засѣданіе Суда Солтыса и Лавниковъ той деревни, въ которой состоитъ имущество, и сдѣлать иныя распоряженія, или постановить о учрежденіи въ имуществѣ временнаго управленія, по правиламъ, выше въ ст. 421—430 указаннымъ.

460. Когда хозяинъ не сдѣлалъ никакого распоряженія, и сообщеніе съ нимъ затруднительно; то гминный Судъ также учреждаетъ въ имуществѣ временное управленіе, по тѣмъ же правиламъ.

461. Ежели въ пользу находящагося въ непроизвольномъ отсутствіи открылось наслѣдство; то, до полу-

prawo odebrać swój majątek od tych którzy go objęli, w ten sam sposób, jak to co do spadkobierców w Art. 444 i następnych przepisano.

II. O zabezpieczeniu majątku, w razie długiéj, lecz mimowolnéj nieobecności właściciela.

457. Jeżeliby kto, nie z własnéj woli, zmuszony był opuścić majątek na czas długi, i powrót także od niego nie zależał, a nie zostawił ani żony, ani dzieci pełnoletnich, ani rodziców; Sąd gminny może postanowić, co uzna za potrzebne, dla zabezpieczenia pozostałego majątku od szkody i zniszczenia.

458. Jeżeli nieobecny sam uczynił jakie rozporządzenie co do majątku, Sędzia gminny dopilnuje, aby takowe ściśle było wykonane.

459. Jeżeliby jednak Sędzia uważał, że rozporządzenia te okazały się szkodliwemi dla majątku, albo że są trudne do wykonania, winien zawezwać na posiedzenie Sądu Sołtysa i Ławników téj wsi, w któréj znajduje się majątek, i wydać inne rozporządzenia, lub też ustanowić zarząd tymczasowy, podług prawideł wyżéj w Art. 421—430 wskazanych.

460. Jeżeli właściciel żadnych rozporządzeń nie uczynił, a zniesienie się z nim trudności ulega, Sędzia gminny ustanowi podobnież zarząd tymczasowy, z zastosowaniem się do tychże samych przepisów.

461. Jeżeli na korzyść osoby, mimowolnie nie obecnéj, otworzył się spadek, takowy będzie zabezpieczony,

ченія отъ него надлежащихъ распоряженій, оно хранится по правиламъ, о временномъ управленіи наслѣдства постановленнымъ (ст. 421—430).

ГЛАВА СЕДЬМАЯ.

О обезпеченіи найденныхъ вещей.

462. Нашедшій потерянную вещь, не имѣетъ права присвоить оную себѣ, но долженъ ее возвратить тому, кто ее потерялъ.

463. Нашедшій потерянную вещь, имѣетъ однакожъ право требованія вознагражденія за свой трудъ и храненіе вещи. Въ случаѣ спора, вознагражденіе опредѣляется гминнымъ Судомъ; но оно не можетъ быть выше третьей части цѣны найденной вещи.

464. Если нашедшему неизвѣстно, кто хозяинъ найденной вещи; то онъ долженъ, не далѣе, какъ въ теченіе трехъ дней, представить ее мѣстному Начальству, а именно: Войту, Солтысу, или одному изъ Лавниковъ.

465. Если мѣстное Начальство знаетъ, кому принадлежитъ найденная вещь; то немедленно извѣщаетъ хозяина, чтобы получилъ ее обратно и вознаградилъ нашедшаго, и доводитъ о томъ до свѣдѣнія гминнаго Судьи.

466. До явки хозяина, гминный Судья дѣлаетъ слѣдующія распоряженія:

деньги, публичныя бумаги и драгоцѣнныя вещи, цѣною не выше 10-ти рублей, хранитъ въ гминной кассѣ, а выше сей цѣны, отсылаетъ въ Судъ уѣздный;

лошадей, скотъ и другія животныя, оставляетъ у нашедшаго ихъ, или ввѣряетъ кому либо другому,

podług przepisów o zarządzie tymczasowym postanowionych (Art. 421—430), dopóki od nieobecnego stanowcze rozporządzenia otrzymane nie będą.

ROZDZIAŁ SIÓDMY.

O zabezpieczeniu rzeczy znalezionych.

462. Ktoby znalazł rzecz zgubioną, nie ma prawa przywłaszczać jéj sobie, ale powinien oddać temu kto ją zgubił.

463. Ma jednakże prawo znalezca, żądać wynagrodzenia za swój trud i zachowanie rzeczy znalezionéj. Wynagrodzenie w razie sporu, Sąd gminny wyznaczy: nie może ono jednak przenosić trzeciéj części wartości znalezionéj rzeczy.

464. Ktoby nie wiedział czyja jest rzecz którą znalazł, powinien najdaléj w trzy dni po znalezieniu, okazać ją miejscowéj zwierzchności, to jest: Wójtowi, Sołtysowi albo Ławnikowi.

465. Jeżeli zwierzchność miejscowa wie, do kogo należy rzecz znaleziona, zawiadomi zaraz właściciela, i wezwie go, aby ją sobie odebrał, a znalezcę wynagrodził, i jednocześnie doniesie o tém Sędziemu gminnemu.

466. Dopóki właściciel nie stawi się, Sędzia gminny uczyni następujące rozporządzenia:

1) pieniądze, papiery publiczne i kosztowności których wartość nie przenosi 10 rsr., zachowa w kasie gminnéj; przenoszące tę wartość, odeśle do Sądu powiatowego;

2) konie, bydło, i inne zwierzęta, pozostawi u tego kto je znalazł, albo odda komu innemu, gdyby u znalezcy

если у нашедшаго они не вполнѣ безопасны, или у него нѣтъ достаточной для нихъ пищи;

вещи, которыя отъ неупотребленія портятся, продаются, а деньги хранятся въ гминной кассѣ;

вещи, которыя могутъ быть возвращены натурою, какъ то: хлѣбъ, картофель и другіе плоды, могутъ быть отданы желающему получить ихъ, съ тѣмъ, что онъ или возвратитъ равное количество оныхъ, или заплатитъ за употребленное имъ, по цѣнамъ торговымъ;

всѣ другія вещи хранятся по возможности, только бы не испортились и не пропали.

467. Ежели хозяинъ не явится въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ послѣ вызова; то гминный Судъ обращаетъ найденную вещь въ собственность гмины, заплативъ нашедшему оную третью часть ея цѣны, и вознаградивъ за храненіе, если окажется нужнымъ.

468. Ежели неизвѣстно, кому найденная вещь принадлежитъ; то гминный Судья дѣлаетъ о томъ трекратную публикацію. По истеченіи трехъ мѣсяцевъ со дня послѣдней публикаціи, если хозяинъ не явился, гминный Судъ дѣлаетъ распоряженія, въ предшедшей 467 ст. указанныя.

469. Ежели хозяинъ явится до истеченія трехъ мѣсяцевъ, гминный Судъ приказываетъ выдать ему найденную вещь, за вычетомъ издержекъ на храненіе, и вознагражденія для нашедшаго, буде онъ сего требовалъ.

470. Ежели право явившагося хозяина на вещь сомнительно; то Судья можетъ требовать представленія соотвѣтственнаго доказательства.

471. За необъявленіе о найденной вещи, нашедшій подвергается наказанію, на основаніи ст. 779 и 780 сего Устава.

nie były bezpieczne, albo nie miałyby u niego dostatecznego pożywienia;

rzeczy, w skutek nieużycia zepsuciu uległe, przedać nakaże, a pieniądze zachowa w kassie gminnéj;

rzeczy, które mogą być zwrócone w naturze, jak: zboże, kartofle i inne płody; mogą być wydane temu, ktoby sobie tego życzył, z warunkiem oddania w równéj ilości, albo zapłacenia za to co zużył, podług cen targowych;

wszelkie inne rzeczy zachowane będą wedle możności, aby nie zniszczały i nie przepadły.

467. Jeżeli właściciel nie zgłosi się w ciągu trzech miesięcy od dnia wezwania; Sąd gminny rzecz znalezioną obróci na własność gminy, zapłaciwszy znalezcy trzecią część jéj wartości, tudzież wynagrodziwszy za jéj przechowanie, jeżeli tego będzie potrzeba.

468. Jeżeli niewiadomo do kogo należy rzecz znaleziona; Sędzia gminny wyda o tém trzykrotne obwieszczenia. Po upływie trzech miesięcy od ostatniego obwieszczenia, jeżeli właściciel rzeczy zgubionéj nie zgłosi się; Sąd gminny postąpi według przepisu poprzedzającego Art. 467.

469. Jeżeli właściciel zgłosi się przed upływem trzech miesięcy; Sąd gminny każe mu zgubę wydać, po strąceniu kosztów zachowania, i wynagrodzenia dla znaleźcy, gdyby takowego żądał.

470. W razie wątpliwości, czy ten co się zgłasza po zgubę, jest jéj właścicielem; Sąd gminny może żądać od niego stosownego dowodu.

471. Za nie doniesienie o znalezieniu rzeczy, znaleźca ulegnie karze podług Art. 779 i 780 niniejszéj Ustawy.

ГЛАВА ОСЬМАЯ.

Объ охраненіи полей и лѣсовъ отъ поврежденія.

I. О принужденномъ залогѣ или о взятіи фанта.

472. Для защиты полей и лѣсовъ отъ поврежденія, всякій имѣетъ право задержать въ видѣ фанта чужой скотъ, встрѣченный имъ въ предѣлахъ своего владѣнія, или взять вещь какую либо отъ того, кто лично причиняетъ вредъ его имуществу. Случаи лично причиняемаго вреда означены въ ст. 751-ой и слѣдующихъ сего Устава.

473. Право брать фантъ принадлежитъ не только хозяину, но и его прикащикамъ, а также родственникамъ и служителямъ.

474. Брать фантъ можно только при самомъ совершеніи дѣйствія наносящаго вредъ.

475. При взятіи фанта запрещается употреблять оружіе и злыхъ собакъ, подъ страхомъ наказанія, въ ст. 661 за сіе опредѣленнаго.

476. Въ видѣ фанта можно взять только животное, или вещь, которую наносящій вредъ имѣетъ при себѣ.

477. Если, вмѣсто задержаннаго фанта, владѣлецъ онаго представляетъ другой соотвѣтственный; то задержавшій фантъ не можетъ ему отказать въ сей замѣнѣ.

478. Запрещается брать фантъ, если тотъ, кто причинилъ вредъ, платитъ въ тоже время хозяину фантовую плату, по опредѣленію сего Устава, или по добровольному съ нимъ согласію.

ROŻDZIAŁ ÓSMY.

O ochronie od szkód w gruntach i lasach.

I. O prawie fantowania.

472. Dla ochrony od szkody gruntów i lasów, każdy ma prawo zająć na fant cudze zwierzęta, spotkane na ziemi w jego posiadaniu będącéj, albo wziąć inną jaką rzecz, tému, kto osobiście robi szkodę w jego majątku. Szkody osobiste wymienione są w Art. 751 i następnych niniejszéj Ustawy.

473. Fantować mają prawo: nie tylko sam posiadacz gruntu, ale i dozorcy przez niego ustanowieni, tudzież jego krewni i słudzy.

474. Fantować można tylko na gorącym uczynku.

475. Przy fantowaniu nie wolno używać, ani żadnéj broni, ani złych psów, pod karą w Art. 661 przepisaną.

476. Na fant wolno brać tylko zwierzęta, lub inne rzeczy, które przy szkodniku znalezione zostały.

477. Jeżeli szkodnik, zamiast wziętego mu fantu, daje inny fant dostateczny; fantujący nie powinien mu téj zamiany odmawiać.

478. Nie wolno jest fantować, jeżeli szkodnik zapłaci odrazu posiadaczowi gruntu fantowe, podług niniejszéj Ustawy, albo podług dobrowolnéj ugody.

479. Почта ни въ какомъ случаѣ не подвергается взятію фанта: но тотъ, кому она проѣздомъ причинила вредъ въ его владѣніяхъ, можетъ обратиться съ жалобою къ Начальнику причинившаго вредъ.

480. Тотъ, съ кого взятъ фантъ, долженъ заплатить установленную фантовую плату, вознаградить за причиненный убытокъ, и возвратить издержки на содержаніе задержанныхъ животныхъ.

481. Кто умышленно причиняетъ вредъ чужому имуществу, тотъ сверхъ того подвергается наказанію, по правиламъ ст. 751-ой и слѣдующихъ сего Устава.

482. Фантъ служитъ только обезпеченіемъ въ платежѣ фантовой платы, убытка и понесенныхъ издержекъ. Потому запрещается брать въ видѣ фанта болѣе того, сколько нужно для покрытія означенныхъ платежей.

483. Одна штука скота, или одно животное вообще, можетъ быть взято въ видѣ фанта, хотя бы цѣна онаго превышала количество слѣдующихъ платежей.

484. Причинившій вредъ не долженъ сопротивляться, когда берутъ у него фантъ; еслижъ онъ учинилъ сопротивленіе, то за сіе подвергается двойной фантовой платѣ.

485. Если бы виновный произвольно отнялъ взятый у него фантъ, или взялъ себѣ за то другую вещь; то подвергается наказанію какъ за самоуправство, по ст. 628 и 629 сего Устава.

486. Кто возметъ фантъ несправедливо, тотъ долженъ возвратить его, вознаградить владѣльца за убытки, и заплатить столько, сколько бы ему самому слѣдовало за взятый фантъ.

487. За драку и обиды при взятіи фанта, виновный подвергается наказанію, на основаніи ст. 748-ой сего

479. Poczty w żadnym razie fantować nie wolno; lecz ten który skutkiem jéj przejazdu szkodę poniósł, może podać skargę do zwierzchności szkodnika.

480. Szkodnik obowiązany jest zapłacić fantowe, wynagrodzić szkodę zrządzoną, i zwrócić koszta na żywienie zajętych zwierząt poniesione.

481. Kto umyślnie zrządza szkodę w cudzym majątku, ten oprócz tego ulega karze, podług Art. 751 i następnych niniejszéj Ustawy.

482. Fant jest tylko rękojmią, za fantowe, szkodę, i poniesione koszta. Dlatego nie wolno jest na fant brać więcéj, jak tylko tyle, ile potrzeba na pokrycie tych należności.

483. Jedna sztuka bydła, albo jedno zwierzę w ogólności, może być zabrane na fant, choćby wartość jego przewyższała to co się należy.

484. Szkodnik nie powinien opierać się fantowaniu; w razie oporu, zapłaci podwójne fantowe.

485. Ktoby wzięty fant samowolnie odebrał, albo sobie za to inną rzecz wziął; karany będzie jak za samowolne wymierzanie sobie sprawiedliwości, podług Art. 628 i 629 niniejszéj Ustawy.

486. Kto sfantuje niesprawiedliwie, obowiązany będzie fant zwrócić, stratę jakaby z tego wynikła wynagrodzić, i zapłacić pokrzywdzonemu tyle, ileby się jemu za fantowe należało.

487. Za bijatyki i obelgi przy fantowaniu, winny skazany będzie na karę podług Art. 748 niniejszéj Ustawy.

Устава. Въ случаѣ же насилій, или другихъ болѣе важныхъ преступленій, виновные должны быть въ тоже время задержаны и препровождены въ Судъ уѣздный.

488. Кто возьметъ фантъ, обязанъ въ тотъ же самый день, или по крайней мѣрѣ на другой день, объявить о томъ мѣстному Начальству, т. е. своему Войту, или Солтысу, или одному изъ Лавниковъ.

489. Ежели онъ сего не сдѣлаетъ, то теряетъ право на фантовую плату, и можетъ требовать лишь вознагражденія за убытки.

490. Мѣстное Начальство должно въ тоже время спросить того, кто дѣлаетъ объявленіе, въ какомъ мѣстѣ фантъ былъ взятъ, какой причиненъ вредъ, что именно взято въ видѣ фанта, не было ли при этомъ сопротивленія, и проч.

491. Ежели виновный явился и тутъ же удовлетворилъ понесшаго вредъ, или предложилъ залогъ; то мѣстное Начальство приказываетъ выдать ему фантъ безотлагательно.

492. Еслижъ виновный не удовлетворилъ взявшаго фантъ, или вовсе не явился, но въ видѣ фанта взято болѣе штукъ скота, нежели сколько слѣдуетъ для удовлетворенія всѣхъ платежей; то Начальство приказываетъ удержать только нужное для сего число скота, а остальное отдаетъ хозяину, или отсылаетъ къ нему на его счетъ.

493. Если бы хозяинъ не принималъ отосланныхъ ему вещей или скота; то онѣ сдаются мѣстному Начальству, какъ то: Войту, или Солтысу, или Лавнику.

494. Задержанный скотъ хранится, по распоряженію мѣстнаго Начальства, или у того, кто его задержалъ, или у другаго благонадежнаго лица, если тотъ не имѣетъ достаточнаго помѣщенія или корма.

W razie zaś gwałtów lub innych większych przestępstw, winni będą natychmiast przytrzymani i odesłani Sądowi powiatowemu.

488. Ktoby kogo sfantował, winien, tego samego a najdaléj następnego dnia, oznajmić o tém zwierzchności miejscowéj, to jest swemu Wójtowi gminy, Sołtysowi albo jednemu z Ławników.

489. Jeżeli tego nie uczyni, traci prawo do fantowego, i będzie mógł upominać się tylko o wynagrodzenie szkody.

490. Zwierzchność miejscowa powinna natychmiast wypytać się tego, kto o sfantowaniu doniósł: w jakiém miejscu fant wzięty, jaką szkodę zrobiono, co wzięto na fant, czy nie było przytém oporu i t. d.

491. Jeżeli szkodnik przyszedł także za fantem i zaspokoił zaraz poszkodowanego, albo dał zastaw; zwierzchność miejscowa każe mu fant niezwłocznie wydać.

492. Jeżeli zaś szkodnik nie zaspokoił tego co sfantował, albo wcale się nie zgłosił, ale na fant więcéj wzięto sztuk bydla, niż to co się należy za wszystkie opłaty; zwierzchność każe zatrzymać tyle tylko bydła, ile na to potrzeba, a resztę właścicielowi odda, lub mu odeśle na jego koszt.

493. Gdyby właściciel nie chciał przyjąć rzeczy albo bydła, które mu są odesłane; oddane będą zwierzchności miejscowéj, to jest Wójtowi gminy, Sołtysowi lub Ławnikowi.

494. Bydło zajęte powierzone będzie do zachowania, podług rozporządzenia miejscowéj zwierzchności, albo temu co je zajął, albo innéj odpowiedzialnéj osobie, jeżeliby on nie miał dostatecznego pomieszczenia albo paszy.

495. Ежели взявшій фантъ требуетъ вознагражденія за вредъ; то въ тожъ время производится оцѣнка вреда двумя Лавниками, или Солтысомъ и Лавникомъ, той самой или сосѣдней деревни.

496. Виновный, если онъ извѣстенъ, также приглашается къ оцѣнкѣ, чрезъ его мѣстное Начальство. Онъ можетъ вмѣсто себя прислать другое лицо. Но если онъ неизвѣстенъ, или не явился самъ или по приглашенію, или никого не прислалъ; то оцѣнка производится безъ него.

497. Когда кто не встрѣтилъ виновнаго при нанесеніи имъ вреда, или не могъ взять съ него фанта, но однакожъ знаетъ кто ему причинилъ вредъ, намѣренъ отыскивать вознагражденія, или просить о наказаніе виновнаго; то долженъ также заявить мѣстному Начальству о причиненіи вреда, просить о произведеніи оцѣнки, или, во всякомъ случаѣ, о осмотрѣ мѣста, и за симъ обратиться съ жалобою въ Судъ.

498. Если кто въ случаѣ, въ предшедшей статьѣ означенномъ, не просилъ о оцѣнкѣ или о осмотрѣ въ тотъ же, или по крайней мѣрѣ на другой день; то жалоба отъ него не принимается.

499. Если въ какой либо мѣстности учреждены присяжные полевые или лѣсные стражи (polowi i gajowi), и они взяли фантъ или замѣтили виновнаго (szkodnika); то также обязаны объявлять о томъ мѣстному Начальству, по правиламъ предшедшихъ статей, увѣдомляя въ тоже время и лице понесшее вредъ.

500. Тотъ, у кого взятъ фантъ, можетъ жаловаться гминному Суду, когда онъ полагаетъ, что фантъ взятъ былъ у него несправедливо, или что требуется съ него плате-

495. Jeżeli ten co sfantował żąda wynagrodzenia za szkodę; takowa będzie natychmiast oszacowana przez dwóch Ławników, lub Sołtysa z Ławnikiem, z téj saméj lub sąsiedniéj wsi.

496. Szkodnik, jeżeli jest wiadomy, będzie do oszacowania wezwany przez swą miejscową zwierzchność. Może w swoje miejsce przysłać inną osobę. W razie zaś, gdy nie jest wiadomym, lub gdy nie stawił się, czy to sam, czy na wezwanie, ani nie przysłał nikógo na swoje miejsce; szkoda oszacowana będzie bez niego.

497. Jeżeli kto nie spotkał szkodnika w chwili kiedy szkodę robił, albo jeżeli nie mógł mu wziąć fantu, a zna osobę która mu szkodę wyrządziła i zamierza poszukiwać wynagrodzenia, lub żądać ukarania szkodnika; powinien donieść o szkodzie miejscowéj zwierzchności, prosić o oszacowanie, albo téż w każdym razie o obejrzenie miejsca, i potém udać się ze skargą do Sądu.

498. Jeżeli kto, w przypadku w poprzedzającym artykule oznaczonym, nie żądał oszacowania, lub obejrzenia miejsca, w tym samym dniu, albo przynajmniéj na drugi dzień; to skarga jego przyjętą nie będzie.

499. Jeżeli w jakiéj miejscowości są ustanowieni przysięgli polowi i gajowi, i ci sfantowali lub widzieli szkodnika; winni również donieść o tém miejscowéj zwierzchności podług przepisu poprzedzającego artykułu i uwiadomić poszkodowanego.

500. Sfantowany może skarzyć się Sądowi gminnemu, jeżeli utrzymuje, że go niesłusznie sfantowano, albo że żądają od niego większéj zapłaty niż się rzeczywiście

жей больше чѣмъ слѣдуетъ, или что требуется вознагражденія за вредъ, а вреда никакого не причинено.

501. По истеченіи осьми дней со времени взятія фанта, жалобы о несправедливости сего взятія не принимаются гминнымъ Судомъ.

502. По полученіи жалобы, Судъ разсматриваетъ споръ обыкновеннымъ порядкомъ, назначаетъ Лавниковъ для оцѣнки вреда, буде сіе еще не сдѣлано, или для повѣрки ея, а въ случаяхъ болѣе важныхъ и самъ производитъ оцѣнку, и постановляетъ по всѣмъ требованіямъ рѣшеніе, которое исполняется безотлагательно, если оно, на основаніи ст. 118-ой окончательное.

503. Ежели хозяинъ фанта признанъ виновнымъ, и въ тожъ время не удовлетворилъ обиженнаго; то фантъ, по распоряженію Суда, продается, и изъ вырученной суммы удовлетворяются всѣ платежи.

504. Ежели хозяинъ фанта, при объявленіи ему рѣшенія гминнаго Суда, въ случаяхъ, когда сіе допускается на основаніи ст. 118-ой, изъявитъ намѣреніе подать жалобу въ уѣздный Судъ; то можетъ получить свой скотъ или другой фантъ обратно, буде сего требуетъ, но долженъ представить соотвѣтственный залогъ деньгами или другими вещами. Еслижъ онъ не требуетъ сей замѣны, а на фантъ взято какое либо животное; то гминный Судъ приказываетъ продать оное, и вырученныя деньги ввѣряетъ, для храненія, Судьѣ, до рѣшенія Суда уѣзднаго, или до истеченія срока, въ ст. 183-ой на подачу жалобы назначеннаго.

505. Ежели въ продолженіе восьми дней со времени взятія фанта, виновный не жаловался гминному Суду, или не явился, и никого не прислалъ къ мѣстному Начальству, или, явившись, не удовлетворилъ взявшаго фантъ; то, по

należy, albo że żądają wynagrodzenia za szkodę, a szkody żadnéj nie zrobił.

501. Po upływie ośmiu dni od sfantowania, skarga o niesłuszne sfantowanie w Sądzie gminnym przyjętą nie będzie.

502. Po zaniesieniu skargi, Sąd rozpozna spór zwykłym sposobem, wyznaczy Ławników do oszacowania szkody, jeżeli tego jeszcze nie zrobiono, lub dla jéj sprawdzenia; w ważniejszych zaś przypadkach i sam oszacowania dopełni: następnie, wyda co do wszystkich żądań wyrok, który będzie wykonany niezwłocznie, jeżeli stosownie do Art. 118 jest ostatecznym.

503. Jeżeli właściciel fantu uznany będzie za winnego, a nie zaspokoi zaraz poszkodowanego; Sąd nakaże fant przedać, z otrzymanéj zaś ceny, wszystko co należy będzie zaspokojone.

504. Jeżeli właściciel fantu, przy ogłoszeniu sobie wyroku Sądu gminnego, oświadczy, że chce się odwołać do Sądu powiatowego, w przypadkach gdy to na zasadzie Artykułu 118 jest dozwoloném; może odebrać swoje zwierzę lub inny fant, jeżeli tego żąda, lecz powinien dać odpowiedni zastaw, w pieniądzach lub innych rzeczach. Gdyby zaś téj zamiany nie żądał, a na fant wzięto jakie zwierzę; Sąd gminny każe je przedać, a pieniądze odda Sędziemu gminnemu do zachowania, aż do wydania wyroku przez Sąd powiatowy, albo do upłynienia terminu do zaniesienia skargi w Art. 183 oznaczonego.

505. Jeżeli w ciągu ośmiu dni od wzięcia fantu, szkodnik nie zaniósł skargi do Sądu gminnego, albo téż nie stawił się, i nikogo nie przysłał do miejscowéj zwierzchności, albo téż stawiwszy się, nie zaspokoił poszkodowanego;

отношенію мѣстнаго Начальства и по засвидѣтельствованію его о истеченіи срока, Судья дѣлаетъ распоряженіе о продажѣ фанта, и уплачиваетъ все что слѣдуетъ, изъ вырученной отъ продажи суммы.

506. Во всѣхъ случаяхъ продажи фанта по распоряженію гминнаго Суда, оставшаяся за удовлетвореніемъ всѣхъ платежей сумма, должна быть выдана владѣльцу фанта, буде онъ за полученіемъ явится въ Судъ, до истеченія трехъ мѣсяцевъ со дня продажи. По прошествіи же сего времени, излишекъ присоединяется къ гминному фундушу.

II. О фантовой платѣ (fantowe).

507. Фантовую плату представляетъ тотъ, кому принадлежатъ задержанныя животныя, или вещь взятая въ видѣ фанта. За дѣтей платятъ ихъ родители.

508. Фантовая плата служитъ вознагражденіемъ за трудъ надзора по имуществу; а въ случаѣ, въ ст. 513 опредѣленномъ, и за причиненный вредъ.

509. Въ случаѣ личнаго нанесенія вреда чужому имуществу, фантовая плата опредѣляется: съ дѣтей моложе 14-ти лѣтъ по 10, а со старшихъ по 20 копѣекъ.

510. Когда задержанъ скотъ, то фантовая плата бываетъ большая или малая.

511. Большая фантовая плата взыскивается тогда, когда животное было встрѣчено на засѣянномъ или засаженномъ полѣ, или въ огородѣ, или въ разсадникѣ, въ хмѣльникѣ, въ виноградникѣ, на искуственныхъ лугахъ, на пастбищахъ неупотребляемыхъ еще самимъ хозяиномъ, или огороженныхъ, или на плотинахъ, или поросшихъ летучихъ пескахъ, или лѣсныхъ опушкахъ.

Sędzia, w skutku doniesienia miejscowéj zwierzchności, i po poświadczeniu przez nią, iż termin upłynął; nakaże fant przedać, i wszystko co należy zaspokoić z ceny przedaży.

506. We wszystkich przypadkach przedaży fantu, z mocy rozporządzenia Sądu gminnego, gdy po zaspokojeniu tego co się należało pozostała jaka reszta; właściciel fantu ma prawo ją odebrać, jeżeli się zgłosi po odbiór w ciągu trzech miesięcy od dnia przedaży. Po upływie tego czasu, pozostała reszta przyłącza się do funduszu gminnego.

II. O fantowém.

507. Fantowe płaci ten, którego były zajęte zwierzęta lub rzecz na fant zabrana. Za dzieci płacą rodzice.

508. Fantowe jest wynagrodzeniem za trudy pilnowania majątku, a w przypadku w Art. 513 wskazanym, za zrządzoną téż szkodę.

509. Za szkodę osobiście zrządzoną, należy się fantowego: od dzieci nie mających lat czternastu wieku po dziesięć, a od starszych po dwadzieścia kopiejek.

510. Gdy zajęte jest bydło, fantowe jest wielkie lub małe.

511. Wielkie fantowe wtedy się należy, kiedy zwierzę spotkane było na polu obsianém albo zasadzoném, w ogrodzie, w szkółce drzewnéj, w chmielniku, w winnicy, na sztucznych łąkach, albo pastwiskach na których gospodarz sam jeszcze nie pasa, albo które ogrodził, albo na groblach, tamach, albo porosłych wydmach, lub w zagajnikach.

Въ сихъ случаяхъ взыскивается:

за лошадь или рогатую скотину, по 20 коп. за штуку, а за болѣе 30-ти штукъ вмѣстѣ, 6 руб. сер.;

за свинью, козу, овцу, жеребенка, или теленка не старѣе двухъ лѣтъ, по 10 коп. за штуку, а 5 руб. сер. за стадо болѣе 50-ти штукъ;

за гуся или за другихъ дворовыхъ птицъ по 2 коп., а за стадо болѣе 50-ти штукъ одинъ рубль.

512. Малая фантовая плата взыскивается тогда, когда животное встрѣчено въ другихъ мѣстахъ, не исключая дорогъ, улицъ, площадей и муравы. Въ сихъ случаяхъ взыскивается четвертая часть большой платы.

513. Когда хозяинъ получаетъ большую плату; то онъ не можетъ, сверхъ того, требовать и вознагражденія. Но ежели онъ, считая свой вредъ болѣе значительнымъ, проситъ о вознагражденіи; то, буде оно ему признано, получаетъ вознагражденіе и только малую плату.

514. Ежели вредъ причиненъ нѣсколькимъ хозяевамъ вмѣстѣ; то фантовая плата слѣдуетъ только тому изъ нихъ, кто взялъ фантъ, а другіе могутъ требовать вознагражденія за вредъ по оцѣнкѣ.

ГЛАВА ДЕВЯТАЯ.

О наймѣ слугъ и о взаимныхъ обязанностяхъ господъ и служителей.

I. Положенія общія.

515. Слугою по сему Уставу называется тотъ, кто нанимается для какой либо работы по дому или по хозяйству, на извѣстное время, а не поденно.

W tych przypadkach fantowe wynosi:

za konia, albo bydlę rogate, od sztuki po 20 kopiejek, a za więcéj jak 30 sztuk, razem 6 rsr.;

za świnię, kozę, owcę, źrebię, albo cielę, nie starsze jak dwa lata, od sztuki po 10 kopiejek, a za więcéj jak 50 sztuk, razem 5 rsr.;

od gęsi lub od sztuki innego drobiu, po 2 kop., a za więcéj jak 50 sztuk, razem 1 rsr.

512. Małe fantowe należy się, jeżeli zwierzę było spotkane w innem miejscu, nie wyłączając dróg, ulic, placów i trawników. W tych przypadkach, za fantowe należy się tylko czwarta część wielkiego.

513. Posiadacz gruntu, który otrzymał fantowe wielkie, nie może już żądać oprócz tego wynagrodzenia za szkodę.

Ktoby jednak, uważając że ma większą szkodę, żądał jéj wynagrodzenia; w razie przyznania mu takowego, dostanie wynagrodzenie za szkodę i małe tylko fantowe.

514. Jeżeli kilku jednocześnie było poszkodowanych; fantowe raz się płaci temu kto sfantował, inni zaś poszkodowani mogą żądać wynagrodzenia szkody wedle oszacowania.

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY.

O najmie usługi, i o wzajemnych obowiązkach panów i sług.

I. Przepisy ogólne.

515. Sługą, w niniejszéj Ustawie, nazywa się ten, kto się godzi do jakiéj pracy, w domu albo gospodarstwie, na pewien czas bez przerwy, a nie na dnie.

516. Господиномъ или хозяиномъ называется каждый нанимающій слугу.

517. Настоящія правила, относятся къ слугамъ обоего пола, безъ различія вѣроисповѣданій, какъ къ тѣмъ, кои нанимаются для занятій домашнихъ, такъ и къ сельской или земледѣльческой прислугѣ (czeladź), не смотря на то, будетъ ли это въ деревнѣ или въ городѣ.

518. Настоящія правила не относятся:

къ прикащикамъ и служителямъ высшаго разряда, какъ то: управляющимъ, коммисарямъ, секретарямъ, дворецкимъ, конюшимъ, мургграбямъ, экономамъ, конторщикамъ и другимъ лицамъ обоего пола, нанимающимся для занятій, требующихъ высшаго образованія;

къ деньщикамъ военныхъ лицъ, помѣщеннымъ въ военныхъ штатахъ;

къ подмастерьямъ и состоящимъ въ обученіи при купцахъ или ремесленникахъ и т. п., о коихъ существуютъ особыя правила, означенныя въ Постановленіяхъ Намѣстника отъ 31 Декабря 1816 г. и отъ 11 Января 1817 г.

II. Кто можетъ наниматься въ услуженіе.

519. Наниматься въ услуженіе можетъ только тотъ, кто въ правѣ распоряжать собою. Сюда принадлежатъ:

совершеннолѣтніе, достигшіе двадцати лѣтъ съ годомъ;

тѣ, которые раньше сего срока освобождены отъ опеки родителями или Семейными Совѣтами.

520. Дѣти, находящіяся подъ родительскою властію, не могутъ наниматься въ услуженіе, безъ дозволенія отца,

516. Panem albo gospodarzem zowie się ten, kto sługę przyjmuje.

517. Niniejsze przepisy ściągają się do sług płci męzkiéj i żeńskiéj, wszelkiego wyznania, tak tych co się godzą do posług domowych, jako téż czeladzi wiejskiéj czyli rolnéj, bez różnicy wsi od miasta.

518. Przepisy niniejszego Rozdziału nie będą stosowane:

do oficyalistów prywatnych i sług wyższéj klassy, jako to: rządców, kommisarzy, sekretarzy, marszałków, koniuszych, murgrabiów, ekonomów, pisarzy, i innych osób płci obojéj, które się podejmują usług, wymagających wyższego ukształcenia;

do sług wojskowych, objętych etatem wojskowym;

do czeladzi i uczniów terminujących u kupców, rzemieślników i t. p., względem których oddzielne przepisy, postanowieniami Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 31 Grudnia 1816 r., i z dnia 11 Stycznia 1817 r. są objęte.

II. Kto może godzić się do służby.

519. Do służby godzić się może ten tylko, kto ma prawo rozporządzać swoją osobą. Tu należą:

pełnoletni, to jest ci, co skończyli lat dwadzieścia jeden wieku;

ci, których rodzice lub Rada Familijna w młodym wieku z pod opieki wypuścili;

520. Dzieci, zostające pod władzą rodziców, nie mogą przyjmować służby bez pozwolenia ojca, albo matki, je-

или матери, если нѣтъ отца. Но и по вступленіи въ услуженіе, онѣ не освобождаются отъ родительской власти.

521. Замужняя женщина не можетъ наниматься въ услуженіе безъ дозволенія мужа.

522. Ежели мужъ, дозволившій женѣ нанятся въ услуженіе, желаетъ взять ее къ себѣ; то онъ долженъ для сего сообразоваться съ срокомъ найма, и въ надлежащее время благодарить за службу вмѣсто ея.

523. Если бы однакожъ мужъ узналъ, что мѣсто, въ которомъ жена его остается въ услуженіи, въ нравственномъ отношеніи не прилично; то можетъ обратиться къ гминному Судьѣ о разрѣшеніи ему требовать, чтобы жена оставила сіе мѣсто и до срока.

III. Объ условіяхъ найма и о задаткахъ.

524. Наниматься въ услуженіе можно только для занятій честныхъ и закономъ невоспрещенныхъ.

Условіе, заключенное вопреки сего правила, считается недѣйствительнымъ.

525. Условіе о наймѣ можетъ быть заключено словесно или письменно, по желанію сторонъ.

526. При заключеніи условія должны быть опредѣлены: обязанности нанимающагося, срокъ найма и рядная плата, или другое вознагражденіе, на которое слуга будетъ имѣть право.

527. Наниматься можно на годъ, на три мѣсяца, или на мѣсяцъ.

528. Ежели срока при условіи не означено, то подразумѣвается, что земледѣльческій слуга нанялся на годъ, а домашній на три мѣсяца.

żeli ojciec nie żyje. Lecz i po wejściu do służby nie uwalniają się z pod władzy rodzicielskiéj.

521. Niewiasta zamężna nie może iść do służby, bez pozwolenia męża.

522. Gdyby mąż, który pozwolił żonie służyć, chciał ją napowrót wziąć do siebie; może to zrobić, lecz z upłynieniem terminu służby, i podziękowawszy w właściwym czasie za służbę w imieniu żony.

523. Jeżeliby jednak mąż dowiedział się, że żona służy w miejscu, które ze względu na moralność jest nieprzyzwoitém; może się udać do Sędziego gminnego, o pozwolenie, ażeby żona, nie czekając terminu, służbę taką zaraz opuściła.

III. O ugodzie i zadatku.

524. Słudzy przyjmowani być mogą tylko do posług godziwych i prawem niezakazanych.

Ugoda zawarta przeciwko temu prawidłu, jest nie ważną.

525. Ugoda o służbę może być zawarta ustnie lub na piśmie, podług woli stron.

526. Przy ugodzie umówione będą: obowiązki jakich sługa się podejmuje, czas na jaki służbę przyjmuje, i zasługi lub inne wynagrodzenia do jakich mieć będzie prawo.

527. Sługa godzić się może na rok, kwartał lub miesiąc.

528. Gdyby przy ugodzie nie było oznaczonego czasu służby; będzie się rozumiało, że sługa wiejski czyli rolny ugodził się na rok, a miejski czyli domowy na kwartał.

529. Въ знакъ заключеннаго условія, слуга получаетъ отъ хозяина задатокъ, и симъ онъ обязывается прибыть на службу въ срокъ, а господинъ обязывается принять его.

530. Количество задатка зависитъ отъ условія, или отъ мѣстнаго обычая.

531. Задатокъ вычитается изъ рядной платы, ежели не сдѣлано о томъ другаго условія.

532. Слуга имѣетъ право возвратить задатокъ, *и хозяинъ* обязанъ принять его:

ежели слуга остается у прежняго господина;

ежели родители, по чрезвычайной надобности, требуютъ его для своего хозяйства;

ежели ему нужно удалиться, для принятія открывшагося наслѣдства;

если онъ вступаетъ въ бракъ, и потому долженъ жить съ своимъ супругомъ;

если господинъ хочетъ взять его съ собою въ путь за границу Царства, а къ сему онъ не обязался при заключеніи условія.

533. Во всѣхъ сихъ случаяхъ задатокъ можетъ быть возвращенъ не позже, какъ чрезъ три дня по полученіи онаго.

534. Ежели незамужняя женщина, принявшая задатокъ, выходитъ за мужъ; то она можетъ представить на свое мѣсто другую, и возвратить задатокъ, хотя и по истеченіи выше означеннаго срока.

529. Na znak zgody, sługa weźmie od pana zadatek, a przez to jest obowiązany przybyć do służby na czas, a pan obowiązany go przyjąć.

530. Ilość zadatku zależy od ugody, lub od zwyczaju miejscowego.

531. Zadatek potrąca się w zasługach, jeżeli się inaczéj nie umówiono.

532. Sługa ma prawo oddać, a pan obowiązany odebrać zadatek:

jeżeli sługa zostaje na miejscu u poprzedniego pana swojego;

jeżeli rodzice, w nagłéj potrzebie, żądają go do swego gospodarstwa;

jeżeli potrzebuje się oddalić, dla objęcia spadku jaki się dla niego otworzył;

jeżeli wstępuje w związki małżeńskie, i dlatego musi się przenieść do swego współmałżonka;

jeżeli pan chce go wziąć z sobą w drogę, za granicę Królestwa, a sługa do tego przy ugodzie nie zgodził się.

533. We wszystkich wyżéj wymienionych przypadkach, zadatek może być oddany, nie późniéj jak w ciągu trzech dni od daty otrzymania go.

534. Niewiasta któraby wzięła zadatek, a potém szła za mąż; ma prawo dać inną na swoje miejsce i zadatek oddać, choćby po terminie wyżéj oznaczonym.

IV. О времени, съ котораго начинается служба.

535. Ежели при условіи не опредѣлено дня, въ который слуга долженъ явиться къ обязанностямъ; то онъ долженъ явиться согласно съ мѣстными обычаями.

536. Ежели касательно какого либо рода службы не существуетъ постояннаго обычая; то слуга обязанъ явиться на срокъ, закономъ опредѣленный.

537. Законныя сроки въ трехмѣсячномъ наймѣ суть слѣдующія: 2-го Января, 2-го Апрѣля, 2-го Іюля и 2-го Октября.

Годичный наемъ начинается въ одинъ изъ сихъ сроковъ, смотря по роду службы.

Мѣсячная служба начинается съ перваго числа.

538. Господинъ, передержавшій слугу долѣе срока, вслѣдствіе чего онъ не могъ явиться къ другому господину въ опредѣленное время; подвергается денежному взысканію по 30 коп. въ сутки, въ пользу гминнаго фундуша, и вознаграждаетъ за причиненные имъ убытки.

539. Ежели господинъ, давшій задатокъ, не хочетъ принять слуги безъ законной причины; то онъ теряетъ задатокъ, и долженъ вознаградить его за понесенные отъ сего убытки.

540. Если взявшій задатокъ слуга не является хозяину, единственно по лѣности; то господинъ можетъ принудить его къ тому посредствомъ мѣстной полиціи.

541. Ежели слуга не является и по приказанію полиціи, и господинъ былъ принужденъ нанять другаго слугу или работника; то слуга виновный обязанъ вознаградить господина за убытокъ и возвратить задатокъ, и сверхъ того подвергается аресту до трехъ дней.

IV. O czasie, w którym się służba zaczyna.

535. Gdyby przy ugodzie nie umówiono dnia, kiedy sługa do służby stawić się ma; rozumiéć się będzie, że stawić się powinien wedle zwyczaju miejscowego.

536. Jeżeli co do jakiego rodzaju służby, zwyczaj nie jest ustalony; sługa obowiązany będzie stawić się do służby w terminie prawnym.

537. Termina prawne w służbie kwartalnéj są: 2 Stycznia, 2 Kwietnia, 2 Lipca, 2 Października.

Służba roczna prawnie zaczynać się będzie w jednym z tych terminów, stosownie do rodzaju służby.

Służba miesięczna zaczynać się będzie pierwszego dnia miesiąca.

538. Pan, któryby sługę przetrzymał, a przez to sługa nie mógł się stawić na czas do nowego pana; ulegnie karze, za każdy dzień przetrzymany po kopiejek trzydzieści, na fundusz gminny, i wynagrodzi straty przez to zrządzone.

539. Jeżeliby pan, bez prawnéj przyczyny, nie chciał przyjąć sługi któremu dał zadatek; utraca zadatek, i będzie obowiązany wynagrodzić słudze stratę, jakąby przez to poniósł.

540. Gdyby sługa, wziąwszy zadatek, jedynie dla bałamuctwa nie stawił się do służby; pan może go do tego przymusić przez policyą miejscową.

541. Jeżeli sługa i na rozkaz policyi nie stawił się, a pan by innego sługę zgodzić, albo robotnika nająć był przymuszony; obowiązany będzie sługa stratę z winy jego wynikłą panu wynagrodzić, i zadatek zwrócić, a prócz tego będzie skazany na areszt do trzech dni.

542. Во всѣхъ случаяхъ, когда слуга не могъ явиться въ слѣдствіе какого либо приключенія, безъ собственной вины, и господинъ въ немъ уже не нуждается; то возвращается только задатокъ.

543. Ежели слуга принялъ задатокъ въ нѣсколькихъ мѣстахъ; то господинъ, давшій первый задатокъ, имѣетъ право взять себѣ слугу, а другіе могутъ требовать возвращенія своихъ задатковъ.

544. Слуга, принявшій задатокъ отъ нѣсколькихъ господъ, подвергается за сіе:

или аресту до 3-хъ дней;

или наказанію розгами до 10-ти ударовъ.

V. Объ обязанностяхъ слугъ во время службы.

545. Слуга обязанъ быть вѣрнымъ, и оказывать почтеніе и повинованіе, какъ самому господину, такъ госпожѣ, и всѣмъ тѣмъ лицамъ, которымъ онъ прислуживаетъ по приказанію господина.

546. При исполненіи своихъ обязанностей, слуга долженъ сообразоваться съ заведеннымъ порядкомъ, вести себя трезво, прилежно, акуратно и благопристойно.

547. Съ другими служителями своего господина онъ долженъ обращаться учтиво и благопристойно.

548. Слуга долженъ всѣми силами защищать своего господина противъ обиды и убытковъ, и пещись о его пользѣ.

549. Слуга посвящаетъ все свое время для служенія господину, и по всей возможности и по своимъ силамъ исполняетъ его приказанія, сообразныя съ принятыми обязанностями.

542. Gdyby sługa, przez jaki wypadek, bez własnéj winy, do służby stawić się nie mógł, a pan by go potém już nie potrzebował; obowiązany będzie tylko zadatek zwrócić.

543. Jeżeliby sługa w kilku miejscach wziął zadatek; ten pan ma do wzięcia sługi pierwsze prawo, który pierwszy dał zadatek, a inni domagać się mogą zwrotu swoich zadatków.

544. Sługa, który od kilku panów pobrał zadatki, skazany będzie:

albo na areszt do trzech dni;

albo na chłostę do dziesięciu razów.

V. O obowiązkach sług w ciągu służby.

545. Sługa winien swojemu panu, pani, i tym wszystkim osobom, którym pan usługiwać każe: wierność, uszanowanie i posłuszeństwo.

546. Przy wykonaniu swoich obowiązków, sługa powinien się stosować do zaprowadzonego porządku, i zawsze być trzeźwym, pilnym, akuratnym i obyczajnym.

547. Z innemi sługami swojego pana powinien obchodzić się uczciwie i obyczajnie.

548. Wszystkiemi siłami sługa powinien strzedz pana swego od krzywdy i szkody, a starać się o jego pożytek.

549. Sługa poświęcać winien na usługi pana cały swój czas, i wedle możności i sił swoich wypełniać będzie wszystkie jego rozkazy dotyczące przyjętych przez siebie obowiązków.

550. Хотя бы и было условлено, что слуга не будетъ употребляемъ къ другой работѣ, тѣмъ не менѣе однакожъ онъ долженъ дѣлать, что господинъ прикажетъ, еслибы другой слуга заболѣлъ, или по иной причинѣ не могъ исполнять своихъ обязанностей.

551. Слуга не можетъ удалиться, безъ дозволенія господина, ни по своему дѣлу, ни для развлеченія; въ случаѣ же, когда ему будетъ позволено отлучиться, то долженъ возвратиться въ назначенное время.

552. Если слуга причинитъ господину вредъ умышленно, или по нерадѣнію, или потому, что онъ дѣлалъ вопреки положительному приказанію господина, или что онъ не умѣетъ дѣлать того, за что взялся; то долженъ вознаградить убытки.

553. Господинъ въ правѣ вычесть убытокъ изъ рядной платы. Если же слуга считаетъ себя обиженнымъ, то можетъ жаловаться гминному Суду.

554. Слуга обязанъ доносить хозяину о употребленіи во зло его довѣрія, и о воровствѣ другихъ слугъ. Если же онъ, зная о томъ, не донесъ, то отвѣчаетъ за убытки вмѣстѣ съ тѣми, которые обманывали или крали.

555. Ежели господину нужно осмотрѣть сундукъ, ящикъ или другое хранилище своего слуги; то онъ можетъ сіе сдѣлать, но въ присутствіи Солтыса или Лавника.

556. Ежели слуга подстрекаетъ другихъ слугъ къ ссорѣ или клеветѣ на своихъ господъ; то наказывается какъ самъ виновный въ подобныхъ проступкахъ.

557. Во всѣхъ случаяхъ, когда господинъ назначитъ кого нибудь на свое мѣсто, и предоставитъ ему власть надъ слугами; то они имѣютъ, въ отношеніи къ нему, тѣже обязанности, какъ въ отношеніи къ господину.

550. Choćby sobie sługa wymówił, że do innéj roboty używanym nie będzie; pomimo to, winien robić co mu pan każe, jeżeliby inny sługa zachorował, albo z innego powodu nie mógł pełnić swego obowiązku.

551. Żaden sługa nie może bez pozwolenia pana oddalić się, ani dla własnego interesu, ani na zabawę; a gdy pan da pozwolenie, nie może go przetrzymać, ale na czas wrócić powinien.

552. Jeżeli sługa zrobi panu szkodę jaką z umysłu lub z niedbalstwa, albo téż przez to, że sobie postąpił przeciw wyraźnemu rozkazowi pana, albo że się podjął tego czego nie umie; winien będzie szkodę wynagrodzić.

553. Pan mocen jest szkodę potrącić w zasługach. Jeżeli zaś sługa uważa się przez to pokrzywdzonym, wolno mu się udać do Sądu gminnego.

554. Sługa winien panu donosić o przeniewierzeniu się albo o kradzieży drugich sług. Gdyby zaś wiedząc o tém nie doniósł; odpowiadać będzie za szkodę wspólnie z temi, którzy się przeniewierzyli albo kradli.

555. Jeżeli pan ma potrzebę zrewidować kufer, skrzynkę lub inne schowanie swego sługi; mocen jest to uczynić, ale w przytomności Sołtysa lub Ławnika.

556. Jeżeli sługa podmawia drugich sług do kłótni, albo do obgadywania państwa; karany będzie jakby się sam takich przewinień dopuścił.

557. We wszystkich przypadkach, kiedy pan ustanowi sobie zastępcę, i nad sługami przełoży; słudzy mają względem niego te same obowiązki, jak względem pana.

VI. Объ обязанностяхъ господина.

558. Господинъ долженъ платить слугѣ рядную плату акуратно, и выдавать ему другія вознагражденія по условію.

559. Требуя отъ слуги условленной работы, господинъ долженъ сообразоваться съ его здоровьемъ и силами.

560. Господинъ въ правѣ исправлять пороки слугъ своихъ легкими домашними мѣрами; но долженъ при томъ сохранять справедливость и умѣренность, и чтобы не повредить здоровію виновнаго.

561. Если бы кто обижалъ или хотѣлъ обидѣть слугу, господинъ долженъ его защищать.

562. Господинъ долженъ дозволять слугѣ исполнять религіозные обряды своего исповѣданія.

563. Ежели слуга заболѣетъ и по близости не имѣетъ ни родителей ни дѣтей, которые въ состояніи были бы принять его къ себѣ; то господинъ обязанъ пещись о немъ.

564. Еслижъ господинъ не можетъ держать больнаго слугу у себя, а въ томъ мѣстѣ или по близости существуютъ какія либо заведенія для призрѣнія больныхъ; то можетъ въ ономъ помѣстить слугу.

565. Ежели слуга заболѣетъ отъ господской работы; то господинъ обязанъ лечить его на свой счетъ.

566. Ежели слуга умретъ, то господинъ долженъ дать на похороны, но издержки можетъ вычесть изъ заслуженной умершимъ платы. А что за симъ останется еще, долженъ отдать лицамъ, имѣющимъ право на наслѣдство.

567. Въ случаѣ смерти господина, наслѣдники должны или держать слугу до времени, когда по мѣстному

VI. O obowiązkach pana.

558. Pan powinien wypłacać akuratnie zasługi swojemu słudze, i wydawać mu inne wynagrodzenia, wedle tego jak się umówili.

559. Wymagając od sługi roboty, do jakiéj się ugodził, pan powinien być wyrozumiałym na jego zdrowie i siły.

560. Pan mocen jest karcić uchybienia sług lekkiemi domowemi środkami, ale powinien w karceniu zachować sprawiedliwość i umiarkowanie, tak, iżby winny sługa szkody na zdrowiu nie poniósł.

561. Gdyby kto ukrzywdził lub chciał ukrzywdzić sługę, pan winien zasłonić go swoją opieką.

562. Pan powinien pozwalać słudze, odbywać obrządki religijne jego wyznania.

563. Jeżeli sługa na zdrowiu zapadnie, a nie ma w blizkości rodziców albo dzieci, którzyby mogli go przyjąć do siebie; pan obowiązany miéć o nim staranie.

564. Jeżeli zaś pan nie może trzymać sługi chorego u siebie, a w miejscu, albo w bliskości, znajdują się jakie zakłady dla chorych; może go tam umieścić.

565. Jeżeli sługa zachorował z powodu pańskiéj roboty, pan winien leczyć go swoim kosztem.

566. Jeżeli sługa umrze; pan koszta pogrzebu poniesie, ale je z zasług jakieby się zmarłemu należały, potrącić może. Resztę zaś, gdyby takowa pozostała, odda osobom mającym prawo do spadku.

567. Jeżeli pan umarł, spadkobiercy jego winni, albo trzymać sługę do terminu w jakim podług miejscowe-

обычаю господа перемѣняютъ служителей, а въ мѣсячномъ наймѣ, до конца мѣсяца, или, въ случаѣ удаленія до срока, вознаградить его за сіе по добровольному согласію.

568. Новый собственникъ, арендаторъ, или другой владѣлецъ поземельнаго имѣнія, долженъ удержать всѣхъ прежнимъ владѣльцемъ оставленныхъ земледѣльческихъ слугъ до конца года; слуги же обязаны остаться на мѣстѣ, ежели они не условились иначе съ новымъ влалѣльцемъ.

569. Если новый владѣлецъ не хочетъ держать прежнихъ слугъ; то долженъ вознаградить ихъ за все время до конца срока.

VII. Объ отказѣ и благодареніи.

570. Ежели слуга хочетъ оставить мѣсто, то долженъ объявить о томъ господину (благодарить): при годичномъ наймѣ, за три мѣсяца; при трехмѣсячномъ, за мѣсяцъ; а при мѣсячномъ, за 15 дней до срока.

571. Ежели господинъ хочетъ уволить слугу, то долженъ объявить ему отказъ въ тѣже сроки.

572. Благодаря за службу, слуга можетъ требовать выдачи ему свидѣтельства, для отысканія себѣ другаго мѣста, и господинъ не долженъ ему въ томъ отказывать.

573. Ежели слуга, при благодареніи, не требуетъ свидѣтельства для отысканія себѣ другаго мѣста; то подразумѣвается, что онъ благодарилъ только по обычаю, какъ сіе въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ бываетъ.

574. Ежели ни слуга не благодарилъ, ни господинъ не отказалъ, то подразумѣвается, что слуга остается на столько времени, какъ прежде условились.

go zwyczaju sługi się zmieniają, a w miesięcznych służbach do końca miesiąca; albo téż, w razie odprawienia przed terminem, wynagrodzić za to sługę wedle dobrowolnéj ugody.

568. Nowy dziedzic, dzierżawca majątku ziemskiego albo inny posiadacz osady rolnéj, winien do końca roku trzymać wszystkie sługi wiejskie, przez poprzedniego posiadacza pozostawione; a słudzy obowiązani są pozostać na miejscu, chybaby się inaczéj z nowym panem ułożyli.

569. Gdyby nowy pan nie chciał trzymać sług, których zastał na gruncie; winien będzie wynagrodzić ich na cały czas do upływu terminu służby.

VII. O wypowiedzeniu i podziękowaniu za służbę.

570. Jeżeli sługa chce się odprawić, powinien oświadczyć o tém panu (podziękować), w służbie rocznéj na trzy miesiące, w kwartalnéj na miesiąc, a w miesięcznéj na piętnaście dni, przed terminem.

571. Jeżeli pan chce sługę odprawić, winien mu w tych samych terminach służbę wypowiedzieć.

572. Sługa, który panu podziękował, może żądać pozwolenia na piśmie do poszukania innego miejsca, a pan mu odmówić nie jest mocen.

573. Jeżeli sluga, przy podziękowaniu, nie żądał pozwolenia na piśmie do poszukania innego miejsca; będzie się rozumiało, że dziękował tylko dla zwyczaju, jak to w niektórych okolicach się dzieje.

574. Jeżeli ani sługa panu nie dziękował, ani pan słudze miejsca nie wypowiedział; będzie się rozumiało, iż sługa pozostaje na miejscu, na taki czas, jak się dawniéj ugodził.

VIII. Въ какихъ случаяхъ господинъ въ правѣ уволить слугу раньше срока.

575. Господинъ имѣетъ право уволить слугу раньше срока:

a) ежели слуга осмѣлиться нанести обиду господину, госпожѣ, или кому либо изъ приближенныхъ;

b) ежели онъ разглашаетъ о нихъ что либо оскорбительное, или же сплетнями возбуждаетъ въ домѣ ссоры;

c) ежели онъ въ отношеніи къ господину оказываетъ дерзость или упорное ослушаніе;

d) ежели отказывается ходить за господиномъ во время болѣзни;

e) ежели оказываетъ дерзость или упорное ослушаніе поставленному надъ нимъ начальнику, или нанесъ ему обиду;

f) ежели подстрекаетъ господскихъ дѣтей къ злу, или подаетъ имъ дурные примѣры;

g) ежели съ ввѣренными ему дѣтьми такъ дурно и нерадиво обходится, что отъ сего онѣ подвергаются опасности;

h) ежели онъ укралъ что либо у своего господина, или употребилъ во зло его довѣріе, или подстрекалъ къ тому другихъ слугъ, или не донесъ о ихъ обманѣ или воровствѣ;

i) ежели беретъ что либо въ долгъ, или занимаетъ на имя господъ, безъ ихъ вѣдома;

k) ежели не ночуетъ дома болѣе одного разу, безъ вѣдома и дозволенія господъ;

l) ежели неосторожно обращается съ огнемъ (z ogniem i światłem), не смотря на сдѣланное ему уже о томъ замѣчаніе;

VIII. W jakich przypadkach pan mocen jest sługę odprawić przed czasem.

575. Pan mocen jest sługę odprawić przed czasem:

a) jeżeli sługa poważy się panu, pani, lub komu z ich domowników, wyrządzić obelgę;

b) jeżeli o nich roznosi co krzywdzącego, albo przez podszepty złośliwe do swarów w domu doprowadza;

c) jeżeli panu hardo się stawia, i jego rozkazów uporczywie nie słucha.

d) jeżeli się wzbrania pilnować pana w chorobie;

e) jeżeli się hardo stawia przełożonemu nad sobą zwierzchnikowi, nie słucha jego rozkazów, albo mu obelgę jaką wyrządził;

f) jeżeli dzieci pańskie na złe naprowadza, albo im daje gorszące przykłady;

g) jeżeli z dziećmi, które mu są powierzone, tak źle albo niedbale się obchodzi, że to im grozi niebezpieczeństwem;

h) jeżeli panu co ukradł, albo się sprzeniewierzył, albo drugich sług do tego namawiał, lub wiedząc o ich kradzieży, albo sprzeniewierzeniu się, panu nie doniósł;

i) jeżeli bez wiedzy państwa, na ich imię bierze co na kredyt, albo pożycza;

k) jeżeli bez wiedzy i pozwolenia państwa, noce za domem przepędzał, więcéj jak raz;

l) jeżeli będąc już raz napominany, z ogniem albo ze światłem nieostrożnie się obchodzi;

т) ежели, по своей неосторожности, былъ причиною пожара;

п) ежели ввѣренная ему скотина погибаетъ по его винѣ, или если онъ обращается съ нею нерадиво или жестоко;

о) ежели причинилъ господину какой либо значительный ущербъ, по злости или недоброжелательству;

р) ежели, въ слѣдствіе распутной жизни, получилъ какую либо заразительную или отвратительную болѣзнь;

г) ежели отлучается безъ дозволенія, или не является съ отлучки въ назначенный срокъ, или опаздываетъ къ занятію, или другимъ какимъ либо образомъ пренебрегаетъ своими обязанностями, не смотря на двукратное замѣчаніе;

в) ежели предается пьянству, играмъ на деньги, или распутству;

і) ежели, посредствомъ ссоры или драки, причиняетъ въ домѣ замѣшательство, и не исправляется, не смотря на замѣчаніе;

и) ежели окажется, что онъ не знаетъ той работы, для которой нанялся;

ѡ) ежели подвергается наказанію арестомъ болѣе 7-ми дней;

х) ежели окажется, что онъ, при заключеніи условія, предъявилъ подложное свидѣтельство.

576. Ежели служанка сдѣлается беременною, то господинъ можетъ уволить ее, но долженъ донести о томъ полиціи, или сдать ее роднымъ.

577. Увольняя слугу раньше срока, господинъ обязанъ заплатить ему все условленное вознагражденіе по расчету, съ начала службы по день увольненія.

m) jeżeli przez swą nieostrożność stał się przyczyną pożaru;

n) jeżeli powierzone mu bydlę z własnéj winy zniszczy; albo niedbale około niego chodzi, lub je katuje;

o) jeżeli przez złość albo niechęć wyrządzi panu jaką znaczną szkodę;

p) jeżeli z powodu rozwiązłego życia, nabawił się jakiéj zaraźliwéj albo plugawéj choroby;

r) jeżeli bez pozwolenia wychodzi, albo pozwolenie przetrzymuje, albo się spóźnia do pracy, albo w inny sposób powinności zaniedbuje, i pomimo dwukrotnéj przestrogi z tego się nie poprawia;

s) jeżeli się oddaje pijaństwu, grze na pieniądze, albo rozpuście;

t) jeżeli przez kłótnie, albo bitwy, robi w domu zamieszanie, i nawet napomniany z tego się nie poprawia;

u) jeżeli się okaże, iż nie umie téj roboty, któréj się przy zgodzie podjął;

w) jeżeli skazany został więcéj jak na siedm dni aresztu;

x) jeżeli się wyda, że przy ugodzie okazał fałszywe świadectwo.

576. Jeżeli służąca zaszła w ciążę, pan może ją odprawić, ale powinien o tém donieść miejscowéj policyi, lub oddać ją krewnym.

577. Odprawiając sługę przed czasem, pan obowiązany wydać mu umówione wynagrodzenie, wedle wyrachowania, od początku służby do dnia oddalenia.

IX. Въ какихъ случаяхъ слуга можетъ оставить мѣсто раньше срока.

578. Слуга можетъ оставить мѣсто раньше срока:

a) ежели жизнь или здоровье его подвергается опасности, въ слѣдствіе дурнаго или слишкомъ строгаго обращенія господъ;

b) ежели господинъ склоняетъ слугу къ противозаконнымъ или безнравственнымъ поступкамъ, или не защищаетъ его противъ подобныхъ желаній другихъ, въ домѣ жительствующихъ или бывающихъ лицъ;

c) ежели господинъ не даетъ слугѣ столовыхъ денегъ, или не снабжаетъ его даже необходимою пищею, или даетъ жилище въ мѣстѣ вредномъ для здоровья;

d) ежели господинъ, уѣзжая за границу Царства, хочетъ взять слугу съ собою, а условія о томъ не было сдѣлано;

e) ежели слуга, въ слѣдствіе болѣзни, сдѣлается неспособнымъ къ продолженію своихъ обязанностей.

579. Во всѣхъ вышеозначенныхъ случаяхъ, слуга можетъ благодарить раньше срока, и господинъ долженъ въ тоже время уволить его, и заплатить ему все, что слѣдуетъ по расчету.

580. Если бы господинъ не хотѣлъ уволить слуги; то слуга можетъ жаловаться въ гминный Судъ, но до рѣшенія спора долженъ оставаться на мѣстѣ.

581. Слуга можетъ также оставить мѣсто раньше срока:

a) ежели родители нуждаются въ его помощи по хозяйству, или для призрѣнія ихъ въ болѣзни или въ старости;

IX. W jakich przypadkach sługa mocen jest odprawić się przed czasem.

578. Sługa może odprawić się przed czasem:

a) jeżeli przez złe lub zbyt surowe obchodzenie się pana, życie jego albo zdrowie jest w niebezpieczeństwie;

b) jeżeli pan sługę nakłonić usiłuje do uczynków przeciwnych prawu albo obyczajom, jak również jeżeli go nie broni od podobnych nalegań innych osób, które w domu mieszkają lub bywają;

c) jeżeli pan słudze zatrzymuje strawne, albo nie daje niezbędnéj żywności, lub go pomieścił w miejscu dla zdrowia szkodliwém;

d) jeżeli pan chce wyjechać za granicę Królestwa, i sługę wziąć z sobą, a tego sobie przy ugodzie nie wymówił;

e) jeżeli z powodu choroby, sługa stał się nie zdolnym do pełnienia daléj obowiązków.

579. We wszystkich wyżéj wymienionych przypadkach, sługa może podziękować przed czasem, a pan winien go zaraz uwolnić, i co mu się należy za czas wysłużony, oddać.

580. Gdyby pan nie chciał sługi uwolnić, sługa może się udać z zażaleniem do Sądu gminnego, a dopóki Sąd nie wyrzecze, winien pozostać na miejscu.

581. Może również sługa odprawić się przed czasem:

a) jeżeli go rodzice potrzebują do pomocy w gospodarstwie, albo opieki w chorobie lub starości;

b) ежели слуга нашелъ возможность обзавестись собственнымъ хозяйствомъ, чрезъ бракъ или другой выгодный случай;
c) ежели открылось наслѣдство, во владѣніе коимъ онъ вступить не можетъ, оставаясь на мѣстѣ;
d) ежели у служащей замужней женщины умеръ мужъ, оставивъ хозяйство, или дѣтей, моложе 14-лѣтняго возраста.

582. Во всѣхъ сихъ случаяхъ однакожъ, слуга долженъ благодарить по крайней мѣрѣ за двѣ недѣли до оставленія имъ службы, или безотлагательно предоставить вмѣсто себя другаго.

X. Объ увольненіи слуги безъ законной причины.

583. Ежели господинъ уволитъ слугу безъ законной причины; то обязанъ заплатить ему все вознагражденіе сполна, какое было условлено за все время найма.

XI. О самовольномъ оставленіи мѣста слугою.

584. Слуга, который оставитъ господина раньше срока, безъ законной причины, подвергается, по опредѣленію гминнаго Суда, тѣлесному наказанію до 10-ти ударовъ, и возвращается къ господину, буде онъ сего требуетъ.

XII. О служебныхъ свидѣтельствахъ.

585. Оставляя мѣсто, слуга получаетъ отъ господина свидѣтельство, записываемое въ установленной служебной книжкѣ.

b) jeżeli sługa przez małżeństwo, albo przez inne dla niego korzystne zdarzenie, znalazł sposób zaprowadzenia sobie własnego gospodarstwa;

c) jeżeli otworzył się dla niego spadek, którego bez opuszczenia służby objąć nie może;

d) jeżeli służącéj mężatce umrze mąż, pozostawiwszy gospodarstwo lub dzieci, liczące mniéj jak czternaście lat wieku.

582. W tych jednak przypadkach, winien będzie sługa podziękować panu, przynajmniéj na dwa tygodnie przed odejściem, albo zaraz innego na swoje miejsce postawić.

X. O odprawieniu sługi bez prawnéj przyczyny.

583. Jeżeli pan odprawi sługę bez prawnéj przyczyny, obowiązany będzie wypłacić mu całkowite wynagrodzenie jakie było umówione za cały czas służby.

XI. O samowolném porzuceniu służby.

584. Sługa, który przed czasem odejdzie od pana, bez prawnéj przyczyny; skazany będzie przez Sąd gminny na chłostę do dziesięciu razów, i będzie na żądanie pana do powrotu zmuszony.

XII. O świadectwach służbowych.

585. Sługa, odchodząc od pana, otrzymuje od niego zaświadczenie, które będzie zapisane w książce służbowéj.

586. Въ свидѣтельствѣ означается только:

имя и фамилія слуги;

какъ долго онъ служилъ и какія обязанности исправлялъ;

велъ ли себя честно, трезво и смирно, или не обнаружились въ немъ какіе либо пороки;

наконецъ, къ чему онъ способенъ.

587. Поведеніе должно быть свидѣтелствуемо господиномъ справедливо, чтобы не повредить слугѣ и никого не вводить въ заблужденіе.

588. Если бы господинъ выдалъ свидѣтельство несправедливое; то слуга можетъ жаловаться гминному Суду, который, смотря по обстоятельствамъ, или предлагаетъ господину дать другое свидѣтельство, или же выдаетъ оное отъ себя, съ объясненіемъ, по какой причинѣ оно выдано Судомъ.

589. Если бы господинъ выдалъ ложное свидѣтельство, то обязанъ вознаградить понесенное слугою, или принявшимъ его на основаніи ложнаго свидѣтельства господиномъ, убытки, и, сверхъ того, подвергается взысканію 1 руб. 50 коп. въ пользу гминнаго фундуша.

586. W zaświadczeniu pan wyrazi tylko:
imię i nazwisko sługi;
kiedy i jak długo służył i do czego;
czy był wierny, trzeźwy i posłuszny, albo czy w nim jakich zdrożności nie dostrzeżono;
nakoniec, do czego jest zdatny.

587. O sprawowaniu, pan świadczyć będzie rzetelnie, aby nie zaszkodzić słudze, i nikogo w błąd nie wprowadzać.

588. Gdyby pan dał niesprawiedliwe świadectwo, sługa może się poskarzyć do Sądu gminnego, który, wedle okoliczności, albo wyrobi słudze u pana inne świadectwo, albo mu je da od siebie, z objaśnieniem, dla czego przez Sąd wydane zostało.

589. Gdyby pan dał nierzetelne świadectwo; obowiązany będzie wynagrodzić szkodę jakąby przez to poniósł, albo sługa, albo ten, kto go na mocy takiego świadectwa przyjął, i prócz tego zapłaci kary, na fundusz gminny, jeden rubel kopiejek piećdziesiąt.

КНИГА ЧЕТВЕРТАЯ.

ПОСТАНОВЛЕНІЯ СУДНО-ПОЛИЦЕЙСКІЯ.

ГЛАВА ПЕРВАЯ.

Положенія общія.

I. Кто отвѣчаетъ за проступки.

590. Когда кто учинитъ проступокъ, то самъ за оный отвѣчаетъ и подвергается наказанію.

591. Слуга не можетъ отговариваться тѣмъ, что ему господинъ приказалъ обидѣть кого либо; а если бы было доказано, что господинъ далъ ему подобное приказаніе, тогда они оба подвергаются наказанію.

592. Ежели провинится малолѣтный, не достигшій 14-ти лѣтъ, и состоящій при родителяхъ или при опекунѣ; то Судъ отдаетъ его, для наказанія, родителямъ или опекуну.

593. Когда проступкомъ причиненъ кому либо вредъ или убытокъ; то виновный обязанъ вознаградить обиженнаго.

594. Если окажется (ст. 591), что господинъ велѣлъ слугѣ кого либо обидѣть, и при семъ слуга причинилъ вредъ; то господинъ долженъ вознаградить за оный.

За вредъ, причиненный виною малолѣтнаго, отвѣчаютъ его родители или опекуны.

595. Ежели въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ со времени учиненія одного изъ проступковъ, въ семъ Уставѣ

KSIĘGA CZWARTA.

PRAWO POLICYJNO-KARNE.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Zasady ogólne.

I. Kto odpowiada za wykroczenia.

590. Kiedy kto w czém zawini, sam za to będzie odpowiadał i karę poniesie.

591. Sługa nie może się wymawiać, że mu pan kazał kogo skrzywdzić; a gdyby było dowiedzione, że pan dał mu taki rozkaz, wówczas i pan i sługa będą karani.

592. Jeżeli zawini małoletni, nie mający jeszcze lat czternastu wieku, zostający przy rodzicach lub opiekunie; Sąd skarcenie jego pozostawi rodzicom, lub opiekunowi.

593. Jeżeli w skutku wykroczenia poniósł kto szkodę jaką lub stratę; winny obowiązany jest ją wynagrodzić.

594. Jeżeli okaże się (Art. 591), że pan kazał słudze skrzywdzić kogo; w tym razie szkodę przez sługę zrządzoną pan wynagrodzi.

Za szkodę z winy małoletniego wynikłą, odpowiadają jego rodzice albo opiekun.

595. Jeżeli w przeciągu trzech miesięcy, od dnia w którym spełnione zostało jakie wykroczenie, nikt o to

означенныхъ, гминный Судъ не получитъ о томъ ни жалобы, ни донесенія; то, по истеченіи сего срока, они уже не принимаются, и вина преступника не преслѣдуется.

Обиженный можетъ однакожъ, и по истеченіи сего времени, требовать вознагражденія за вредъ и убытки.

596. Когда проступокъ такого рода, что оный, на основаніи сего Устава, подлежитъ расмотрѣнію Суда не иначе, какъ по жалобѣ обиженнаго; то, буде стороны примирились, дѣло прекращается, и не можетъ быть возобновляемо въ посдѣдствіи. Еслижъ примиреніе состоялось по постановленіи приговора, то виновный освобождается отъ наказанія.

II. О полицейскихъ наказаніяхъ и о примѣненіи оныхъ.

597. Гминный Судъ, согласно правиламъ ст. 126-ой сего Устава, въ правѣ подвергать виновныхъ замѣчанію или выговору въ присутствіи Суда, или денежному всысканію не болѣе 10-ти руб. сер., или аресту не болѣе 7-ми дней, или наказанію розгами не болѣе 20-ти ударовъ, или отдачѣ въ домъ работный.

598. Замѣчаніемъ называется предостереженіе, сдѣланное кому либо Судьею, или, по его приказанію, Солтысомъ, чтобы онъ прекратилъ свои поступки, или чтобы онъ впредь избѣгалъ оныхъ, подъ страхомъ наказанія.

599. Замѣчаніе дѣлается самому провинившемуся, а не чрезъ родственниковъ, слугъ или приближенныхъ.

600. Выговоръ въ присутствіи Суда дѣлается Судьею въ присутствіи Засѣдателей и Солтыса, буде онъ находится на лицо, въ приличныхъ выраженіяхъ.

do Sądu gminnego nie skarżył się, ani mu o tém nie doniósł; to już potém ani skarga, ani doniesienie przyjęte nie będą, i wina sprawcy nie będzie dochodzoną.

Poszkodowany jednak ma prawo, nawet po upływie tego czasu, żądać wynagrodzenia za poniesione szkody i straty.

596. Jeżeli wykroczenie jest tego rodzaju, że podług niniejszéj Ustawy, Sąd nie inaczéj może je rozpoznać, jak tylko na skargę pokrzywdzonego; natenczas, gdyby się strony pogodziły, sprawa się umarza, i nie może już być wznowioną. Gdyby zaś zgoda nastąpiła po wyroku, winny wolny będzie od kary.

II. O karach policyjnych i sposobie ich wymierzania.

597. Na mocy Art. 126 Ustawy niniejszéj, Sąd gminny mocen jest winnego skazać: na napomnienie lub naganę w obec Sądu, albo na karę pieniężną do dziesięciu rubli, albo na areszt do siedmiu dni, albo na chłostę do razów dwudziestu, albo na oddanie do domu przytułku i pracy.

598. Napomnieniem, zowie się przestroga, udzielona winnemu przez Sędziego, albo z jego rozkazu przez Sołtysa, ażeby zaniechał swych wykroczeń, albo ich na przyszłość unikał pod karą.

599. Napomnienie dawać należy winnemu osobiście, a nie przez jego krewnych, służących albo domowników.

600. Naganę w obec Sądu udziela Sędzia, w przytomności Ławników sądowych i Sołtysa, jeżeli jest obecnym, używając wyrażeń przyzwoitych.

601. Замѣчанія и выговоры дѣлаются однимъ только жителямъ гмины, которые Суду извѣстны по своей честности и смиренію, и которые неумышленно въ первый разъ совершили какой нибудь маловажный проступокъ, влекущій за собою, по сему Уставу, денежное взысканіе.

602. Денежныя взысканія, назначаемыя гминнымъ Судомъ на основаніи сего Устава, поступаютъ въ пользу гминнаго фундуша.

603. Ежели гминный Судъ подвергнетъ кого либо аресту; то Судья приказываетъ посадить его въ назначенное для сего мѣсто заключенія (ст. 49—52), не дозволяя ни связывать его, ни забивать въ колодки или въ кандалы.

604. Находящійся подъ арестомъ можетъ получать не болѣе, какъ одну горячую пищу, хлѣбъ и воду. Но когда Судъ признаетъ нужнымъ усилить сіе наказаніе, то можетъ постановить, чтобы виновный получалъ одинъ только хлѣбъ и воду. Ни въ какомъ случаѣ однакожъ сіе усиленіе ареста не можетъ продолжаться болѣе двухъ дней сряду.

605. Ежели у арестанта нѣтъ собственной пищи, то Судья приказываетъ кормить его на счетъ гминной казны.

606. Къ тѣлесному наказанію должно употреблять розги, какъ для мужчинъ, такъ и для женщинъ. Сіе наказаніе исполняется всегда въ запертомъ мѣстѣ, гдѣ нѣтъ постороннихъ людей.

607. Приговоривая къ тѣлесному наказанію, Судъ долженъ обращать вниманіе на здоровье виновнаго, чтобы наказаніе не было для него вредно. Беременныя женщины ни въ какомъ случаѣ не наказываются тѣлесно.

608. Тѣлесному наказанію въ особенности подвергаются строптивые и сварливые люди, лѣнтяи, наконецъ всѣ

601. Napomnienia i nagany udzielane będą tylko mieszkańcom gminy, znanym Sądowi ze swéj uczciwości i spokojności, którzy poraz pierwszy, i to nierozmyślnie, popełnili małoznaczące wykroczenie, za które na winnego, według niniejszéj Ustawy, może być wymierzona kara pieniężna.

602. Kary pieniężne, wymierzane przez Sąd gminny na zasadzie przepisów niniejszéj Ustawy, idą na korzyść funduszu gminnego.

603. Jeżeli Sąd gminny skaże kogo na areszt, Sędzia każe osadzić skazanego w izbie na ten cel urządzonéj (artykuł 49—52), ale go ani wiązać, ani okować w kajdany lub dyby nie dozwoli.

604. Osadzony w areszcie może dostawać jedną tylko ciepłą strawę, chleb i wodę. Lecz gdy Sąd uzna za potrzebne zaostrzyć karę, może postanowić, aby skazany dostawał tylko chleb i wodę. Zaostrzenie takie aresztu nigdy nie może trwać dłużéj jak dni dwa.

605. Jeżeli skazany na areszt, nie ma funduszu własnego na wyżywienie się; Sędzia każe go żywić z funduszu gminnego.

606. Kara cielesna, tak na mężczyznach jak i na kobietach, wykonywa się rózgami. Kara ta odbywa się zawsze w miejscu zamkniętém, gdzie nie ma osób obcych.

607. Skazując na karę cielesną, Sąd winien zwrócić uwagę na stan zdrowia winnego, ażeby mu kara nie szkodziła. Kobiety ciężarne w żadnym przypadku nie podlegają karze cielesnéj.

608. Chłostą karani będą szczególniéj ludzie gwałtowni i kłótliwi, próżniacy, i wreszcie ci, którzy nie będąc

тѣ, которые не изъяты отъ тѣлеснаго наказанія, по бѣдности же своей не могутъ быть подвергаемы денежному взысканію или аресту.

609. Лица, изъятыя отъ тѣлесныхъ наказаній, исчисляются въ особомъ приложеніи къ Уложенію о наказаніяхъ (см. приложеніе къ сей статьѣ).

610. Приговоренный къ отдачѣ въ домъ рабочій, препровождается въ сей домъ, буде оный имѣется. Когдаж такого дома не имѣется, или въономъ нѣтъ помѣщенія, то онъ передается мѣстной полиціи, для употребленія его, въ продолженіи опредѣленнаго Судомъ времени, къ общественнымъ работамъ, за обыкновенное въ его пользу вознагражденіе.

611. Обязанность полиціи въ случаѣ, въ предшедшей статьѣ указанномъ, состоитъ въ томъ, чтобы виновнаго заставить работать.

612. Ежели за какой либо проступокъ наказаніе положено опредѣлительно, т. е. когда въ законѣ сказано: что виновный заплатитъ 30 коп. или будетъ наказанъ 5-ю ударами и т. п.; то Судъ не можетъ ни увеличить, ни уменьшить сей мѣры наказанія.

613. Когда въ законѣ означена только высшая мѣра наказанія, которому можетъ быть подвергнутъ виновный, т. е. ежели сказано, что виновный подвергается денежному взысканію до 3-хъ рублей, или аресту до 3-хъ дней, и т. п.; то гминный Судъ можетъ опредѣлить меньшую мѣру сихъ наказаній, смотря по свойству дѣяній и по уменьшающимъ вину обстоятельствамъ; но ни въ какомъ случаѣ не долженъ назначать:

денежнаго взысканія, менѣе 15-ти коп.;
ареста, менѣе сутокъ;
наказанія розгами, менѣе 3-хъ ударовъ.

wyłączonemi od kar cielesnych, nie mogą być z powodu ubóstwa swego na karę pieniężną lub na areszt skazani.

609. Osoby wyłączone od kar cielesnych, wymienione są w oddzielnym dodatku do Kodexu karnego (patrz dodatek do niniejszego artykułu).

610. Skazany na oddanie do domu przytułku i pracy, odsyła się do tego domu, tam gdzie takowy jest urządzony. Tam zaś gdzie takowego domu nie ma, albo nie ma w nim pomieszczenia, skazany oddany będzie miejscowéj policyi, dla używania go, przez czas jaki Sąd zakreślił, do robót w gminie, za zwykłém na jego korzyść wynagrodzeniem.

611. W przypadku w poprzedzającym artykule przewidzianym, obowiązkiem jest policyi, robotę winnemu wskazać i jéj dopilnować.

612. Jeżeli za jakie przewinienie prawo stanowi karę, któréj wysokość wyraźnie jest oznaczoną, to jest, jeżeli w prawie powiedziano: że winny zapłaci trzydzieści kopiejek albo dostanie pięć razów chłosty i t. p.; wówczas Sąd nie jest mocen kary téj powiększyć ani zmniejszyć.

613. Jeżeli w prawie oznaczona jest tylko najwyższa kara, na jaką winny może być skazany, to jest, jeżeli powiedziano, że winny skazany będzie na karę pieniężną do trzech rubli, albo na areszt do trzech dni i t. p.; wówczas Sąd gminny, wedle rodzaju czynu, i wedle okoliczności winę łagodzących, mocen jest tę karę niżéj naznaczyć, w żadnym jednak razie nie może naznaczać:

kary pieniężnéj mniejszéj jak 15 kop.;
aresztu mniéj jak dobę;
chłosty mniéj jak razów trzy.

614. Если бы въ законѣ означена была высшая и низшая мѣра взысканія, напримѣръ отъ 15 коп. до 1 руб. 50 коп., и проч.; то Судъ можетъ назначить одно изъ среднихъ чиселъ, смотря по свойству дѣянія и обстоятельствамъ, увеличивающимъ или уменьшающимъ вину.

615. Когда за одинъ проступокъ назначается нѣсколько родовъ наказаній, какъ то: или выговоръ, или денежное взысканіе, или арестъ, и проч.; то выборъ рода наказанія предоставляется Суду, который въ семъ отношеніи соображается съ обстоятельствами уменьшающими или увеличивающими вину, а также съ правилами, выше въ ст. 601, 607—609 означенными.

616. Во всѣхъ болѣе важныхъ случаяхъ, какъ напримѣръ въ случаѣ изобличенія кого либо въ проступкѣ противъ чужой собственности; Судъ, при выборѣ рода и мѣры наказанія, долженъ принять во вниманіе и обстоятельства уменьшающія или увеличивающія вину, и при первыхъ назначать болѣе легкіе, а при вторыхъ болѣе строгіе родъ и мѣру наказанія.

617. Къ обстоятельствамъ уменьшающимъ вину принадлежатъ:

а) малолѣтство виновнаго;

б) безукоризненное прежде сего поведеніе;

в) крайняя бѣдность и недостатокъ средствъ содержанія;

г) маловажный вредъ имъ причиненный, или добровольное вознагражденіе понесшаго вредъ лица;

д) добровольная явка предъ Судомъ и чистосердечное сознаніе въ винѣ.

618. Къ обстоятельствамъ увеличивающимъ вину принадлежатъ въ особенности:

а) дурное поведеніе виновнаго, пьянство и праздность;

614. Jeżeli w prawie oznaczone są wyższe i niższe kary, np. od piętnastu kopiejek do jednego rubla pięćdziesięciu kopiejek i t. d.; wówczas Sąd może wymierzyć jednę z kar pośrednich, wedle rodzaju czynu i wedle okoliczności winę zaostrzających lub łagodzących.

615. Gdy za jedno i toż samo wykroczenie oznaczono kilka rodzajów kar, jako to: albo naganę, albo karę pieniężną, albo areszt i t. d.; to wybór rodzaju kary pozostawia się Sądowi, który w tym razie mieć będzie na względzie okoliczności winę łagodzące albo zaostrzające, tudzież prawidła wyżéj w Art. 601 i 607—609 wskazane.

616. We wszystkich ważniejszych przypadkach, jak np. w razie wykroczenia przeciwko cudzéj własności; Sąd, przy wyborze rodzaju kary, i oznaczeniu jéj wysokości, będzie miał na względzie okoliczności winę łagodzące lub zaostrzające, i gdy zachodzą pierwsze z nich, naznaczy karę lżejszą, a gdy zachodzą drugie, cięższą karę, co do rodzaju i wysokości.

617. Do okoliczności winę łagodzących należą:

a) małoletność obwinionego;
b) poprzednie nienaganne życie;
c) dokuczająca nędza i brak sposobu utrzymania życia;
d) mała przez niego zrządzona szkoda, albo dobrowolne wynagrodzenie poszkodowanym;
e) dobrowolne przed Sądem stawienie się i szczere przyznanie się do winy.

618. Do okoliczności winę zaostrzających należą mianowicie:

a) naganne prowadzenie się obwinionego, pijaństwo i próżniactwo;

б) вредъ болѣе значительный, котораго онъ не въ состоянiи вознаградить;

в) учиненiе нѣсколькихъ проступковъ, или привлеченiе къ сему другихъ лицъ;

г) упорство и ложь при показанiяхъ предъ Судомъ;

д) нарушенiе довѣрiя или должнаго уваженiя къ своему господину.

619. Если кто въ непродолжительное время повторитъ тотъ самый проступокъ, за который былъ уже наказанъ; то Судъ въ правѣ подвергнуть его строжайшему наказанiю: но ни въ какомъ случаѣ не долженъ переходить той мѣры наказанiя, какая за сей проступокъ въ настоящемъ Уставѣ опредѣлена.

Въ сихъ случаяхъ, смотря по обстоятельствамъ, гминный Судъ можетъ назначить арестъ, или даже тѣлесное наказанiе, хотя бы въ семъ Уставѣ назначалось за сiе денежное взысканiе.

Случаи, въ которыхъ виновный за повторенiе проступковъ долженъ быть приговоренъ къ наказанiю уѣзднымъ Судомъ, исчислены ниже, при опредѣленiи сущности проступковъ.

620. Когда виновный приговоренъ Судомъ къ денежному взысканiю или аресту, но, по его бѣдности, нельзя сихъ наказанiй исполнить безъ вреда для его семейства; то, по просьбѣ его, Судъ можетъ замѣнить, какъ денежное взысканiе, такъ и арестъ наказанiемъ тѣлеснымъ. Въ такомъ случаѣ, денежное взысканiе до одного рубля замѣняется 3-мя ударами, а если денежное взысканiе выше рубля, то за каждый рубль, до 5-ти включительно, полагается также по три удара; начиная съ шестаго рубля, за каждый рубль полагается только одинъ ударъ; всего же не болѣе 20-ти ударовъ.

b) wyrządzenie znaczniejszéj szkody, któréj wynagrodzić nie jest w możności;

c) popełnienie kilku wykroczeń lub uwiedzenie do tego innych;

d) uporne przed Sądem i kłamliwe tłómaczenie się;

e) naruszenie zaufania lub należnego uszanowania, zwłaszcza służącego względem pana.

619. Jeżeli kto, w niezbyt długim przeciągu czasu, powtórzył toż samo wykroczenie, za które już był karanym; Sąd mocen jest skazać go na najsurowszą karę: lecz w żadnym razie nie powinien przestąpić téj wysokości kary, jaka za to wykroczenie w Ustawie niniejszéj jest oznaczona.

W tych przypadkach Sąd gminny mocen jest, wedle okoliczności, skazać na areszt, a nawet na chłostę, chociażby za to wykroczenie tylko kara pieniężna w Ustawie niniejszéj była zagrożona.

Przypadki, w których winny, za powtarzanie wykroczeń, przez Sąd powiatowy karany być ma; wymienione będą niżéj przy wyszczególnieniu wykroczeń.

620. Gdyby kto był skazany na karę pieniężną lub areszt, a z powodu jego ubóstwa kary te nie mogły być wykonane, bez uszczerbku dla jego rodziny; natenczas, na jego prośbę, Sąd może zamienić, tak karę pieniężną jak areszt, na karę cielesną. W takim razie, kara pieniężna do jednego rubla, zamienia się na trzy razy chłosty, a jeżeli kara pieniężna wyższą jest nad rubel, to za każdy rubel aż do pięciu włącznie, liczy się po trzy razy chłosty; a począwszy od szóstego rubla, za każdy rubel liczy się tylko jeden raz; cała zaś kara cielesna nie może być wyższą nad dwadzieścia razów.

Еслижъ арестъ замѣняется тѣлеснымъ наказаніемъ, то за одинъ день считается три удара, а за три дня десять ударовъ. Начиная съ четвертаго дня, назначается по два удара за одинъ день, а всего за 7 дней не болѣе 20-ти ударовъ.

621. Въ случаяхъ означенныхъ въ предшедшей 620-ой статьѣ, для лицъ изъятыхъ отъ наказаній тѣлесныхъ, денежное взысканіе замѣняется арестомъ, полагая, вмѣсто взысканія не свыше одного рубля, одинъ день ареста; вмѣсто взысканія отъ одного до трехъ рублей, три дня; отъ трехъ до шести рублей, пять дней; а свыше шести, до десяти рублей, семь дней ареста.

ГЛАВА ВТОРАЯ.

О проступкахъ, которые гминный Судъ имѣетъ право разсматривать и наказывать.

I. О проступкахъ противъ гминнаго Начальства.

622. Совершаетъ проступокъ противъ гминнаго Начальства:

кто во время засѣданій гминнаго Суда и въ самой присутственной комнатѣ, окажетъ къ оному неуваженіе словомъ или дѣйствіемъ, или въ жалобѣ или въ другой бумагѣ помѣститъ оскорбительныя для Суда или его членовъ слова.

623. Кто въ судебной комнатѣ нанесетъ обиду какому либо частному лицу.

624. Кто оказываетъ ослушаніе или неповиновеніе стражамъ, постановленнымъ по распоряженію гминнаго Начальства.

Jeżeli zaś areszt zamienia się na karę cielesną, to za każdy dzień liczy się po trzy razy chłosty, a za trzy dni, dziesięć razów. Począwszy od czwartego dnia, oznacza się po dwa razy chłosty za dzień, a za siedm dni, nie więcéj jak dwadzieścia razów.

621. W przypadkach wymienionych w poprzedzającym 620 artykule, dla osób wyjętych od kar cielesnych, kara pieniężna zamieniona będzie na areszt, licząc, za karę nie przenoszącą rubla, dzień jeden aresztu; za karę od jednego do trzech rubli, pięć dni; a za karę wyżéj nad sześć do dziesięciu rubli, siedm dni aresztu.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O wykroczeniach jakie Sąd gminny rozpoznawać i karać może.

I. O wykroczeniach przeciw Władzy gminnéj.

622. Wykracza przeciw władzy gminnéj:

kto w czasie posiedzeń Sądu gminnego, i w saméj Izbie sądowéj, okaże Sądowi lekceważenie słowem lub uczynkiem, albo téż w skardze, lub inném piśmie, użyje słów obrażających Sąd lub członków Sądu.

623. Kto w Izbie sądowéj zelży jakąkolwiek prywatną osobę.

624. Kto okaże nieposłuszeństwo albo nieuległość, straży postawionéj z rozkazu zwierzchności gminnéj.

625. Кто оскорбитъ полицейскую стражу, или судебныхъ служителей, во время исполненія ими обязанностей службы.

626. Кто сорветъ или истребитъ выставленныя публично мѣстнымъ Начальствомъ объявленія.

627. Кто уничтожитъ предостерегательные знаки, поставленные Начальствомъ, съ какою бы ни было цѣлью.

628. Кто, узнавъ у кого либо свою вещь или имѣя на немъ долгъ, и когда тотъ не хочетъ возвратить сей вещи или отдать долга; вмѣсто того, чтобы жаловаться Суду, самовольно возметъ себѣ ту же самую или другую вещь.

629. За проступки противъ гминнаго Начальства виновный подвергается:

или выговору;

или денежному взысканію до 1 руб. 50 коп.;

или аресту до 3-хъ дней.

II. О нарушеніи общественнаго спокойствія.

630. Нарушаетъ общественное спокойствіе:

кто дерется на улицѣ, на площади или въ другомъ публичномъ мѣстѣ.

631. Кто, по шалости, ударитъ въ набатъ, или другимъ какимъ либо образомъ произведетъ тревогу, и симъ, хотя лишь мгновенно, нарушитъ общественное спокойствіе.

632. Кто во время общенародныхъ увеселеній, въ томъ самомъ мѣстѣ, или по близости, подыметъ крикъ, шумъ, или другимъ какимъ либо неприличнымъ дѣйствіемъ, будетъ мѣшать увеселенію.

633. Кто вчинаетъ ссоры или драку на ярмаркахъ, рынкахъ, въ питейныхъ домахъ, трактирахъ или корчмахъ.

625. Kto znieważy straż policyjną albo sługi sądowe, w czasie gdy sprawują swój obowiązek.

626. Kto oderwie lub zniszczy obwieszczenie, dla powszechnéj wiadomości przez miejscową zwierzchność wystawione.

627. Kto zniszczy znaki ostrzeżenia, przez miejscową zwierzchność z jakiéjkolwiek przyczyny wystawione.

628. Kto poznawszy u kogo rzecz swoję, albo mając u kogo dług, gdy ten nie chce mu zwrócić téj rzeczy albo oddać długu, zamiast pójść ze skargą do Sądu, weźmie sobie samowolnie tę samą rzecz, albo inną.

629. Za wykroczenia przeciw władzy gminnéj, winny skazany będzie:

albo na naganę;

albo na karę pieniężną do 1 rsr. 50 kop.

albo na areszt do trzech dni.

II. O naruszeniu spokojności publicznéj.

630. Narusza spokojność publiczną:

kto bije się na ulicy, placu lub inném publiczném miejscu.

631. Kto przez swawolę lub lekkomyślność na gwałt zadzwoni, albo w inny sposób trwogę wznieci; i przez to, choćby na chwilę spokojność publiczną zakłóci.

632. Kto w czasie jakiéj publicznéj zabawy, w tém samém miejscu, albo w pobliżu, wszczyna hałasy, krzyki, lub innym nieprzyzwoitym postępkiem zabawie przeszkadza.

633. Kto wszczyna zwady albo bitwę na jarmarkach, targach, w szynkowniach, traktyerniach lub karczmach.

634. Виновные въ нарушеніи общественнаго спокойствія подвергаются:

или денежному взысканію отъ 1-го до 6-ти руб.;
или аресту отъ 1-го до 7-ми дней.

III. О праздношатающихся и нищихъ.

635. Кто не имѣетъ опредѣленнаго жилища и способовъ къ пропитанію, и не занимается никакимъ ремесломъ, или дозволеннымъ промысломъ, или не нанимается на работу или въ услуженіе; тотъ признается праздношатающимся, и за сіе подвергается:

или аресту отъ 1-го до 3-хъ дней;
или наказанію розгами отъ 1-го до 10-ти ударовъ.

636. За повтореніе того же самаго проступка виновный подвергается:

отдачѣ въ домъ работный на время отъ 3-хъ недѣль до 3-хъ мѣсяцевъ.

Когдажъ кто, послѣ двукратного наказанія, снова уличенъ будетъ въ праздности, то приговаривается:

къ отдачѣ въ домъ работный отъ 3-хъ мѣсяцевъ до одного года.

Во всякомъ случаѣ, если виновный не происходитъ изъ той гмины, въ которой онъ за праздность подвергался наказанію; то, при увольненіи его изъ работнаго дома, онъ препровождается въ мѣсто своего рожденія, и передается мѣстной полиціи, которая должна озаботиться указаніемъ ему средствъ содержанія на будущее время.

637. Наказаніямъ, въ предшедшихъ статьяхъ означеннымъ, подвергаются также просящіе милостыни, если они будутъ задержаны въ такихъ мѣстахъ, гдѣ находятся публичныя заведенія для бѣдныхъ, или же, хотя тамъ и нѣтъ

634. Za wykroczenie przeciwko spokojności publicznéj, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną od jednego do sześciu rsr.;
albo na areszt od jednego do siedmiu dni.

III. O włóczęgach i żebrakach.

635. Kto nie ma stałego zamieszkania i sposobu do życia, i żadném rzemiosłem ani dozwoloném zarobkowaniem nie trudni się, ani się do robót lub służby nie najmuje; uważa się za włóczęgę, i za to skazany będzie:

albo na areszt od jednego do trzech dni;
albo na chłostę od trzech do dziesięciu razów.

636. Za powtórzenie tego samego wykroczenia, winny skazany zostanie:

do domu przytułku i pracy na czas od trzech tygodni do trzech miesięcy.

Jeżeli zaś kto, po dwukrotném ukaraniu, znowu będzie przekonany o włóczęgostwo, skazany będzie:

do domu przytułku i pracy na czas od trzech miesięcy do roku.

W każdym razie, jeżeli skazany nie pochodzi z téj gminy, w któréj karę wycierpiał; po uwolnieniu go z domu przytułku i pracy, odesłany będzie do miejsca urodzenia, i oddany miejscowéj policyi, która winna obmyśléć dla niego środki utrzymania się na przyszłość.

637. Karom w poprzednich artykułach oznaczonym, ulegną również żebracy, jeżeli będą zatrzymani w takiém miejscu, gdzie się publiczne zakłady dla ubogich znajdują; albo nawet, choćby w tém miejscu nie było takich zakła-

сихъ установленій, но окажутся здоровыми и способными къ работѣ, или будутъ просить милостыни не по особенному, въ совершенную бѣдность ввергнувшему ихъ несчастію, а по лѣни и привычкѣ къ праздности.

IV. О нарушеніи личной безопасности.

638. Нарушаетъ личную безопасность:

кто неосторожно оставляетъ заряженное оружіе дома, въ дорогѣ или другомъ мѣстѣ.

639. Кто легкомысленно или своевольно, не убѣдившись, что ружье незаряжено, къ кого либо прицѣливается или спускаетъ курокъ; или же въ мѣстахъ, въ коихъ могутъ находиться люди, стрѣляетъ, хотя бы и не произошло отъ сего никакого вреда.

640. Кто въ мѣстахъ, гдѣ могутъ находится люди, неосторожно бросаетъ камни или другія вещи, могущія причинить кому либо вредъ.

641. Кто изъ оконъ или дверей, обращенныхъ на улицу или на другое посѣщаемое людьми мѣсто, выбрасываетъ соръ, выливаетъ помои или другія нечистоты.

642. Кто держитъ безъ дозволенія Начальства дикихъ и опасныхъ звѣрей.

643. Кто держитъ злыхъ собакъ или другихъ домашнихъ животныхъ, и не заботится о томъ, чтобы они никому не могли сдѣлать вреда.

644. Кто злыхъ домашнихъ животныхъ на другаго гонитъ, дразнитъ, или отъ нихъ нападенія не защищаетъ.

645. Кто при производствѣ какихъ либо построекъ, при копаніи или починкѣ колодцевъ, или же на утесистыхъ берегахъ прудовъ, рѣкъ и озеръ, въ такомъ мѣстѣ, кото-

dów, jeżeli się zdrowymi i zdolnymi do pracy okażą; albo też tacy, którzy nie będąc przez szczególne nieszczęście do zupełnego ubóstwa przywiedzionemi, jedynie z lenistwa i nałogu do próżniactwa żebractwem się trudnią.

IV. O naruszeniu bezpieczeństwa osób.

638. Narusza bezpieczeństwo osób:

kto broń nabitą, w domu, podróży lub gdziekólwiek nieostrożnie zostawia.

639. Kto nie przekonawszy się, że broń nie jest nabita, przez lekkomyślność lub swawolę ku drugiemu mierzy, lub kurek spuszcza, albo kto w miejscach, gdzie ludzie znajdować się mogą, strzela, choćby żadnéj nikomu szkody nie zrobił.

640. Kto w miejscach przez ludzi uczęszczanych, nieostrożnie rzuca kamienie, lub inne rzeczy mogące komu szkodę zrobić.

641. Kto z okien lub drzwi, na ulicę, lub na inne miejsce przez ludzi uczęszczane, śmiecie wyrzuca, albo pomyje lub inne jakie nieczystości wylewa.

642. Kto bez pozwolenia zwierzchności, dzikie i niebezpieczne zwierzęta trzyma.

643. Kto trzyma złośliwe psy, lub inne domowe zwierzęta, i nie zabezpieczy ich tak, aby nikomu szkody nie czyniły.

644. Kto złośliwe domowe zwierzęta na drugiego drażni i podszczuwa, albo opadniętego od nich nie broni.

645. Kto przy jakiéj budowie, kopaniu lub naprawie studni, albo na spadzistych brzegach stawów, rzek lub je-

рое служить сообщеніемъ, не поставить предостерегательныхъ о томъ знаковъ или перилъ.

646. Кто поставитъ въ посѣщаемомъ людьми мѣстѣ самострѣлы, тенета, капканы или другія орудія для ловли звѣрей; или выроетъ яму вблизи усадьбъ или дорогъ, и не поставитъ предостерегательнаго знака.

647. Кто на улицахъ, площадяхъ, мостахъ и вообще посѣщаемыхъ мѣстахъ, непомѣрно скоро ѣздитъ верхомъ или упряжкою.

648. Кто въѣзжаетъ верхомъ или упряжкою на мѣста, предназначенныя для пѣшеходовъ.

649. Кто, отдавая въ наемъ кому либо лошадей для ѣзды, высылаетъ съ ними малолѣтняго или неопытнаго человѣка.

650. Кто ввѣряетъ кому либо пугливыхъ лошадей, не предваривъ его о томъ.

651. Кто оставляетъ запряженныхъ лошадей безъ надзора, или не привяжетъ ихъ такъ, чтобы онѣ не могли тронуться съ мѣста.

652. Кто неосторожно возитъ дрова или другія тяжести, такъ, что они легко могутъ свалиться и причинить кому либо вредъ.

653. Кто неосторожно складываетъ дрова, камни и тому подобные предметы, такъ, что они легко могутъ осыпаться.

654. Кто не подпираетъ разрушающагося забора.

655. Кто безъ достаточнаго подкрѣпленія ставитъ на окнахъ, выходящихъ на улицу или другія посѣщаемыя людьми мѣста, клѣтки, горшки и т. п. вещи; или у кого не прикрѣплены надлежащимъ образомъ вывѣски или другіе знаки или ставни; кто изъ нижняго этажа, отпирая ста-

zior, w miejscu do przechodu albo przejazdu służącém, znaków ostrzeżenia albo poręczy nie postawi.

646. Kto w miejscach przez ludzi uczęszczanych; zastawi samostrzały, sieci, samołówki, lub inne narzędzia do łowienia zwierząt; albo dół wykopie w pobliżu osad lub dróg, i znaku ostrzeżenia nie postawi.

647. Kto na ulicach, placach, mostach i w ogóle w miejscach przez ludzi uczęszczanych, zbyt prędko jeździ, konno lub zaprzęgiem.

648. Kto konno lub zaprzęgiem na miejsce przeznaczone dla pieszych wjeżdża.

649. Kto najmując komu konie do jazdy, wysyła z niemi dziecko, albo nieumiejętnego człowieka.

650. Kto powierza komu konie lękliwe, nie ostrzegłszy o tém.

651. Kto konie w zaprzęgu bez dozoru pozostawia, albo nie przywiąże tak, żeby ruszyć nie mogły.

652. Kto drzewo lub inne jakie ciężary nieostrożnie wozi, tak, że łatwo spaść mogą, a przez to kogo uszkodzić.

653. Kto drzewo, kamienie i tym podobne przedmioty nieostrożnie składa, tak że łatwo usunąć się mogą.

654. Kto parkanu upadkiem grożącego nie podpiera.

655. Kto, bez dobrego przymocowania, klatki, doniczki i tym podobne rzeczy, wystawia na okna wychodzące na ulicę lub inne miejsca przez ludzi uczęszczane; albo téż szyldy, lub inne znaki, lub okiennice, nie dość mocno ma przytwierdzone; kto okiennice na dole, ze środka gwałto-

нии, неосторожно выталкиваетъ ихъ извнутри, или оставляетъ ихъ торчащими.

656. Кто оставляетъ незапертыми погреба, выходящіе на улицу.

657. Кто не поставитъ ночью фонаря въ такомъ мѣстѣ, гдѣ, для исправленія мостовой, для стока воды, или другой надобности, земля разрыта, и проѣздъ или переходъ прекращенъ или затрудненъ.

658. Кто на посѣщаемыхъ людьми мѣстахъ оставляетъ на ночь возы, дрова, товары и другіе предметы, и не ставитъ при нихъ фонаря.

659. Кто вынимаетъ или истребляетъ, портитъ или перемѣняетъ предостерегательные знаки.

660. Кто купается, или катается, ходитъ либо ѣздитъ по льду, въ запрещенное Начальствомъ время, или въ запрещенномъ мѣстѣ.

661. За нарушеніе правилъ, ограждающихъ личную безопастность, виновный подвергается:

замѣчанію;
или выговору въ присутствіи Суда;
или денежному взысканію до 1 руб. 50 коп.;
или аресту до 3-хъ дней.

V. О проступкахъ противъ торговой честности.

662. Виновнымъ въ проступкѣ противъ торговой честности считается:

кто употребляетъ неклейменые, хотя и вѣрные, мѣры и вѣсы.

wnie wypychając otwiera, albo je pozostawia sterożące na chodniki.

656. Kto piwnice na ulice wychodzące, zostawia otwarte.

657. Kto w porze nocnéj nie postawi latarni, w miejscu, gdzie dla naprawy bruków lub ścieków, albo w innym celu, ziemię rozkopał, i przez to przejazd lub przejście są przerwane lub utrudnione.

658. Kto w miejscach przez ludzi uczęszczanych, wozy, drzewo, towary, lub inne przedmioty na noc zostawia i latarni tam nie postawi.

659. Kto znaki ostrzeżenia zdejmuje, niszczy, psuje albo przemienia.

660. Kto w takiém miejscu, lub w takim czasie, w którym to z rozporządzenia zwierzchności miejscowéj jest zabronione, kąpie się, albo po lodzie chodzi, jeździ, albo ślizga się.

661. Za naruszenie bezpieczeństwa osób, winny skazany będzie:

albo na napomnienie;

albo na naganę w obec Sądu;

albo na karę pieniężną do jednego rsr. pięćdziesięciu kopiejek.

albo na areszt do trzech dni.

V. O wykroczeniach przeciw rzetelności w handlu.

662. Wykracza przeciw rzetelności w handlu:

kto używa miar i wag cechą urzędową nieopatrzonych, chociażby te miary i wagi były rzetelne.

663. Кто продаетъ напитки въ стеклянныхъ сосудахъ, неклейменыхъ или несодержащихъ узаконенной мѣры.

664. Кто дозваляетъ себѣ обмѣръ или обвѣсъ.

665. Кто продаетъ мясо, хлѣбъ, или другіе припасы, выше установленной таксы.

666. За проступки противъ торговой честности, виновный подвергается:

или денежному взысканію, въ городахъ до 10-ти рублей, въ селеніяхъ до 5-ти рублей;

или аресту до 7-ми дней.

Невѣрныя или неклейменныя мѣры, вѣсы и сосуды конфискуются въ пользу мѣстныхъ богоугодныхъ заведеній, или же, по усмотрѣнію Суда, должны быть уничтожены.

667. Кто два раза былъ наказываемъ гминнымъ Судомъ за совершеніе проступка противъ торговой честности, тотъ за совершеніе онаго въ третій разъ наказывается по приговору Суда уѣзднаго, на основаніи правилъ Уложенія о наказаніяхъ.

VI. О проступкахъ по торговлѣ съѣстными припасами.

668. Совершаетъ проступокъ по тогровлѣ съѣстными припасами:

кто продаетъ испорченное мясо или рыбу, ядовитые грибы, неспѣлые плоды и другіе вредные для здоровья предметы.

669. Кто продаетъ сырое, или приготовленное уже въ пищу мясо, происходящее отъ животныхъ, по установленному порядку неосмотрѣнныхъ.

663. Kto przedaje trunki w naczyniach szklannych miary nie trzymających, albo cechą urzędową nieopatrzonych.

664. Kto kogo krzywdzi na mierze lub wadze.

665. Kto przedaje wyżéj nad taksę chleb albo inną żywność, na którą ustanowiona jest taksa.

666. Za wykroczenie przeciw rzetelności w handlu, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną, w miastach do dziesięciu rsr., a we wsiach do pięciu rsr.;

albo na areszt do siedmiu dni.

Nierzetelne albo cechą nieopatrzone miary, wagi i naczynia, będą zabrane na korzyść miejscowych zakładów dobroczynnych, albo téż, wedle uznania Sądu, zniszczone być winny.

667. Ktoby dwa razy przez Sąd gminny za wykroczenie przeciw rzetelności w handlu karany, popełnił je trzeci raz; sądzony będzie przez Sąd powiatowy, stosownie do Kodeksu karnego.

VI. O wykroczeniach w handlu żywnością.

668. W handlu żywnością popełnia wykroczenie:

kto przedaje zepsute mięso lub ryby, grzyby szkodliwe, niedojrzałe owoce, i inne zdrowiu szkodliwe przedmioty.

669. Kto przedaje mięso surowe, albo już na pokarm przygotowane, pochodzące z bydląt, wedle przepisanego porządku nie obejrzanych.

670. Кто продаетъ мясо отъ больнаго или падшаго скота или птицъ.

671. Кто неопрятно содержитъ выставленные для продажи жизненные припасы.

672. Кто продавая удобоокисающіе напитки, держитъ ихъ въ мѣдныхъ или снабженныхъ мѣдными кранами сосудахъ.

673. Кто надуваетъ мясо, для лучшаго вида.

674. Кто раньше назначеннаго времени покупаетъ гуртомъ на рынкѣ жизненные припасы.

675. Продавцы, покупающіе жизненные припасы въ мѣстахъ не назначенныхъ для торговли, или выходящіе для сего за городъ, или задерживающіе доставщиковъ.

676. За проступки по торговлѣ съѣстными припасами виновные подвергаются:

- или денежному взысканію отъ 50-ти коп. до 5-ти рублей;
- или аресту отъ 1-го до 3-хъ дней.

Кромѣ того нечистые и испорченные предметы конфискуются и истребляются; тѣ же, которые для употребленія годны, продаются въ пользу мѣстныхъ богоугодныхъ заведеній.

677. Кто два раза былъ наказанъ гминнымъ Судомъ за совершеніе проступка по торговлѣ съѣстными припасами, тотъ, за совершеніе онаго въ третій разъ, наказывается уѣзднымъ Судомъ, на основаніи Уложенія о наказаніяхъ.

670. Kto mięso z bydląt chorych lub zdechłych, albo takież ptastwo przedaje.

671. Kto żywności na handel wystawionéj w należytéj czystości nie utrzymuje.

672. Kto, przedając napoje łatwo kwaśnieniu ulegające, trzyma je w naczyniach miedzianych, albo miedzianemi kurkami opatrzonych.

673. Kto mięso dla lepszego pozoru nadyma.

674. Kto, przed czasem na to przeznaczonym, skupuje na targu ryczałtem przedmioty żywności.

675. Przekupnie, którzy skupują przedmioty żywności w miejscach na targ nie przeznaczonych, albo wychodzą po nie za miasto, lub téż przyjeżdżających na ulicy zatrzymują.

676. Za wykroczenie w handlu żywnością, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną od pięćdziesięciu kopiejek do pięciu rsr.;

albo na areszt od jednego do trzech dni.

Oprócz tego, przedmioty zepsute lub nie czyste, będą zabrane i zniszczone, te zaś, które są do użycia dobre, będą przedane na korzyść miejscowych zakładów dobroczynnych.

677. Ktoby dwa razy był karany przez Sąd gminny za wykroczenie w handlu żywnością; ten, za popełnienie go poraz trzeci, ukarany będzie przez Sąd powiatowy, stosownie do Kodeksu karnego.

VII. О истребленіи дичи и о запрещенной охотѣ.

678. Истребляетъ дичь:

кто стрѣляетъ или ловитъ звѣрей въ запрещенное время, за исключеніемъ хищныхъ звѣрей и птицъ.

679. Кто истребляетъ гнѣзда съ яйцами и птенцами разныхъ птицъ, кромѣ хищныхъ, или подбираетъ яйца.

680. Кто ловитъ или убиваетъ такихъ животныхъ или птицъ, которыхъ убивать общими или особенными мѣстными распоряженіями запрещается.

681. Кто продаетъ дичь въ запрещенное для охоты время.

682. Кто, для облегченія себѣ ловли рыбы, бросаетъ въ воду вредные для нихъ предметы.

683. За истребленіе дичи и рыбы, виновный подвергается денежному взысканію отъ 1-го до 6-ти рублей.

VIII. О проступкахъ противъ нравственности.

684. Совершаетъ проступокъ противъ нравственности:

кто, предаваясь пьянству, найденъ будетъ на дорогѣ, на улицѣ, или въ другомъ публичномъ мѣстѣ, пьянымъ до безпамятства.

685. Кто водитъ въ корчму или кабакъ своихъ или чужихъ дѣтей, безъ необходимой въ томъ надобности.

686. Кто склоняетъ или вовлекаетъ въ непотребство, къ безпутству, или сводничаетъ, буде не имѣлъ обязанно-

VII. O niszczeniu zwierzyny i o zakazaném polowaniu.

678. Niszczy zwierzynę:

kto na nią poluje albo ją łowi w czasie zakazanym, wyjąwszy jednak łowienie i tępienie drapieżnych zwierząt i ptaków.

679. Kto niszczy gniazda z jajami i pisklętami ptaków wszelkiego rodzaju, oprócz drapieżnych, albo z tych gniazd jaja wybiera.

680. Kto łowi lub zabija takie zwierzęta albo ptaki, których bicie jest ogólnemi lub szczególnemi miejscowemi urządzeniami zabronione.

681. Kto przedaje zwierzynę w porze, w któréj polowanie jest zabronione.

682. Kto dla łatwiejszego połowu ryb, rzuca w wodę przedmioty dla nich szkodliwe.

683. Za niszczenie zwierzyny i ryb, winny skazany będzie na karę pieniężną od jednego do sześciu rsr.

VIII. O wykroczeniach przeciw obyczajności.

684. Wykracza przeciw obyczajności:

kto, oddając się nałogowi pijaństwa, będzie znaleziony na drodze, ulicy, lub inném miejscu publiczném, pijanym bez przytomości.

685. Kto własne lub cudze dzieci do karczmy lub szynku wprowadza, bez koniecznéj do tego potrzeby.

686. Kto namawia, wciąga, albo stręczy do nierządu, osobę, nad któréj obyczajami czuwać nie ma obowiązku.

сти наблюдать за нравственностію обольщаемыхъ имъ лицъ. Еслижъ онъ имѣлъ сію обязанность, то передается, для наказанія, уѣздному Суду.

687. Кто въ корчмѣ, въ шинкѣ, на гуляньи, или въ другомъ публичномъ собраніи, заводитъ неблагопристойные или соблазнительные разговоры, подстрекающіе другихъ къ безнравственности.

688. Кто собственныхъ или состоящихъ подъ его опекою дѣтей, высылаетъ просить подаянія, или дозволяетъ имъ сіе.

689. Кто употребляетъ чужихъ дѣтей для собиранія милостыни.

690. За проступки противъ нравственности, виновные подвергаются:

или аресту до 3-хъ дней;

или наказанію розгами до 10-ти ударовъ.

IX. О нарушеніи благоустройства въ мѣстахъ подвѣдомственныхъ гминному Суду.

691. Нарушаетъ благоустройство въ городахъ или селеніяхъ:

кто разобьетъ или инымъ образомъ испортитъ поставленный для общественной пользы фонарь.

692. Кто не соблюдаетъ правилъ объ освѣщеніи или чищеніи улицъ и другихъ посѣщаемыхъ людьми мѣстъ.

693. Кто на своемъ дворѣ, или передъ своимъ домомъ допускаетъ накопленіе нечистоты.

694. Кто умышленно бросаетъ нечистоты на чужіе дома, окна, двери, заборы и т. п.

Gdyby zaś miał taki obowiązek, odesłany będzie po ukaranie do Sądu powiatowego.

687. Kto w karczmie, w szynku, na przechadzce, lub w innem publicznem zgromadzeniu, sprośne albo gorszące rozmowy prowadzi, które innych do nieobyczajności podniecają.

688. Kto własne albo pod opieką jego będące dzieci, na żebraczkę wysyła, lub żebrać im dozwala.

689. Kto cudzych dzieci do żebrania używa.

690. Za wykroczenie przeciw obyczajności, winny skazany będzie:

albo na areszt do trzech dni;
albo na chłostę do razów dziesięciu.

IX. O zaniedbaniu porządku i czystości w miejscach podległych władzy Sądu gminnego po miastach i wsiach.

691. Naruszą porządek i czystość w miastach lub wsiach:

kto latarnię, dla użytku publicznego postawioną, stłucze, lub innym sposobem uszkodzi.

692. Kto nie zachowuje przepisów w oświetlaniu lub oczyszczaniu ulic, albo innych miejsc przez ludzi uczęszczanych.

693. Kto na swojem podwórzu, albo przed domem, dopuszcza gromadzenia się nieczystości.

694. Kto umyślnie na cudze domy, okna, drzwi, parkany i t. p., jaką nieczystość rzuca.

695. Кто соръ и другія нечистоты складываетъ или велитъ складывать передъ домомъ, или во рвы и другіе водостоки, или не снимаетъ выброшенныхъ.

696. Кто оставляетъ падшихъ животныхъ на площадяхъ, улицахъ, дворахъ и т. п., или заноситъ ихъ въ ненадлежащія мѣста, или не зарываетъ надлежащимъ образомъ.

697. Лица, обязанныя содержать въ исправности мостовыя въ городахъ, если не исполняютъ сей обязанности своевременно.

698. Кто умышленно портитъ мостовую въ городѣ.

699. Кто вывозитъ или велитъ вывозить соръ и другія нечистоты въ ненадлежащее мѣсто.

700. Кто устраиваетъ въ городѣ, на рѣкѣ или каналѣ, рыболовныя и купальныя заведенія, безъ дозволенія Начальства.

701. Кто вѣшаетъ бѣлье, платье и т. п. на перилахъ, заборахъ или окнахъ выходящихъ на улицу.

702. Кто дозволяетъ своему скоту ходить по улицѣ въ городѣ, въ которомъ сіе воспрещено.

703. За проступки противъ благоустройства въ городахъ и селеніяхъ, виновные подвергаются денежному взысканію отъ 30-ти коп. до 2-хъ рублей.

X. О нарушеніи правилъ осторожности отъ пожаровъ.

704. Нарушаетъ правила осторожности отъ пожаровъ:

кто въ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ трубочистовъ, не чиститъ трубъ своевременно, или не исправляетъ того, что

695. Kto śmieci lub inne nieczystości składa lub składać każe przed domem, albo w rowach i innych ściekach dla wody urządzonych; albo téż wyrzuconych nie uprząta.

696. Kto padłe zwierzęta zostawia na placach, ulicach, podwórzach, i t. p., lub je wynosi nie w te miejsca, które na to są przeznaczone, albo ich należycie nie zakopie.

697. Osoby obowiązane utrzymywać w należytym stanie bruki w miastach, któreby obowiązku tego w swoim czasie nie dopełniały.

698. Kto z umysłu bruki w miastach psuje.

699. Kto śmieci lub inne nieczystości wywozi, lub wywozić każe, nie w to miejsce, które na to jest przeznaczone.

700. Kto w mieście, na rzekach lub kanałach, zakłady do łowienia ryb lub kąpieli, bez pozwolenia właściwéj zwierzchności, urządza.

701. Kto wiesza bieliznę, odzież i t. p., na poręczach, parkanach, lub oknach, na ulicę wychodzących.

702. Kto swemu bydłu, w miastach w których to jest wyraźnie zakazane, po ulicy chodzić dozwala.

703. Za wykroczenie przeciw porządkowi i czystości w miastach i wsiach, winny skazany będzie na karę pieniężną od kop. 30 do dwóch rubli.

X. O naruszeniu przepisów względem ostrożności od ognia.

704. Narusza przepisy względem ostrożności od ognia:

kto w miejscach, gdzie nie ma kominiarzy, nie wyciera sadzy we właściwym czasie, albo nie naprawia

въ нихъ угрожаетъ опасностью отъ пожара, какъ хозяинъ, такъ и управляющій домомъ.

705. Кто, вмѣсто обыкновеннаго очищенія трубъ, выжигаетъ оныя.

706. Кто вещества и матеріалы, подверженные скорому воспламененію, каковы суть: порохъ, сѣра, селитра, смола, сѣно, солома, рогожи, ленъ, дрова и т. п. складываетъ на печахъ, или близъ оныхъ, на чердакахъ, или въ другомъ такомъ мѣстѣ, гдѣ они легко могутъ воспламениться.

707. Кто въ мѣстахъ, не безопасныхъ отъ огня, будетъ приготовлять или выдѣлывать матеріалы, подлежащіе скорому воспламененію, не принимая надлежащихъ мѣръ предосторожности, или кто, при выдѣлкѣ или приготовленіи сихъ веществъ, будетъ находится пьянъ.

708. Кто на дворѣ, на чердакѣ, или въ другихъ мѣстахъ вблизи жилыхъ строеній, складываетъ горячую или теплую золу, бросаетъ раскаленные угли, помела, кочерги, или тлѣющія затычки, безъ залитія оныхъ водою и достаточнаго потушенія.

709. Кто въ домашнихъ печахъ и кухняхъ сушитъ дрова, пеньку, ленъ и т. п.

710. Кто держитъ негашеную извѣсть вблизи жилыхъ строеній.

711. Кто въ строеніи, или вблизи онаго, складываетъ мокрое сѣно или другой кормъ или солому.

712. Кто оставляетъ въ запертыхъ комнатахъ, магазинахъ или иныхъ мѣстахъ, когда въ нихъ нѣтъ никого, зажженныя свѣчи, особливо близъ бумагъ и другихъ удобовоспламеняющихся вещей, или неосторожно ставитъ свѣчи на деревянныхъ полкахъ или къ образамъ, или же вставляетъ ихъ въ испорченные или бумажные фонари,

coby w kominach niebezpieczeństwem ognia groziło, tak sam gospodarz jak i rządca domu.

705. Kto zamiast zwykłego wycierania kominów, wypala sadze.

706. Kto przedmioty i materyały łatwo zapalne, jako to: proch, siarkę, saletrę, smołę, siano, słomę, rogoże, konopie, len, drzewo i t. p., składa na piecach lub w ich bliskości, na poddaszach domów ogniska mających, lub w innėm miejscu, gdzie z łatwością zapalić się mogą.

707. Kto w miejscach które od ognia nie są bezpieczne, przygotowuje lub wyrabia materyały łatwo zapalne, a potrzebnych od ognia ostrożności nie użyje: albo kto takie rzeczy przygotowuje lub wyrabia, będąc pijanym.

708. Kto na dworze, na poddaszu, lub w innych miejscach, w pobliżu mieszkalnych budynków, składa gorący lub ciepły popiół, wyrzuca węgle żarzące, pomiotła, pogrzebki, albo baby tlące, nie zalawszy ich wodą i dobrze nie zagasiwszy.

709. Kto w domowych piecach i kuchniach, drzewo, konopie, len, i t. p. suszy.

710. Kto wapno nie gaszone, w bliskości budynków mieszkalnych trzyma.

711. Kto mokre siano, lub inną paszę, albo słomę w budynku, albo w bliskości składa.

712. Kto w zamkniętych izbach, sklepach lub innych miejscach, w czasie gdy w nich nikogo nie ma, szczególniéj blisko papierów lub łatwo innych zapalnych rzeczy, świecę zapaloną pozostawi; albo kto nieostrożnie świecę na półkach drewnianych lub u obrazów osadza, albo do latarni zepsutych lub papierowych wstawia; albo kto w kuźniach, ślusar-

а равно и кто не заливаетъ огня въ кузницахъ, слесарняхъ и тому подобныхъ мастерскихъ, при выходѣ работниковъ.

713. Кто съ зажженною лучиною, или щепкою, или свѣчею, безъ фонаря, или съ фонаремъ бумажнымъ или испорченнымъ входитъ на дворы, въ конюшни, сараи, сѣновалы, погреба и другія мѣста, въ которыхъ находятся удобовоспламеняющіеся матеріалы.

714. Хозяева, которые не снабжаютъ служителей фонарями, нужными для занятій въ мѣстахъ, въ коихъ есть подверженныя воспламененію вещества.

715. Кто кипятитъ что либо на деревянныхъ лѣстницахъ, или галереяхъ, или въ мѣстахъ, гдѣ сіе особыми постановленіями запрещено.

716. Ктоноситъ огонь въ черепкахъ или другихъ открытыхъ сосудахъ, изъ коихъ угли или искры легко могутъ упасть.

717. Кто въ конюшнѣ, сѣновалѣ, на чердакѣ или въ кладовой, гдѣ есть удобовоспламеняющіеся предметы, или въ другихъ мѣстахъ, но вблизи этихъ предметовъ, куритъ табакъ.

718. Кто, безъ необходимой надобности, стрѣляетъ въ домѣ, между строеніями, и особливо деревянными, и вообще въ мѣстахъ небезопасныхъ отъ огня.

719. Кто раскладываетъ огонь вблизи домовъ, или другихъ деревянныхъ строеній.

720. Кто ѣздитъ или ходитъ съ факелами, безъ дозволенія мѣстной полиціи.

721. Виновные въ нарушеніи правилъ осторожности отъ пожара, подвергаются:

или денежному взысканію до 3-хъ рублей;
или аресту до 3-хъ дней.

niach, i tym podobnych rzemieślniczych izbach, przy oddalaniu się robotników, ognia nie zalewa.

713. Kto z zapaloném łuczywem, drzazgą, lub świecą, bez latarni, lub z latarnią papierową, lub téż zepsutą, wchodzi na podwórze, do stajni, wozowni, stodoły, na siano, do piwnicy, lub innych miejsc, w których się znajdują przedmioty łatwo zapalne.

714. Gospodarze którzy służących nie zaopatrują w latarnie potrzebne do pracy, w miejscach, gdzie są rzeczy łatwo zająć się mogące.

715. Kto co gotuje na drewnianych schodach, lub galeryach, albo w miejscach gdzie to szczególnemi przepisami jest zabronione.

716. Kto ogień nosi w skorupie lub inném naczyniu otwartém, zkąd łatwo węgle albo iskry wypaść mogą.

717. Kto tytuń pali w stajni, w stodole, na sianie, na poddaszu, lub w składzie jakim, gdzie są łatwo zapalne przedmioty, albo w inném miejscu, lecz w pobliżu takich przedmiotów.

718. Kto bez konieczném potrzeby strzela, w domu, pomiędzy budowlami, szczególniéj drewnianemi, i w ogóle w miejscach, gdzie nie ma bezpieczeństwa od ognia.

719. Kto blisko domów, lub innych drewnianych budynków ogień rozkłada.

720. Kto bez pozwolenia miejscowéj policyi z pochodniami jeździ lub chodzi.

721. Za naruszenie przepisów względem ostrożności od ognia, winni skazani będą:

albo na karę pieniężną do trzech rubli;
albo na areszt do trzech dni.

XI. О нарушеніи правилъ осторожности отъ пожара въ лѣсахъ и поляхъ.

722. Нарушаетъ правила осторожности отъ пожара въ лѣсахъ и поляхъ:

кто раскладываетъ огонь, или ходитъ, или ѣздитъ съ зажженными факелами, лучинами или щепками по большимъ дорогамъ, или въ иныхъ мѣстахъ близь лѣса или кустарниковъ, или же близь стоящаго на корнѣ или сжатаго хлѣба, сѣна или сѣнныхъ покосовъ и другихъ луговъ, или же огородовъ, или мостовъ, или какихъ либо строеній, въ разстояніи менѣе двухъ саженъ.

723. Кто безъ позволенія надлежащаго Начальства и безъ соблюденія предписанныхъ мѣръ осторожности, выжигаетъ кустарники или травы, жнивы и коренья, при расчисткѣ лѣса подъ пашню или сѣнокосъ, или же вообще для удобренія полей жжетъ сучья, кустарники и т. п., также безъ надлежащей осторожности.

724. Кто въ жаркое или сухое время, именно съ весны до осени, въ хвойномъ лѣсу куритъ табакъ изъ открытыхъ трубокъ или сигары.

725. Кто, усмотрѣвъ непотушенный огонь близь лѣса, не потушитъ его или не прикажетъ потушить.

726. За нарушеніе правилъ осторожности отъ пожара въ лѣсахъ и поляхъ, виновный подвергается:

или денежному взысканію до 3-хъ рублей;
или аресту до 3-хъ дней.

XI. O naruszeniu przepisów względem ostrożności od ognia w lasach i w polach.

722. Narusza przepisy względem ostrożności od ognia w lasach i w polach:

kto ogień rozkłada, albo z zapalonemi pochodniami, łuczywem, lub drzazgą, chodzi albo jeździ po gościńcach, albo innych miejscach, w bliskości lasu, zarośli, albo zboża na pniu lub zżętego, siana lub sianożęci i innych łąk albo ogrodów, mostów lub jakichkolwiek budowli, w mniejszéj niż dwa sążnie odległości.

723. Kto, bez pozwolenia zwierzchności właściwéj, i bez zachowania należytéj ostrożności, krzaki, trawy, rżyska, lub korzenie, przy karczowaniu lasu na rolę lub łąkę, wypala; albo téż w ogólności, dla polepszenia roli; sęki, krzaki i t. p. przedmioty, również bez należytéj ostrożności pali.

724. Kto w gorącéj lub suchéj porze, a mianowicie od wiosny do jesieni, w lesie iglastym, tytuń w odkrytéj fajce, albo cygara pali.

725. Kto dostrzegłszy w bliskości lasu pozostawiony ogień, nie zagasi go, lub zgasić nie każe.

726. Za naruszenie przepisów względem ostrożności od ognia w lasach i w polach, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną do trzech rubli;
albo na areszt do trzech dni.

XII. О несоблюденіи правилъ, установленныхъ для потушенія пожаровъ.

727. Не соблюдаетъ правилъ, установленныхъ для потушенія пожаровъ:

кто не содержитъ въ готовности сосудовъ съ водою, или огнегасительныхъ снарядовъ, если на него возложена эта обязанность.

728. Кто не является на пожаръ съ тѣми огнегасительными снарядами, которые обязанъ держать, или не является на пожаръ въ лѣсахъ, по призыву Начальства, безъ особыхъ законныхъ къ тому препятствій, или уходитъ прежде потушенія пожара.

729. Кто явившись на пожаръ изъ одного любопытства, увеличиваетъ тѣмъ тѣсноту, и не удаляется вопреки напоминаніямъ Начальства.

730. Кто, будучи обязанъ доносить о случившемся пожарѣ своему Начальству, не исполнитъ сего въ надлежащее время, хотя бы пожаръ и былъ потушенъ.

731. За несоблюденіе правилъ, установленныхъ для потушенія пожаровъ, виновный подвергается:

или денежному взысканію до 3-хъ рублей;
или аресту до 3-хъ дней.

XIII. О проступкахъ противъ цѣлости дорогъ и мостовъ.

732. Повреждаетъ дороги и мосты:

кто снимаетъ или портитъ перилы на дорогахъ, надолбы, мосты, досчатую настилку, или верстовые столбы.

XII. O niezachowaniu przepisów względem gaszenia pożarów.

727. Nie zachowuje przepisów względem gaszenia pożarów:

kto nie trzyma w gotowości naczyń z wodą, lub narzędzi do gaszenia pożaru potrzebnych, jeżeli ten obowiązek na niego jest włożony.

728. Kto do gaszenia pożaru, z narzędziami które utrzymywać jest obowiązany, nie przybędzie; jak niemniéj, kto bez szczególnéj prawnéj przyczyny, na wezwanie zwierzchności, do gaszenia pożaru w lesie nie stawi się, albo i przybywszy, przed ugaszeniem pożaru odejdzie.

729. Kto z ciekawości tylko przybywa do pożaru i powiększa ciżbę, a na rozkaz zwierzchności nie ustępuje.

730. Kto, będąc prawem obowiązany do doniesienia swojéj zwierzchności o wybuchłym pożarze, w czasie właściwym obowiązku tego nie dopełni; chociażby nawet pożar ugaszonym został.

731. Za niezachowanie przepisów względem gaszenia pożarów, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną do trzech rubli;
albo na areszt do trzech dni.

XIII. O wykroczeniach przeciwko całości dróg i mostów.

732. Uszkadza drogi i mosty:

kto zabiera albo psuje, drogowe poręcze, kobylice, mosty, pomosty, albo słupy wiorstowe.

733. Кто находящіеся на шоссе или другихъ дорогахъ деревья ломаетъ, рубитъ, обдираетъ, ломаетъ вѣтви, вырѣзываетъ палки, кнутовища, дудки, или другимъ образомъ портитъ и истребляетъ придорожныя деревья.

734. Кто вынимаетъ, отвязываетъ, вырубаетъ, или другимъ какимъ либо образомъ истребляетъ колья и т. п. подставки и подпоры деревъ, растущихъ вдоль дороги.

735. Кто какимъ либо образомъ портитъ гати, плотины, насыпи, по которымъ проходитъ дорога, или которыя сооружены для поддержанія ея.

736. Кто вывозитъ на дорогу или оставляетъ на ней соръ, навозъ, мертвую скотину и другія нечистоты.

737. Кто, имѣя обязанность чинить и содержать въ исправности дороги, мосты, мостовыя настилки, перилы и т. п., по первому призыву мѣстнаго Начальства не приступитъ къ исправленію ихъ, въ случаѣ поврежденія.

738. Жители усадьбъ, при шоссе находящихся, неисправно содержащіе улицы, по коимъ пролегаетъ дорога, не очищающіе дорожныхъ канавъ противъ своихъ домовъ, косящіе для себя траву на шоссенныхъ обрѣзахъ, или запахивающіе дорогу, или строющіе на ней заборъ.

739. Кто въѣзжаетъ въ аллеи, по бокамъ дорогъ находящіяся.

740. За проступки противъ цѣлости дорогъ и мостовъ, виновный подвергается:

денежному взысканію до 10-ти рублей.

741. За истребленіе однакожъ деревъ, мостовъ и другихъ, въ ст. 732—735 означенныхъ предметовъ, виновные подвергаются наказанію розгами до 10-ти ударовъ, или, буде они изъяты отъ тѣлесныхъ наказаній, аресту до 3-хъ дней.

733. Kto drzewa, na bitéj albo innéj drodze znajdujące się, łamie, ścina, obdziera, gałęzie z nich łamie, wycina pręty, biczyska, piszczałki, albo innym sposobem drzewa drogowe uszkadza lub niszczy.

734. Kto kołki i tym podobne podpory i ochrony drzew przy drodze rosnących, wyjmuje, odwiązuje, wycina, lub jakimbądź innym sposobem niszczy.

735. Kto jakimkolwiek sposobem psuje groble, tamy, wały, przez które droga przechodzi, albo które dla jéj utrzymania są zrobione.

736. Kto na drogę wywozi, lub na niéj pozostawia, śmieci, gnój, zwierzęta zdechłe, lub inne nieczystości.

737. Kto, mając obowiązek naprawiać i utrzymywać w dobrym stanie, drogi, mosty, pomosty, poręcze i t. p.; nie naprawia ich, w razie uszkodzenia, za pierwszém wezwaniem zwierzchności miejscowéj.

738. Mieszkańcy osad przy drodze bitéj położonych, którzy nie utrzymują w należytym porządku i czystości ulic drogę przecinających, nie czyszczą przed swemi domami rowów drogowych, koszą na swą korzyść trawę po skarpach drogi bitéj rosnącą, albo się w orują w drogę, albo wgradzają.

739. Kto wjeżdża w aleje obok drogi znajdujące się.

740. Za wykroczenia przeciw całości dróg i mostów, winny skazany będzie:

na karę pieniężną do dziesięciu rubli.

741. Za psucie jednak drzew, mostów i innych przedmiotów w Art. 732—735 wyszczególnionych, winny skazany będzie na chłostę do dziesięciu razów, albo jeżeli jest wyłączony od kary cielesnéj, na areszt do trzech dni.

XIV. О оскорбленіяхъ чести.

742. Оскорбляетъ честь:

кто кого ударитъ, не причинивъ однакожъ ни ранъ, ни увѣчья, ни другаго поврежденія въ здоровьѣ.

743. Кто скажетъ кому либо оскорбительное слово, или замахнется рукою или чѣмъ либо другимъ, или погрозитъ, или окажетъ какое либо другое оскорбленіе.

744. Кто словесно оскорбитъ чью либо жену, или кого либо изъ родственниковъ.

745. Кто угрожаетъ нанести кому либо обиду.

746. Кто насмѣхается надъ оскорбленіемъ, нанесеннымъ другому.

747. Кто упрекаетъ кого либо въ неправедномъ или безчестномъ поступкѣ.

748. Виновный въ оскорбленіи чести подвергается:

или выговору въ присутствіи Суда;

или денежному взысканію до 10-ти рублей;

или аресту до 7-ми дней.

749. Означенные въ предшедшихъ статьяхъ проступки, наказываются только по жалобѣ обиженнаго.

750. Во всѣхъ случаяхъ, когда обида нанесена лицу занимающему, по состоянію или достоинству своему, высокое мѣсто въ обществѣ, или которое находится въ такихъ съ обидчикомъ отношеніяхъ, что тотъ обязанъ ему оказывать почтеніе; то обиженный можетъ, мимо тминнаго Суда, обратиться съ жалобою въ Судъ уѣздный.

XIV. O obelgach.

742. Wyrządza obelgi:

kto kogo uderzy, ale go ani skaleczy, ani zrani, ani mu innéj szkody na zdrowiu nie zrobi.

743. Kto komu powie obelżywe słowo, albo się na niego ręką lub czém inném zamierzy, albo mu pogrozi, lub inną jaką wyrządzi zniewagę.

744. Kto obelży słowem czyją żonę, lub kogo z jego krewnych.

745. Kto się na kogo odgraża że go skrzywdzi.

746. Kto z kogo szydzi, że mu obelgę wyrządzono.

747. Kto komu wyrzuca jaki nieprawy lub haniebny uczynek.

748. Za obelgę winny skazany będzie:

albo na naganę w obec Sądu,
albo na karę pieniężną do dziesięciu rubli;
albo na areszt do dni siedmiu.

749. Wykroczenia w powyższych artykułach przewidziane, rozpoznawane i karane będą tylko na skargę pokrzywdzonego.

750. Ilekroć obelga wyrządzoną została osobie, która ze stanu swego, albo godności, zajmuje w towarzystwie wyższe miejsce, albo która w takich z obrażającym jest stosunkach, że ją szanować powinien; obrażony może ominąć Sąd gminny i udać się ze skargą do Sądu powiatowego.

XV. О проступкахъ противъ чужой собственности.

751. Совершаетъ проступокъ противъ чужой собственности:

кто безъ дозволенія ѣздитъ, ходитъ или гоняетъ скотъ, по чужимъ огородамъ, пашнямъ или лугамъ, пастбищамъ или рощамъ, которые огорожены или заперты, или по частнымъ дорогамъ запертымъ; развѣ къ такому нарушенію виновный принужденъ опаснымъ состояніемъ пролегающей публичной дороги.

752. Кто безъ необходимости отпираетъ, или же не запираетъ за собою воротъ, калитокъ и другихъ предметовъ, загороживающихъ дорогу или тропинку въ предупрежденіе вреда.

753. Кто не имѣя на то права, охотится или ловитъ звѣрей или птицъ въ чужомъ лѣсу, или на чужомъ полѣ, или же ловитъ рыбу или раковъ въ чужой водѣ, хотя бы ничего не убилъ или не поймалъ.

754. Кто своевольно употребляетъ или портитъ оставленные въ полѣ чужіе плуги, бороны, возы, или другія земледѣльческія орудія, или челны, сѣти, или другія охотничьи и рыбачьи орудія и снаряды.

755. Кто повреждаетъ чужіе заборы, ворота, калитки и другія ограды или мосты, кладки и другіе переходы.

756. Кто рубитъ, ломаетъ, вырываетъ, или другимъ образомъ повреждаетъ живые изгороди, деревья или кустарники, служащіе для огражденія полей или огородовъ.

757. Кто засыпаетъ или другимъ образомъ повреждаетъ чужіе пруды, каналы, канавки, водостоки, дрена-

XV. O wykroczeniach przeciw cudzéj własności.

751. Popełnia wykroczenie przeciw cudzéj własności: kto nie mając na to pozwolenia, jeździ, chodzi, albo bydło pędzi przez cudze ogrody, uprawne pola, łąki, pastwiska, lub zagajniki, które są ogrodzone albo zamknięte; albo po drogach prywatnych zamkniętych; chybaby go do takiego naruszenia zmusił niebezpieczny stan przyległéj drogi publicznéj.

752. Kto postawione dla ochrony od szkody wrota, furty, kołowroty, lub inne zamknięcia dróg albo ścieszek, bez koniecznéj potrzeby otwiera, albo téż za sobą nie zamyka.

753. Kto, nie mając do tego prawa, w cudzym lesie, albo na cudzym gruncie poluje, lub łowi zwierzynę albo ptaki; jak również kto w cudzéj wodzie łowi ryby lub raki, choćby nic nie upolował, albo nie złowił.

754. Kto zostawione na polu cudze pługi, brony, wozy lub inne narzędzia rolnicze, albo czółna, sieci, lub inne narzędzia albo przyrządy myśliwskie lub rybackie, samowolnie używa lub psuje.

755. Kto psuje cudze parkany, płoty, wrota, furty, kołowroty, lub inne ogrodzenia, albo mosty, mostki lub inne przełazy.

756. Kto ścina, łamie, wyrywa, lub innym sposobem uszkadza żywe płoty, drzewa albo krzaki, do ogrodzenia pola albo ogrodu służące.

757. Kto zasypuję lub innym sposobem uszkadza cudze stawy, kanały, rowy, rynny czyli stoki, dreny czyli

жные трубы, шлюзы, спуски, колодези и другія сооруженія для проведенія, удержанія или пропущенія воды, или для осушенія полей.

758. Кто своевольно отнимаетъ у другаго воду, служащую для орошенія поля, или, не имѣя на это права, спускаетъ воду на чужее поле.

759. Кто держитъ слишкомъ, противъ обыкновеннаго, высокую воду въ прудѣ, каналѣ, спускѣ и т. п., и чрезъ сіе заливаетъ чужіе луга и поля.

760. Кто на чужой муравѣ, или живой изгородѣ, сушитъ, бѣлитъ или складываетъ полотно, бѣлье и т. п.

761. Кто безъ позволенія мочитъ ленъ или пеньку въ чужой водѣ, или раскладываетъ ихъ на чужомъ полѣ.

762. Кто бросаетъ на чужую землю каменья, черепки, мусоръ, мертвыхъ животныхъ и другія нечистоты.

763. Кто, не имѣя на это права, коситъ или срываетъ траву или другой кормъ на межахъ, рвахъ, дорогахъ или выгонахъ.

764. Кто вспахываетъ или обрѣзываетъ граничную дорогу, межникъ, или границу, засыпаетъ граничные рвы, подрѣзываетъ курганы, выкапываетъ камни, рубитъ или повреждаетъ деревья, или другимъ какимъ либо образомъ уничтожаетъ граничные знаки.

765. Кто истребляетъ или перемѣщаетъ камни, сваи, столбы, таблицы, вѣхи и другіе знаки, поставляемые для разграниченія полей или для загороженія дороги.

766. Кто въ чужомъ лѣсу съ живаго дерева обдираетъ кору, лубъ, отрубаетъ вершины или щепки, вырѣзываетъ круги на корѣ клейкихъ деревъ, поджигаетъ или просверливаетъ дерево, рубитъ кнутовища, метлы, или другимъ какимъ либо образомъ истребляетъ деревья.

sączki, śluzy, upusty, studnie lub inne przyrządy, do sprowadzania, zatrzymywania lub spuszczania wody albo osuszania pól służące.

758. Kto drugiemu samowolnie odbiera wodę, służącą do nawodniania pola; albo nie mając do tego prawa, spuszcza wodę na cudze pole.

759. Kto trzyma wyższą jak zwyczajnie wodę w stawie, kanale, upuście i t. p., i przez to drugiemu łąki albo pola zalewa.

760. Kto na cudzéj murawie, albo żywym płocie, suszy, bieli lub składa płótna, bieliznę i t. p.

761. Kto bez pozwolenia w cudzéj wodzie len lub konopie moczy, albo takowe na cudzém polu rozkłada.

762. Kto na cudzy grunt wyrzuca kamienie, skorupy, gruz, śmieci, ścierwo lub inne nieczystości.

763. Kto, nie mając do tego prawa, ścina lub wyrywa trawę, lub inną paszę, rosnącą na miedzach, rowach, drogach lub wygonach.

764. Kto rozoruje albo podrzyna drogę graniczną, miedzę lub granicę, zasypuje rowy graniczne, podrzyna kopce, wydobywa kamienie, ścina lub uszkadza drzewa, lub innym jakimbądź sposobem niszczy znaki graniczne.

765. Kto niszczy, albo z miejsca usuwa: kamienie, pale, słupy, tablice, wiechy, lub inne znaki postawione dla rozgraniczenia pól lub zamknięcia drogi.

766. Kto w cudzym lesie, z żywego drzewa, obdziera korę lub łyko, obcina wierzchołki, wyrębuje łuczywa czyli drzazgi, wycina pierścienie na korze drzew miazgowych, podpala drzewo na pniu stojące, albo je wierci, wycina biczyska, miotły, lub innym jakimkolwiek sposobem drzewa niszczy.

767. Кто безъ позволенія собираетъ въ чужомъ лѣсу вѣтви, или коситъ траву, пасетъ скотъ, вырѣзываетъ дернъ, собираетъ мохъ, листья, желуди и другіе лѣсные плоды.

768. Кто съ дерева, стоящаго въ полѣ, огородѣ, на дворѣ, площади, возлѣ дома, на погостѣ, или въ другомъ мѣстѣ, срываетъ листья, цвѣты, или ломаетъ, рубитъ, вырываетъ, обдираетъ, надрѣзываетъ и вообще истребляетъ деревья.

769. Кто вынимаетъ колья, къ которымъ прикрѣплены молодыя деревья, или отвязываетъ, ломаетъ и вообще истребляетъ ихъ; или кто уничтожаетъ и беретъ корзины, подставки и т. п.

770. Кто, по шалости, причиняетъ чужому скоту увѣчье или и смерть, или же причиняетъ имъ мученія.

771. Кто съ чужаго поля самовольно добываетъ землю, камни, дернъ, торфъ, песокъ, мергель, хрящъ и т. п.

772. Кто собираетъ навозъ съ чужаго поля, луга или пастбища.

773. Кто безъ позволенія собираетъ на чужомъ полѣ колосья, овощи, картофель и другіе плоды, послѣ уборки.

774. Кто безъ позволенія въ чужихъ огородахъ или поляхъ собираетъ въ стоячемъ хлѣбѣ цвѣты, рветъ травы и другія растенія.

775. Кто безъ позволенія пасетъ скотъ на чужихъ лугахъ, пастбищахъ, озимыхъ или яровыхъ хлѣбахъ.

776. Кто пасетъ скотъ въ лѣсныхъ опушкахъ (zagajnikach).

777. Кто своевольно жнетъ или коситъ чужой хлѣбъ, сѣно и другой кормъ; или собираетъ овощи, картофель, капусту и другіе плоды.

767. Kto bez pozwolenia, w cudzym lesie gałęzie zbiera, albo trawę kosi, pasie bydło, darń wyrzyna, zbiera mech, liście, żołędzie, lub inne płody leśne.

768. Kto z drzewa rosnącego na polu, w ogrodzie, na dziedzińcu, na placu przed domem, na cmentarzu, lub w innêm miejscu, obrywa liście lub kwiaty, albo je łamie, ścina, wyrywa, obdziera, nacina, albo narzyna, lub jakimkolwiek sposobem drzewa niszczy.

769. Kto wyjmuje kołki, do których młode drzewka są przytwierdzone, albo te kołki odwiązuje, łamie, lub innym sposobem niszczy, albo kto niszczy lub zabiera kosze, podpory i t. p.

770. Kto przez swawolę, cudze bydło lub inne zwierzęta domowe kaleczy, zabija lub dręczy.

771. Kto samowolnie, z cudzego gruntu dobywa ziemię, kamienie, darń, torf, piasek, margiel, żwir i t. p.

772. Kto zbiera mierzwę z cudzego pola, łąk, albo pastwisk.

773. Kto bez pozwolenia, zbiera na cudzém polu kłosy, owoce, kartofle, i inne płody, po sprzęcie.

774. Kto bez pozwolenia, w cudzych ogrodach albo polach, w zbożu na pniu, zbiera kwiaty, rwie zielsko lub inne rośliny.

775. Kto bez pozwolenia, pasie bydło na cudzych łąkach, pastwiskach ozimych, lub jarych zbożach.

776. Kto pasie bydło w zagajnikach.

777. Kto samowolnie narznie albo natnie cudzego zboża, siana, lub innéj paszy, albo zabiera owoce, kartofle, kapustę lub inne płody.

778. Кто самовольно беретъ въ чужомъ полѣ хлѣбъ, сѣно и другой кормъ, лежавшій еще въ копнахъ или на покосахъ.

779. Кто, нашедши деньги или другіе предметы, не донесетъ о томъ мѣстному Начальству, и присвоитъ ихъ себѣ, если цѣна сихъ денегъ или предметовъ не выше 10-ти рублей.

780. За проступки противъ чужой собственности, виновные подвергаются:

или денежному взысканію до 1 руб. 50 коп.;

или аресту до 3-хъ дней;

или наказанію розгами до 10-ти ударовъ.

781. За порчу однакожъ или истребленіе деревьевъ, въ предшедшихъ 768 и 769 ст. означенную, виновный подвергается:

наказанію розгами до 10-ти ударовъ, а буде онъ изъятъ отъ наказаній тѣлесныхъ, аресту до 3-хъ дней.

782. Во всѣхъ случаяхъ поврежденія собственности, виновный долженъ прекратить вредное дѣйствіе, и, смотря по обстоятельствамъ и по требованію обиженнаго, или исправить вредъ, или вознаградить убытки, или же заплатить фантовую плату, на основаніи ст. 513-ой сего Устава.

783. Кто украдетъ вещь, коей цѣна не превышаетъ 15-ти рублей, или деньги не выше сей суммы, тотъ подвергается:

или аресту отъ 3-хъ до 7-ми дней;

или наказанію розгами отъ 10-ти до 20-ти ударовъ.

784. Такому же наказанію, какъ за кражу, подвергается:

кто беретъ хлѣбъ изъ скирды, или сѣно изъ стога, или картофель и другіе плоды изъ ямы или копца;

778. Kto samowolnie nabierze z cudzego pola: zboża, siana, lub innéj paszy, które jeszcze leżały na garściach, lub na pokosach.

779. Kto znalazłszy pieniądze lub inne rzeczy, nie doniesie o tém władzy policyjnéj miejscowéj, ale je sobie przywłaszczy; jeżeli wartość tych pieniędzy lub przedmiotów nie przenosi dziesięciu rubli.

780. Za wykroczenie przeciw cudzéj własności, winny skazany będzie:

albo na karę pieniężną do jednego rubla pięćdziesięciu kopiejek;

albo na areszt do dni trzech;

albo na chłostę do dziesięciu razów.

781. Jednakże za uszkodzenia i niszczenie drzew, wyżéj w Art. 768 i 769 przewidziane, winny skazany będzie:

na chłostę do dziesięciu razów;

a jeżeli jest wyłączony od kar cielesnych, to na areszt do dni trzech.

782. We wszystkich uszkodzeniach własności, szkodnik powinien zaprzestać szkody, i wedle okoliczności i żądania poszkodowanego, albo szkodę naprawić, albo straty wynagrodzić, albo też zapłacić fantowe, stosownie do artykułu 513 niniejszéj Ustawy.

783. Kto ukradnie rzecz, któréj wartość nie przechodzi piętnastu rubli, albo pieniądze nie przenoszące téj ilości; skazany będzie:

albo na areszt od trzech do siedmiu dni;

albo na chłostę od dziesięciu do dwudziestu razów;

784. Takiejże saméj karze, jak za kradzież, ulegnie:

kto nabrał zboża z mendla, albo sterty; albo siana ze stogu; albo kartofli lub innych płodów z dołu lub kopca;

кто наловитъ или возметъ въ чужой водѣ рыбы или раковъ;

кто изъ чужаго лѣса беретъ дрова, уложенныя посаженно, или самъ рубитъ;

кто тайно убиваетъ или ловитъ дичь, буде во всѣхъ случаяхъ причиненный вредъ не превышаетъ 15-ти рублей;

785. Ежели кража совершена вслѣдствіе предварительной стачки нѣсколькихъ людей;

или если виновные были вооружены какимъ либо оружіемъ или палками;

или ежели они при томъ сдѣлали нападеніе на домъ, чтобы устрашить жителей, или подняли другую тревогу, которая облегчила кражу;

или ежели кража совершена въ церкви, въ часовнѣ, или съ святыхъ изображеній, выставленныхъ публично (figura);

или ежели виновные, для совершенія кражи, сломали дверь, или замокъ, или подрылись, врубились, или просверлили отверстіе; или если виновный былъ уже два раза наказываемъ гминнымъ Судомъ за кражу; то гминный Судъ не вправѣ разсматривать такихъ дѣлъ, хотя бы украденная вещь стоила не болѣе 15-ти рублей, но передаетъ виновныхъ, для наказанія, Суду уѣздному.

XVI. О проступкахъ людей особыхъ званій.

1. *О проступкахъ извощиковъ.*

786. Извощики нарушаютъ обязанности своего званія:

kto w cudzéj wodzie nałowił, albo nabrał ryb albo raków;

kto z cudzego lasu nabrał drzewa z sążnia, lub sam go narąbał;

kto zwierzynę potajemnie upolował albo złowił; jeżeli w każdym z tych przypadków szkoda, jaką zrobił, nie przenosi piętnastu rubli.

785. Jeżeli kradzież popełnioną została przez kilku ludzi, którzy się na to zmówili:

albo jeżeli winowajcy, byli uzbrojeni w oręż lub kije;

albo jeżeli w celu kradzieży, napadli gwałtownie na dom dla zastraszenia mieszkańców, lub inną wzniecili trwogę, która im kradzież ułatwiła;

albo jeżeli kradzież popełnioną została w kościele, kaplicy lub z figury;

albo jeżeli dla kradzieży winowajcy wysadzili drzwi, odbili zamek albo kłódkę; albo się podkopali, wrąbali, albo dziury powiercili; albo jeżeli winowajca był już dwa razy karany za kradzież przez Sąd gminny; w tych przypadkach, Sąd gminny nie ma prawa sądzić takich spraw, chociażby rzecz skradziona nie była warta więcéj jak piętnaście rubli, ale sprawców odeśle po ukaranie do Sądu powiatowego.

XVI. O wykroczeniach ludzi szczególnych stanów.

1. O wykroczeniach furmanów.

786. Furmani wykraczają przeciw obowiązkom swego stanu:

ежели, проѣзжая съ нагруженными возами по шоссе или другой почтовой дорогѣ, не держатся правой стороны, и тѣмъ причиняютъ замѣшательство другимъ проѣзжающимъ.

787. Ежели оставляютъ на дорогѣ возы безъ присмотра, или, имѣя болѣе одной повозки, не привязываютъ другихъ лошадей къ переднимъ повозкамъ, въ разстояніи не болѣе одной сажени, или не имѣютъ по крайней мѣрѣ по одному человѣку на всякія три повозки, или когда пускаютъ лошадей бѣжать по одиночкѣ, или ѣдучи спятъ, или пьяны.

788. Когда безъ особенной надобности оставляютъ повозки на дорогѣ, и симъ останавливаютъ удобное по оной сообщеніе.

789. Когда чрезмѣрно обременяютъ повозки, такъ, что лошади, не будучи въ состояніи тащить ихъ, загромождаютъ дорогу.

790. Когда жестоко обращаются съ лошадьми.

791. За проступки, въ предшедшихъ статьяхъ означенные, виновный извощикъ подвергается взысканію отъ 50-ти коп. до 1 руб. 50 коп.

2. *О проступкахъ трубочистовъ.*

792. Трубочистные мастера, которые заключили контрактъ о чисткѣ трубъ, если сей обязанности своевременно не исполняютъ, подвергаются денежному взысканію:

въ городахъ, отъ 50-ти коп. до 1-го рубля;

въ прочихъ мѣстахъ, отъ 15-ти до 30-ти коп.

kiedy jadąc z ciężarem, po bitéj lub innéj pocztowéj drodze, prawéj strony się nie trzymają i przez to przejazd innym utrudniają.

787. Kiedy na drodze wozy bez dozoru zostawiają, albo mając więcéj jak jeden wóz, nie przywiążą koni następnych, do wozów idących w odległości nie więcéj jak jednego sążnia, albo nie mają przynajmniéj jednego człowieka na każde trzy wozy, albo kiedy konie luzem rozpuszczają, albo kiedy jadąc śpią lub są pijani.

788. Kiedy, bez szczególnéj potrzeby, wozy na drodze zostawiają, i przez to przejazd po niéj utrudniają.

789. Kiedy wóz przeładują, tak że konie iść nie mogąc, drogę zawalają.

790. Kiedy konie katują.

791. Za wykroczenia w powyższych artykułach wyszczególnione, winny skazany będzie: na karę pieniężną od pięćdziesięciu kopiejek do jednego rubla i pięćdziesiąt kop.

2. *O wykroczeniach kominiarzy.*

792. Majstrowie kominiarscy, którzy będąc ugodzeni do wycierania kominów, obowiązku tego w czasie właściwym nie dopełniają, zapłacą kary:

w miastach od pięciudziesiąt kopiejek do jednego rubla;

w innych miejscach od piętnastu do trzydziestu kopiejek;

793. Трубочистъ, который не чиститъ трубъ надлежащимъ образомъ, или, открывъ въ печи или каминѣ что либо такое, отъ чего можетъ произойти пожаръ, не объявляетъ о томъ своему мастеру; или въ случаѣ, когда такое обявленіе не будетъ имъ уважено, не донесетъ о томъ полиціи, подвергается:

арѣсту отъ 1-го до 3-хъ дней.

794. Трубочистный мастеръ, который, по объявленіи своего работника о дурномъ состояніи печи или камина, отъ чего можетъ произойти пожаръ, не произведетъ осмотра и не извѣститъ о томъ владѣльца дома или управляющаго, или же, въ случаѣ ихъ нерадѣнія, не донесетъ о томъ полиціи; подвергается денежному взысканію:

отъ 1-го до 3-хъ рублей.

3. О проступкахъ булочниковъ.

795. Булочникъ за продажу недопеченаго хлѣба, подвергается потерѣ всего, что изъ приготовленнаго въ продажу такого хлѣба у него найдено.

796. Отобранный у булочника недопеченый хлѣбъ, обращается въ богоугодныя заведенія на сухари.

797. За вторичное изобличеніе булочника въ семъ проступкѣ, кромѣ потери хлѣба, виновный подвергается взысканію до 10-ти рублей.

798. При изобличеніи въ третій разъ, булочникъ наказывается уѣзднымъ Судомъ.

4. О проступкахъ перевозчиковъ.

799. Перевозчики на рѣкахъ, которые во время сильнаго вѣтра или льда будутъ переѣзжать чрезъ рѣку,

793. Kominiarz, który kominów należycie nie wyciera, albo dostrzegłszy czego w piecu lub kominie, coby pożarem zagrażało, majstra swego nie uwiadomi, albo, gdyby majster nie zważał na to uwiadomienie, policyi o tém nie doniesie; skazany będzie:

na areszt od jednego do trzech dni.

794. Majster kominiarski, który ostrzeżony będąc przez swego robotnika o złym stanie pieca albo komina, z czego pożar może wybuchnąć; nie obejrzy go i właściciela lub rządcy domu o tém nie uwiadomi, a gdyby ci o to nie dbali, policyi o tém nie doniesie; ulegnie karze:

od jednego do trzech rubli.

3. *O wykroczeniach piekarzy.*

795. Piekarz któryby przedawał chleb niedopieczony, utraci wszystko, cò z takiego chleba na przedaż przygotowaném u niego znaleziono.

796. Zabrany piekarzowi chleb niedopieczony, oddany będzie na suchary do zakładu dobroczynnego.

797. Gdyby piekarz powtórnie się tego wykroczenia dopuścił; oprócz utraty chleba, ulegnie karze do dziesięciu rubli.

798. Za trzecim razem, piekarz karany będzie przez Sąd powiatowy.

4. *O wykroczeniach przewoźników.*

799. Przewoźnicy na rzekach, którzyby w czasie wichru, lub w czasie wielkiéj kry, sami przejeżdżali przez

одни или съ сѣдаками, на такихъ лодкахъ, на которыхъ ѣздить въ такое время воспрещается, за исключеніемъ случая, когда надобно подать помощь погибающимъ; подвергаются:

или денежному взысканію, не болѣе 1-го рубля 50-ти коп.;

или наказанію розгами отъ 5-ти до 10-ти ударовъ.

800. Томужъ наказанію подвергаются гребцы, принимающіе на свои лодки болѣе опредѣленнаго числа сѣдаковъ или вещей, или тѣ, которые перевозятъ напившись пьяны, или принимаютъ на лодку пьяныхъ.

801. Если для перевоза людей гребцы употребляютъ поврежденныя лодки; то они наказываются по правилу предшедшей статьи, а съ хозяина взыскивается 1 руб. 50 коп.

802. Когда перевозчикъ управленіе лодки повѣритъ дѣтямъ, или человѣку, который извѣстенъ ему какъ пьяница; то подвергается взысканію до 1-го рубля 50-ти коп.

5. О проступкахъ мясниковъ.

803. Мясники, не содержащіе опрятно возовъ, въ коихъ мясо развозятъ, полокъ, скамей и другихъ въ своихъ рядахъ принадлежностей, подвергаются взысканію:

въ губернскихъ городахъ, отъ 50-ти коп. до 1-го рубля 50-ти коп.;

въ другихъ мѣстахъ, отъ 25-ти до 75-ти коп.

rzekę, albo z innemi osobami, na takich łodziąch, na których przejazd w takim czasie jest zabroniony, wyjąwszy gdyby potrzeba było dać ratunek ginącym; skazani będą:

albo na karę pieniężną do rubla i pięćdziesięciu kopiejek;

albo na chłostę od pięciu do dziesięciu razów.

800. Téj samėj karze ulegną przewoźnicy, którzyby brali do swoich łodzi więcéj niż dozwoloną liczbę osób albo rzeczy, tudzież ci, którzyby przewozili ludzi, będąc pijani, albo zabierali pijanych.

801. Jeżeli przewoźnicy używają do przewożenia ludzi, statków uszkodzonych; karani będą podług przepisu artykułu poprzedzającego, a ich gospodarz zapłaci kary jednego rubla i pięćdziesiąt kopiejek.

802. Gdyby przewoźnik do steru używał dziecka, albo człowieka, o którymby wiedział że jest nałogowym pijakiem; ulegnie karze do jednego rubla i pięćdziesiąt kopiejek.

5. O wykroczeniach rzeźników.

803. Rzeźnicy, którzyby wozów do rozsyłania mięsa, albo w jatkach, półek, ławek i innych sprzętów, w należytéj czystości nie utrzymywali; ulegną karze:

w miastach gubernialnych od pięciudziesiąt kopiejek do jednego rubla i pięciudziesiąt kopiejek;

w innych miejscach, od dwudziestu pięciu do siedmdziesięciu pięciu kopiejek.

6. *О проступкахъ шинкарей.*

804. Шинкарь поступаетъ противъ обязанностей своего званія:

когда онъ не запираетъ шинка въ десять часовъ вечера, или не отпираетъ его ночью для путешественника.

805. Когда въ воскресенье и праздничные дни открываетъ шинокъ въ запрещенное время.

806. Когда позволяетъ играть музыкѣ въ шинкѣ въ запрещенное время.

807. Когда, безъ необходимой надобности, принимаетъ въ шинокъ дѣтей, или продаетъ напитки хмѣльнымъ.

808. Когда оставляетъ безъ попеченія напившихся до безпамятства.

809. Когда даетъ напитки въ долгъ, или мѣняетъ на другой товаръ, или даетъ подъ росписки господскія, выдаваемыя работникамъ впредь до расчета.

810. За каждый изъ означенныхъ проступковъ, шинкарь подвергается взысканію 1 рубля 50 коп.

7. *О проступкахъ смолярей, дегтярей, угольщиковъ, поташниковъ.*

811. Смоляръ, несоблюдающій при сидкѣ смолы надлежащихъ предосторожностей отъ пожара, подвергается взысканію отъ 1-го до 10-ти рублей.

812. Смоляръ, производящій сидку смолы въ то время, когда сіе не дозволено, заплатитъ по 3 руб. за всякую яму.

6. *O wykroczeniach szynkarzy.*

804. Szynkarz wykracza przeciw obowiązkom swojego stanu:

kiedy szynku nie zamknie o godzinie dziesiątéj wieczorem, albo go dla podróżnego w nocy nie otworzy.

805. Kiedy szynk otwiera, w dni niedzielne i świąteczne, w czasie zakazanym.

806. Kiedy muzyce w szynku grać pozwala w czasie zakazanym.

807. Kiedy bez koniecznéj potrzeby, dzieci do szynku przyjmuje, albo pijanemu trunki przedaje.

808. Kiedy nie daje opieki ludziom pijanym bez przytomności.

809. Kiedy daje trunki na kredyt, lub je przedaje za inny towar, albo za kartki dworskie wydawane robotnikom do dalszego obrachunku.

810. Za każde z powyższych wykroczeń, szynkarz ulegnie karze jednego rubla pięćdziesięciu kopiejek.

7. *O wykroczeniach smolarzy, dziegciarzy, węglarzy i potażników.*

811. Smolarz, który wytapiając smołę, nie zachowa należytych od ognia ostrożności; ulega karze, od jednego do dziesięciu rubli.

812. Smolarz który wytapia smołę w czasie zabronionym, zapłaci po trzy ruble od każdego dołu.

813. Тѣмъ же наказаніямъ подвергаются дегтяри, угольщики и поташники, производящіе свой промыселъ безъ соблюденія надлежащихъ предосторожностей или въ запрещенное время.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта,

(подписано) Князь *Орловъ.*

Вѣрно съ подлинникомъ:

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія:

(подписано) *Ив. Карницкій.*

813. Takim samym karom ulegają dziegciarze, węglarze, potażnicy, gdyby się swojém rzemiosłem trudnili, bez zachowania należytéj ostrożności, albo w porze zakazanéj.

Prezes Rady Państwa,
(podpisano) Książe *Orłow.*

Zgodno z exemplarzem oryginalnym:
Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj:
(podpisano) *J Karnicki.*

Zgodno z wypisem:
Dyrektor Główny Prezydujący w Kom. Rz. Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu *J. Ornowski.*

ПРИЛОЖЕНІЕ КЪ СТАТЬѢ 609.

О лицахъ изъятыхъ отъ наказаній тѣлесныхъ.

I. Отъ наказаній тѣлесныхъ изъяты:

1. Дворяне потомственные и личные, какъ Россійской Имперіи, такъ и Царства Польскаго;
2. Дворяне иностранные;
3. Священно-служители Греко-Россійской и Греко-Уніатской церкви;
4. Монашествующіе Греко-Россійскаго и Греко-Уніатскаго исповѣданія;
5. Священно-служители и монашествующіе Римско-Католическаго и священно-служители Армяно-Католическаго исповѣданія;
6. Священно-служители Армяно-Грегоріанскаго исповѣданія и проповѣдники церквей Протестантскихъ;
7. Почетные граждане потомственные и личные;

DODATEK DO ARTYKUŁU 609.

O osobach wyłączonych od kar cielesnych.

I. Wyłączeni są od kar cielesnych:

1. Szlachta dziedziczna i osobista, tak Cesarstwa Rossyjskiego jako i Królestwa Polskiego;
2. Szlachta zagraniczna;
3. Duchowni wyświęceni Grecko-Rossyjskiego i Grecko-Unickiego kościoła.
4. Zakonnicy Grecko-Rossyjskiego i Grecko-Unickiego wyznania.
5. Duchowni wyświęceni i zakonnicy Rzymsko-Katolickiego, niemniéj duchowni wyświęceni Ormiano-Katolickiego wyznania;
6. Duchowni wyświęceni Ormiano-Gregoryańskiego wyznania i pastorowie wyznań Protestanckich;
7. Obywatele poczestni, dziedziczni i osobiści;

8. Лица, исправляющія общественныя должности, недоставляющія права дворянства, какъ то: члены кредитныхъ и промышленныхъ установленій, учрежденныхъ съ утвержденія Правительства, попечители и надзиратели церквей, училищъ, больницъ, богадѣлень, тюремъ; также адвокаты, регенты, нотаріусы, судебные приставы, возные, и лица, занимающія должности по городовымъ и сельскимъ управленіямъ;

9. Лица, имѣющія университетскія или академическія степени, или аттестаты о окончаніи курса ученія въ гимназіяхъ или обводовыхъ училищахъ;

10. Владѣльцы недвижимыхъ имуществъ, платящіе съ нихъ какую либо подать;

11. Фабриканты, хозяева рукодѣлныхъ заведеній, также купцы, имѣющіе въ магазинѣ или лавкѣ товаровъ на 1,500 рублей;

12. Учители, занимающіеся съ разрѣшенія Правительства воспитаніемъ юношества;

13. Художники или другія лица, получившія отъ Правительства привиллегію на сдѣланное ими изобрѣтеніе;

14. Лица, имѣющія ордена и другія знаки отличія;

15. Иманы Магометанскаго исповѣданія.

II. Освобождаются также отъ наказаній тѣлесныхъ жены, вдовы и дѣти лицъ, означенныхъ въ предшедшей статьѣ, въ пунктахъ отъ 1-го до 3-го и отъ 6-го до 14-го

III. Сверхъ того изъяты отъ наказаній тѣлесныхъ всѣ лица, непоименованныя въ статьѣ 1-ой, кои на основаніи

8. Osoby sprawujące publiczne urzędy, nie nadające praw szlachectwa, jako to: członkowie kredytowych i przemysłowych Instytucyj, na mocy potwierdzenia Rządu założonych, osoby opiekę i dozór mające nad Kościołami, szkołami, szpitalami, dobroczynnemi zakładami i więzieniami, także obrońcy sądowi, pisarze aktowi i regenci, komornicy sądowi, woźni, jak niemniéj osoby, obowiązek w zarządzie gmin miejskich i wiejskich sprawujące;

9. Osoby posiadające uczone uniwersyteckie lub akademickie stopnie, albo patenta ukończenia kursu nauk w gimnazyach lub szkołach powiatowych;

10. Właściciele nieruchomości, jakibądź z nich podatek opłacający;

11. Fabrykanci, niemniéj właściciele rękodzielnych zakładów, oraz kupcy w swych zakładach lub sklepach towarów na 1,500 rubli wartości mający;

12. Nauczyciele, wychowaniem młodzieży z upoważnienia Rządu zajmujący się;

13. Artyści lub inne osoby, które od Rządu listy przyznania na własne swe wynalazki pozyskały;

14. Osoby, ordery i inne zaszczytne znaki posiadające;

15. Imany Mahometańskiego wyznania.

II. Są również od kar cielesnych wyłączonemi, żony, wdowy i dzieci osób, oznaczonych w poprzedzającym artykule w punktach od 1—3 i od 6—14.

III. Nadto, są także od kar cielesnych wyłączonemi wszystkie osoby, w artykule 2 nie wymienione, którym, na

особыхъ постановленій, пользуются таковымъ изъятіемъ въ Имперіи.

IV. Престарѣлые, имѣющіе не менѣе семидесяти лѣтъ отъ роду, изъемляются также отъ наказаній тѣлесныхъ.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта,
(подписано) Князь *Орловъ.*

Вѣрно съ подлинникомъ:

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія,
(подписано) *Ив. Карницкій.*

zasadzie oddzielnych przepisów, służy podobne wyłączenie w Cesarstwie.

IV. Starcy, nie mniéj jak siedmdziesiąt lat wieku mający, są także od kar cielesnych wyłączeni.

Prezes Rady Państwa,
(podpisano) Książe *Orłow.*

Zgodno z exemplarzem oryginalnym:
Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj:
(podpisano) *J. Karnicki.*

Zgodno z wypisem:
Dyrektor Główny Prezydujący w Kom. Rz. Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor-Kancellaryi, Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 17 Lutego (1 Marca) 1861.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Сторона.

Высочайшій Указъ Его Императорскаго Величества объ утвержденіи Устава о сельскихъ гминныхъ Судахъ и о правилахъ объ устройствѣ городскихъ гминныхъ Судовъ. — Въ Царскомъ Селѣ 12 (24) Мая 1860 года 2

УСТАВЪ

О СЕЛЬСКИХЪ ГМИННЫХЪ СУДАХЪ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.

КНИГА ПЕРВАЯ. О устройствѣ и о власти сельскихъ гминныхъ Судовъ, ст. 1—141 8

Глава первая. О устройствѣ гминныхъ Судовъ, ст. 1—69. . . . . —

Отдѣленіе первое. О гминныхъ судебныхъ округахъ, ст. 1—7 . . . . —

Отдѣленіе второе. О составѣ сельскаго гминнаго Суда, ст. 8—36. 10

SPIS PRZEDMIOTÓW.

Stronnica.

Ukaz Jego-Cesarsko-Królewskiéj Mości zatwierdzający Ustawę o Sądach gminnych wiejskich i wskazujący główne zasady do urządzenia Sądów gminnych wiejskich. — W Carskiém Siele 12 (24) Maja 1860 r. 3

USTAWA

O SĄDACH GMINNYCH WIEJSKICH W KRÓLESTWIE POLSKIÉM.

KSIĘGA PIERWSZA. O urządzeniu i władzy Sądów gminnych wiejskich, art. 1—141 9

Rozdział pierwszy. O urządzeniu Sądów gminnych, art. 1—69 . . . . —

Oddział pierwszy. O gminach sądowych, art. 1—7 . . —

Oddział drugi. O składzie Sądu gminnego wiejskiego, art. 8—36 11

Сторона.
I. О Судьяхъ гминныхъ, ст. 9—26. 10
II. О Лавникахъ и Засѣдателяхъ, ст. 27—36 18
Отдѣленіе третье. О мѣстѣ и времени засѣданія гминнаго Суда, ст. 37—43 22
Отдѣленіе четвертое. О присутственной камерѣ, ст. 44—48 24
Отдѣленіе пятое. О судебномъ арестѣ, ст. 49—52 . 26
Отдѣленіе шестое. О судебныхъ книгахъ, ст. 53—62 —
Отдѣленіе седьмое. О издержкахъ на содержаніе Суда, ст. 63—69. 30
Глава вторая. О власти гминнаго Суда, ст. 70—141. 34
Отдѣленіе первое. О лицахъ, Суду гминному подвѣдомственныхъ, ст. 70—74. . . . . —
Отдѣленіе второе. О власти гминнаго Суда по дѣламъ гражданскимъ вообще, ст. 75—85 38
Отдѣленіе третье. О власти гминнаго Суда въ особенныхъ случаяхъ, ст. 86—123 42
I. О власти гминнаго Суда по спорамъ о завладѣніи части чужой земли, ст. 86—94 . . . . —
II. О власти гминнаго Суда по дѣламъ о оброкѣ или барщинѣ, ст. 95—98. 48
III. О власти гминнаго Суда по спорамъ съ проѣзжими, ст. 99—111 50
IV. О власти гминнаго Суда по спорамъ случившимся на ярмаркѣ, торгѣ, или въ храмовой праздникъ, ст. 112 56
V. О власти гминнаго Суда по искамъ встрѣчнымъ, ст. 113—116. . . . . —
VI. О власти гминнаго Суда по спорамъ о причиненіи вреда въ поляхъ и лѣсахъ, ст. 117—120. . . 58

Stronnica.

I. O Sędziach gminnych, art. 9—26 11
II. O Ławnikach, art. 27—36 19
Oddział trzeci. O miejscu i czasie posiedzeń Sądu gminnego, art. 37—43 23
Oddział czwarty. O izbie sądowéj, art. 44—48 25

Oddział piąty. O areszcie sądowym, art. 49—52 . . . 27
Oddział szósty. O księgach sądowych, art. 53—62 . . —
Oddział siódmy. O kosztach utrzymania Sądu, artykuł 63—69 31
Rozdział drugi. O władzy Sądu gminnego, artykuł 70—141 35
Oddział pierwszy. O osobach podległych władzy Sądu gminnego, art. 70—74. . . . . —
Oddział drugi. O władzy Sądu gminnego w sprawach cywilnych w ogólności, art. 75—85. 39
Oddział trzeci. O władzy Sądu gminnego w szczególnych przypadkach, art. 86—123 43
I. O władzy Sądu gminnego co do spraw o przywłaszczenie części cudzego gruntu, art. 86—94. . —
II. O władzy Sądu gminnego w sprawach o czynsz albo zaciąg (czyli pańszczyznę), art. 95—98) . . . 49
III. O władzy Sądu gminnego w sprawach z podróżnemi, art. 99—111 51
IV. O władzy Sądu gminnego w sporach zaszłych na jarmarku, targu, albo odpuście, art. 112. 57

V. O władzy Sądu gminnego co do skarg wzajemnych, art. 113—116 . . . . —
VI. O władzy Sądu gminnego co do sporów o szkody polne i leśne, art. 117—120. 59

Сторона.

VII. О власти гминнаго Суда по спорамъ между слугами, наемниками, работниками всякаго ремесла и ихъ хозяевами, ст. 121—123 60

Отдѣленіе четвертое. О власти гминнаго Суда по дѣламъ судно-полицейскимъ, ст. 124—134. . . . . —

Отдѣленіе пятое. О власти и обязанностяхъ гминнаго Судьи, ст. 135—141 64

КНИГА ВТОРАЯ. Правила судопроизводства въ гминныхъ Судахъ, ст. 142—283 70

Раздѣлъ первый. Судопроизводство гражданское, ст. 142—251 . . . . —

Глава первая. О порядкѣ разсмотрѣнія и сужденія дѣлъ гражданскихъ, ст. 142—187 . . . . . . —

Глава вторая. О исполненіи рѣшенія, ст. 188—205 86

Глава третья. О объявленіяхъ, ст. 206—213 . . . 94

Глава четвертая. О судебной продажѣ имуществъ, ст. 214—236. 98

Отдѣленіе первое. О судебной продажѣ имущества движимаго, ст. 214—217. . . . . —

Отдѣленіе второе. О судебной продажѣ имущества недвижимаго, ст. 218—236 100

Глава пятая. О актахъ, которые могутъ быть составляемы въ гминномъ Судѣ, ст. 237—251 . . . 108

Раздѣлъ второй. Судопроизводство по дѣламъ судно-полицейскимъ, ст. 252—283 114

Глава первая. О порядкѣ разсмотрѣнія и сужденія дѣлъ судно-полицейскихъ, ст. 252—275 . . . —

I. О разсмотрѣніи и сужденіи судно-полицейскихъ дѣлъ по жалобамъ обиженныхъ, ст. 252—269 . . —

Stronnica.

VII. O władzy Sądu gminnego w sporach między sługą, najemnikiem lub robotnikiem wszelkich rzemiosł a panem, art. 121—123. 61
Oddział czwarty. O władzy Sądu gminnego w sprawach policyjno-karnych, art. 124—134. . . . . . —
Oddział piąty. O władzy i obowiązkach Sędziego gminnego, art. 135—141 65

KSIĘGA DRUGA. Przepisy postępowania sądowego w Sądach gminnych, art. 142—283 71
Dział pierwszy. Postępowanie cywilne, artykuł 142—251 . . . . —
Rozdział pierwszy. O sposobie rozpoznawania i sądzenia spraw cywilnych, art. 142—187 . . . . —
Rozdział drugi. O wykonaniu wyroku, art. 188—205 87
Rozdział trzeci. O obwieszczeniach, art. 206—213 95
Rozdział czwarty. O przedaży sądowéj majątków, art. 214—236 99
Oddział pierwszy. O przedaży sądowéj rzeczy ruchomych, art. 214—217 . . . . —
Oddział drugi. O przedaży sądowéj nieruchomości, art. 218—236. 101
Rozdział piąty. O aktach które w Sądzie gminnym sporządzane być mogą, art. 237—251 109
Dział drugi. Postępowanie policyjno-karne, artykuł 252—283. 115
Rozdział pierwszy. O sposobie rozpoznawania i sądzenia spraw policyjno-karnych, art. 252—275 —
I. O rozpoznawaniu i sądzeniu spraw policyjno-karnych, na skargę pokrzywdzonego, art. 252—269 —

Сторон.

II. О разсмотрѣніи и сужденіи судно-полицейскихъ дѣлъ по донесенію полиціи, ст. 270—275 122
Глава вторая. Объ исполненіи рѣшеній по дѣламъ судно-полицейскимъ, ст. 276—283 124

КНИГА ТРЕТЬЯ. Постановленія законовъ гражданскихъ, ст. 284—589 126
Глава первая. О взаимныхъ правахъ и обязанностяхъ супруговъ, родителей и дѣтей, ст. 284—304 —

I. О супругахъ, ст. 284—292. . . . . —
II. О родителяхъ и дѣтяхъ, ст. 293—304 130
Глава вторая. Объ опекѣ, ст. 305—345. 134
Положенія общія, ст. 305—308 . . . . —
Отдѣленіе первое. О учрежденіи опеки, когда у малолѣтняго есть имущество, ст. 309—338. 136
Отдѣленіе второе. Объ учрежденіи опеки, когда у малолѣтняго нѣтъ имущества, ст. 339—345. 146
Глава третья. О наслѣдствѣ и о наслѣдникахъ, ст. 346—392. 148
Отдѣленіе первое. Положенія общія, ст. 346—349. . —
Отдѣленіе второе. О правахъ разныхъ наслѣдниковъ, ст. 350—371. 150
I. О правѣ родственниковъ, ст. 350—366 . . . . . —
а) Дѣти и ихъ потомство, ст. 350—352. . . . . . —
б) Родители и другіе восходящіе родственники, ст. 353—359 152
в) Родные братья, сестры и ихъ потомство, ст. 360—363 154
г) Дальные боковые родственники, ст. 364—366 156

Stronnica.

II. O rozpoznawaniu i sądzeniu spraw karnych na doniesienie policyi, art. 270—275 123
Rozdział drugi. O wykonaniu wyroków w sprawach policyjno-karnych, art. 276—283 125

KSIĘGA TRZECIA. Przepisy prawa cywilnego, artykuł 284—589 127
Rozdział pierwszy. O wzajemnych obowiązkach małżonków, tudzież rodziców i dzieci, artykuł 284—304 . . . . —
I. O małżonkach, art. 284—292 . . . . —
II. O rodzicach i dzieciach, art. 293—304 131
Rozdział drugi. O opiece, art. 305—345 135
Przepisy ogólne, art. 305—308 . . . . —
Oddział pierwszy. O urządzeniu opieki nad małoletniemi, dla których pozostał majątek, art. 309—338 137
Oddział drugi. O urządzeniu opieki nad sierotą bez majątku, art. 339—345 147
Rozdział trzeci. O spadkach i spadkobiercach, art. 346—392 149
Oddział pierwszy. Przepisy ogólne, art. 346—349. . . —
Oddział drugi. O prawach różnych spadkobierców, art. 350—371. 151
I. O prawach krewnych, art. 350—366 . . . . —
a) Dzieci i ich potomstwo, art. 350—352 . . . . . —
b) Rodzice i inni wstępni krewni, art. 353—359. 153
c) Bracia, siostry i ich potomstwo, art. 360—363 155
d) Dalsi poboczni krewni, art. 364—366 157

Сторона.

II. О правѣ пережившаго супруга, ст. 367—369 . . 158

III. О выморочномъ наслѣдствѣ, ст. 370 и 371. . . . 160

Отдѣленіе третье. О раздѣлѣ наслѣдства, ст. 372—392 . . . . —

Глава четвертая. О обезпеченіи наслѣдства, ст. 393—430. 168

Отдѣленіе первое. Положенія общія, ст. 393—398 . —

Отдѣленіе второе. О временномъ обезпеченіи наслѣдства, ст. 399—406 172

Отдѣленіе третье. О производствѣ описи наслѣдства, ст. 407—420 176

Отдѣленіе четвертое. О временномъ управленіи наслѣдствомъ, ст. 421—430 180

Глава пятая. О вступленіи во владѣніе наслѣдствомъ и о вызовѣ наслѣдниковъ, ст. 431—447 . 184

Глава шестая. О обезпеченіи имущества въ случаяхъ чрезвычайныхъ, ст. 448—461. 192

I. О обезпеченіи имущества оставленнаго владѣльцемъ, ст. 448—456. . . . . —

II. О обезпеченіи имущества въ случаѣ продолжительнаго но не произвольнаго отсутствія владѣльца, ст. 457—461 196

Глава седьмая. О обезпеченіи найденныхъ вещей, ст. 462—471. 198

Глава осьмая. Объ охраненіи полей и лѣсовъ отъ поврежденія, ст. 472—514 202

I. О принужденномъ залогѣ или о взятіи фанта, ст. 472—506 . . . . —

II. О фантовой платѣ, ст. 507—514 212

Stronnica.

II. O prawie pozostałego przy życiu małżonka, artykuł 367—369 159
III. O spadku bezdziedzicznym, art. 370—371. 161
Oddział trzeci. O podziale spadku, art. 372—392 . . . —

Rozdział czwarty. O zabezpieczeniu pozostałości, art. 393—430 169
Oddział pierwszy. Przepisy ogólne, art. 393—398 . . —
Oddział drugi. O zabezpieczeniu tymczasowém pozostałości, art. 399—406 173
Oddział trzeci. O spisie pozostałości, art. 407—420. . 177

Oddział czwarty. O zarządzie tymczasowym pozostałością, art. 421—430 181
Rozdział piąty. O objęciu spadku i poszukiwaniu spadkobierców, art. 431—447 185
Rozdział szósty. O zabezpieczeniu majątku w nadzwyczajnych wypadkach, art. 448—461 193
I. O zabezpieczeniu majątku opuszczonego przez właściciela, art. 448—456 . . . . —
II. O zabezpieczeniu majątku w czasie długiéj lecz mimowolnéj nieobecności właściciela, art. 457—461 197
Rozdział siódmy. O zabezpieczeniu rzeczy znalezionych, art. 462—471 199
Rozdział ósmy. O ochronie od szkód w gruntach i lasach, art. 472—514 203
I. O prawie fantowania, art. 472—506 . . . . —

II. O fantowém art. 507—514 213

Сторона.

Глава девятая. О наймѣ слугъ и о взаимныхъ обязанностяхъ господъ и служителей, ст. 515—589. 214

I. Положенія общія, ст. 515—518 . . . . —

II. Кто можетъ наниматься въ услуженіе, ст. 519—523 216

III. Объ условіяхъ найма и о задаткахъ, ст. 524—534 218

IV. О времени, съ котораго начинается служба, ст. 535—544 222

V. Объ обязанностяхъ слугъ во время службы, ст. 545—557 224

VI. Объ обязанностяхъ господина, ст. 558—569 . . 228

VII. Объ отказѣ и благодареніи, ст. 570—574 . . . 230

VIII. Въ какихъ случаяхъ господинъ въ правѣ уволить слугу раньше срока, ст. 575—577 232

IX. Въ какихъ случаяхъ слуга можетъ оставить мѣсто раньше срока, ст. 578—582 236

X. Объ увольненіи слуги безъ законной причины, ст. 583 238

XI. О самовольномъ оставленіи мѣста слугою, ст. 584. —

XII. О служебныхъ свидѣтельствахъ, ст. 585—589 . —

КНИГА ЧЕТВЕРТАЯ. Постановленія судно-полицейскія, ст. 590—813 242

Глава первая. Положенія общія, ст. 590—621 . . —

I. Кто отвѣчаетъ за проступки, ст. 590—596 . . . —

II. О полицейскихъ наказаніяхъ и о примѣненіи оныхъ, ст. 597—621 244

Глава вторая. О проступкахъ, которые гминный Судъ имѣетъ право разсматривать и наказывать, ст. 622—813 254

Stronnica.

Rozdział dziewiąty. O najmie usługi i o wzajemnych obowiązkach panów i sług, art. 515—589. 215
I. Przepisy ogólne, art. 515—518 . . . . —
II. Kto może godzić się do służby, art. 519—523 . . 217
III. O ugodzie i zadatku, art. 524—534 219
IV. O czasie w którym się służba zaczyna, artykuł 535—544 223
V. O obowiązkach sług w ciągu służby, art. 545—557 225
VI. O obowiązkach pana, art. 558—569 229
VII. O wypowiedzeniu i podziękowaniu, art. 570—574 231
VIII. W jakich przypadkach pan mocen jest sługę odprawić przed czasem, art. 575—577 233
IX. W jakich przypadkach sługa mocen jest odprawić się przed czasem, art. 578—582 237
X. O odprawieniu sługi bez prawnéj przyczyny, artykuł 583 239
XI. O samowolném porzuceniu służby, art. 584 . . . —
XII. O świadectwach służbowych, art. 585—589 . . . . —

KSIĘGA CZWARTA. Prawo policyjno-karne, artykuł 590—813 243
Rozdział pierwszy. Zasady ogólne, art. 590—621 —
I. Kto odpowiada za wykroczenia, art. 590—596 . . —
II. O karach policyjnych i sposobie ich wymierzania, art. 597—621 245
Rozdział drugi. O wykroczeniach, jakie Sąd gminny rozpoznawać i karać może, art. 622—813 . . 254

Сторона.

I. О проступкахъ противъ гминнаго Начальства, ст. 622—629 254
II. О нарушеніи общественнаго спокойствія, ст. 630—634 256
III. О праздношатающихся и нищихъ, ст. 635—637 258
IV. О нарушеніи личной безопасности, ст. 638—661 260
V. О проступкахъ противъ торговой честности, ст. 662—667 264
VI. О проступкахъ по торговлѣ съѣстными припасами, ст. 668—677 266
VII. О истребленіи дичи и о запрещенной охотѣ, ст. 678—683 270
VIII. О проступкахъ противъ нравственности, ст. 684—690 . . . . —
IX. О нарушеніи благоустройства въ мѣстахъ подвѣдомственныхъ гминному Суду; ст. 691—703 . 272
X. О нарушеніи правилъ осторожности отъ пожаровъ, ст. 704—721 274
XI О нарушеніи правилъ осторожности отъ пожара въ лѣсахъ и поляхъ, ст. 722—726 280
XII. О несоблюденіи правилъ установленныхъ для потушенія пожаровъ, ст. 727—731 282
XIII. О проступкахъ противъ цѣлости дорогъ и мостовъ, ст. 732—741 . . . . —
XIV. О оскорбленіяхъ чести, ст. 742—750. 286
XV. О проступкахъ противъ чужой собственности, ст. 751—785 288
XVI. О проступкахъ людей особыхъ званій, ст. 786—813 296

Stronnica.

I. O wykroczeniach przeciw władzy gminnéj, artykuł 622—629 254
II. O naruszeniu spokojności publicznéj, artykuł 630—634 257
III. O włóczęgach i żebrakach, art. 635–637 259
IV. O naruszeniu bezpieczeństwa osób, art. 638—661 261
V. O wykroczeniach przeciw rzetelności w handlu, art. 662—667 265
VI. O wykroczeniach w handlu żywnością. artykuł 668—677 267
VII. O niszczeniu zwierzyny i zakazaném polowaniu, art. 678–683 271
VIII. O wykroczeniach przeciw obyczajności, artykuł 684—690 . . . . —
IX. O zaniedbaniu porządku i czystości, w miejscach podległych władzy Sądu gminnego po miastach i wsiach, art. 691—703 373
X. O naruszeniu przepisów względem ostrożności od ognia, art. 704–721 275
XI. O naruszeniu przepisów względem ostrożności od ognia w lasach i polach, art. 722—726 281
XII. O niezachowaniu przepisów względem gaszenia pożarów, art. 727—731 283
XIII. O wykroczeniach przeciw całości dróg i mostów, art. 732–741 . . . . —
XIV. O obelgach, art. 742—750 287
XV. O wykroczeniach przeciw cudzéj własności, artykuł 751—785 289
XVI. O wykroczeniach ludzi szczególnych stanów, artykuł 786—813 297

Сторона

1. О проступкахъ извощиковъ, ст. 786—791. . . . 296
2. О проступкахъ трубочистовъ, ст. 792—794 . . . 298
3. О проступкахъ булочниковъ, ст. 795—798 . . . 300
4. О проступкахъ неревозчиковъ, 799—802 . . . . —
5. О проступкахъ мясниковъ, ст. 803. 303
6. О проступкахъ шинкарей, ст. 804—810. 304
7. О проступкахъ смолярей, дегтярей, угольщиковъ, поташниковъ, ст. 811—813 . . . . —

Приложенiе къ статьѣ 609. О лицахъ изъятыхъ отъ наказанiй тѣлесныхъ 308

Stronnica.

1. O wykroczeniach furmanów, art. 786—791. . . . 297
2. O wykroczeniach kominiarzy, art. 792—794. . . 299
3. O wykroczeniach piekarzy, art. 795—798 301
4. O wykroczeniach przewoźników, art. 799—802. . —
5. O wykroczeniach rzeźników, art. 803. 303
6. O wykroczeniach szynkarzy, art. 804—810. . . . 305
7. O wykroczeniach smolarzy, dziegciarzy, węglarzy i potażników, art. 811—813 . . . . —

Dodatek do artykułu 609. O osobach wyłączonych od kar cielesnych. 309

[illegible]

По Указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго, Великаго Князя Финляндскаго.

[illegible]

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принявъ во вниманіе, что въ слѣдствіе учрежденія, по силѣ Высочайшаго Указа состоявшагося въ 14 (26) Марта с. г., Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, вѣдомство это между прочимъ обязано наблюдать за цѣлостію суммъ Духовенству и Народному Просвѣщенію принадлежащихъ, по

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego, Wielkiego Xięcia Finlandzkiego.

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Gdy skutkiem ustanowienia przez Ukaz Najwyższy, daty 16 (28) Marca r. b. Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Władza ta pomiędzy innemi obowiązaną jest czuwać nad całością funduszów do Duchowieństwa i Edukacyi Publicznej należących, przeto Rada Administracyjna na przedstawienie tejże Kommissyi Rządowej Wyznań

представленію упомянутой Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, постановляетъ:

Ст. 1. Всякія суммы на потребности Духовенства и Народнаго Просвѣщенія, помѣщенныя ли въ Бюджетѣ Царства, или же изъ другихъ какихъ либо источниковъ проистекающія и гдѣ бы то нибыло состоящія, поступаютъ въ распоряженіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 2. Также поступаютъ въ распоряженіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія суммы, какъ опредѣленныя на надобности бывшаго Варшавскаго Учебнаго Округа, такъ и долженствующія быть перечисленными изъ Штата Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ на надобности нынѣшняго Отдѣленія Духовныхъ Дѣлъ и вспомагательныхъ Отдѣленій, которыя должны перейти изъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; количество сихъ послѣднихъ суммъ должно быть опредѣлено по сношеніи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ, и представлено на утвержденіе Совѣта Управленія Царства.

Religijnych i Oświecenia Publicznego stanowi co następuje:

Art. 1. Wszelkie fundusze na potrzeby Duchowieństwa i Edukacyi Publicznej czy to budżetem Królestwa oznaczone, czy też z innych jakich bądź źródeł pochodzące, gdziekolwiekbądź manipulowane lub deponowane, oddają się do dyspozycyi Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 2. Przechodzą także pod dyspozycyą Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego fundusze tak na służbę byłego Okręgu Naukowego Warszawskiego oznaczone, jakoteż z Etatu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych odłączyć się mające na na służbę Wydziału Wyznań i oddziałów pomocniczych z innych Wydziałów tejże Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych do Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przejść powinnych, których to ostatnich funduszów wysokość ma być za porozumieniem się Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych ustanowiona i do zatwierdzenia Rady Administracyjnej przedstawiona.

Ст. 3. Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на всѣ Правительственныя Коммисіи по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 31 Марта (12 Апрѣля) 1861 года.

Art. 3. Wykonanie niniejszego Postanowienia które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, wszystkim Kommissyom Rządowym w czém do której należy, Rada Administracyjna poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 31 Marca (12 Kwietnia) 1861 roku.

Namiestnik Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Xiążę Gorczakow.*

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
(podp.) *Wielopolski.*

Sekretarz Stanu
(podp.) *J. Karnicki.*
Zgodno z oryginałem:
Sekretarz Stanu,
(podp.) *J. Karnicki.*

Za zgodność:

P. o. Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 18 (30) Czerwca 1861 r.

Выписка изъ Журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ II-й

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій.

и проч., и проч., и проч.

При учрежденіи въ Варшавѣ Императорской и Царской Медико-Хирургической Академіи, Указомъ въ 4 день Іюня 1857 года, и утвержденнымъ Нами Уставомъ ея, Мы присвоили Академіи, съ постепеннымъ ея устройствомъ, право возводить, по надлежащемъ испытаніи, во всѣ вообще медицинскія и фармацевтическія ученыя степени и званія, а вмѣстѣ съ тѣмъ повелѣли составить и представить на утвержденіе Наше проэктъ особаго постановленія, коимъ были бы опредѣлены предметы вѣдомства и предѣлы власти Академическаго Начальства, Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ въ Нашемъ Царствѣ Польскомъ.

Нынѣ, съ полнымъ развитіемъ Академіи, устройствомъ Конференціи ея и открытіемъ клиникъ, находя, что означенныя испытанія могутъ уже быть ею производимы и разсмотрѣвъ пред-

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożej Łaski

MY ALEXANDER II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, Król Polski,

etc., etc., etc.

Ustanawiając, Ukazem z dnia 4 Czerwca 1857 r. oraz Zatwierdzoną przez Nas Ustawą, Cesarsko-Królewską Warszawską Medyko - Chirurgiczną Akademią nadaliśmy jej ze stopniowem onej urządzeniem, prawo przyznawania, na zasadzie złożonych examinów, wszelkich w ogólności lekarskich i farmaceutycznych stopni, naukowych i kwalifikacyi do posad takowychże, a przytem poleciliśmy ułożyć i do Naszego zatwierdzenia przedstawić projekt osobnego postanowienia, w którem by oznaczone zostały attrybucye i zakres Władzy: Zwierzchności Akademickiej, Inspektora Głównego służby zdrowia, Rady Lekarskiej i Urzędów Lekarskich w Naszém Królestwie Polskiem.

Obecnie, gdy Akademia ta jest w zupełnem rozwinięciu, gdy Konferencya urządzona i kliniki są otwarte, znajdując że examina pomienione przejść już do niej mogą; i rozpoznawszy przedstawienie Rady Admini-

ставленіе Совѣта Управленія о тѣхъ измѣненіяхъ, которыя, въ примѣненіи къ образованію Академіи, должны быть введены въ Указѣ 16 (28) Января 1840 года, и Высочайше утвержденномъ въ тотъ же день Положеніи объ управленіи гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ Польскомъ, повелѣваемъ:

Ст. 1. Производство испытаній на медицинскія степени учено-практическія, на медицинскія званія учено-служебныя и спеціально-практическія, равно фармацевтическія, а также возведеніе въ таковыя степени и званія, и выдача на оныя дипломовъ и свидѣтельствъ, изъемлются изъ круга дѣйствій Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ въ Царствѣ Польскомъ и переходятъ на Варшавскую Медико-Хирургическую Академію, на основаніи существующихъ для сего правилъ.

Ст. 2. Утвержденіе Медицинскимъ Совѣтомъ Царства въ степени Аптекарскихъ Помощниковъ, предоставленное ему 32-ю статьею Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію, а также 7-мъ § Устава для фармацевтовъ и аптекъ, отнынѣ отмѣняется.

Ст. 3. Въ тѣхъ случаяхъ, когда для допущенія къ испытанію требуется, по экзаменаціоннымъ правиламъ, засвидѣтельствованіе о прежней гражданско-медицинской службѣ кандидатовъ, или о неукоризненной ихъ практикѣ, или же о

stracyjnej o zmianach, jakie, ze względu na organizacyą Akademii, poczynione być winny w Ukazie z dnia 16 (28) Stycznia 1840 r. i w Najwyższej tegoż dnia Zatwierdzonej Ustawie o Zarządzie służby Cywilno Lekarskiej w Królestwie Polskiem, stanowimy:

Art. 1. Examinowanie na stopnie Lekarskie naukowo-praktyczne, na posady lekarskie naukowo-służbowe i specjalne praktyczne, oraz na stopnie i posady farmaceutyczne, niemniej przyznawanie tychże stopni i kwalifikacyi do posad lekarskich i farmaceutycznych, udzielanie na takowe dyplomów i świadectw, wyłączonem zostaje z zakresu czynności Rady Lekarskiej i Urzędów Lekarskich w Królestwie Polskiém i przechodzi na Warszawską Medyko-Chirurgiczną Akademiję, na zasadzie obowiązujących dotąd w tej mierze przepisów.

Art. 2. Zatwierdzanie przez Radę Lekarską Królestwa stopni pomocników Aptekarskich, zastrzeżone Art. 32 Ustawy o Zarządzie służby Cywilno-Lekarskiej, oraz § 7 Ustawy dla farmaceutów i aptek, odtąd miejsca mieć nie będzie.

Art. 3. W takich wypadkach w których dla dopuszczenia do examinu potrzebne jest, w zastosowaniu się do obowiązujących przepisów examinacyjnych, poświadczenie o poprzedniej służbie Cywilno-lekarskiej kandydatów lub o wykonaniu praktyki lekarskiej bez

прохожденіи наукъ и практики въ аптекахъ Царства Польскаго, Медико-Хирургическая Академія должна признавать такія только доказательства законными, кои будутъ выданы или утверждены гражданскимъ Медицинскимъ Управленіемъ въ Царствѣ.

Правило это, однакó, не относится къ кандидатамъ, непосредственно, по окончаніи курса наукъ въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи, приступающимъ къ испытанію на такое учено-служебное медицинское званіе, для полученія коего не требуется предварительная медицинская практика, или состояніе въ медицинской службѣ.

Ст. 4. Производство испытаній на учено-ветеринарныя степени, возведеніе въ эти степени и выдача на оныя свидѣтельствъ, возлагается на Варшавскую Ветеринарную Школу, на тѣхъ самыхъ основаніяхъ и съ тѣми же правилами, какія служили Медицинскому Совѣту Царства.

Ст. 5. Присяга на добросовѣстную практику во всѣхъ званіяхъ медицинскихъ, фармацевтическихъ и ветеринарныхъ, требуема въ Царствѣ Польскомъ, сообразно Высочайше утвержденному 22 Декабря 1848 года мнѣнію Государственнаго Совѣта, должна быть исполняема какъ было и доселѣ, въ присутствіи Административно-Медицинскихъ властей, независимо отъ факультетскаго обѣщанія, которое каждый, получающій

uchybienia przeciw obowiązkom powołania, a także o odbyciu nauki i praktyki w aptekach Królestwa, Akademja Medyko-Chirurgiczna także jedynie dowody uważać ma za legalne, które wydawane lub zatwierdzone będą przez Zarząd służby Cywilno-Lekarskiej w Królestwie.

Zastrzeżenie to wszakże nie stosuje się do kandydatów bezpośrednio, po ukończeniu kursu nauk w Akademii Medyko-Chirurgicznej Warszawskiej, poddających się do examinu na taki stopień lekarski naukowo służbowy, dla pozyskania którego nie jest wymagana poprzednia praktyka lekarska, lub pozostawanie w służbie lekarskiej.

Art. 4. Examina na stopnie naukowe weterynaryjne, również jak ich przyznawanie i udzielanie na nie świadectw, poruczone zostaje Warszawskiej Szkole Weterynaryjnej, a to na tych samych zasadach i prawach, jakie służyły dotąd Radzie Lekarskiej Królestwa.

Art. 5. Przysięga na sumienne wykonywanie praktyki we wszelkich posadach lekarskich, farmaceutycznych, i weterynaryjnych, wymagana w Królestwie Polskiem stosownie do zatwierdzonego Najwyżej pod dniem 22 Grudnia 1848 roku Zdania Rady Państwa, ma być odbieraną, tak jak dotąd, w obec Władz Administracyjno-Lekarskich, niezależnie od przyrzeczeń fakultetowych, przy otrzymywaniu dyplomu lub

дипломъ или свидѣтельство на ученую степень, долженъ дать въ томъ учебномъ заведеніи, которое возводитъ его въ эту степень.

Ст. 6. За таковыми измѣненіями въ отношеніи испытаній на медицинскія ученыя степени и званія, правила положенія объ Управленіи Гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ Польскомъ, заключающіяся въ пунктахъ подъ лит. *б*, и *в*, 14-й статьи и въ пунктахъ *а*, *б* и *в*, статьи 32-й въ той мѣрѣ, въ какой онѣ относятся къ утвержденію въ званіи Аптекарскихъ Помощниковъ, а равно въ пунктахъ подъ лит. *в*, 61 статьи относительно испытаній на ту же степень, отнынѣ имѣть обязательной силы уже не будутъ.

Ст. 7. Варшавская Медико-Хирургическая Академія, какъ входящая въ составъ Варшавскаго Учебнаго Округа, не принадлежитъ къ числу тѣхъ медицинскихъ заведеній, которыя, на основаніи изданныхъ для нихъ Уставовъ, равно по силѣ Высочайшаго Указа 16 (28) Января 1840 г. остаются въ вѣдѣніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Главнаго Медицинскаго Инспектора въ Царствѣ Польскомъ. Заключающіяся въ томъ Указѣ, равно въ утвержденномъ того же дня Положеніи объ управленіи Гражданскою Медицинскою частію въ Царствѣ, правила о надзорѣ Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Инспекторовъ Врачебныхъ Управъ за медицинскими заведенія-

świadectwa na stopień naukowy, składanych w tej instytucyi naukowej, która rzeczony stopień przyznała.

Art. 6. Z powodu powyżej wskazanych zmian co do examinów na stopnie naukowo-lekarskie i na posady lekarskie, przepisy Ustawy o Zarządzie Cywilno-Lekarskiej służby w Królestwie Polskiem, zawarte w Artykule 14 lit. *b* i *c*, Art. 32 lit. *a*, *b*, i *c*, o ile to się odnosi do zatwierdzenia stopni Pomocników Aptekarskich, oraz w Art. 61, lit. *c*, o ile to się odnosi do examinów na tenże stopień, przestają nadal obowiązywać.

Art. 7. Akademia Medyko-Chirurgiczna Warszawska, jako wchodząca w skład Okręgu Naukowego Warszawskiego, tem samem nie należy do liczby tych zakładow lekarskich, które na zasadzie Ustaw swych, oraz z mocy Ukazu z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku pozostają pod wiedzą Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych i Jnspektora Głównego służby Cywilno-Lekarskiej. Zawarte w tymże Ukazie, oraz w zatwierdzonej tegoż dnia Ustawie o Zarządzie Służby Cywilno-Lekarskiej przepisy, stanowiące tak o nadzorze nad zakładami lekarskiemi Jnspektora Głównego służby Cywilno-Lekarskiej, Rady Lekarskiej i Jnspektorów Urzędów Lekarskich, jako też o odbywaniu rewizyi w tychże zakładach, a mianowicie przepisy wymienione w Ustępie 3-m Ukazu

ии и осмотрѣ опыхъ, именно же, правила, постановленныя: въ 3-мъ пунктѣ Указа 16 (28) Января 1840, и въ пунктахъ подъ лит. *а* и *г*, 14 статьи, въ пунктахъ подъ лит. *е* и *ж* 17-й статьи, въ 24 статьѣ, въ пунктѣ *а*, 35 статьи и въ 70 статьѣ Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію, не должны быть применены ни къ Медико-Хирургической Академіи, ни къ устроеннымъ при ней клиникамъ.

Ст. 9. Исполненіе настоящаго Указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Совѣтъ Управленія Нашего Царства Польскаго.

Данъ въ С. Петербургѣ, Февраля 27 (Марта 11) дня 1861 года.

(М. П.) (подп.) „АЛЕКСАНДРЪ.“

o zarządzie służby Cywilno-Lekarskiej z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku, tudzież w Ustawie o tymże Zarządzie w Art. 14 lit. *a*, i *d*, w Art. 17 lit, *f*, i *g*, w Art. 24, Art. 35 lit. *a*, oraz w Art. 70 nie mają być - stosowane Akademii Medyko-Chirurgicznej, ani do istniejących przy niej klinik.

Art. 8. Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw ma być umieszczony, Radzie Administracyjnej Królestwa polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 27 Lutego (11) Marca 1861 roku.

(L. S.) Przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z wypisem:
Sekretarz Stanu (podp.) *J. Karnicki.*

Za zgodność:
p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.
Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 4 (16) Lipca 1861 r.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

W wykonaniu decyzyi Rady Administracyjnej oznajmionej przez Wypis z Protokółu posiedzeń tejże Rady z d. 24 Marca (5 Kwietnia) 1861 r., Nr. 1892, ogłasza w Dzienniku Praw, Najwyżej zatwierdzone Zdanie Rady Państwa, o zmianie porządku znoszenia się Władz Cesarstwa i Królestwa Polskiego, w przedmiocie ujęcia i wydawania przestępców, ukrywających się w mieście Kownie i w pobliskiej wsi Alexocie.

w Warszawie dnia 7 (19) Kwietnia 1861 r.

p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego,
Alexander Hr. Wielopolski, Marg. Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Его Императорское Величество воспоследовавшее мнѣніе въ Департаментѣ дѣлъ Царства Польскаго и въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта, по дѣлу объ измѣненіи порядка сношеній присутственныхъ мѣстъ Имперіи и Царства Польскаго, относительно поимки и выдачи преступниковъ, скрывающихся въ г. Ковно и смежной съ нимъ деревнѣ Алексотѣ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить.

подписалъ: Предсѣдательствующій Государственнаго Совѣта, Графъ Блудовъ.

6 Февраля 1861 года.

Мнѣніе Государственнаго Совѣта.

Выписано изъ Журналовъ Департамента дѣлъ Царства Польскаго 23 Декабря 1860 г. и Общаго Собранія 9 Января 1861 года, N. 53.

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ дѣлъ Царства Польскаго и въ Общемъ Собраніи, по разсмотрѣніи внесеннаго Управляющимъ Министерствомъ Юстиціи дѣла, объ измѣненіи порядка сношеній присутственныхъ мѣстъ Имперіи и Царства Польскаго, относительно поимки и выдачи преступниковъ, скрывающихся въ г. Ковно и смежной съ нимъ деревнѣ Алексотѣ, принявъ

Jego Cesarska Mość zdanie objawione w Departamencie Spraw Królestwa Polskiego i w Ogólnem Zebraniu Rady Państwa, o zmianie porządku znoszenia się Władz Cesarstwa i Królestwa Polskiego, w przedmiocie ujęcia i wydawania przestępców ukrywających się w mieście Kownie i w pobliskiej wsi Alexocie, Najwyżej zatwierdzić raczył i spełnić polecił.

podpisał: Prezydujący w Radzie Państwa,
Hrabia Błudow.

dnia 6 Lutego 1861 roku.

Zdanie Rady Państwa.

Wypisano z Żurnału Departamentu Spraw Królestwa Polskiego dnia 23 Grudnia 1860 r., i Ogólnego Zebrania dnia 9 Stycznia 1861 roku.

Rada Państwa w Departamencie Spraw Królestwa Polskiego i w Ogólnem Zebraniu, rozpoznawszy przedstawienie Zarządzającego Ministerstwem Sprawiedliwości, o zmianie porządku znoszenia się Władz Cesarstwa i Królestwa Polskiego w przedmiocie ujęcia i wydawania przestępców, ukrywających się w mieście Kownie i w pobliskiej wsi Alexocie; wziąwszy na uwagę zapewnienie Władz miejscowych, i niedogo-

во вниманіе удостовѣреніе начальствъ о неудобствѣ существующихъ нынѣ правилъ, касательно преслѣдованія и поимки преступниковъ, бѣжавшихъ изъ г. Ковно въ смежную съ нимъ деревню Алексоту и на оборотъ, призналъ, что неудобство сіе можетъ быть легко устранено принятіемъ лишь тѣхъ мѣръ, кои предлагаетъ Намѣстникъ Царства Польскаго, безъ всякаго ограниченія, или отмѣны Высочайше утвержденнаго 6 Іюня 1834 года Положенія о подсудности по преступленіямъ, учиненнымъ жителями Россійской Имперіи въ Царствѣ Польскомъ и обывателями Царства въ Имперіи, вошедшаго въ Сводъ Законовъ Уголовныхъ Кн. II. ст. 1070—1090. Въ слѣдствіе сего Государственный Совѣтъ мнѣніемъ положилъ: принять въ отношеніи мѣстностей города Ковно и деревни Алексоты, согласно представленію Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ, правило, что лица, совершившія преступленіе въ г. Ковно и скрывшіяся въ деревнѣ Алексотѣ и на оборотъ бѣжавшія изъ Алексоты въ Ковно, могутъ быть выдаваемы, по письменнымъ требованіямъ мѣстныхъ полицейскихъ властей, т. е. Ковенской градской полиціи, или Гминнаго Войта въ Алексотѣ, безъ предварительнаго о томъ сношенія мѣстныхъ Губернскихъ Правленій, распространивъ сіе правило и на другія пограничныя мѣста Имперіи и Царства Польскаго, гдѣ по сношеніи Намѣстника Царства съ Виленскимъ Воен-

dności istniejących obecnie przepisów względem ścigania i ujęcia przestępców zbiegłych z miasta Kowna do pobliżkiej wsi Alexoty, i nawzajem, przyznała: że niedogodność ta może być łatwo usuniętą przez przyjęcie tych jedynie środków, jakie podaje Namiestnik Królestwa Polskiego, bez żadnego ograniczenia lub zmiany Najwyżej zatwierdzonej w dniu 6 Czerwca 1834 roku, i zamieszczonej w Zbiorze praw karnych Xięgi II-ej Art. 1070—1090, Ustawy o sądzeniu przestępstw popełnionych przez mieszkańców Cesarstwa Rossyjskiego w Królestwie Polskiem, tudzież przez Obywateli Królestwa w Cesarstwie.

W skutku tego, Rada Państwa objawiła zdanie, względem miejscowości miasta Kowna i wsi Alexota, zgodnie z wnioskiem Namiestnika w Królestwie, przyjąć za prawidło, że osoby, które po dokonaniu przestępstwa w mieście Kownie ukrywają się we wsi Alexocie, i nawzajem zbiegłe z Alexoty do Kowna, mogą być wydawane w skutek wezwania na piśmie miejscowych Władz policyjnych, to jest: Kowieńskiej Policyi miejskiej lub Wójta Gminy w Alexocie, bez poprzedniego o tem zniesienia się właściwych Rządów Gubernialnych, z rozciągnięciem tego prawidła i do innych pogranicznych miejsc Cesarstwa i Królestwa Polskiego, gdzie to, według zniesienia się Namiestnika Królestwa z Wileńskim Wojennym Grodzieńskim i

нымъ, Гродненскимъ и Ковенскимъ Генералъ-Губернаторомъ, сіе будетъ признано удобнымъ.

Подлинное мнѣніе подписано въ журналахъ Предсѣдательствующимъ и Членами.

Скрѣплено: Государственнымъ Секретаремъ Бутковымъ.

Повѣрено: Исправляющимъ должность Статсъ-Секретаря П. Зубовымъ.

Съ подлиннымъ вѣрно: Управляющій Отдѣленіемъ (подписалъ) Петерсъ.

Вѣрно: Статсъ-Секретарь (подп.) Ив. Карницкій.

Kowieńskim Generał Gubernatorem, uznanem zostanie za dogodne.

Zdanie w Oryginale podpisane w Żurnałach przez Prezydującego i Członków.

Stwierdzone przez Sekretarza Państwa
Butkowa.

Sprawdzone przez pełniącego obowiązki
Sekretarza Stanu, Pana Zubowa.

Zgodno z Oryginałem: Kierujący Wydziałem
(podpisano) Peters.

za Zgodność: Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Za zgodność: Sekretarz Stanu (podp.) *J. Karnicki.*

Za zgodność:
peł: ob: Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu, *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 4 (16) Lipca 1861 roku.

Выписка изъ Журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ II,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Принявъ во вниманіе, что издѣльная повинность (барщина) или работа принужденная оказывается во всѣхъ отношеніяхъ неудобною, и въ духѣ гражданскаго законодательства должна быть отмѣнена, за справедливымъ однако вознагражденіемъ, а вмѣстѣ съ тѣмъ, желая устранить затрудненія, полагающія преграду успѣшному ходу очиншеванія, или перехода поселянъ съ издѣльной повинности на денежный въ пользу владѣльца имѣнія оброкъ, и облегчить исполненіе постановленія Совѣта Управленія 16 (28) Декабря 1858 гога, пока не будутъ заключены безсрочно оброчные относительно барщинныхъ усадебъ договоры, по представленію Совѣта Управленія Царства Польскаго, постановили Мы и постановляемъ:

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY ALEXANDER II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, Król Polski,

etc., etc., etc.

Zważywszy że pańszczyzna, czyli robocizna przymusowa, okazuje się ze wszech miar niedogodną i w duchu obowiązującego prawodawstwa cywilnego, za słusznem wynagrodzeniem, zniesieniu ulega;

Chcąc oraz usunąć trudności, które postęp oczynszowania tamują i ułatwić wykonanie postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Grudnia 1858 r. zanim umowy dzierżawne o czynsz wieczysty co do osad pańszczyźnianych zawarte zostaną: na przedstawienie Naszej Rady Administracyjnej, postanowiliśmy i stanowiemy:

Ст. 1. Барщина, или принужденная работа, отбываемая съ усадебъ, подходящихъ подъ дѣйствіе Высочайшаго Указа 26 Мая (7 Іюня) 1846 года, съ 19 Сентября (1 Октября) сего года отмѣняется въ Царствѣ Польскомъ за вознагражденіемъ. До того же времени поселяне-хлѣбопащцы обязаны исполнять работу, опредѣленную такъ называемыми престаціонными табелями.

Ст. 2. Гдѣ доселѣ издѣльная или барщинная повинность не замѣнена денежнымъ оброкомъ чиншемъ), тамъ съ 19 Сентября (1 Октября) сего года установляется законный окупъ.

Въ отношеніи сего окупа, Царство Польское распредѣляется на четыре отдѣла. Выкупъ будетъ составлять:

Въ 1-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день . . .	12	к.
За тяглый съ запряжкою однопарною.	30	—
За тяглый съ запряжкою двухпарною .	45	—
Во 2-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день . . .	$10^{1}/_{2}$	—
За тяглый съ запряжкою однопарною.	27	—
Съ запряжкою двухпарною	40	—
Въ 3-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день. . . .	9	—
За тяглый съ запряжкою однопарною	$23^{1}/_{2}$	—
Съ запряжкою двухпарною	35	—
Въ 4-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день. . .	$7^{1}/_{2}$	—
За тяглый съ запряжкою однопарною	20	к.
Съ запряжкою двухпарною	30	—

Art. 1. Pańszczyzna, czyli robocizna przymusowa z osad, pod Ukaz z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1846 roku podpadających, odrabiana, znosi się w Królestwie Polskiem, za wynagrodzeniem, poczynając od dnia 19 Września (1 Października) r. b. Do tego zaś terminu rolnicy robociznę tabellami prestacyjnemi wykazaną, odrabiać powinni.

Art. 2. Gdzie dotąd pańszczyzna na czynsze zamienioną nie jest, tam z dniem 19 Września (1 Października) r. b. ustanawia się okup prawny.

Pod względem okupu, kraj podzielony zostaje na cztery oddziały. Okup wynosić będzie:

w Oddziale 1-m dzień pieszy . . . . . k. 12
ciągły 2-u bydlęcy . . . — 30
„ 4-o bydlęcy . . . — 45
w Oddziale 2-m dzień pieszy . . . . . . — 10½
ciągły 2-u bydlęcy . . — 27
„ 4-o bydlęcy . . — 40
w Oddziale 3-m dzień pieszy . . . . . k. 9
ciągły 2-u bydlęcy . . — 28
„ 4-o bydlęcy . . — 35
w Oddziale 4-m dzień pieszy . . . — 7
ciągły 2-u bydlęcy . . — 20
„ 4-o bydlęcy . — 30

Въ прилагаемомъ при настоящемъ Указѣ росписаніи показано, къ которому изъ означенныхъ четырехъ Отдѣловъ причислены Уѣзды или Округи въ Уѣздахъ.

Окупъ этотъ будетъ продолжаться до заключенія безсрочно-оброчныхъ (чиншевыхъ) договоровъ, и количество онаго не будетъ обязательнымъ при установленіи безсрочно-денежнаго оброка (чинша).

Ст. 3. Въ той мѣрѣ, какъ между владѣльцами имѣній и водворенными на земляхъ ихъ хлѣбопашцами состоялись договоры уже объ очиншеваніи, безсрочные или временные, письменные или изустные, заключены ли они до 26 Мая (7 Іюня) 1846 г. или въ послѣдствіи, или же существуетъ платежъ оброчный, на мѣстномъ обычаѣ основанный; въ такой же мѣрѣ постановленіе предшедшей 2-й статьи не имѣетъ тамъ примѣненія.

Ст. 4. Вышеозначенный узаконенный окупъ, который Уѣздные Начальники или Подсудки обязаны безотлагательно исчислить по приставленнымъ табелямъ и приложить сіе исчисленіе къ тѣмъ же табелямъ за казенною печатью, будетъ вносимъ за каждую четверть года впередъ, именно 1-го Іюля, 1-го Октября, 1-го Января и 1-го Апрѣля каждаго года, по нов. ст.

Tabella do niniejszego Ukazu dołączona, wskazuje do którego z czterech oddziałów należą powiaty lub okręgi w Powiatach.

Okup ten trwać będzie aż do czasu zawarcia kontraktu wieczysto-czynszowego i nie ma przechodzić wysokości czynszu oznaczyć się mającego.

Art. 3. O ile między właścicielami a rolnikami zaszły już umowy czynszowe, wieczyste lub czasowe, czyli to piśmienne czy ustne, bądź przed dniem 26 Maja (7 Czerwca) 1846 roku, bądź po tym dniu zawarte, albo też zachodzą czynsze na zwyczaju oparte, o tyle zastosowanie Art. 2 niniejszego Ukazu nie znajduje miejsca.

Art. 4. Okup prawny, na podstawie tabell prestacyjnych, przez Naczelników powiatu, lub Podsędków natychmiast obliczyć się mający, a które to obliczenie winno być do pomienionych tabell z przyłożeniem pieczęci urzędowej dołączone, uiszczany być ma kwartalnie z góry w dniach 1-m Lipca, 1-m Października, 1-m Stycznia i 1-m Kwietnia każdego roku.

Ст. 5. Хлѣбопашцы, кои не пожелали бы воспользоваться установленнымъ 2-ю статьею окупомъ, могутъ, до заключенія безсрочно-чиншеваго договора, оставаться на издѣльной повинности (барщинѣ); единожды, однако, прекративъ отработываніе оной, не могутъ уже, безъ согласія владѣльцевъ, возвращаться къ барщинному положенію.

Ст. 6. Тамъ, гдѣ бы безсрочно-чиншевые договоры, сообразно постановленію Совѣта Управленія 16 (28) Декабря 1858 года, по добровольному между сторонами соглашенію, не состоялись, переходъ къ безсрочному очиншеванію можетъ послѣдовать или по требованію владѣльца, или по желанію хлѣбопашцевъ, не смотря на то, перешли ли они на окупъ, или остались на барщинѣ.

Ст. 7. Правительственныя Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Юстиціи, по взаимномъ между собою сношеніи, изготовятъ проэктъ Высочайшаго Указа, о томъ, какъ поступать въ случаѣ въ предшедшей статьѣ оговоренномъ, а также въ случаяхъ, когда одна или другая сторона потребуетъ прекращенія общаго владѣнія или устраненія права пользованія угодьями (сервитутами), равно поземельнаго устройства и отдѣленія господскихъ земель отъ надѣла хлѣбопашцевъ.

Art. 5. Rolnikom, którzyby z okupu prawnego w Art. 2. oznaczonégo, korzystać nie chcieli, wolno jest pozostać przy pańszczyznie, do czasu zawarcia umowy wieczysto czynszowej; wszakże raz odrabiania pańszczyzny zaniechawszy, już do niej bez zgody właścicieli dóbr powracać nie mogą.

Art. 6. Tam, gdzieby umowa wieczysto-czynszowa, w myśl Postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Grudnia 1858 r. na drodze dobrowolnego między stronami układu, nie doszła do skutku, przejście do wieczystego oczynszowania następować może albo na żądanie właściciela, albo na żądanie rolników, bez względu, czy na okup już przeszli, czy też przy pańszczyznie pozostali.

Art. 7. Kommissye Rządowe Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, zniosą się z sobą celem przedstawienia projektu Ukazu Najwyższego, mającego oznaczyć sposób postępowania w przypadku o którym mówi art. poprzedzający, nie mniej w razach żądania przez którą bądź ze stron rozdziału wspólności, uprzątnienia służebności, oraz regulacyi i oddzielenia posiadłości dworskich od uposażeń rolników.

Ст. **8.** Въ дополненіе 40 ст. постановленія, Совѣта Управленія, 16 (28) Декабря 1858 года опредѣляется: что владѣлецъ имѣнія и поселяне хлѣбопащцы, при заключеніи или послѣ заключенія безсрочнаго чиншеваго договора, могутъ входить въ сдѣлки о выкупѣ чинша, посредствомъ полной единовременной уплаты или срочными частями.

Ст. **9.** Статья 43 постановленія Совѣта Управленія, 16 (28) Декабря 1858 года, измѣняется такимъ образомъ: что безсрочно-чиншевые договоры о поземельныхъ участкахъ, подходящихъ подъ дѣйствіе Указа 26 Мая (7 Іюня) 1846 года, заключенные на законномъ основаніи, по воспослѣдованіи того Указа, но до обнародованія помянутаго постановленія 1858 года и доселѣ Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ не утвержденные, если безспорно обѣими сторонами исполняются, сохраняютъ свою силу и не требуютъ утвержденія Губернскихъ Комитетовъ. Если же о такихъ участкахъ въ томъ же самомъ періодѣ времени были заключены срочные чиншевые договоры, то договоры эти остаются въ своей силѣ впредь до истеченія срока, въ контрактѣ назначеннаго.

Ст. **10.** Въ дополненіе 26-й статьи постановленія Совѣта Управленія, 16 (28) Декабря 1858 года, опредѣляется: что кромѣ предоставленнаго тою статьею права взыскивать недоимки адми-

Art. 8. Przepis art. 40-go Postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Grudnia 1858 roku, uzupełnia się w ten sposób: że wolno jest stronom przy umowie wieczysto-czynszowej, lub po jéj zawarciu, układać się o spłatę czynszu, czy to jednorazowo, czy też ratami.

Art. 9. Przepis art. 43-go Postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Grudnia 1858 roku, wykłada się w ten sposób: iż umowy wieczysto-czynszowe o grunta, podpadającę pod Ukaz z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1846 r. prawnie zawarte po zapadnięciu tegoż Ukazu, a przed ogłoszeniem rzeczonego Postanowienia z r. 1858, dotąd przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych nie zatwierdzone, jeżeli są bezspornie przez strony wykonywane, zachowują się w swej mocy i nie potrzebują zatwierdzenia ich przez Komitety Gubernialne. Gdzieby zaś o takież grunta, w tym samym przeciągu czasu zawarte były umowy czasowo czynszowe, umowy te pozostają w swej mocy, aż do terminu expiracyi kontraktem oznaczonego.

Art. 10. Przepis art 26 Postanowienia Rady Administracyjnej z d. 16 (28) Grudnia 1858 roku uzupełnia się w ten sposób: iż oprócz zapewnionej tamże exekucyi administracyjnej, służy właścicielowi

нистративнымъ порядкомъ, владѣлецъ имѣнія можетъ взыскивать установляемый нынѣ законный окупъ и судебнымъ порядкомъ, посредствомъ описи и продажи движимаго имущества должника, по силѣ 583 и послѣдующихъ статей Устава Гражданскаго Судопроизводства, или же посредствомъ отдачи имущества его въ арендное содержаніе, на основаніи 819 и послѣдующихъ статей того же Устава.

Престаціонныя табели, дополненныя исчисленіемъ законнаго окупа, сообразно настоящему Указу, будутъ служить, какъ вообще на счетъ обоюдныхъ правъ и обязанностей владѣльца и поселянъ, такъ и по сему окупу, полнымъ основаніемъ для дѣйствій административнымъ или судебнымъ порядкомъ въ отношеніи къ владѣльцамъ всѣхъ участковъ, первоначально въ табели показанныхъ. Вышеозначенное взысканіе по требованію владѣльца, кромѣ судебныхъ приставовъ, могутъ производить Подсудки, или другіе Чиновники Мировыхъ Судовъ, Подсудками письменно къ тому уполномоченные. Экзекуціонный наказъ можетъ быть выдаваемъ на имя всѣхъ вмѣстѣ недоимщиковъ-поселянъ и будетъ имъ доставляемъ по принадлежности или посредствомъ Судебныхъ Возныхъ, или чрезъ мѣстныхъ Гминныхъ Войтовъ, или лицъ, заступающихъ мѣста Войтовъ.

okup prawny, niniejszem Postanowieniem zaprowadzony; także exekucya sądowa, przez zajęcie ruchomości według art. 583 i następnych Kodexu postępowania sądowego, lub przez zajęcie dzierżawne według art. 819 i następnych tegoż kodexu.

Tabelle prestacyjne; uzupełnione obliczeniem okupu prawnego, według zasad niniejszego Ukazu, stanowić mają jak w ogólności co do wzajemnych praw i obowiązków stron obu, tak mianowicie, co do tegoż okupu, zupełny tytuł exekucyjny na drodze jak administracyjnej, tak też sądowej, przeciwko wszelkim posiadaczom osad, tabellą pierwotnie objętych. Oprócz Komorników Sądowych, zajęcia exekucyjne wyż rzeczone, na żądanie strony, dopełniać będą Podsędkowie lub inni urzędnicy Sądów Pokoju, przez Podsędków na piśmie do tego upoważnieni. Nakazy exekucyjne do osadników czynione być mogą zbiorowo, a doręczane będą stronie exekwowanej czy to przez Woźnych Sądowych, czy to przez miejscowych Wójtów Gmin lub ich zastępców. Kommissya Rządowa

Правительственная Коммисія Юстиціи предпишетъ Мировымъ Судамъ особую инструкцію на счетъ таковыхъ взысканій.

Ст. 11. Относительно исчисленія Подсудками количества законнаго окупа, на основаніи 4-й статьи настоящаго Указа, а равно въ случаѣ споровъ при взысканіи, производимомъ, по силѣ предшедшей статьи, Судебными Приставами, Подсудками, или Чиновниками Мировыхъ Судовъ, недовольная сторона можетъ принести жалобу Предсѣдателю подлежащаго Гражданскаго Трибунала, который по этимъ предметамъ, на основаніи 806 и послѣдующихъ статей Устава Гражданскаго Судопроизводства, постановляетъ безотлагательно рѣшеніе въ послѣдней инстанціи.

Споры о существѣ и важности престаціонныхъ табелей, не останавливаютъ ихъ исполненія, а разсмотрѣніе и рѣшеніе таковыхъ споровъ принадлежитъ административной власти.

Ст. 12. Арендаторамъ какъ частныхъ имѣній, такъ равно духовныхъ и другихъ установленіямъ принадлежащихъ, а также имѣній, составляющихъ собственность Гминъ, по колику на сіи послѣднія не распространяется постановленное въ нижеслѣдующей статьѣ правило, предоставляется или удовольствоваться установленнымъ вмѣсто уничтоженной барщины, законнымъ окупомъ, или требовать расторженія контракта на остальное время аренднаго содержанія, но они

Sprawiedliwości wyda do Sądów Pokoju osobną instrukcyę co do wyż rzeczonych exekucyi.

Art. 11. Pod względem obliczenia przez Podsędków ilości okupu prawnego, wedle art. 4-o niniejszego Ukazu, niemniej w razie sporów przy exekucyi, o której mowa w art. poprzedzającym przez Komorników, Podsędków lub urzędników Sądu Pokoju dokonywanej, służy stronom appellacya do Prezesów Trybunału, którzy w tych przedmiotach na drodze szybkiego zdecydowania, wedle art. 806 i następnych Kodexu postępowania Sądowego, wyrokować będą w ostatniej instancyi.

Spory o samą treść i ważność tabell prestacyjnych, nie tamują ich exekucyi, a rozpoznanie i zadecydowanie takich sporów należy do Władzy Administracyjnej.

Art. 12. Dzierżawcom dóbr prywatnych, oraz duchownych i instytutowych, tudzież dóbr będących własnością Gmin, o ile te ostatnie pod przepis następującego art. nie podpadają, służyć będzie wybór, albo poprzestać na ustanowionym, w miejsce zniesionej pańszczyzny, prawnym okupie, albo żądać rozwiązania kontraktu co do reszty czasu pozostałego im do wytrzymania dzierżawy, bez możności rosz-

не будутъ имѣть права простирать по этому поводу къ владѣльцу имѣнія претензій объ убыткахъ и потерянныхъ выгодахъ.

Правило сіе не распространяется на такіе арендные контракты, въ коихъ, на случай уничтоженія или перевода барщины на окупъ или чиншъ, были бы положительно оговорены особыя условія

Ст. 13. Постановляемыя въ настоящемъ Указѣ правила о замѣнѣ барщины законнымъ окупомъ, примѣняются также къ казеннымъ или состоящимъ въ казенномъ управленіи имѣніямъ, если поселяне, въ оныхъ водворенные, еще не устроены и не очиншеваны; соотношенія же съ арендаторами тѣхъ имѣній, по случаю отмѣны барщины, коею они пользовались, будутъ разрѣшены Правительственною Коммисіею Финансовъ, на основаніяхъ заключенныхъ съ ними контрактовъ.

Ст. 14. Поселяне, которые предъ наступленіемъ вышеозначеннаго срока, 19 Сентября (1 Октября) с. г., уклонялись бы отъ отбыванія, причитающейся съ нихъ барщины, независимо отъ обыкновенныхъ мѣръ взысканія, будутъ подвергнуты еще уплатѣ за неотработанные дни барщины, въ высшемъ размѣрѣ противъ той цѣны, какая опредѣлена во 2-й статьѣ настоящаго Указа, а именно:

Въ 1-м Отдѣлѣ: за пѣшій день . . 18 к.

За тяглый съ запряжкою однопарною. 45 —

czenia z tego tytułu pretensyi do Dziedzica o szkody i stracone korzyści.

Przepis powyższy nie stosuje się do kontraktów dzierżawnych któreby, na wypadek zniesienia lub zamiany pańszczyzny na okup lub czynsz, wyraźnie odmienne zastrzeżenie zawierały.

Art. 13. Przepisy niniejszego Ukazu o zamianie pańszczyzny na okup prawny, znajdują także zastosowanie do dóbr rządowych, lub pod zarządem Skarbu zostających, o ile rolnicy w nich osiedli, nie są jeszcze urządzeni i oczynszowani, a stosunki z dzierżawcami w takich dobrach z powodu odjęcia im pańszczyzny Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, załatwi według osnowy obowiązujących kontraktów.

Art. 14. Włościanie, którzyby przed terminem powyższym 19 Września (1 Października) r. b. uchylali się od pełnienia należnej od nich pańszczyzny, niezależnie od zwykłych środków exekucyi, pociągnięci będą do zapłacenia, za nieodrobione dni pańszczyzny, ceny art. 2-m oznaczonej zwiększonej, to jest:

w Oddziale 1-m za nieodrobiony dzień pieszy . k. 18
ciągły 2-u bydlęcy . . . . —45

Съ запряжкою двухпарною . . . . $67^1/_2$ к.
Во 2-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день . . 15 —
За тяглый съ запряжкою однопарною 40 —
Съ запряжкою двухпарною . . . . 60 —
Въ 3-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день . . $13^1/_2$—
За тяглый съ запряжкою однопарною 34 —
Съ запряжкою двухпарною . . . $52^1/_2$—
Въ 4-мъ Отдѣлѣ: за пѣшій день . . 11 —
За тяглый съ запряжкою однопарною 30 —
Съ запряжкою двухпарною . . . . 45 —

Ст. 15. Исполненіе сего Указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи: Юстиціи и Внутреннихъ Дѣлъ.

Данъ въ Царскомъ Селѣ Мая 4 (16) дня 1861 г.
(подписано) АЛЕКСАНДРЪ.

ciągły 4-o bydlęcy . . . —67½
w Oddziale 2-m: za nieodrobiony dzień pieszy . k. 15
ciągły 2-u bydlęcy . . . —40
ciągły 4-o bydlęcy . . . —60
w Oddziale 3-m: za nieodrobiony dzień pieszy . k. 13½
ciągły 2-u bydlęcy . . . —34
ciągły 4-o bydlęcy . . . —52½
w Oddziale 4-m: za nieodrobiony dzień pieszy . k. 11
ciągły 2-u bydlęcy . . . —30
ciągły 4-o bydlęcy . . . —45

Art. 15. Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw zamieszczony być ma, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości, oraz Spraw Wewnętrznych polecamy.

Dan w Carskiem Siele, dnia 4 (16) Maja 1861 r.

Przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*
Zgodno z oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*
Zgodno z wypisem:
Sekretarz Stanu,
w zastępstwie (podpisano) *Enoch.*
Zgodno z wypisem:
P. o. Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Aleksander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.
Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 7 (19) Lipca 1861 r.

По Указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принявъ въ уваженіе, что по обнародованіи въ Дневникѣ Законовъ Высочайшаго Указа 24 Мая 1860 года, о сельскихъ и Городскихъ Гминныхъ Судахъ, также Высочайше утвержденнаго того же числа Устава о сельскихъ Гминныхъ Судахъ, предстоитъ необходимость въ без-

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy że ogłoszenie w Dzienniku Praw Ukazu Najwyższego z dnia 24 Maja 1860 r. o Sądach Gminnych wiejskich i miejskich, tudzież ustawy Najwyżej zatwierdzonej z tejże daty o Sądach Gminnych wiejskich, czyni koniecznem bezzwłoczne stosowanie tejże Ustawy we względzie kar policyjnych za

отлагательномъ примѣненіи правилъ того Устава въ отношеніи полицейскихъ наказаній, опредѣленныхъ за проступки въ ономъ показанные; что до времени устройства сельскихъ и городскихъ Гминныхъ Судовъ, имѣющихъ присуждать эти наказанія, слѣдуетъ возложить эту обязанность на нынѣшніе Суды и опредѣлить въ семъ отношеніи предѣлы ихъ власти. Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1. Впредь до устройства Гминныхъ Судовъ, въ согласность Высочайшему Указу 24 Мая 1860 года и Высочайше утвержденному того же числа Уставу о тѣхъ Судахъ, сельскіе Гминные Войты, Президенты и Бургомистры городовъ, также Судьи нынѣшнихъ Полицейскихъ Судовъ, Варшавское Судно-Полицейское Отдѣленіе и Суды простой полиціи, по предоставленной имъ, на основаніи 19—22 статей переходныхъ правилъ къ Уложенію о наказаніяхъ, власти, будутъ рѣшать въ первой инстанціи дѣла о проступкахъ, значущихся въ сказанномъ Уставѣ Гминныхъ Судовъ (ст. 590—813) и подвергать виновныхъ полицейскимъ наказаніямъ, по силѣ того Устава.

На приговоры ихъ, виновные могутъ жаловаться Исправительному Суду, рѣшеніе котораго считается окончательнымъ.

wykroczenia nią objęte postanowionych; że dopóki urządzenie Sądów Gminnych wiejskich i miejskich kary te wymierzać mających nie nastąpi, należy tymczasowe wymierzanie ich, poruczyć dotychczasowym Sądom, i oznaczyć w tym względzie granice ich atrybucyi; na przedstawienie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, postanowiła i stanowi:

Art. 1. Dopóki Sądy Gminne według Ukazu Najwyższego z dnia 24-go Maja 1860 roku i jednoczesnej z nim Ustawy o tychże Sądach, uorganizowane nie zostaną, Wójci Gmin wiejskich, tudzież Prezydenci i Burmistrze miast, jako dotychczasowi Sędziowie Policyjni, a w Warszawie ustanowiony do tego osobny Wydział Policyjno-Sądowy, i wreszcie Sądy Policyi Prostej, sądzić będą, w zakresie Władzy art. 19—22, Ustawy Przechodniej do Kodexu karnego sobie nadanej, mocą pierwszej Jnstancyi, sprawy o wykroczenia wzmiankowaną Ustawą o Sądach Gminnych (art. 590—813) objęte, i wymierzać kary policyjne według tejże Ustawy. Wyroki ich podlegać będą odwołaniu się do Sądów Policyi Poprawczej które w sprawach takich stanowić będą ostatecznie.

Ст. 2. Исправительные и прочіе высшіе Суды, въ случаѣ поступленія въ оные дѣлъ по важнѣйшимъ преступленіямъ, заключающимъ въ себѣ обвиненія и въ проступкахъ Уставомъ Гминныхъ Судовъ опредѣленныхъ, въ разсмотрѣніи сихъ послѣднихъ, соображаться будутъ съ правилами того Устава и постановлять по онымъ приговоры въ послѣдней инстанціи.

Ст. 3. На томъ же основаніи, дѣла о проступкахъ, въ Уставѣ Гминныхъ Судовъ значущихся какъ поступившія уже существующимъ порядкомъ такъ и могущія поступить до обнародованія сего постановленія, на разсмотрѣніе, въ которой либо инстанціи, въ исправительные или прочіе высшіе Суды, рѣшаемы будутъ тѣми Судами окончательно, по силѣ Устава Гминныхъ Судовъ, кольскоро въ ономъ предписаны менѣе строгія противу Уложенія о наказаніяхъ правила, и не могутъ быть возвращаемы въ низшіе Суды для рѣшенія.

Ст. 4. На приговоры по дѣламъ о проступкахъ, означенныхъ въ Уставѣ Гминныхъ Судовъ, состоявшіеся до обнародованія сего постановленія въ первой или второй, но не въ послѣдней инстанціи, не вошедшіе окончательно въ законную силу, могутъ быть подаваемы въ высшую инстанцію жалобы существующимъ порядкомъ, но состоявшіяся по таковымъ жалобамъ на основаніи

Art. 2. Podobnież Sądy Poprawcze i inne wyższe Sądy, jeżeli w sprawach do ich attrybucyi należących obok innych ważniejszych zarzutów, przyjdą łącznie pod ich rozpoznanie w pierwszej Jnstancyi, zarzuty wykroczeń, Ustawą o Sądach Gminnych objętych, w rozpoznaniu tych ostatnich zarzutów, stosować się będą do przepisów tejże Ustawy, i wydawać co do nich wyroki mocą ostatniej Jnstancyi.

Art. 3. Przechodni. Na tej samej zasadzie sprawy o wykroczenia Ustawą o Sądach Gminnych objęte, które według dotychczasowego porządku, weszły już lub do dnia ogłoszenia niniejszego Postanowienia wejdą w której bądź Jnstancyi do Sądów Poprawczych lub do innych wyższych Sądów, sądzone będą przez też Sądy ostatecznie, według Ustawy o Sądach Gminnych, o ile Ustawa ta łagodniejsze od Kodexu karnego obejmuje przepisy, i nie mogą być Sądom niższym do osądzenia zwracane.

Art. 4. Przechodni. Od wyroków w sprawach o wykroczenia Ustawą o Sądach Gminnych objęte, do dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia w pierwszej tylko lub drugiej, lecz nie ostatniej Jnstancyi zapadłych, o ile przez poprzestanie na nich prawomocnemi się nie stały, służy odwołanie się do wyższej Jnstancyi, według dotychczasowego porządku, lecz wyroki w skutku takowego odwołania się na zasadzie przepisów

правилъ того Устава рѣшенія, сходно предшедшей статьѣ, будутъ считаться окончательными.

Ст. 5. Исполненіе настоящаго постановленія, по внесеніи онаго въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Юстиціи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 30 Мая (11 Іюня) 1861 года.

rzeczonej Ustawy wydane, w myśl poprzedzającego artykułu będą ostatecznemi.

Art. 5. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1861 roku.

peł. ob. Namiestnika Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Suchozanet.*

p. ob. Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, (podp.) *Wielopolski.*

w zastęp. Sekretarz Stanu (podp.) *Enoch.*

Zgodno z oryginałem:
Sekretarz Stanu, (podp.) *Enoch.*

Za zgodność:

P. o. Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 roku.

УКАЗЪ

Совѣту Управленія Нашего Царства Польскаго.

Имѣя въ виду, что состоящее вблизи Варшавы имѣніе Маримонтъ, съ прилегающими къ оному селеніями и фольварками Вавржишевъ, Руда, Бѣляны и Бураковъ, Указомъ въ Бозѣ почивающаго Императора Александра I-го 23 Сентября (5 Октября) 1816 года, пожалованное Институту сельскаго хозяйства и лѣсоводства, нуждается въ разныхъ улучшеніяхъ, и по вниманію къ назначенію сего имѣнія, какъ долженствующаго поддерживать средства содержанія учебнаго заведенія, желая устройство онаго возвести на степень образцоваго хозяйства, безъ отягощенія Казны Царства Польскаго новымъ на сіе расходомъ, по представленію Совѣта Управленія, постановили Мы и постановляемъ:

Ст. 1. Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія уполномочивается симъ приступить съ имѣніемъ Маримонтомъ и вышеозначенными прилегающими къ оному участками къ Земскому Кредитному Обществу, для полученія дополнительной ссуды закладными листами 2-й серіи третьяго выпуска, на основаніяхъ утвержденнаго Нами въ 10 (22) день Мая 1860 года Положенія о производствѣ ссудъ сего рода.

UKAZ

Do Rady Administracyjnej Naszego Królestwa Polskiego.

Mając na względzie, że położone w bliskości Warszawy dobra Marymont z przyległościami Wawrzyszew, Ruda, Bielany i Buraków, nadane przez w Bogu spoczywającego Cesarza Alexandra 1-go Ukazem z dnia 23 Września (5 Października) 1816 r. Instytutowi gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa, wymagają rozmaitych ulepszeń i z uwagi, iż pomienione dobra, z przeznaczenia swojego, posiłkować mają utrzymaniu tegoż naukowego Instytutu, chcąc urządzenie onego podnieść na stopę gospodarstwa wzorowego, bez obarczenia funduszów Królestwa Polskiego nowym z tego powodu wydatkiem, na przedstawienie Rady Administracyjnej postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. Kommissyą Rządową Wyznań Religijnych i oświecenia publicznego, upoważnia się niniejszem do przystąpienia z dobrami Marymont z przyległościami, do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, dla uzyskania pożyczki dodatkowej w listach Zastawnych seryi 2-ej Okresu trzeciego, na zasadach zatwierdzonego przez Nas w dniu 10 (22) Maja 1860 roku, prawa o udzielaniu pożyczek tego rodzaju.

Ст. 2. Полученная такимъ образомъ отъ Земскаго Кредитнаго Общества сумма должна быть обращена на возведеніе новыхъ строеній, поддержаніе рабочаго инвентаря, пополненіе учебныхъ коллекцій Института и на удовлетвореніе другихъ сопряженныхъ съ хозяйствомъ потребностей.

Ст. 3. Исполненіе настоящаго Указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственнымъ Коммисіямъ какъ Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, такъ равно Финансовъ и Казначейства, каждой по принадлежности.

(подписано) АЛЕКСАНДРЪ.

въ Царскомъ Селѣ,
2 (14) Мая 1861 г.

Art. **2.** Uzyskany w ten sposób fundusz z Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, obrócony być ma na wzniesienie nowych budowli, odświeżenie inwentarzy roboczych, ukompletowanie zbiorów naukowych Jnstytutu i na zaspokojenie innych potrzeb, związek z gospodarstwem mających.

Art. **3.** Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku praw ma być umieszczony Kommissyom Rządowym: Wyznań Religijnych i Oswiecenia Publicznego oraz Przychodów i Skarbu, w czem do której należy polecamy.

w Carskiem-Siele,
2 (14) Maja 1861 roku.

Przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z oryginałem,
w. z. Sekretarza Stanu,
(podpisano) *Enoch.*

Za zgodność:

P. o. Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 r.

Выписка изъ Журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ II,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій.

и проч., и проч., и проч.

Признавъ полезнымъ, чтобы утвержденное Нами въ 28 день Марта 1860 года мнѣніе Государственнаго Совѣта, о порядкѣ освидѣтельствованія Россійскихъ подданныхъ, подвергшихся разстройству ума за границею, имѣло обязательную силу закона и въ отношеніи подданныхъ Нашихъ въ Царствѣ Польскомъ, въ подобномъ положеніи находящихся, по представленію Намѣстника Нашего въ Царствѣ, повелѣваемъ:

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożej Łaski

MY ALEXANDER II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, Król Polski,

etc., etc., etc.

Uznawszy za pożyteczne, iżby zatwierdzone przez Nas w dniu 28 Marca 1860 roku, Zdanie Rady Państwa, podające przepisy, określające sposób postępowania w przypadku, gdy poddany Cesarstwa Rossyjskiego, przebywający za granicą ulegnie tamże obłąkaniu umysłu, miały moc obowiązującą i względem poddanych Naszych w Królestwie Polskiem znajdujących się w podobnem położeniu, na przedstawienie Namiestnika Naszego w temże Królestwie, stanowimy:

Ст. 1. Освидѣтельствованіе подданныхъ Нашихъ въ Царствѣ Польскомъ, находящихся за границею и подвергшихся тамъ умственному разстройству, производится по законамъ той страны, въ которой они имѣютъ пребываніе, при участіи депутата или уполномоченнаго со стороны мѣстной Россійской Миссіи или Консульства.

Ст. 2. По выздоровленіи тѣже подданные Наши, для удостовѣренія о состояніи умственныхъ ихъ способностей, свидѣтельствуются, въ случаѣ пребыванія ихъ за границею, порядкомъ, указаннымъ въ предъидущей статьѣ, а въ случаѣ возвращенія въ Царство, порядкомъ предписаннымъ мѣстными узаконеніями.

Ст. 3. Въ обоихъ этихъ случаяхъ, освидѣтельствованіе произведенное за границею безъ участія уполномоченнаго или депутата со стороны Императорско Россійской Миссіи или Консульства, признается дѣйствительнымъ въ томъ лишь случаѣ, когда будетъ удостовѣреніе Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, что въ той странѣ, гдѣ освидѣтельствованіе происходило, не было въ то время ни Русской Миссіи ни Консульства.

Ст. 4. Акты о таковомъ освидѣтельствованіи съ Русскимъ переводомъ и надлежащимъ удо-

Art. 1. Badanie stanu umysłowego poddanych Naszych w Królestwie Polskiem, za granicą przebywających i tamże niemocy umysłowej uległych, odbywać się ma podług praw tego kraju, w którym ciż poddani przebywają przy współdziałaniu umocowanego lub delegata ze strony właściwej Missyi lub Konsulatu Cesarsko-Rossyjskich, w tym kraju urzędujących.

Art. 2. Po wyzdrowieniu swojem, ciż poddani Nasi ulegają powtórnemu badaniu, celem przekonania się o stanie ich umysłu, w razie pobytu ich zagranicą, w sposób powyższym artykułem 1-ym przepisany, a w razie powrotu do kraju rodzinnego, podług praw miejscowych.

Art. 3. W obu tych przypadkach badanie stanu umysłu, odbyte za granicą, bez udziału umocowanego lub delegata ze strony Missyi lub Konsulatu Cesarsko-Rossyjskich, o tyle tylko uważane będzie za ważne o ile Ministerstwo Spraw Zagranicznych Cesarstwa poświadczy, że w chwili odbywanego badania, w kraju, gdzie takowe nastąpiło, nie było ani Missyi, ani Konsulatu Cesarsko-Rossyjskiego.

Art. 4. Akta takowego badania wraz z przekładami na język rossyjski i właściwemi poświadczeniami,

стовѣреніемъ, препровождаются Министерствомъ иностранныхъ дѣлъ къ Министерству Статсъ-Секретарю Царства Польскаго, для передачи въ Правительственную Коммисію Юстиціи на зависящее распоряженіе.

Ст. 5. Попеченіе о личности и имуществѣ подданнаго Нашего подвергшагося умственному разстройству за границею, въ случаѣ не нахожденія родственниковъ, или близкихъ людей, которые согласились бы принять оное на себя съ выдачею въ томъ подписки, возлагается на Россійскаго Консула, въ округѣ котораго умалишенный имѣетъ пребываніе.

Ст. 6. Издержки, какихъ можетъ потребовать назначеніе Миссіею или Консульствомъ уполномоченнаго, для присутствованія при освидѣтельствованіи заграницею умалишеннаго, а также принятіе необходимыхъ мѣръ для обезпеченія тамъ его личности или отправленія въ Царство Польское, удовлетворяются изъ имущества того же подвергшагося освидѣтельствованію лица, въ случаѣ же неимѣнія онаго, обращаются на Казну Царства.

przesłane będą przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministrowi Sekretarzowi Stanu Królestwa Polskiego, który zakommunikuje takowe Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, celem dalszego, podług przepisów prawa postąpienia.

Art. 5. Opieka nad osobą i majątkiem poddanego Naszego za granicą obłąkaniu umysłu uległego, w nieobecności jego krewnych, lub osób bliższych, któreby za złożeniem deklaracyi na piśmie, przyjąć ją na siebie zechcieli sprawowane będzie przez Konsula Cesarsko-Rossyjskiego tej miejscowości, w której ma pobyt osoba niemocą umysłu dotknięta.

Art. 6. Koszta wydelegowania Członka Missyi lub Konsulatu Cesarsko-Rossyjskich do attentowania przy badaniu stanu umysłu za granicą niemocą umysłową dotkniętego, niemniej koszta zabezpieczenia tamże osoby jego lub wyprawienia go z powrotem do Królestwa Polskiego, zaspokojone będą z majątku tegoż poddanego, a w przypadku jego niezamożności, ze Skarbu Królestwa.

Ст. 7. Исполненіе настоящаго Указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагаемъ на Совѣтъ Управленія Царства и Правительственную Коммисію Юстиціи.

Данъ въ С. Петербургѣ, Февраля 20 (Марта 4) дня 1861 года.

(М. П.)   (подп.) „АЛЕКСАНДРЪ.“

Art. 7. Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw ma być zamieszczony, Radzie Administracyjnej Królestwa i Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości polecamy.

Dan w Petersburgu, dnia 20 Lutego (4 Marca) 1861 roku.

Przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z wypisem:
Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Karnicki.*

Zgodno z wypisem:
P. o. Dyrektora Głównego Prezydującego,
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Alexander Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 roku.

По Указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принявъ во вниманіе, что находящееся въ Седлецкомъ Уѣздѣ, Люблинской Губерніи, казенное мѣстечко Дрогичинъ, состоящее изъ 35 дворовъ и 304 жителей занимающихся земледѣліемъ, пришло въ совершенный упадокъ и не подаетъ надежды, чтобы положеніе онаго улучшилось, Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1. Мѣстечко Дрогичинъ, Седлецкаго уѣзда, Люблинской Губерніи, съ 20 Декабря (1 Января) 1862/3 года, обращается въ селеніе, отъ чего однако же ни въ чемъ не измѣняются законныя отношенія, какія въ семъ между казною и тамошними жителями существовали и существуютъ.

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy: że dotychczasowe miasto Rządowe Drohiczyn w Powiecie Siedleckim w Gubernii Lubelskiej, składające się z 35-u lichych domów, mieszczących w sobie 304 głów ubogiej rolnictwem trudniącej się ludności, jest w stanie zupełnego upadku, i nie rokuje podniesienia się w przyszłości, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Art. **1.** Miasto Rządowe Drohiczyn w Powiecie Siedleckim Gubernii Lubelskiej, zamienioném być ma od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 1862/3 roku na osadę wiejską i za taką od tej daty uważane; co jednak nie zmienia w niczem stosunków prawnych, jakie dotąd między Skarbem i tamecznymi mieszkańcami zachodziły i zachodzą.

Ст. 3. Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Финансовъ и Казначейства и Юстиціи, каждой по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 21 Февраля (5 Марта) 1861 года.

Art. 2. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, Kommissyom Rządowym: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Przychodów i Skarbu oraz Sprawiedliwości, w czem do której należy poleca.

Działo się w Warszawie, na Posiedzeniu Rady Administracyjnej, d. 21 Lutego (5 Marca) 1861 r.

Namiestnik Generał-Adjutant
(podpisano) *Xiążę Gorczakow.*

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Tajny Radca,
(podpisano) *Muchanow.*

Sekretarz Stanu,
w. z. (podp.) *Enoch.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
w. z. (podp.) *Enoch.*

Za zgodność:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia 8 (20) Lipca 1861 roku.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Skutkiem dopuszczonej pomyłki w odpisie przedstawionego Radzie Administracyjnej przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, projektu do postanowienia obejmującego przepisy do sprawdzania wartości dóbr przy udzielaniu pożyczek w listach zastawnych seryi II-ej Okresu III-go, Postanowienie Rady z d. 10 (22) Czerwca r. ż., projekt powyższy zatwierdzające wydrukowane zostało w Tomie 55 Dziennika Praw, z zatrzymaniem oncjże pomyłki, która na tem polega: że w ustępie 3, art. 2-go, który stanowi regułę postępowania na wypadek gdy nie ma szacunku hypotecznego lub taxy urzędowej, a w szczególności w wierszu: „albo też gdy w myśl przepisów powyższych istniejące, (szacunki hypoteczne lub taxy), jako późniejsze od 10 (22) Maja 1848 r. etc,“ zamiast wyrazu „późniejsze,“ powinien był być zamieszczony wyraz: „wcześniejsze.“

W wykonaniu polecenia ś. p. J. O. Xięcia Namiestnika Królestwa, oznajmionego przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej Królestwa, z d. 19 (31) Maja r. b. Nr. 3,237, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, pomyłkę w sposób wyżej opisaną prostuje, ogłaszając w Dzienniku Praw Królestwa.

w Warszawie d. 5 (17) Czerwca 1861 r.

p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego,
Alexander Hr. Wielopolski, Margrabia Myszkowski.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

По Указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Вслѣдствіе письменнаго объявленія, поданнаго въ Варшавскій Магистратъ Инженеромъ Александромъ Галле, Совѣтъ Управленія Царства, на основаніи постановленія своего отъ 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyi,
Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W skutek protokólarnej deklaracyi przez Jnżeniera Alexandra Galle, w Magistracie miasta Warszawy złożonej, Rada Administracyjna Królestwa, zapatrując się na postanowienie swoje z dnia 8 (20) Lipca 1837 roku, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Ст. 1. Выдается симъ жителю Люблинской Губерніи г. Ополя, Инженеру Александру Галле, привилегія на изобрѣтенную имъ новую систему строеній неограниченной широты, съ поломъ покатымъ и паралельною къ оному крышею съ одностороннымъ скатомъ; или же съ поломъ прямымъ, устроеннымъ въ терасы и съ покатою крышею, паралельно устроенною къ общей наклонности терасовъ, сообразно чертежу и описаніямъ представленнымъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Ст. 2. Привилегія эта распространяется на все Царство Польское, и имѣетъ силу въ продолженіе пяти лѣтъ со дня выдачи оной.

Ст. 3. Выдачею этой привилегіи Правительство не ручается ни за новость, ни за доброту, ни за первенство, ни же за собственность изобрѣтенія; она не можетъ стѣснять ни тѣхъ лицъ, кои до выдачи оной, тѣмъ же самымъ или другимъ способомъ, производили подобныя строенія, ни тѣхъ, кои сдѣлаютъ въ этомъ отношеніи какія либо улучшенія.

Ст. 4. Изобрѣтеніе должно быть введено въ практическое употребленіе въ Царствѣ въ теченіе одного года, со дня выдачи привилегіи, что и должно быть удостовѣрено свидѣтельствомъ подлежащаго Начальства; въ противномъ случаѣ, привилегія теряетъ свою силу.

Art. 1. Udziela się niniejszem Alexandrowi Galle, Jnżenierowi, w Opolu Gubernii Lubelskiej zamieszkałemu, list przyznania wynalazku na nowy systemat budowli nieograniczonej szerokości, z podłogą pochyłą i dachem jednostokowym, równoległym do podłogi, lub też z podłogą poziomą w tarasy z dachem pochyłym, równoległym do ogólnego spadku tarasów, wszystką własnego jego pomysłu, a to wedle opisu i rysunku w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

Art. 2. List ten rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy wynalazcy na lat pięć, licząc od daty obecnego postanowienia.

Art. 3. List niniejszy nie zaręcza ani za nowość, ani za dobroć, ani za pierwszeństwo, ani za własność wynalazku; nie może on również przeszkadzać tym, którzy przed udzieleniem tego listu, w taki sam lub inny sposób podobne budowle wznosili, ani też tym, którzyby w wynalazku obecnym inne jakiekolwiek zrobili ulepszenie.

Art. 4. Wynalazek ma być wprowadzony w praktyczne użycie w Królestwie Polskiem, w ciągu jednego roku od daty niniejszego, co świadectwem Władzy właściwej udowodnionem być winno, w przeciwnym razie, list ten w swojej mocy obowiązującej upada.

Ст. 5. Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіе Совѣта Управленія, 14 (26) Февраля 1861 года.

Art. 5. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być ma, Rada Administracyjna Królestwa, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 14 (26) Lutego 1861 roku.

Namiestnik Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Xiążę Gorczakow.*

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Tajny Radca (podp.) *Muchanow.*	Sekretarz Stanu w. z. (podp.) *Enoch.* *Zgodno z oryginałem:* Sekretarz Stanu, w. z. (podpis.) *Enoch.*

Za zgodność:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 r.

По Указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Вслѣдствіе прошенія, поданнаго Владиславомъ Дзюбинскимъ, по довѣренности владѣльца имѣнія Линова, въ Радомской Губерніи, Романа Циховскаго, Совѣтъ Управленія, основываясь на постановленіи своемъ 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1. Выдается симъ, Роману Циховскому, владѣльцу имѣнія Линова, въ Радомской Губерніи, привилегія на изобрѣтенную имъ новую систему земледѣльческихъ орудій:

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyi,
Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W skutek podania Pana Władysława Dziubińskiego, pełnomocnika Pana Romana Cichowskiego, Dziedzica dóbr Linowa, w Gubernii Radomskiej, Rada Administracyjna Królestwa, zapatrzywszy się na Postanowienie swoje z dnia 8 (20) Lipca 1837 roku, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych postanowiła i stanowi:

Art. 1. Udziela się niniejszem Panu Romanowi Cichowskiemu, Dziedzicowi dóbr Linowa w Gubernii Radomskiej, list przyznania wynalazku na nowy system budowy machin rolniczych, a mianowicie na:

1, плуговыхъ сошниковъ и откосовъ;

2, плуговъ для прорѣзыванія разной величины бороздъ;

3, экстирпаторовъ съ регуляторомъ;

4, трехугольныхъ боронъ:

5, окучниковъ;

сообразно чертежу и описаніямъ, представленнымъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Ст. 2. Привилегія эта распространяется на все Царство Польское, и имѣетъ силу въ продолженіе 10-ти лѣтъ, со дня настоящаго постановленія.

Ст. 3. Выдачею этой привилегіи Правительство не ручаетса ни за новость, ни за доброту, ни за первенство изобрѣтенія. Она не можетъ также быть препятствіемъ ни тѣмъ лицамъ, кои употребляли такой же, или другой способъ для постройки земледѣльческихъ орудій, ни тѣмъ, кои сдѣлаютъ въ этомъ отношеніи какія либо улучшенія.

Ст. 4. Изобрѣтеніе это должно быть введено въ практическое дѣйствіе въ Царствѣ, въ теченіе одного года со дня выдачи привилегіи, что и должно быть удостовѣрено свидѣтельствомъ подлежащаго Начальства, въ противномъ случаѣ привилегія теряетъ свою силу.

1, system tworzenia powierzchni czyli lemieszy i odkładnic wszelkich pługów;
2, system pługów różnoskibnych;

3, drapacz z regulatorem;
4, brony trójkątne;
5, obsypniki;

a to według opisów i planów, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

Art. 2. List ten rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służyć będzie wanalazcy na lat dziesięć, licząc od daty niniejszego Postanowienia.

Art. 3. List obecny nie ręczy ani za nowość, ani za dobroć, ani za pierwszeństwo wynalazku; nie może on również przeszkadzać tym, którzyby już poprzednio tego samego lub innego sposobu budowy rzeczonych machin rolniczych używali, ani też tym, którzyby w wynalazku powyższym jakiekolwiek ulepszenia zrobili.

Art. 4. Wynalazek ma być wprowadzony w praktyczne użycie w ciągu roku jednego, od daty niniejszego Postanowienia, co świadectwem właściwej Władzy udowodnionem być winno; w przeciwnym razie, list ten w obowiązującej mocy upada.

Ст. 5. Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 24 Февраля (8 Марта) 1861 года.

Art. 5. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczonem być ma, Rada Administracyjna Królestwa, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 24 Lutego (8 Marca) 1861 roku.

Namiestnik Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Xiążę Gorczaków.*

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych
i Duchownych, Tajny Radca,
(podpisano) *Muchanow.*

Sekretarz Stanu.
w z. (podp). *Enoch,*
Zgodno z oryginałem:
Sekretarz Stanu,
w z. (podp.) *Enoch.*

Za zgodność:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 r.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Na zasadzie decyzyi Rady Administracyjnej Królestwa, oznajmionej przez wypis z protokółu posiedzenia tejże Rady d. 20 Stycznia (1 Lutego) 1861 r. Nr. 673, ogłasza przez Dziennik Praw Ukaz z Rządzącego Senatu na d. 23 Grudnia 1860 r. wydany, obejmujący Najwyżej zatwierdzone w d. 28 Listopada t. r. Zdanie Rady Państwa, dotyczące zastosowania do Królestwa Polskiego, postanowionych Najwyżej zatwierdzonem Zdaniem Rady Państwa z d. 16 Czerwca 1859 r. dla Cesarstwa, opłat od zagranicznego surowca i żelaza.

w Warszawie, d. 13 (25) Marca 1861 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki*.

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski*.

УКАЗЪ

Его Императорскаго Величества Самодержца Всероссійскаго, изъ Правительствующаго Сената.

По Указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали донесеніе Товарища Министра Финансовъ, отъ 7 Декабря 1860 года за N. 18,905, при коемъ представляетъ Правительствующему Сенату списокъ съ Высочайше утвержденнаго 28 Ноября сего года мнѣнія Государственнаго Совѣта о введеніи въ Царствѣ Польскомъ существующихъ въ Имперіи пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо. Въ означенномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта изъяснено: Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Экономіи и Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ представленіе Министра Финансовъ о введеніи въ Царствѣ Польскомъ существующихъ въ Имперіи пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо, мнѣніемъ положилъ: привозныя пошлины на иностранные чугунъ и желѣзо, не въ дѣлѣ, опредѣленныя Высочайше утвержденнымъ 16 Іюня 1859 года мнѣніемъ Государственнаго Совѣта собственно для Имперіи, распространить и на привозъ сихъ металловъ въ Царство Польское. На подлинномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта написано: Его Императорское Величество, воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ

UKAZ

Jego Cesarskiej Mości, Samowładcy Wszech Rossyi, z Senatu Rządzącego.

Na mocy Ukazu Jego Cesarskiej Mości Senat Rządzący miał sobie przedstawionem doniesienie Pomocnika Ministra Finansów z dnia 7 Grudnia 1860 roku, za Nr. 18,905, przy którem dołącza Senatowi Rządzącemu Najwyżej zatwierdzone w d. 28 Listopada r. b. Zdanie Rady Państwa, tyczące się wprowadzenia w Królestwie Polskiem istniejących, w Cesarstwie opłat od zagranicznego surowcu i żelaza. W pomienionem Zdaniu Rady Państwa jest wyszczególnionem: Rada Państwa w Departamencie Ekonomicznym i Ogólnem Zebraniu, rozpoznawszy przedstawienie Ministra Finansów w przedmiocie zastosowania do Królestwa Polskiego istniejących w Cesarstwie opłat od zagranicznego surowcu i żelaza, uchwaliła: cło przywozowe od zagranicznego surowcu i żelaza niewyrobionego, ustanowione Najwyżej zatwierdzonem dnia 16 Czerwca 1859 roku, Zdaniem Rady Państwa, właściwie dla Cesarstwa zastosować do przywozu tych metalów do Królestwa Polskiego. Na oryginalnem Zdaniu Rady Państwa napisano: Jego Cesarska Mość, zapadłe Zdanie Rady Państwa co do zastosowania do Królestwa Polskiego istniejących w Cesarstwie opłat od zagranicznego surowcu i żelaza Najwyżej zatwierdzić raczył i wykonać polecił.

Собраніи Государственнаго Совѣта о введеніи въ Царствѣ Польскомъ существующихъ въ Имперіи пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Подписалъ: за Предсѣдателя Государственнаго Совѣта, Графъ Д. Блудовъ, 28 Ноября 1860 года.

Приказали: Надлежащее по сему Высочайше утвержденному мнѣнію Государственнаго Совѣта исполненіе, поручить Министру Финансовъ Указомъ, каковыми дать знать Губернскимъ, Областнымъ и Войсковымъ Правленіямъ и увѣдомить Гг. Министровъ и Генералъ-Губернаторовъ; въ Департаменты Правительствующаго Сената и Общія онымъ Собранія сообщить вѣдѣнія и припечатать въ Сенатскихъ вѣдомостяхъ, для чего Конторѣ Сенатской Типографіи дать извѣстіе; и для увѣдомленія Гг. Главноуправляющаго II-мъ Отдѣленіемъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи и Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго, къ дѣламъ Оберъ-Прокурора передать копію съ сего опредѣленія. Декабря 28 дня 1860 года.

Оберъ-Секретарь (подписалъ) П. Орловъ.

Вѣрно: Статсъ-Секретарь (подп.) Ив. Карницкій.

Za Prezesa Rady Państwa, Hrabia D. Bludow. Dnia 28 Listopada 1860 roku.

Z tego powodu Senat Rządzący postanowił należyte wykonanie zatwierdzonego Najwyżej Zdania Rady Państwa poruczyć Ukazem Ministrowi Finansów, któremi dać znać Rządom Gubernijalnym, Obwodowym i Wojskowym i zawiadomić PP. Ministrów i Generał Gubernatorów; zakomunikować to Departamentom Senatu Rządzącego jako też Ogólnym ich Zebraniom i ogłosić drukiem w gazetach Senatskich; w którym to celu uprzedzić Kantor tejże Drukarni, a dla zawiadomienia Główno-zarządzającego Wydziałem II-m Przybocznego Biura Jego Cesarskiej Mości, tudzież Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, do akt Naczelnego Prokuratora przesłać kopie niniejszej decyzyi, dnia 23 Grudnia 1860 roku.

Naczelny Sekretarz (podp.) *P. Orłow.*

Za zgodność: Sekretarz Stanu (podp.) *J. Karnicki.*

Za zgodność:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*

Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu, *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 roku.

УКАЗЪ

Его Императорскаго Величества, Самодержца Всероссійскаго, изъ Правительствующаго Сената.

По Указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали донесеніе Г. Министра Финансовъ, отъ 19 Іюня 1859 года, за N. 9386, при коемъ представляетъ Правительствующему Сенату списокъ съ Высочайше утвержденнаго, 16 минувшаго Іюня, мнѣнія Государственнаго Совѣта, о пониженіи привозныхъ пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо. Въ означенномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта изъяснено: Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ представленіе Министра Финансовъ о пониженіи привозныхъ пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо, мнѣніемъ положилъ: 1, чугунъ и желѣзо не въ дѣлѣ по привозу собственно въ Имперію, какъ сухопутно, такъ и моремъ, повсемѣстно, за исключеніемъ только портовъ Азовскаго моря, обложить слѣдующими пошлинами:

Чугунъ . . . . съ пуда 5 коп.

Желѣзо:

Полосовое, рельсовое и желѣзо въ ломѣ	35 —
Сортовое	45 —
Кубовое, котельное и листовое. . . .	70 —

2) привозъ иностранныхъ чугуна и желѣза прямо изъ за границы въ порты Азовскаго моря до времени оставить запрещеннымъ,—и 3, существующія нынѣ пошлины на сіи металлы по тарифу 1857 года въ Царствѣ Польскомъ оставить по привозу въ Царство, впредь до времени, безъ

UKAZ
Jego Cesarskiej Mości, Samowładcy Wszech Rossyi z Senatu Rządzącego.

Na mocy Ukazu Jego Cesarskiej Mości, Senat Rządzący miał sobie przedstawione doniesienia Ministra Finansów, z dnia 19 Czerwca 1859 roku, za Nr. 9,386, przy którym tenże Minister dołącza Senatowi Rządzącemu kopją Najwyżej zatwierdzonego pod dniem 16 Czerwca r. z. Zdania Rady Państwa o zniżeniu cła wchodowego od zagranicznego surowcu i żelaza. W rzeczonem Zdaniu Rady Państwa jest wyluszczone: Rada Państwa w Departamencie Ekonomicznym i w Ogólnem Zebraniu rozpoznawszy przedstawienie Ministra Finansów, w przedmiocie zniżenia cła wchodowego od zagranicznego surowcu i żelaza, uchwaliła:

1) Surowiec i żelazo niewyrobione, sprowadzone wyłącznie do Cesarstwa, tak lądem jako i morzem, wszędzie, wyjąwszy porty na morzu Azowskiem, obłożyć cłem następującem:

Surowiec . . . . od puda kop. 5

Żelazo:

W sztabach, relsach czyli szynach i wymiarowe . . 35
Gatónkowe czyli wyborowe 45
Kotłowe grubsze, kotłowe zwyczajne i blacha formatowa . . . . po kop. 70

2) Przywożenie surowcu i żelaza wprost z zagranicy do Portów morza Azowskiego pozostawić do czasu wzbronionem i, 3) Jstniejącą obecnie opłatę cła do tych metalów podług taryffy roku 1857 w Królestwie Polskiem, zostawić po przywiezieniu do Królestwa, w przyszłości bez zmiany.

измѣненія. На подлинномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта написано: Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта, о пониженіи привозныхъ пошлинъ на иностранные чугунъ и желѣзо, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Подписалъ: Председатель Государственнаго Совѣта, Князь Орловъ. 16 Іюня 1859 года. Приказали: Надлежащее по сему Высочайше утвержденному мнѣнію Государственнаго Совѣта исполненіе поручить Г. Министру Финансовъ Указомъ, каковыми дать знать Губернскимъ, Областнымъ и Войсковымъ Правленіямъ и увѣдомить Гг. Министровъ и Генералъ Губернаторовъ, въ Департаменты Правительствующаго Сената и Общія оныхъ Собранія сообщить вѣдѣнія и припечатать въ Сенатскихъ вѣдомостяхъ, для чего Конторѣ Сенатской Типографіи дать извѣстіе; а для увѣдомленія Гг. Статсъ-Секретарей Царства Польскаго и Великаго Княжества Финляндскаго и Главноуправляющаго 2-мъ Отдѣленіемъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи, въ Департаментъ Министерства Юстиціи передать копіи съ сего опредѣленія. Іюля 9 дня 1859 года.

Вѣрно: За отсутствіемъ, Дѣйствительный, Статскій Совѣтникъ (подп.) Энохъ.

Na oryginalnem Zdaniu Rady Państwa napisano: Jego Cesarska Mość, zapadłe zdanie w ogólnem Zebraniu Rady Państwa, o zniżeniu cła wchodowego od zagranicznego surowcu i żelaza, Najwyżej za twierdzić raczył i wykonać polecił. Podpisano: Prezes Rady Państwa, Xiąże Orłow. Dnia 16 Czerwca 1859 r.

Z tego powodu Senat Rządzący postanowił: Wykonanie tego Najwyżej zatwierdzonego Zdania Rady Państwa poruczyć Ministrowi Finansów Ukazem, któremi uprzedzić Rządy Gubernijalne, Okręgowe i Wojskowe, zawiadomić Ministrów i Generał-Gubernatorów, Departamentom Senatu Rządzącego i Ogólnym ich Zebraniom przesłać wiadomość i wydrukować w Gazetach Senatskich, w którym to celu zakommunikować Kantorowi Drukarni Senatskiej zawiadomienie; a dla uprzędzenia Sekretarzów, Stanu Królestwa Polskiego i Wielkiego Xięstwa Finlandzkiego oraz Główno-zarządzającego Wydziałem II-m Przybocznego Biura Jego Cesarskiej Mości, do Departamentu Ministerstwa Sprawiedliwości, przesłać kopije niniejszej decyzyi. Dnia 9 Lipca 1859 roku.

Za zgodność:

w zastęp. Rzeczywisty Radca Stanu, (podp.) *Enoch.*

Za zgodność:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *Drzewiecki.*
Dyrektor Kancellaryi,
Radca Stanu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Lipca 1861 roku.

SPIS POSTANOWIEŃ W TOMIE 57 DZIENNIKA PRAW.

I. POSTANOWIENIA NAJWYŻSZE.

stron.

Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, zatwierdzający Ustawę o Sądach gminnych wiejskich 3
w Carskiem Siele, d. 12 (24) Maja 1860 r.

Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, przywracający Radę Stanu Królestwa Polskiego . . 333
w Petersburgu, d. 14 (26) Marca 1861 r.

Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, co do egzaminów na stopnie Lekarskie i farmaceutyczne, oraz wydawania dyplomów i świadectw, przechodzą na Warszawską Medyko-Chirurgiczną Akademią 361
w Petersburgu, d. 27 Lutego (11 Marca) 1861 r.

Ukaz Jego Cesarsko Królewskiej Mości, co do oczynszowania włościan w Królestwie Polskiem 379
w Carskiem Siele, d. 4 (16) Maja 1861 r.

Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, dozwalający przystąpienia z dobrami Marymont, do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego dla uzyskania pożyczki dodatkowej, sèryi 2-ej okresu 3-go 405
w Carskiem Siele, d. 2 (14) Maja 1861 r.

Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, określający sposób postępowania w przypadku, gdy poddany Królestwa Polskiego, ulegnie obłąkaniu umysłu za granicą 409
w Petersburgu d. 20 Lutego (4 Marca) 1861 r.

II. POSTANOWIENIA RADY ADMINISTRACYJNEJ.

Postanowienie rozwiązujące Towarzystwo Rolnicze w Królestwie Polskiem 343
w Warszawie, d. 25 Marca (6 Kwietnia) 1861 r.

stron.

Postanowienie zabraniające wszelkich zbiegowisk na ulicach, lub drogach publicznych 347
w Warszawie, d. 27 Marca (8 Kwietnia) 1861 r.

Postanowienie dotyczące wszelkich funduszów duchowieństwa i edukacyi publicznej, oddają się do dyspozycyi Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 355
w Warszawie, d. 31 Marca (12 Kwietnia) 1861 r.

Postanowienie w przedmiocie ujęcia i wydawania przestępców, ukrywających się w mieście Kownie i w pobliskiej wsi Alexocie 373
w Warszawie, d. 7 (19) Kwietnia 1861 r.

Postanowienie w przedmiocie kar policyjnych za wykroczenia w Ustawie o Sądach Gminnych wiejskich i miejskich zamieszczonych 397
w Warszawie, d. 30 Maja (11 Czerwca) 1861 r.

Postanowienie zmieniające miasto Drohiczyn w Powiecie Siedleckim, w Gubernii Lubelskiej na osadę wiejską 417
w Warszawie, d. 21 Lutego (5 Marca) 1861 r.

Sprostowanie pomyłki w Tomie 55 Dziennika Praw 421
w Warszawie, d. 5 (17) Czerwca 1861 r.

Postanowienie udzielające Alexandrowi Galle Inżenierowi, list przyznania wynalazku, na nowy systemat budowli nieograniczonej szerokości. . 425
w Warszawie, d. 14 (26) Lutego 1861 r.

Postanowienie udzielające Romanowi Cichowskiemu, list przyznania wynalazku na nowy system budowy machin rolniczych 431
w Warszawie, d. 24 Lutego (8 Marca) 1861 r.

Postanowienie co do opłat od zagranicznego surowca i żelaza. 439
w Warszawie, d. 13 (25) Marca 1861 r.